BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
11 MC
1

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13. c

Col. Rom. Soc. Iesu   Cat. Inscr.

PSALMI DAVIDICI SEPTVAGINTA QVINQVE, IN LYRICOS VERSVS, SERVATA ECCLESIASTICAE VERſionis ueritate & Hebræorum uarietate, redacti:

Authore Ioanne Ganeio Pariſino Theologo, Pariſienſis eccleſiæ atq; Academiæ Cancellario.

I
6-11-C-1

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

In geminam anchoram.

Fundabat ſatis Aonias una anchora puppes,
Dum tantum Auſoniis muſa nataret aquis.
Nunc quum Palladiæ ſulcant maria omnia naues,
Viſa q͂ una parum eſt anchora, facta duplex.

B. S.

Lutetiæ Pariſiorum cum priuilegio ad ſexennium, per Nicolaum *Diuitem uia ſacerdotum, ad diuæ Genoueſes, ſub inſigni geminæ anchoræ.*

1547.

Nicolaus Diues bibliopola Lectori S.

Habes tandem Lector optime Domini Ioannis Gaignei in ſeptuaginta quinq; pſalmos odas diu deſideratas, quot olim illi per aulicos tumultus edere licuit. Nũc enim pluſculum otij nactus, ſi tibi nõ diſplicere intellexerit inſtitutum ſuum, perget in reliquos pſalmos. Illi autem uni acceptũ ferre debes ꝙ aut mortui, aut diu in Italia latitantes Aldini typi in Gallijs reuixerint. Nam hoſce typos proximè Aldinos referentes impẽſis ſuis ſculptos per me in publicum ſtudioſorum gratia exire uoluit, amplámq; bonorum tibi librorum ſupellectilem tum parturit, tum à uiris exceptos doctiſſimis tibi parat his noſtris typis propediem excudendos. Nam illo authore non poſt multos dies è noſtra officina prodibunt noua in quatuor euã geliſtas & apoſtolorum acta ſcholia, cum ſcholijs in Paulum & Canonicas epiſtolas & Apocalypſin, multo q̃ antea auctioribus. Ex alienis autem ſcriptus iam ſunt ſub incude Cardinalis Contareni Veneti ſummi philoſophi, de Elementis & eorum mixtione libri quatuor: quos proximè ſequentur libri Priorum Poſteriorumq; analyticorum Ariſtotelis, à Ioachimo Perionio uiro doctiſſimo Latinitate donati. Totum enim ſe bonis libris euulgandis dedidit, ſiue quos ex uetuſtis librarijs eruit atq; ab amicis accepit, ſeu quos in dies in ſacra ipſe Biblia meditatur: tantùm illi bene precare, deúmq; obteſtare, ut diu tibi nobiſq; ſuperſtitem illum incolumémq; ſeruet.

Ioannes Auratus Lectori.

Quis nouus hic fidicen? quis nuper Horatius alter
Contulit in Latios ſacra, Deumq; modos?
Non Helicon huius, laticis non unda profani,
Sed pia cœleſtis fluxit in ora liquor.
Cedite iam uates, quibus unum opus improba morum
Argumenta ſuis perſonuiſſe lyris.
Cedite, qui linguam polientes, pectora cœno
Collinitis: tanti non placet apta loqui.
Cedat & eloquium, morum quod labe paratur:
Hic pueris mores format, hic eloquium.

Iohannes Gaigneius Lectori ſalutem.

QVi ſtudioſam atq; ex uirtute, καὶ κατὰ τὸν θεὸν uitam uiuere uolet, habet ubi recte uiuendi formam atque exemplar ſumat ſacrorum bibliorum lectionem: At cui per uarios uitæ huius anfractus (quibus uelimus nolimus diſtinemur) minus eſt otij quàm ut tota biblia frequenter euoluere poſſit, habet unde non neglecta τῶν βιωτικῶν cura, mentem atq; animum τῶν πνευματικῶν delicijs paſcat & nutriat, utriuſq; inſtrumenti enchiridion, pſalmos dico: illic enim ſi ſcientior atq; eruditior euadere cupis, uniuerſa propè continetur uetus hiſtoria, & ad uiuum depinguntur in Dauide ante delineata Chriſti myſteria. Sin animus eſt non tam informando intellectui quàm formandis intendere moribus, & melior eſſe ſtudes quàm eruditior, facile tibi id pares ex pſalmis, quodcunq; uitæ genus uiuere inſtitueris. Nullus enim ſacrorum librorum eſt, in quo tot hominum genera contineantur. Modo nempe exultantem cum deo de uictoria principem uideas, modo ab omnibus ac ſuis quoq; deiectum humiliter ſupplicantem: nunc dei gratia de ſe præſidentem, mox ad orcū propè iamiam conſtitutum diffidentem: nunc peccatorem audias ſuas infirmitates & admiſſa lugubriter deflentem: nunc de innocentia ſua exultim gloriantem: ut qui uenturi figura Chriſti erat, naſcituri quoq; in Chriſto & in Chriſto morituri hominis exemplar foret. Itaq; cum tam neceſſarium atq; utilem eſſe Chriſtianis librum maiores noſtri intelligerent, probè conſtituerunt ut in diuinis officijs pſalmi decantarentur. Hinc factum, ut nullus liber frequentius labijs Chriſtianorum teratur, & ſacerdotum maxime: atq; utinam nō labijs modo, ut uerè poſſent cum Paulo dicere, pſallam ſpiritu, pſallam & mente. At ut nullus eſt liber in ore ſacerdotum frequentior, ita nullus eſt inter ſacros libros difficilior, ſiue propter hebraiſmos à ſeptuaginta interpretibus (à quibus ſumpta eſt eccleſiaſtica uerſio) non perſpicuè redditos, ſiue propter ἀναπόδοτα in pſalmis frequētia, ſeu propter latentis prophetiæ obſcuritatem. quapropter dolebam tam tritum noſtris hominibus librū minus intelligi, multoſq; rei difficultate à pſalmorum lectione deterreri, aut perfunctorie tantum eos legi, neglectos quia non intellectos. Itaque genus aliquod tractandorum pſalmorum (quod ad eorum

lectionem pios homines inuitaret) meditanti mihi nullum occurrebat commodius, quàm ſi carmine tractarentur: quòd id genus ui quadam & dicendi gratia allicere lectores ſoleat. quanquam uerò non ignorabam à tribus ante me in metrorum ordinem ac rationem coactos eſſe pſalmos, Germanis duobus & uno Gallo: non tamen decedendum mihi duxi à propoſita ſemel ſententia: quòd qui ante me id oneris aggreſſi eſſent, uno eodemq; metri genere pſalmos perſcripſiſſent, elegiaco ſcilicet, quod genus lugubribus primum & miſerabilibus querimonijs iuxta uocabuli ἔτυμον accommodatũ eſt: deinde uerò ad amatoria trãſijt. Lõge diuerſiſſima ſunt autẽ in pſalmis argumentorum genera: nã alius ἠθικὸς eſt, formandis moribus aptus: παραινετικὸς alius, qui rectũ uiuẽdi iter ſequi moneat: εὐχαριστικὸς alius, εὐκτικὸς alius, alius imprecatorius, & ſimilium generum multa. Itaq; cum iudicarem non omni pedi omnem calceum aptum eſſe, exiſtimabam quoq; non uno carminis genere tot tamq; diuerſa pſalmorum argumenta commode tractari poſſe: multoq; fore commodius, ſi uarijs odarum generibus deſcriberentur: cuius mihi opinionis auctores fuerunt Ioſephus hiſtoricus ac Hieronymus, qui pſalmos Hebraicos aſſerunt lyricis eſſe conſcriptos. Auſus itaque ſum, deo bene iuuante, in uaria odarum genera pſalmos transfundere, quod nemo, opinor, ante me tentauerat. Nam præter elegiacos illos poetas, perpaucos lyricis uerſibus pſalmos Germani aliquot ediderant. Marcus autem Antonius Flaminius uir noſtra ætate orator, poeta, philoſophus ac theologus ſummus, lyricos ſuos nondum ediderat. Teſtes ſunt huiuſce rei reuerendiſſimus Cardinalis Bellaius, & Salmonius Macrinus inter lyricos Gallorũ poetas facile primi: teſtis eſt & Petrus Daneſius præceptor meus linguarum iuxta ac bonarum diſciplinarum peritiſſimus, quorum cenſoriæ limæ odas noſtras permiſeram, annos (anteq̃ ſuos lyricos Flaminius ederet) duos: poſtea autem quàm in publicum edidit, premendarum penè atq; abolendarum auctor mihi harum odarum fuit, ſuſpicanti uidelicet poſt tam doctos uerſus, ingratas inſipidaſq; fore eruditorum hominum palato noſtras nugas. Quapropter certum erat aut abolere prorſus, aut latentes apud me diutius retinere, nonumq; iuxta Horatij ſententiam in annum pre-

nere: amicis contrà reluctantibus, aſſerentibúſq; Chriſtiani partes eſſe ac theologi, quæ eccleſiæ profutura ſunt (etſi minus artificio humano polita) proferre in medium. Horum itaq; tandem conſilium ſequutus uela uentis permitto: obſecrans candidos lectores ſi quid in ſenſu, aut dictionis proprietate, uel ſyllabarum quantitate, peccatum à me fuerit, amicè ingenuéq; ut commonefaciant, magnam utiq; eam ob rem illis gratiã habiturum, & in proxima editione emẽdaturum. Hoc autem admonitum lectorem uolumus, non uſq; adeo uerborum puritati nos ſtuduiſſe, ut recepta in eccleſiam uocabula (quorum neq; rem neq; nomen Ciceronis ætas nouerat) abijceremus, ac pro illis noua cudere laboraremus: qualia ſunt fides pro religione, fidelis pro religioſo, caro pro eo quem carnalem uocant, ſpiritus ſanctus pro tertia perſona, uerbum pro filio dei, gratia dei pro ea qua grati illi ſumus: ſic iuſtitiam & iuſtitias dei, uias iuſtitiæ, patrem miſericordiarum, perdere animam, ingredi uiam patrum, pro mori, & nomen dei pro numine, aliáq; eius generis multa Hebræos ſequuti uſurpauimus: ſic blaſphemiam & ſcandalum à Græcis mutuauimus. Hebræorum autem nominum quantitatem aliquoties ſeruare neglexi, ſequutus in hoc Prudentium: malenſq; pſalmum peregrinæ linguæ quantitate neglecta facilius exprimere, quàm ſeruata, obſcurius. Titulorum autem, quos unicuiq; pſalmo præmiſimus, explicationem conſultò prætermiſimus, quòd non multum ad pſalmorum intelligentiam faciant, & in illis explicandis δὶς διὰ πασῶν *Hebræi uarient. At iam id unum ſupereſt quod te lector precatum uolumus, ut priuſq̃ ad odarum lectionem accedas, errata quæ ad finem colligi curauimus, prout illic emendata ſunt, ſuis locis emendanda cures. Quòd ſi hanc noſtram operam tibi placere intellexero, habebis quoq; & in reliquos pſalmos pares odas. Interim bene uale, & tuis nos ad deum orationibus iuua.*

Ratio, menſura, & ſcanſio metrorum, quibus hæ odæ conſcriptæ ſunt.

Ode prima monocolos, conſtans iambico trimetro, quod recipit in locis imparibus, hoc eſt, primo, tertio, quinto, iambum, tribrachum, ſpondæum, dactylum, & anapæſtum: locis autem paribus, hoc eſt, 2.4. & 6. iãbum uel tribrachũ, & rariſſime anapæſtum, niſi apud comicos & nos: eum quoq;, quoad fieri potuit, locis paribus uitauimus. Vbi autem ſine anapæſto commode ſententia reddi non poterat (non enim nobis erat in hoc ſcribendi genere plena libertas, quibus prophetæ ſenſus erat reddendus) indulgere nobis aliquoties anapæſtũ maluimus, q̃ per iambum aut tribrachũ lõgius à propheta diſcedere. Scanditur autem ſic, O ter – – bea ∪ – tum ter – – que fœ ∪ – licem – – uirum ∪ –. Et hoc genere ſcriptæ ſunt,

Ode.1.fo.1. O ter beatum ter'q; fœlicem uirum.

Ode.13.fo.41. Ah mi deus quouſque me ſines.

Ode.51.fo.114. Miſereat obſecro te mei deus bone.

Ode.69.fo.146. Serua obſecro, & me quæſo ſaluum fac deus.

Ode 2. monocolos, conſtans heroico hexametro ſatis noto genere. Et ſcanditur ſic, Quid tam – – dira fre – ∪ ∪ munt gen – – tes at – – qu' horrida – ∪ ∪ quorſum – –. Hoc genere ſcripta eſt,

Ode.2.fo.2. Quid tam dira fremunt gentes, atque horrida quorſum.

Ode 3. dicolos diſtrophos, primus uerſus heroicus hexameter. Alter eſt dactylicus tetrameter, qui conſtat tribus primis pedibus indifferenter ſpondæo & dactylo: quarto autem perpetuo dactylo. Et ſcanditur ſic, Summe pa – ∪ ∪ rens homi – ∪ ∪ num quid – – tande' eſt – – ob ſecro – ∪ ∪ cauſæ – – Cur tot – – de no – – ſtris popu – ∪ ∪ laribus – ∪ ∪. Hoc genere ſcriptæ ſunt,

Ode 3.fo.3. Summe parens hominum quid tandem eſt obſecro cauſæ.

Ode.73.fo.153. Vt cunq; ex animo ſuccedant omnia prauis.

Ode 4. dicolos tetraſtrophos conſtat tribus aſclepiadeis & quarto glyconico. Aſclepiadeus autem conſtat ſpondæo, duobus coriambis

& pyrrichio. Glyconicus ſpondæo & duobus dactylis. Tres primi aſclepiadei ſic ſcandũtur, Vindex - - iuſtitiæ - ∪ ∪ - ſumme deus - ∪ ∪ - meæ ∪ ∪. Quartus ſic, Solui - - ſt' è medi - ∪ ∪ is malis - ∪ ∪. Hoc genere conſcriptæ ſunt,

Ode.4.fo.4. Vindex iuſtitiæ ſumme deus meæ.

Ode.30.fo.52. Immenſis ego te laudibus efferam.

Ode.46.fo.106. O robur meum & ô perfugium unicum.

Ode.62.fo.133. Quæ me cunq; grauis ſit licet ac meis.

Ode 5. eſt dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt heroicus hexameter, ſecundus conſtat dimetro iambico & pentemimeri heroica. Iambicus autem dimeter quatuor tantum pedes recipit: quales, iambicus trimeter. de quo prima ode. Pentemimeris autem heroica conſtat duobus dactylis & ſyllaba. Scanditur autem ſic ſecundus uerſus, O mi - - bon' & ∪ - clemens - - pater ∪ - percipe - ∪ ∪ quæſo pre - ∪ ∪ ces -. Hoc genere ſcriptæ ſunt,

Ode.5.fo.6. Exaudi clamoſa tui & pia carmina uatis.

Ode.74.fo.155. Vt quid inæternum nos abijcis atq; repellis?

Ode 6. tricolos tetraſtrophos, primi quiq; duo uerſus ſunt aſclepiadei, & ſcanduntur ut tres uerſus primi odes quartæ. Tertius eſt pherecratius heroicus trimeter acatalecticus, & ita ſcanditur, Caſti - - gaquis e - ∪ ∪ nim t' aut - -. Quartus eſt glyconicus ut uerſus quartus odes quartæ, & eodem modo ſcanditur. Hoc genere ſcriptæ ſunt,

Ode.6.fo.8. Ne me ſumme deus uindice dextera.

Ode.19.fo.18. Cæli illa ſpecies undiq; fulgida.

Ode.26.fo.52. Permultis me onerant criminibus mei.

Ode.36.fo.73. Tanta & tam grauia extant ſcelera impij ut.

Ode.56.fo.111. Iam tempus eſt ut me deus optime.

Ode 7. dicolos diſtrophos. primus uerſus eſt choriambicus & ariſtophanius dimeter, cõſtans choriambo & bacchio ſiue amphimacro, alter eſt choriambicus alcaicus tetrameter acatalecticus, conſtans epitrito ſecundo duobus choriambis & bacchio ſiue amphibracho. Scanduntur autem ſic, O domin' ô - ∪ ∪ - deus mi ∪ - - -. Hactenus ſpem - ∪ - - conſilium - ∪ ∪ - qu' omne meũ - ∪ ∪ - locaui - ∪ - -. Hoc genere ſcriptæ ſunt,

Ode.7.fo.9. O *domine ô deus mi.*
Ode.43.fo.100 Arbiter *omnium qui.*

Ode 8.dicolos diſtrophos,primus uerſus eſt aſclepiadeus,de quo an te:ſecũdus eſt iãbicus dimeter,conſtans quatuor primis pedibus iãbicis trimetris,niſi ꝙ *in ultima ſede ſemper habet iambum .* Scanditur *ſic,* Per *o* ∪ – *ra ſer* ∪ – *turom* ∪ – *nium* ∪ –. Hoc *genere ſcriptæ ſunt,*
Ode 8.fo.12. O *quàm mirificè,mi domine & deus.*
Ode.60.fo.118. Q*ui quondam expuleras uindice dextera.*

O*de 9.dicolos tetraſtrophos.tres primi uerſus ſũt hẽdecaſyllabi ſapphici,conſtantq́; trochæo ſpõdæo dactylo & duobus trochæis. quartus eſt adonicus cõſtans dactylo & ſpõdæo.*Et *ſcãditur ſic ſapphicus,* Grati – ∪ *as ſem* – – *per tibi* – ∪ ∪ *rex ha* – ∪ *bebo.* – ∪ A*donicus uero ſic ,* Carmine – ∪ ∪ *noſtro.* – –.Hoc *genere conſcriptæ ſunt,*
Ode 9.fo.14. Gratias *ſemper tibi rex habebo.*
Ode 47.fo.107. Q*uotquot ô gentes habitatus orbem.*

*Ode.10. dicolos diſtrophos.prior uerſus eſt heroicus hexameter,alter iambicus dimeter.*De *quibus ante.* Hoc *genere ſcriptæ ſunt,*
Ode 10.fo.17. Q*uid ſtas tam procul à nobis deus optime!cur hoc.*
Ode 40.fo.92. Anxius *expectans dominum ſuſpiria ab imo &.*

Ode.11.dicolos diſtrophos.prior uerſus eſt heroicus hexameter,alter iambicus trimeter. Scripta *eſt hoc genere,*
Od.11.fo.20. Q*uid me tam demiſſo animo eſſe iubetis amici!*

*Ode 12.dicolos diſtrophos.prior uerſus eſt dactylicus archilochius heptameter,conſtans quatuor primis pedibus indifferenter ac mixtim ſpondæis & dactylis:ferè tamen quartus pes dactylus eſt,reliqui tres pedes trochæi ſunt.*Alter *uerſus eſt iambicus trimeter catalecticus,una ſyllaba breuior communi iambico trimetro,& in quinta ſede ſemper habet iambũ.*Scanditur *ſic,*Serua – – *m' omnipo* – ∪ ∪ *tens quan* – – *d' omnia* – ∪ ∪ *plena* – ∪ *ſunt do* – ∪ *lis &* – ∪ Vix *re* – – *ſtat ul* ∪ – *lus qui* – – *fid' m* ∪ – *tegra* ∪ – *ſit.* –.Scriptæ *ſunt hoc genere,*
*Ode 12.fo.21.*Serua *me omnipotẽs quãdo omnia plena ſunt dolis &.*
Ode 49.fo.110. Audite *ô gentes hæc omnia quotquot uniuerſo.*

*Ode 13 dicolos diſtrophos,prior uerſus eſt iambicus trimeter catalecticus,de quo ode præcedenti.*Alter *eſt trimeter dactylicus hypercatalecticus, cõſtans duobus prioribus pedibus ſpõdæo aut dactylo indif-*

ſerenter, tertio dactylo cum ſyllaba. Et ſcanditur ſic, Obli - - uiſceris - ∪ ∪ ô domi - ∪ ∪ ne -. Hoc genere ſcripta eſt
Ode 13. fo. 22. Quouſque tandem ſerui in æternum tui.

Ode 14. monocolos conſtans iambico trimetro ſcazôte, quod præter naturam communis iambici ſpondæum habet ſexto loco, & iambum tantum quinto. Sic ſcanditur, Imma - - ne quid ∪ - tam tám - - qu'abo ∪ - minan' ∪ - d'uſquam ∪ -. Hoc genere ſcriptæ ſunt,
Ode 14. fo. 23. Immane quid tam tamq; abominandum uſquam.
Ode 53. fo. 117. Immane quid tam tamq; abominandum uſquam.

Ode 15. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt dimeter trochaicus catalecticus, conſtans tribus trochæis & ſyllaba. Scanditurq; ſic, Ecquis - ∪ ô de - ∪ us bo - ∪ ne ∪. Alter uerſus eſt iambicus trimeter catalecticus, de quo ode 12. Scriptæ ſunt hoc genere,
Ode 15. fo. 24. Ecquis ô deus bone!
Ode 41. fo. 95. O beatus ac nimis.
Ode. 66. fo. 132. Iubilate quotquot in.
Ode 67. fo. 140. O deus bone & pie.

Ode 16. monocolos conſtans omnibus aſclepiadeis, qui ſcanduntur ut primus uerſus odes quartæ. Hoc genere ſcriptæ ſunt,
Ode 16. fo. 25. Serua me omnipotens ô deus & tuum.
Ode 44. fo. 101. Noſtris auribus audiuimus ô deus.

Ode 17. dicolos diſtrophos. prior uerſus iambicus trimeter ut prior odes primæ. alter iambicus dimeter ut ſecundus uerſus odes 2. Scriptæ ſunt hoc genere,
Ode 17. fo. 27. Audi deus ſerui tui iuſtas preces.
Ode 18. fo. 30. Merito te amabo mi deus, merito colam.
Ode 39. fo. 90. Propoſueram obſeruare longe quàm antea.
Ode 55. fo. 119. Orationem audi meam ô deus bone.

Ode 18. ſimilis eſt decimæſeptimæ.

Ode 19. ſimilis eſt ſextæ.

Ode 20. tricolos tetraſtrophos. Primi duo uerſus ſunt dactylici alcaici trimetri: & conſtant pentemimeri iambica (id eſt iambo uel ſpôdæo, deinde iambo & ſyllaba) reliqui duo pedes ſunt dactyli. Scandũtur autẽ ſic, Exau - - diat ∪ - t' ô - rex deus - ∪ ∪ optimus - ∪ ∪. Tertius uerſus eſt iambicus dimeter hypercatalecticus, abũdans ſyllaba ſupra

dimetrum commumem.ſcanditur ſic, Te *qu'm -- loco ∪ - ſecu -- r'et al ∪ - to -.quartus eſt dactylicus alcmanicus tetrameter, conſtans duobus primis pedibus dactylis,duobus alijs trochæis.*Scãditur *ſic,* Collo *cet - ∪ ∪ illa de - ∪ ∪ i ue - ∪ renda - ∪.*Conſcriptæ *ſunt hoc genere,*

Ode 20. *fo.* 38. Ex*audiat te ô rex deus optimus.*

Ode 15.*fo.* 47, Fi*duciam ponant alij ſuam.*

Ode 34. *fo.* 69. Per *omne tempus laudibus efferam.*

Ode 56. *fo.* 127. I*am tempus eſt ut me deus optime.*

Ode 21. *dicolos diſtrophos,conſtans priore metro glyconico,altero aſclepiadeo:de quibus ode* 4. *ſcriptæ ſunt hoc genere,*

Ode 21. *fo.* 40. N*unc uirtute tua deus.*

Ode 38. *fo.* 80. N*e me durius ô deus.*

Ode 42. *fo.* 97. A*d fontes uti limpidos.*

Ode 22. *monocolos, conſtat iambico trimetro uſque ad medium odes.* A *medio conſtat hendecaſyllabo ſapphico ſiue adonio, quo genere nouiſſimo ſcripta eſt huius,*

Odes 20. *pars. fo.* 44. Er*go uos quicunq; de his reliquus.*

Ode. 33. *fo.* 66. L*audibus iuſti dominum efferamus.*

Ode 23. *monocolos.uerſus ſunt choriambici alcaici,& conſtant ſpondæo tribus choriãbis & pyrrbichio uel iãbo,& ſcãditur ſic,*Paſcit -- *me dominus - ∪ ∪ - præterea - ∪ ∪ - quid deerit - ∪ ∪ - mihi ∪∪.hoc genere ſcripta eſt,*

Ode 23. *fo.* 46. Pa*ſcit me dominus,præterea quid deerit mihi.*

Ode 24. *dicolos diſtrophos.*Primus *uerſus eſt iambicus trimeter, alter eſt archilochius,conſtans duobus dactylis & cæſura & dimetro iambico.*Et *ſcanditur ſic,* I*pſius - ∪ ∪ eſt domi - ∪ ∪ ni - pro in ∪ - de quic ∪ - quid con -- tinet ∪ - .*Hoc *genere ſcripta eſt,*

Ode 24. *fo.* 47. V*nius omnis terra plenitudóq;.*

Ode 25. *ſimilis* 20.

Ode 26. *ſimilis* 6.

Ode 27. *dicolos diſtrophos.primus uerſus eſt phaleucius hendecaſyllabus,conſtans primo pede indifferenter ſpondæo iambo & trochæo, deinde dactylo & tribus trochæis uel ultimo ſpondæo .* Al*ter eſt dactylicus tetrameter, habens quatuor ultimos pedes heroici, & ſcanditur ſic ,* Quo *non -- tutus è - ∪ ∪ ambu - ∪ lẽmue - ∪ tutus - ∪.* Si

nul – – las ar – – c'undiq; – ∪ ∪ cerno – –. Scripta eſt hoc genere,

Ode 27. fo. 53. Quo non tutus eam, ambulémue tutus.

Ode 28. monocolos: uerſus ſunt anapæſtici, qui conſtant ferè anapæſto, tamen ſpondæum & dactylum nonnunquam admittunt. Scanduntur *autem ſic,* Ad t'om – – *nipotens* ∪ ∪ – *clama* – – *bo deus* ∪ ∪ –. Hoc ge*nere ſcripta eſt,*

Ode 28. fo. 55. Ad *te omnipotens clamabo deus.*

Ode 29. monocolos, uerſus ſunt glyconici. Scripta *eſt hoc genere,*

Ode 29. fo. 56. A*fferte eia age principes.*

Ode 30. ſimilis 4.

Ode 31. uſque ad illum locum, tandem ergo me, conſtant uerſibus trochaicis euripideis dimetris catalecticis, qui recipiunt locis imparibus trochæum, tribrachũ, & nonnunquam, dactylum: paribus uerò trochæum ſpondæum anapæſtum, tribrachum dactylum. & ſcandũtur ſic, Hacte – ∪ *nus ſpem* – – *collo* – ∪ *c'et.ab eo autem loco uſque ad illum,* Sed *quanta eſt, uerſus ſunt iambici dimetri catalectici, minores communibus dimetris una ſyllaba, & ſemper habent iambum in tertia ſede, & ſcanditur ſic,* Tand' *er* – – *go me* ∪ – *deus* ∪ – *mi* –. *reliquũ odæ conſtat uerſu glyconico.* Hoc *genere ſcripta eſt,*

Ode 31. fo. 60. Hac*tenus ſpem colloco &c.*

Ode 32. monocolos, conſtat phaleucio hendecaſyllabo. de quo ode 27. ſcriptæ ſunt hoc genere,

Ode 32. fo. 64. O *illos nimis ac nimis beatos.*

Ode 75. fo. 157. Iam *te extollere laudibus deus mi.*

Ode 33. uerſus hendecaſyllabi ſapphici, & ultimus adonicus, ſicut ultima pars odes 22.

Ode 34. ſimilis odes 20.

Ode 35 ſimilis 1.

Ode 36. ſimilis 6.

Ode 37. conſtat ſolis iambicis dimetris. Scanditur *ſic,* Cau'æ ∪ – *mule* ∪ – *ris im* ∪ – *pios* ∪ –. Hoc *genere ſcripta eſt,*

Ode 37. fo. 75. Caue *æmuleris impios.*

Ode 38. ſimilis 21.

Ode 39. ſimilis 17.
Ode 40. ſimilis 10.
Ode 41. ſimilis 13.
Ode 42. ſimilis 23.
Ode 43. ſimlis 7.
Ode 44. ſimilis 16.

Ode 45. cõſtat aſclepiadeis catalecticis, qui breuiores ſunt una ſyllaba alijs aſclepiadeis, & ſcãduntur ſic, Eruc – – tat m' animus – ᴗ ᴗ – neſcio quod – ᴗ ᴗ – dam ᴗ. Scripta eſt hoc genere,

Ode 45. fo. 104, Eructat mi animus neſcio quoddam.
Ode 46. ſimilis 4.
Ode 47. ſimilis 9.

Ode 48. tricolos triſtrophos. primus uerſus eſt glyconicus, ſecundus aſclepiadeus, deſcripta ante genera. tertius alcaicus conſtans ſpõdæo tribus coryambis & pyrrichio. Et ſcanditur ſic, de can – – tanda ſacris – ᴗ ᴗ – carminibus – ᴗ ᴗ – maxim' ab om – ᴗ ᴗ – nibus ᴗ ᴗ. Scriptæ ſunt hoc genere,

Ode 48. fo. 108. Magna eſt indubie dei.
Ode 72. fo. 151. Regi munera iudicis.
Ode 49. ſimilis 22.

Ode 50. cõſtat priore uerſu iãbico trimetro catalectico: altero trochaico dimetro catalectico, quorũ mẽſurã uide ode 15. Scripta eſt hoc genere

Ode 50. fo. 112. Deus potens & fortis ille quondam.
Ode 51. ſimilis 2.

Ode 52. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt heroicus: alter iãbicus dimeter catalecticus: qui ſic ſcanditur, ſpurcos – – & im ᴗ – pudi ᴗ – cos – Scripta eſt hoc genere,

Ode 52. fo. 116. Quid tua flagitia & mores ô impie iactas.
Ode 53. ſimilis 14.

Ode 54. monocolos uerſus ſunt archilochij trochaicĩ tetrametri catalecticĩ: & conſtant penè omnibus trochæis: admittunt tamen aliquando & ſpondæum. ſeptem pedes habent cum cæſura, ſcanduntur q; ſic: Per tu – ᴗ um de – ᴗ us be – ᴗ ate – ᴗ nomẽ – ᴗ ac po – ᴗ tenti – ᴗ am –. hoc genere ſcripta eſt,

Ode 54. fo. 118. Per tuum deus beate nomen ac potentiam.

VII

Ode 55. ſimilis 17.

Ode 56. ſimilis 10.

Ode 57. ſimilis 6.

Ode 58. monocolos: conſtans metro ariſtophanio iãbico tetrametro brachycatalectico. Sex primos pedes habet eoſdem cum iambico trimetro acatalectico, & præterea ſeptimũ pedem, qui ſemper eſt iãbus. Hoc genere ſcripta eſt,

Ode 58. fo. 125. Quicunq; adeſtis iudicanti principi, atq; ea.

Ode 59. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt iambicus trimeter, alter pentameter, nota genera carminis. Hoc genere ſcripta eſt,

Ode 59. fo. 126. Seruator innocentium tu me meis.

Ode 60. ſimilis 2.

Ode 61. conſtat uerſibus ſimilibus primo uerſui odes 11. cuius mẽſuram ibi uide. Scripta eſt hoc genere,

Ode 61. fo. 130. Vociferantem ad te exaudi deus & precationem.

Ode 62. ſimilis 4.

Ode 63. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt iãbicus dimeter catalecticus: quales ſunt uerſus ſecũdæ partis odes 11. Alter eſt pherecratius heroicus trimeter catalecticus, conſtans ſpondæo dactylo & ſpõdæo ut tertius uerſus odes 6. Hoc genere ſcripta eſt hæc ode.

Ode 64. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt alcmanicus dactylicus trimeter hypercatalecticus, ſecundus uerſus eſt ſimilis ſecũdo uerſui odes præcedentis, ſcanduntur autem ſic, Exau- - di deus - ∪∪ alme pre -∪∪ ces - Clamo-- rem ́q; me-∪∪um dum - -. Hoc genere ſcripta eſt,

Ode 64. fo. 134. Exaudi deus alme preces.

Ode 65. dicolos diſtrophos. prior uerſus eſt hẽdecaſyllabus phaleucius: de quo ode 27. alter eſt alcmanicus dactylicus tetrameter: de quo ode 20. Scripta eſt hoc genere,

Ode 65. fo. 136. Si quicquam deus hoc in orbe recte aut.

Ode 66. ſimilis 15.

Ode 67 ſimilis 15.

Ode 68. ſimilis 24.

Ode 69 ſimilis 2.

Ode 70. Monocolos conſtat iãbico dimetro hypercatalectico, quod habet in prima ſede ſpondæum uel iambum, ſecunda & tertia iam-

bum.ſcanditur ſic.Feſti - - n'ag' ô ∪ - deus ∪ -.Scripta eſt hoc genere,
Ode 70.fo.148. Feſtina age ô deus.

Ode 71. dicolos tetraſtrophos.Primi tres uerſus ſunt hendecaſyllabi,& conſtant trochæo ſpŏdæo & duobus dactylis.Quartus eſt ari-
b ophanius iambicus monometer hypercatalecticus, conſtans prima ſede ſpondæo uel iambo, ſecunda iambo. Scanduntur autem ſic, Hacte - ∪ nus ni - - tor - te deus - ∪ ∪ optime - ∪ ∪.Sic duo alteri uerſus.Quartus ſic,Vt fruſ - - trer un ∪ - quam -.Hoc genere ſcripta eſt,
Ode 71. fo. 149. Hactenus nitor te deus optime.

Ode 72. ſimilis 48.

Ode 73 ſimilis 3.

Ode 74. ſimilis 5.

Ode 75. ſimilis 37.

Index pſalmorum qui redacti ſunt in odas lyricas.

Ad te domine leuaui animam pſal. 25.
Ad te domine clamabo pſal. 28.
Afferte domino pſal. 29.
Audite hæc omnes gentes pſal. 49.
Beatus uir pſal. 1.
Beati quorum pſal. 32.
Benedicam domino 1. pſal. 34.
Beatus qui intelligit pſal. 41.
Cum inuocarem pſal. 4.
Confitebor pſal 9.
Conſerua me domine pſal. 16.
Cœli enarrant pſal. 19.
Confitebimur tibi pſal. 75.
Domine quid multiplicati ſunt pſal. 3.
Domine ne in furore 1. pſal. 6.
Domine deus meus pſal. 7.
Domine dominus noſter pſal. 8.

Dixit inſipiens 1. *pſal.* 14.
Domine quis habitabit *pſal.* 15.
Diligam te domine *pſal.* 18.
Domine in uirtute tua *pſal.* 21.
Deus deus meus *pſal.* 22.
Dominus regit me *pſal.* 23.
Domini eſt terra *pſal.* 24.
Dominus illuminatio mea *pſal.* 27.
Domine ne in furore 2. *pſal.* 38.
Dixit iniuſtus *pſal.* 36.
Dixi cuſtodiam *pſal.* 39.
Deus auribus *pſal.* 44.
Deus noſter refugium *pſal.* 46.
Deus deorum *pſal.* 50.
Dixit inſipiens 2. *pſal.* 53.
Deus in nomine tuo *pſal.* 54.
Deus repuliſti *pſal.* 60.
Deus deus meus ad te *pſal.* 63.
Deus miſereatur noſtri *pſal.* 67.
Deus in adiutorium *pſal.* 70.
Deus iudicium *pſal.* 72.
Exaudi domine iuſtitiam *pſal.* 17.
Exaudiat te dominus *pſal.* 20.
Exaltabo te domine *pſal.* 30.
Exultate iuſti *pſal.* 33.
Expectans expectaui *pſal.* 40.
Eructauit *pſal.* 45.
Exaudi deus orationem *pſal.* 55.
Eripe me de inimicis *pſal.* 59.
Exaudi deus deprecationem *pſal.* 61.
Exaudi deus orationem meam dum *pſal.* 64.
Exurgat deus *pſal.* 68.
In domino confido *pſal.* 11.
Iudica me domine quoniam *pſal.* 26.
In te domine ſperaui non confundar *pſal.* 31.

VIII

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

Iudica domine nocentes pſal. 35.
Iudica me deus pſal. 43.
Iubilate deo pſal. 66.
In te domine ſperaui 2. pſal. 71.
Magnus dominus pſal. 48.
Miſerere mei deus ſecundum pſal. 51.
Miſerere mei deus quoniam pſal. 56.
Miſerere mei deus miſerere pſal. 57.
Noli æmulari pſal. 37.
Nònne deo ſubiecta pſal. 62.
Omnes gentes pſal. 47.
Quare fremuerunt pſal. 2.
Quemadmodum deſiderat pſal. 42.
Quid gloriaris pſal. 52.
Quàm bonus Iſrael pſal. 73.
Saluum me fac 1. pſal. 12.
Si uere utique pſal. 58.
Saluum me fac deus 2. pſal. 69.
Te decet hymnus pſal. 65.
Verba mea pſal. 5.
Vt quid domine receſſiſti pſal. 10.
Vſque quo domine pſal. 13.
Vt quid deus repuliſti pſal. 74.

F I N I S.

ODAE DAVIDICAE IVXTA HEbraicam potiſsimum ueritatem uerſibus lyricis Latinæ factæ, per Ioannem Ganeium Pariſinum Theologum, Chriſtianiſs. Francorum Regis primum Eleemoſynarium, & eccleſiæ atque academiæ Pariſienſis Cancellarium.

ARGVMENTVM PSALMI PRIMI.

Pſalmo primo qui ἀνεπίγραφος eſt ac titulo caret, docetur nõ eſſe ineundum cũ improbis & impiis commerciũ, ſed in lege domini diuiniſque ſcripturis piis omnibus inuiglandum: quos ſua præmia, ſicut & impios ſua manent ſupplicia. Appoſitus eſt pſalmus ad excitandos ad ſacrarum literarum lectionem fideles.

Primus pſalmus. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro.

Ter beatum, terque fœlicem uirum, *1 Beatus uir qui nõ abiit in conſilio impiorum, & in uia peccatorum non ſtetit, & in cathedra a peſtilentiæ non ſedit.*
Qui non adhæſit impiorum conſiliis,
Nec cũ improbis ſeſe in uiam dedit: neque
Si forte in illos incidit, diutius *a Heb. legunt deriſorum.*
Permanſit, at pedem cito inde retulit:
Multò minus uerò locum elegit ſibi
In peſtilentium cathedra, interque eos
Qui nec Deum agnoſcunt ſuum, & ludibrio
Contemptuique habent uiros omneis bonos.
2 Quanquam nec ulli exiſtimandum ſit ſatis *2 Sed in lege Domini uoluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.*
Deflectere à malo, pietatem ni colat:
Beatus ergo eſt à uitiis qui ſe integrum
Purũmque ſeruat, inque meditandis Dei
Noctes diéſque legibus ſeſe occupat,
Et inſtitutis paret eius optimis. *3 Et erit tanquam lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo.*
3 Hunc in modum qui ſe geret, ac uitam ſuam
Suóſque mores normam ad iſtam diriget,

Erit uirenti conſimilis planè arbori,
Quæ iuxta aquarum riuulos perennium
Plantata, & undis irrigata perpetim,
Fructum colono tempore in ſuo dabit:

4 *Et folium eius non defluet, & omnia quæcumque faciet proſperabũtur.*

4 *Cuius nec unquam folia, nec flores fluent:*
Quinimò flores perpetuo ac fructus dabit.
Sic ille qui ſe format ad legem Dei
Vberrimos iuxta atque lenifluos ſatus
Diuiniorum litterarum riuulos,
Virtutis inſignes dabit fructus, eóſque
In tempore: at uerò interim ſi qui ingruunt
Afflictionum feruidi aut libidinum
Aeſtus, ab ijs metuet nihil: nam cœlitus
Fonte irrigatus ſpiritus ſancti, omnia
Quæcumque fecerit, ſibi ſuccedere,
Proſpera ſient illa aut ſiniſtra, ſentiet.

5 *Non ſic impii nõ ſic, ſed tanquã puluis quem proiicit* b *uentus à facie terræ.*

5 *At impiorum perditorumq́; altera eſt*
Longéque diſpar ratio: nam haud quaquam ij ferẽt
Floréſue fructúſue: imò uero ut puluerem
Paleáſque uentus aquilo de terra excutit:
Sic impios furiæ ſuæ ac nefarios
Agunt, ſuarum quoquò eos libidinum
Impulerit æſtus, illò ut in præceps ruant.

b *Heb. deeſt à facie terræ.*

6 *Ideo non reſurgunt impii in iudicio, neque peccatores in conſilio iuſtorum.*

6 *Quumq́; in tribunali ſuo, ſed iam* Dei
Verendus illa dignitate ſederit
Chriſtus, ſupremus omnium rerum arbiter:
Non iam reſurgent iudicandi, ut cæteri:
(Quia, inquit ille, qui Deo *patri & mihi*
Non credit, is iam iamq́; iudicatus eſt:)
Nec ullus illi cum pijs erit locus.
Delicta rurſus quiſquis illa admiſerit,
Patrare quæ conſueuit humani ingenij
Oblæſi in Adamo *prauitas: & ſi ille de*

Deo piè admodúmque ſanctè ſentiat,
Ob unicam hanc tamen fidem ne ſe putet
Fore illius beatitatis compotem,
Chriſto aggregati qua fruuntur iam pij.
7 Nouit enim & inſtituta iuſtorum & uias, — 7 Quoniam nouit Dominus uiam iuſtorum, & iter impiorum peribit.
Amátque uitæ ſanctimoniam & probos
Mores ſuorum dominus: ut contrà, impios
Vitámque eorum peſſimam odit peſſimè:
Qui quam uiam cumque inierint, uitæ genus
Quodcumque ſibi delegerint, penitus tamen
Peſſundabuntur, ſic, eorum ut ne unicum
Veſtigium ſuperet quidem, ulláue ſemita.

ARGVM. PSALM. 2.

Quanquam, quod ad rei ſpectat hiſtoriam, de Dauide à Phyliſtæis agitato, nonnullis pſalmus intelligi uidetur, tamẽ Pauli auctoritas locum illũ filius meus es tu ego, & ad Heb. 1. & actor. 13. de Chriſto intelligentis: ſimiliter & apoſtolorum teſtimonium acto. 4. duos primos huius pſalmi uerſiculos de Herode, Pilato, gentilibus ac Iudæis & Chriſto intelligentium, cogunt ut de Chriſto à Dauide propheticè conſcriptum pſalmum intelligamus. Inanis ergo inimicorũ Chriſti conatus deſcribitur à propheta, eiuſdemq́ue à patre in æternũ regnum inauguratio, & immẽſæ poteſtatis traditio. Obiter uerò de Iudæorum abiectione facta mentione, admonet optimates ac magiſtratus, potiſſimum uerò reges, ut æterni patris Chriſto filio obediant: quod immorigeros & incredulos ira dei perpetua, morigeros ac fideles æterna Dei beatitudo manet. Appoſitus eſt pſalmus ad compeſcendam Regum & optimatum uiolentiam.

Pſalm. 2. Quare fremuerunt. Ode monocolos
conſtans hexametro heroico.

a Hier. turbabuntur. Felix tumultuatæ ſunt. — a

1 Vid tam dira fremunt gentes atq; horrida! quorſum — 1 Quare a fremuerunt gentes, & populi meditati ſunt inania
Conſiliis populi meditantur inania uanis!

2 Quis furor huc regéſque ducéſque immanis adegit
Præcipites, Chriſto bella importuna deóque
Vt moueant fruſtra, Chriſtíque extinguere uitam
Seſe poſſe putent! nam conciliabula nunc clàm
Vnius in mortem inſontis crudelia cogunt:
Nunc poſita fronte & manifeſtis præſide coram
Rem peragunt odijs. 3 Taciti, quin rumpimus, aiunt,
Queis nos obſtringunt durarum uincula legum,
Excutimúſque iugum noſtris ceruicibus! 4 at nos
Interea ſummi moderator & incola cæli,
Impia monſtra, Deus, ueſtróſque irridet inaneis
Conatus: 5 Sed erit, quum iam non rideat, at rem
Seriò & ultricè expendens hæc omnia dextra,
Tale aliquid dura uobis exprobret in ira:
6 Illum ego quem ueſtris odijs atroce putaſtis
Morte peremptum iri, Sion in uertice ſancto
Conſtitui regem. Sic ad uos ille loquetur
Terribilem frontem quatiens, uultúmque minacem.
7 Et uobis quoque quid de me decreuerit olim
Immenſa bonitate ſua pater optimus, ipſe
Exponam modò, Chriſtus ait: de faucibus orci
Quũ me ille eriperet uiuũ, quãquam, inquit, ab omni
Æuo te genui, ac ſemper de mente paterna
Et gigno, & poſt hæc æterna in ſæcula gignam:
Quũ te hominem tamen effectum mi gnate perempta
Atque triumphata reuocaui ad ſydera morte,
Tunc etiam genui, longe chariſſima patri
Progenies. 8 Ergo audenter quæcunque placebunt
Poſtula, & accipies: ac primum quatenus orbis
Imperia immenſos extendit in omnia fines,
Sub ditione tuâ, tua ſit poſſeſſio gnate.
Et quia neglecta infœlix Iudæa ſalute
Nec Dominum ipſa ſuum redeuntem à morte recepit,

2 Aſſtiterunt reges terræ, & principes conuenerunt in unum, aduerſus Dominum & aduerſus Chriſtum eius.

3 Dirumpamus uincula eorum, & proiiciamus à nobis b iugum ipſorum.

4 Qui habitat in cælis irridebit eos, & Dominus ſubſannabit eos.

5 Tunc loquetur ad eos in ira ſua, & in furore ſuo conturbabit eos.

6 Ego autem c conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum eius, prædicans præceptum eius.

7 d Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te.

8 Poſtula à me & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ.

b Sanct. funes.

c Heb. Ego autem conſtitui uel ordinaui Regem meum. Chaldæus unxi.

d Hier. Annunciabo Dei præceptum. Fel. Narrabo ſtatutum, id eſt Dei decretum. Chald. Recitabo Dei pactũ.

Innumeras tibi concedam patrimonia gentes.

e Hier. Paſces Fel. Conteret.

9 Quòd ſi forte tuum gens dura atque impia pergit
Excutere imperium, uirga rege & attere ferrea.
Et nequando queant in cœlum os ponere, frange
In partes ueluti teſtacea uaſa minutas.

9 e Reges eos in uirga ferrea, & tanquam uas figuli confringes eos.

10 Terrarũ imperia era agedum quicunque tenetis,
Percipite hæc, penitúſque animis infigite ueſtris:
Vos quoque ius populo qui dicitis, 11 omnibus illum
Suppliciter uotis & regem & iudicem adite,
Sic illum colite, ſic exultate colentes,
Vt ne effuſa nimis ueſtri ſint gaudia cordis,
At ſancto potius perfuſa pióque timore:

10 Et nunc Reges intelligite, erudimini qui iudicatis terrã.
11 Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore.

f Hier. Adorate pure. Fel. Oſculamini filium. Chald. Recipite doctrinam.

12 Atque uni totos ipſi uos dedite, tota
Mente animóque uelut Dominum amplexamini, eíq;
Quem par eſt ſeruos, deferte ac reddite honorem:
Vtq; Deum caſtè & purè reueremini, & illi
Ceu patris æterni charo ſuper omnia gnato
Figite amicitiæ puriſsima baſia ſanctæ:
Atque illi in diſciplinam uos tradite: ne ſi
Iuſta recuſatis temerè ſanctiſsimáque eius
Imperia, infenſi ueſtrum in caput ira tonantis
Dira cadat, (neque enim longè manet illa nocentes)
Ac tum ſic recto de tramite deuij, in imas
Præcipites uoſmet tenebras ac tartara detis.

12 f Apprehendite diſciplinam, nequãdo iraſcatur Dominus, & pereatis de uia iuſta.

g Hier. Poſt paululum. Fel. Vel minimum.

13 Quum uerò præceps diuina exarſerit ira,
O illos nimium fœlices atque beatos,
Vltrò crediderint qui ſe ſuáque omnia Chriſto.

13 Quum exarſerit g in breui ira eius, beati omnes qui confidunt in eo.

ARGVM. PSAL. 3.

Titulus Pſalmi eſt, Pſalmus cum fugeret Dauid à facie Abſalom filii ſui, unde manifeſtum eſt Dauidem eum de ſe conſcripſiſſe. Nã ut 2. Reg. 15. ſcribitur, Seducto blãditiis uniuerſo propè Iudæorum populo, quum Dauidem copioſo inſtructus exercitu, Abſalom perſequeretur, fugit ille in cã

peſtria deſerti: quo in loco Deum precatus, & de inimicis ſuis cum eo conqueſtus, ubi intellexiſſet opera Chuſai Arachitæ eluſum Achitophel aduerſum ſe conſiliũ, bona ſpe diuini auxilii animatus, nullos planè tali adiutore inimicos ſe formidaturum aſſeuerat. Poteſt & de Chriſto Pſalmus in perſona & figura Dauidis intelligi: quẽ inducit propheta de hoſtibus ſuis Iudæis cum patre conquerentem, & demum paterna fiducia ſeſe confirmantem, ſuamq; reſurrectionem & aduerſariorum ruinam prædicentem. Appoſitus eſt Pſalmus ad omnes pios ab hoſtibus, ſeu corpore, ſeu mente afflictatos.

Pſalmus Dauid cum fugeret à facie Abſalom filii ſui.

Pſalmus 3. Ode dicolos diſtrophos: conſtans heroico hexametro & tetrametro dactylico.

1 Domine quid multiplicati ſunt qui tribulant me: multi inſurgũt aduerſum me.

1 Vmme parens hominum quid tandem eſt
s obſecro cauſæ,
Quur tot de noſtris popularibus
Sic coniuratis odiis iráque tenaci
Regem nil de ſe meritum male
Fortunis uitáque oppugnent, qui neque uerbo,
Nec re illos unquam uiolauerit!
Nec ſatis eſt: in me inſurgunt, ac ſanguine plenas
In noſtrum caput iniiciunt manus.

2 Multi dicunt animæ meæ, non eſt ſalus ipſi in Deo eius.

2 Eſſet at hoc mihi ſumme parens utcunque ferendũ,
Si non in te etiam conuicia
Congererent: (tanta illorum eſt audacia) quum me
In Domino prohibent ſpem ponere,
Nec credunt ullam afflicto reſtare ſalutem.
Nulla, aiunt, illi in Domino eſt ſalus.

3 Tu autem Domine a ſuſceptor meus es, gloria mea & exaltans caput meum.

3 Sed quod cuique libet, per me licet ille loquatur. *a Hier. Clypeus circa me.*
Noui te mihi præſidio fore:
Nam mihi tu clypeus, mihi tu fortiſſima turris,
Tu mihi ſpes unus, tu gloria,

Tu me hominem ignotum ac nullius nominis olim es
Innumeris dignatus honoribus.
Tu caput hoc uariis ærumnis undique preſſum
Magni ex caula culmen in imperij,
Pro magna bonitate tua pater optime uexti.
4 *Interea uerò miris modis*
b Hebr.clamabo & exaudiet *Oppreſſus, te unum ſupplex dominúmque deúmque*
Inclamo:neque enim te defore,
Quin noſtrum ſemper clamorem attendere uidi.
Nam quoties in monte tuo,tua
Supplicibus petij ſanctiſsima numina uotis
Ad tua ſancta precaus altaria,
Exauditus ego hæc toties ea proſpera ſenſi.
5 *Iſthoc ergo Deus munimine,*
Hoc ego præſidio contra aduerſa omnia fretus,
Omni cura & ſollicitudine
Depoſitis,tuta & tranquilla mente quieſcam:
Exurgámque animo cum ſederit.
6 *Quid ſiquidem domino me ſuſtentante timebo?*
Nil eſt hoc duce quod me terreat.
Vel ſi me populi circundent milia centum
Immensúſue exercitus hoſtium.
Eia age ſurge tuáſque ô mi Deus exere uires,
Vt ſaluum facias ſeruum tuum.
7 *Nupera non eſt iſta potentia:tu Deus olim*
c Heb. omnes inimicos meos in maxilla. *Hoſtiles uno impete copias,*
Atque importunum crudeli mente Saülem
Noui ego quanta ui contriueris:
Et dentes etiam quanta uirtute malorum
Cornuáque illorum confregeris.
8 *Vos ergo admoneo ingenijs ne fidite ueſtris*
Mortales,hominúmue potentiæ,
Aut ullis opibus.Dominus firmiſsima uobis

4 Voce mea ad Dominum b clamaui & exaudiuit me de monte ſancto ſuo.

5 Ego dormiui & ſoporatus ſum & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me.

6 Non timebo milia populi circumdantis me: exurge domine ſaluum me fac deus meus.

7 Quoniam tu percuſsiſti c omnes aduerſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorum contriuiſti.

8 Domini eſt ſalus & ſuper populum tuum benedictio tua.

Anchora ſit, qua uos nitimini.
Inde petenda ſalus, hinc fractis undique rebus
Vos ſeruatum iri confidite.
Omnia ab hoc in nos bona fonte & origine manãt:
Dicimur inde, ſumus quoque diuites.

ARGVM. PSAL. 4.

Diuino præſidio à cõiuratione Abſalomi filii, ut Rabby Cymhi & Græcis uidetur, aut ut quibuſdam, à Saulis perſecutione liberatus David Dei in ſe beneficia prædicat, optimates Iſraelis admonens, ne ſe fruſtra, qui Deo curæ ſit, perſequãtur. quibus ſuo exemplo adfuturum Deum oſtendit, ſi quidem à uitiis deſtiterint, & pietati deiq; cultui ſtuduerint, quem ſecutura ſit bonorum omnium copia. Hoc Pſalmo ſe conſolabitur pius pauper aduerſus optimatum uiolentiam.

Victori in neginoth Pſalmus David.

Ode dicolos tetraſtrophos: Conſtans tribus aſclepiadeis metris & 4. Glyconico.

1 a Quũ inuocarem exaudiuit me Deus iuſtitiæ meæ in tribulatione dilataſti mihi.

a *Index iuſtitiæ ſumme deus meæ,* a Fœlix, cum clamabo reſpõde mihi.
u *Qui me olim, quoties auxilium tuum*
Afflictus petii, numine dextero
Soluiſti è mediis malis,
Atque ex inſidiis tótque periculis
Seruaſti incolumem, quíque animum meum
Conſtrictum uariis anxietatibus
Infuſa mihi cœlitus
Dilatare ſoles lætitia, ut procul
Omni depoſita ſollicitudine
Soli poſſit & uni tibi pſallere:
2 Miſerere mei & exaudi orationem meam.
a *Rurſus ſubſidium tuum*
Poſcentem ex animo reſpice, nec tui

b Hier. Filij uiri uſquequo inclyti mei ignomenioſe diligitis uanitatem? Fel. Filij uiri uſquequo gloria mea opprobrio ſub. futura eſt inter uos?

Dedignare preces uotáque filij. 3 at
Vos e uulgo homines, uos quoque principes
Appello: hic mihi dicite:
Qua tandem, obſecro, me fronte repellitis?
Quáue ignominia nil meritum malè
De quoquam afficitis? non tolerantia
Tandem perpetua mea
Et ſumma domini uultis abutier,
Qua dudum tolerat uos patientia?
Nondum intelligitis, quàm nihili ſient
In me quæ fabricamini?
Quamdudum iſta igitur ſtulta & inania
Veſtro conſilia in pectore uoluitis,
Quæ nunquam ex animo próque libidine
Succedent, ſed in aera &
Ventos diſſoluentur? quid ita placet
Quidquid mundus habet uanum & inutile?
Quid mendacia molimini & omnia
In me fingitis impia?
4 Tandem obſecro animaduertite, & intimo
Mentis conſilio quæſo reuoluite,
Quo charam ſibi ſanctámque animam modo
Elegit Deus, éq; tot
Ac de tam uariis & toties malis
Veſtro conſilio ſoluerit irrito.
Quòd ſi forte truces pergitis in meum
Moliri inſidias caput,
Hoc ſcitote, quòd is qui mihi non ſemel
Poſcenti auxilium iugiter adfuit,
Quum clamauero ad illum, audiet, & ſuum
Mox exaudiet intimum.
5 Ergo tandem aliquando cohibete uos,
Diuiniq; metu numinis à uia

c Hier. mirabilem reddidit. Fel. Segregauit.

d Fel. Cōtremiſcite.
e Heb. loquimini, ſiue cogitate, in corde ueſtro ſuper cubilia ueſtra & tacete.

3 b Filij hominum uſquequo graui corde, ut quid diligitis uanitatem & quæritis mendacium?

4 c Et ſcitote quoniā mirificauit Dominus ſanctum ſuū, Dominus exaudiet me quum clamauero ad eum.

5 d Iraſcimini & nolite peccare e quæ dicitis in cordibus ueſtris, & in cubilibus ueſtris compungimini.

Praua toto animo abſcedite, nec mihi
Iam poſthac maledicite.
Quòd ſi iraſcimini, ne tamen interim
Vno ueſtra die longior ira ſit.
Quinimò media nocte cubilibus
In ueſtris meditamini,
Tunc quum mens uacua eſt ſollicitudine,
Et curis animus liber ab omnibus,
Quàm fruſtra ac temerè perſequeremini,
Qui curæ eſt domino ſuo.

6 Sacrificate ſacrificium iuſtitiæ & ſperate in domino: multi dicunt quis oſtendit nobis bona?

6 *Cui ſi conciliari cupitis, manúmque*
Iratam, atque animos uindicis illius
Viſum eſt pinguibus auertere uictimis:
Nulla eſt uictima gratior,
Nullum ſacrificij pinguius eſt genus,
Quàm iuſta & pia mens. hanc itaque hoſtiam,
Hanc uni domino cædite uictimam.
Non iam illi uituli placent,
Non ſanguis uitulæ per populum undique
Aſperſus: ſed et candida & integra,
Nulliúſque ſibi conſcia mens mali,
Grata eſt uictima odoráque.
Ergo ne fragili huic uitæ & inutili
Poſthac fidite, neu ueſtram etiam anchoram
In terram inſtabilem figite: ſed magis
Sperate in domino Deo:
De cuius ſolita munificentia
Diffidunt aliqui, tanquam abigat ſuos,
Nec res curet eorum pater optimus:
Ac tum ſecum ita muſſitant:
Quiſnam eſt diuitias cæteráque omnia
Nobis magnificè qui tribuat bona?

7 Signatum eſt ſuper nos lumen uultus tui domine, dediſti lætitiam in corde meo.

7 *At nobis ſatis eſt, pluſq; etiam ſatis,*

Si lucis radio tuæ,
Si candore tui luminis inclyto
Illuſtraueris iis in tenebris ſitos,
Nec uultum ipſe tuum auerteris.at magis
In nos ille tuus fauor,
Vultus illa tui gratia prodeat:
Nam tunc innumeris commoditatibus,
Et cunctis potiemur ſubito bonis:
Sic ut deficiat nihil.

f Heb. Quũ frumentũ eorum & uinũ eorum multiplicata ſunt.

8 *Quanquam incredibili lætitia mihi*
Perfudiſti animum,quando,(adeo es bonus)
Vini unà atque olei,farris & optimi
Tam largam undique copiam
Charis ex animo non modo ciuibus
Sed noſtris quoque largitus es hoſtibus:
Queîs tam multum ego abeſt ut cupiam malè,
Aut quidquam inuideam boni,
Illos diuitiis ut cupiam omnibus
(Si uel te modo ſic & dominum & Deum
Agnoſcunt)reliquiſque ad libitum bonis,
Pacatè & placidè frui.
9 *Ipſe autem impauidus(nam me animi iubes*
Securum eſſe)quoad uixero dormiam,
Contentus bonitate egregia tua,
Quæ formidine liberum
*Reddet.*10 *quandoquidem unum hoc ſemel efficis*
Vt uanis hominum ſepoſitis procul
Et ſpe & pollicitis,conniciam meam
In te ſpem Deus unicam.

8 f A fructu frumẽti uini & olei ſui . multiplicati ſunt. ³

9 In pace in idipſum dormiam & requieſcam.

10 Quoniam tu domine ſingulariter in ſpe conſtituiſti me.

ARGVM. PSAL. 5.

Extorris & profugus à ſuis ob Saulis perſecutionem Dauid, ac multis ſubinde agitatus periculis,preces fundit

ad Deum, cuius unius ſpe nixus ac fiducia, & oſores perſecutoreſq́; ſuos perditum, & ſe ſeruatum iri, ac Deũ rurſus in templo adorare confidit. Deinde explicata hoſtium ſuorum improbitate, male illis precatur, & piis omnibus bene ominatur. Aptus eſt omnibus afflictis pſalmus.

Victori ad negnoth pſalmus Dauid.

Pſalmus 5. Ode dicolos diſtrophos: Conſtans primo metro heroico hexametro, & altero archilochio hexametro.

1 Verba mea auribus percipe Domine, intellige a clamorem meum 2

2 Intende uoci orationis meæ rex meus & Deus meus.

3 Quoniam ad te orabo domine, mane exaudies uocẽ meã.

4 Mane tibi adſtabo & uidebo: quoniam non Deus uolens iniquitatem tu es.

5 Neque habitabit iuxta te malignus, neque permanebunt iniuſti ante oculos tuos.

a Hier. murmur. Fel. meditationẽ meã.

1 *Xaudi clamoſa tui & pia carmina uatis,*
e *O mi bone & clemens pater: percipe a quæſo preces,*
Quas ad te Deus & rex imo ex pectore fundo.
2 Attende clamorem meum mi Deus, atque meas
Quas ô rex taciturnus apud me immurmuro uoces,
Ne deſpice: in te ſolum enim conſiliũmque meum
Spéſque meas pono. 3 Quumq́; ad te mane ſupremo
Preces ſubinde funditem, mane quoque (uſqueadeo
De bonitate tua fido) non ambigo quin me
Meamq́; uocem exaudias. nec mea uota diu
Ex animo & longo te ſuſpirantia mane
Differ diũue ſuſtine: quin potius quia te
Diligo amóq́;, quod æquum & iuſtum poſtulo, trade.
4 Adſtabo mane diligens ad te, oculiſq́; meis
In te mi deus intentis ſpeculabor ab omni
Parte & loco, nunquod mihi ſubſidium ueniat.
Nam cum humana uacat curis mens omnibus, atram
Noctem exigente ſole primo, atque ſuos radios
Mane nouo exertante, tuas ſummiſſus ad aras
Sanctiſſimum numen tuum poſtulo ſuppliciter,
Afflictis ut opem rebus, Deus optime noſtris,
Benignitate pro tua, ſubſidiumq́; feras.
Nã quum nil niſi quod ſanctum eſt rectumq́;, placere
5 Tibi poſſit unquam, prauitatemq́; habeas odio:

Id mihi perſuaſum tanquam certiſſima res eſt,
Non poſſe te diutius ferre malos homines,
Nec prauis locũ apud te ullum fore: 6. præter enim q̃

6 Odiſti omnes qui operãtur iniquitatem, perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Quòd peſſime illos, qui ſuum flagitiis animum
Commaculant, odiſti: etiam quicunque loquuntur
Mendaciũ, perdes. 7 Sed intẽta hominum ingenia

7 Virum ſanguinũ & doloſum abominabitur dominus, ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ.

Fraudibus humani & ſitientia ſanguinis, omni
Modò execratur atque abhorret, neque reſpicere
Suſtinet illa Dei maieſtas inclyta. contrà
8 Autem ipſe fretus gratia illa & bonitate tua

8 Introibo in domum tuam, adorabo ad templum ſanctũ tuũ in timore tuo.

Ingrediar pater alme tuas ſecurus in ædes,
Et ciuitatem qua exulo: ſuppliciterq́; etiam
In ſecreta tui ueniens altaria templi,
9 Cæſis litabo uictimis, teq́; colam reuerens.

9 Domine deduc me in iuſtitia tua. propter inimicos meos, b dirige in cõſpectu tuo uiam meam.

Quare age qui noſtro ſemper capiti imminet hoſtis,
Non prouidenti ne mihi comparet inſidias,

b Hier. dirige ante faciem meã uiã tuã. Fel. Rectam fac coram me uiam meam.

Sis mihi duxq́; comesq́; ô mi Deus optime: nec me in
Tuæ uagabundum uia deſere iuſtitiæ.
Imò uiam ante oculos qua tuto incedere poſſim
Muni mihi: nec me ſinas præcipitarier, aut
De recto uel latum unguem diſcedere calle.
Nã ſi uiam uitæ iſtius perſequor, atque hominum
Quos maledicta iuuant, fraudes, mendacia, furta:
Horum neceſſe eſt ut ſiem, quos imiter ſimilis.
10 Ipſorum uerò ora nihil mendacia præter

10 Quoniam non eſt in ore eorum ueritas, cor eorum uanum eſt.

Pronunciant: nil moliuntur niſi inutilia,
Nil præter fraudes: 11 patulum quin guttur eorum

11 Sepulchrum patens eſt guttur eorũ, b linguis ſuis doloſe agebant, iudica illos Deus.

Inſtar ſepulchri fœtidi nil niſi ſpurcitias
Putridaq́; inuidiæ & lætalia pharmaca promit.

b Hier. linguã ſuã lenificãt. Fel. lingua ſua blandiuntur.

Atque ut ſepulchro nil uides pulchrius in ſpeciẽ,
Nimirum quod ſit perlæui marmore ſtructum:
Narẽ autẽ ubi intro admoueris, fœtidius nihil eſt:
Sic inimicorum eſt non diſpar cauſſa meorum.

Cadaueroſa ſunt ſepulchra intus, & exterius
Nil niſi blanditias lingua fallace loquuntur:
Detractiones, intime ſi inſpicis, inuenies.
Funditus ergo illos ô rex iuſtiſſime dele,
Et cauſam eorum iudica: 12 nec ſine conſilia
Illis ex animo ſuccedere: fac Deus ut te
Intelligant quæ cogitarant homines ſine te
Perficere, in nihilum abſque labore reſoluere poſſe:
Ac ſua pudentes ſentiant irrita conſilia.
Et quum peccatis peccata prioribus addant,
Eoq́; iam deuenerint, ut tua iuſſa palàm
Et temerè excutere, & tibi coràm obſiſtere quærant,
In ſempiternas diſiice & præcipita tenebras.
13 Contrà autem Deus alme tuo qui numine fidunt,
Fac ſempiternis gaudiis lætitiaq́; ſimul
Exultent incredibili: nec iam ambigo, quin quod
Precamur, id mox fiat & protinus eueniat:
Quum tali mereant ſub principe, quum Deus illos
Cuſtodia fretos tua & præſidio foueas,
Inter eosq́; habites. 14. Sic omnes haud dubiè qui
Sanctiſſimum nomen tuum religioſius &
Cum pietate colunt, uita olim æterna ſequetur:
Nec gloriari deſinent ô Deus interea
Quòd tu illis ultro benefeceris, 15 atque tua illos
Benignitate & gratia non ſecus ambieris,
Quàm ſcuto & forti clypeo: munimine cuius
Nil hoſtium truces minas, nil metuant iacula.

12 Decidant à cogitationibus ſuis, ſecundũ multitudinẽ impietatum illorum expelle eos, quoniã irritauerunt te domine.

13 Et lætentur omnes qui ſperant in te, in æternum c exultabunt, & habitabis in eis.

c Heb. proteges eos.

14 Et gloriabuntur in te, omnes qui diligunt nomen tuũ, quoniam tu benedices iuſto.

15 Domine ut ſcuto bonæ uolũtatis tuæ coronaſti nos.

ARGVM. PSAL. 6.

Graui quadam infirmitate ob graue aliquod peccatum, ut putatur orta, percuſſus Dauid, non tam ſui gratia quàm ad exaltandam dei gloriam liberari inde petit: ne deſtitutum à deo inimici arbitrantes aduerſus eum inſoleſcant,

mox autem liberatus hoſtibus inſultat. Aegrotantibus canendus pſalmus.

Pſal. 6. Ode dicolos tetraſtrophos: conſtans prioribus uerſibus aſclepiadeis, tertio pherecratio, quarto Glyconico.

E me ſumme Deus uindice dextera
Iratóue animo durius obſecro
Caſtiga: quis enim te, aut
Iram ferre tuam queat?
Nec me unquam ira furórue is tuus arguat,
Quo delicta ſemel maxima uindicas.
Patrem quippe ſeuerum
Malo, quàm intolerabilem
Ac durum eſſe nimis te mihi iudicem.
2 *Quare quum miſereri proprium ſiet*
Diuinæ bonitatis,
Non ſæuire ferociter,
Iam filij miſerere alme parens tui.
Defectus ſum etenim uiribus, ac propè
Aeger corpore toto:
Quapropter medico mihi &
Seruatore opus eſt te Deus unico.
Sana ergo domine ac me remedijs tuis,
Quáque ſoles bonitate
Afflictos, Deus adiuua.
Nam perterrita ſunt præ nimio metu &
Horrore oſſa mihi, dum metuo mori.
3 *Nec perterrita tantum*
Sunt oſſa: aſt animus quoque
Præ morbo & ſceleris mole grauiſſimi
(Quod morbis mage multo grauat omnibus)
Cunctis uiribus omnino
Amiſſis, iacet heu iacet

1 Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.

2 Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum, ſana me domine quoniam conturbata ſunt oſſa mea.

3 Et anima mea turbata eſt ualde, ſed tu domine uſquequo?

Aeternumq; iacebit, niſi ſupplici
Clemens auxilium præſtiteris mihi.
Obſecro ergo quouſque
Differs ſubſidium tuum?

4 Conuertere domine & eripe animam meam: ſaluũ me fac propter miſericordiam tuam.

4 Tanden uerte aliquando ad me oculos tuos,
Huncq; afflictum animum, è tot miſeriis Deus
Serua, atque eripe quæſo,
Non ullo merito meo,
Sed ſola pietate alme parens tua.

5 Quoniam nõ eſt in morte qui memor ſit tui, in inferno autem quis confitebitur tibi?

5 Immatura etenim mox ubi ſpiritum
Et charam mihi uitam
Mors dira abſtulerit ſemel,
Nec laudes celebrabo omnipotens tuas,
Nec laudabo tuum nomen in inferis.
Nam clauſus monumento
Et ſenſu ſpoliatus ac
Vita, quî poterit cantica, quî modos
Cantare atque tuo pangere nomini?
Nos qui uiuimus uni
Laudes concinimus tibi.
Contrà in morte memor qui fuerit tui
Vix quemquam inuenias, quique apud inferos
Aut te unquam ueneretur,
Aut laudes celebret tuas.

6 Laboraui in gemitu meo, a lauabo per ſingulas noctes lectũ meum lachrymis meis ſtratum meum rigabo.

a Hier. natare faciam.

6 Ipſe autem ſceleris dum memini mei
Suſpirando laboro: & grauius malum
Dum ſæuit, lachrymis ac
Longis aera queſtubus
Pulſo: tum quoties me ſubit illius
Diræ cædis imago atque libidinis,
Quo lectum maculaui
Tetra ſpurcitie meum,
Ex imo lachrymis corde fluentibus.

Mox illum abluo: quin quas ego turpia
Inter gaudia noctes
Duxi, interq́; libidines,
Dum uiuam gemitus inter eas traham,
Et ſuſpiria crebra: ac quia ſordida
Stratum commaculaui,
Et fœda illuuie meum,
Ipſum continuo & perpetuo abluam
Multarum lachrymarum fluuio. 7 ſed heus
Iam caligne multa
Præ mœrore grauiſſimo
Obductis oculis & facie mihi
Langueſcente diu, dum mea crimina
Deploro, obq́; inimicas
Contra me inſidias gemo:
Totus conſenuiq; & ueteuli indui,
Quanquam annis uegetis & iuuenilibus,
Aetatem capularem,
Ac uultum ſilicernij.
8 A me ergo procul hinc ite uiri impij,
Quotquot perniciem atque inſidias mihi
Infenſo ac inimico
Vultu & pectore tenditis,
9 Exaudiuit enim iam lachrymas meas,
Nec triſtes gemitus aut querimoniam
Serui ex corde precantis
Deſpexit dominus ſui.
Admiſitq́; preces omnipotens meas,
Nec quod ſuppliciter poſtulo denegat.
10 Quapropter pudefiant
Hoſtes, ſpéque ſua improba
Fruſtrati, aut animum & conſilium ſuum
Mutent, aut aliò iam referant pedem,

b Heb. caligauit. c Hier. Conſumpta ſum ab hoſtibus meis. Fœlix. Inueterauit, ſcilicet oculus.

7 b Turbatus eſt à furore oculus meus c inueteraui inter omnes inimicos meos.

8 Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem quoniam exaudiuit dominus uocem fletus mei.

9 Exaudiuit dominus deprecationem meã. dominus orationem meam ſuſcepit.

10 Erubeſcant & conturbentur uehementer omnes inimici mei, conuertantur & erubeſcant ualde uelociter.

Et turpem pudefacti
Confeſtim capiant fugam.

ARGVM. PSAL. 7.

Ob regiæ dignitatis reuerentiam mutuato Chus nomine (quod ipſa pſalmi inſcriptio habet) Saulem Dauid exprimens, primum furorem non tam Saulis quàm paraſitorum ipſius deprecatur, tollens quam falſo illi obiiciebant male tractati regis calumniam. Deinde iuſtitiam Dei patefieri, & promiſſum ſibi regnum aſſeri precatus, ſe ab eo pro ſua iuſtitia iudicari poſtulat, & aduerſariis ni reſipiſcant, Dei minatur ultionem: quorum detectam iniuſtitiam in ſuum ipſorum caput redituram prænunciat, laude pſalmum concludens. Appoſitus eſt pſalmus aduerſus calumniatores.

Pſalmus Dauid quem cecinit pro uerbis
Chus filij Iemini.

Pſal. 7. Ode dicolos Diſtrophos, conflans priore uerſu ebpriambico monometro Vriſtophaneip, altero choriambico trimetro ſapphico.

1 Domine Deus meus in te ſperaui, ſaluum me fac ex omnibus perſequentibus me, & libera me.

1 *Domine, ô Deus mi*
ô *Hactenus ſpē conſiliumq́; omne meū locaui*
Non in arundineto
Iſtius uitæ allicientis ſimul & trahentis,
Interea tamen nos
Turpiter fallentis: at in magnifico tuo illo
Numine. libera ergo
Me Deus, meq́; eripe quæſo è manibus furentis
Principis, & meorum
Hoſtium, ipſo principe longe magis impotentum:
Qui culicem atque uermem
Impetunt.[2] *Sed ne mihi uitam eripiant, leonis*
Terrifici in modum, nec
Iam dehinc ſit qui eruat, hinc eripe, meq́; ſaluum

2 Nequando rapiat ut leo animā meam a quoniam non eſt qui redimat, neque qui ſaluum faciat.

a Hier. lacerет & non ſit qui eruat.

Fac Deus è manúq;
Libera illorum, neque enim eſt qui eruat atq; ſeruet.
3 *Scis Deus & tenes qua*
Charitate erga dominum olim ipſe meum atq; regem,
Quáq; fide uſus, illum
Quantum amaui, quàm colui rite fideliterq;.
Quòd ſi ego quid nocere,
Aut eum quidquam uolui lædere: ſi (quod illi
Fingere crimen optant,
Ac mihi mendaciter impingere) de necando
Principe cogitaui:
Si tam iniquus comperior, pacificè loquenti
Et pariter uolenti in
Pace uitam tranſigere, ut uerbo aliòue pacto
Quæſierim nocere:
4 *Si male affeci, aut potius ſi male me abſque cauſſa*
Pro arbitrióque ſolo
Perſequentem deſerui, & deſtitui indigentem
Auxilio: inter illos
Tam feros hoſtes utinam is nihiliq; prorſum
Concidam ego! imò uerò
Si mea non iuui opera, nec bona pro malis quæ
Ille mihi ſtruebat
Reddidi, 5 *mox terrificus uitã adimat meam mi &*
Famam, animamq́; uiuo
Vt ferox eſt eripiat: quin mihi non amicæ
Diſtrahat auferatq́;
Lucis uſuram modò, uerùm amplius expetitam
Ac mihi chariorem
Gloriam uitæ, redigat protinus & reſoluat
In nihilum, minúſque
Quàm fiet puluis: neque pluris palea æſtimetur

3 *Domine Deus meus ſi feciſti iſtud, ſi eſt iniquitas in manibus meis.*

4 [b] *Si reddidi retribuentibus mihi mala,* [b] *decidam merito ab inimicis meis inanis.*

[b] *Hier. Si reddidi retribuentibus mihi malum & dimiſi hoſtes meos uacuos. Fælix. Si reddidi habenti pacem mecum malum, & opreſſi tribulantes me ſine cauſa. Sãctes. Si reddidi pacifice degenti mecum malum qui erui hoſtẽ meum gratis.*

5 *Perſequatur inimicus animã meam, & comprehẽdat, & cõculcet in terra uitam meam, & gloriã meam in puluerem deducat.*

Quiſquiliiſue uanis.

6 .Surge age & te in tempore mõſtra omnibus altiorẽ,
Atque tuam exere iram: ad-
uerſum eos qui me cruciant, ſuppetias mihi fer:
Comprime belluarum
Impetum iſtarum, & rabiem tot ſcelerum coherce,
Notus ut omnibus ſis
Finibus noſtrorum inimicorum, etiam & tua illa
Nota ſit orbe toto
Vis poteſtaſq; exuperans omnia: qua uel una
Vt tibi uiſum erit mox
Deſtrues quemcunque tibi compereris rebellem.

7 Surge agedum Deus mi,
Vtq; me quondam uoluiſti populo imperare,
Sic quoque nunc fac illi ut
Imperem: imprimis tamen accingere ad ultionem &
Iudicium impiorum.
Ciuitatum olim moderatoribus, omnibúſque
Ad mala comprimenda
Criminum cenſoribus ante omnia nequa cuiquam
Vis fieret, probè abs te
Conſtitutum eſt. ergo agedum ulciſcere me deus mi, &
Exige ab impio illo
Debitas pœnas meritáſque: aſſere quod dediſti
Imperium atque regnum.
Tum uagabundi populi concio, quæ ſub illo
Principe, nec ſui nec
Vllam habet curam domini, ſed ſine lege degit,
Me duce colligetur:
Vt tuum ſanctum ſolita relligione numen
Et pietate adoret.
Arbitratur nam populi pars bona nullam habere
Sollicitudinem te

c Exurge domine in ira tua. & c exaltare in finibus inimicorum meorum.

c Hier. Eleuare indignãs ſuper hoſtes meos. Fœlix. Exaltare inter iracundias tribulãtium me. Sanct. eleua te propter indignationem hoſtium meorũ.

7 d Exurge domine Deus meus in præcepto quod mandaſti, & ſynagoga populorum circundabit te.

d Hier. Cõſurge ad me iudicio quod mãdaſti, id eſt, ſi iudicaſti me tua gratia dignum imperio, meque imperare populo tuo iuſſiſti, exurge, & fac quod iuſſiſti. Fœlix. exurge ad me, iudicium præcepiſti .i. exurge in adiutorium uindicaturus me de hoſtibus meis, tu enim de improbis iudiciũ fieri præcepiſti.

Nec ſui nec iam alterius,ſed ſimilem iacenti
Stertere. [8].Quare in altum
O Deus regni ſolium regredere:illiuſq;
Qui tibi fidit uni
Quæſo curam ſuſcipe,ne te populus deinceps
Ambigat imperare.
Sed relaturum meritorum ratione tandem
Se ſciat atque credat
Præmium,pœnáſue daturum meritas & æquas.
[9] Eia agedum obſecro ut me
Iudices atque inter eos:non quòd ego ipſe iuſtum
Dicere me audeam optémue:
At meam ſi iuſtitiam contulero cum eorum
Impietate,ſpero
Innocens & iuſtus haberi: me igitur Deus mi
Iudica,& innocentis
Accipe ac cauſã aſſere:quanq̃ haud dubiè breui iſtud
Conficietur, ullo
Nec modo fiet mea fiducia ut excidat.[10].ſed
Noxa magis impiorum
Diſperibit.Quinetiam ſe gladio ſuopte
Conficiet malorum
Prauitas,contrà dominus iuſtitiæ colentes
Diriget.is ſuorum
Intimos ſenſus probat,at uerò ita,eũ ut latere aut
Fallere nemo poſſit.
Nam cor & renes hominum uiſceráq; & medullas
Inſpicit,intiméq;
Cuncta ſcrutatur. [11].meus ille eſt clypeus meúſque
Auxiliator,illos
Qui pio rectóq; animo & ſimplice præditi ſunt
Mente,periculis &
A malis atque inſidiis omnibus eruens: nam

8 Et propter hoc in altum regredere, dominus iudicat populos.

9 Iudica me domine ſecundum iuſtitiam meam, & ſecundum innocẽtiam meam ſuper me.

10 Cõſumetur nequitia peccatorum, & diriges iuſtum, ſcrutans corda & renes Deus.

* Hier. Clypeus meus in Deo.

11 * Iuſtum adiutorium meum à domino, qui ſaluos facit rectos corde.

12 Deus iudex iuſtus fortis & patiẽs, nunquid iraſcitur per ſingulos dies?

12 Arbiter æquus omneis
Munerat iuſtos & atrox ſupplicium è nocente
Vindice ſumit ira.
Et licet longe patiens differat ultionem,
Vt redeat, ſuamq́;
Poſtulet uir prauus opem, ſæuius acriusq́;
Denique puniet: nec
Quidquam multum ipſi eſt, ſed uti criminibus uetuſtis
Semper (ut ore duro eſt
Impudensq́;) admiſſa noua & deteriora iungit:
Haud aliter diebus
Singulis iraſcitur, illumq́; ſuum furorem

13 Niſi cõuerſi fueritis gladium ſuum f uibrauit ³ arcum ſuũ tetendit, & parauit illum.

Exerit. 13 & niſi ad ſe
Mox reuertatur meus hoſtis, ueniamq́; ſupplex   f Heb. concit.
Poſtulet, ac precatur:
Iam ſuum uindex gladium dextera iudicantis
Exacuit: ſuumq́;
Delibutum iamque habet arcum omnigenis nocendi
Artibus, ac paratum:

14 Et in eo parauit uaſa mortis g ſagittas ſuas ardentibus effecit.

14 Iam ſagittas telaque feralia præparauit: g Hier. Sagittas ſuas ad cõburendũ operatus eſt. Ecl. Sagittas ſuas in perſecutores operatus h, figura eſt. Ὕστερον πρότερον prius enim cõcepit deinde parturit.
Tantum ob id, ut flagrantes
Improbos ira atque odio in perniciem bonorum
Confodiens penetret.

15 Ecce h parturit ³ iniuſtitiam concepit dolorem & peperit i iniquitatem.

15 At ſceleſtus concipit iniuſtitiam ac ſtatim poſt
Parturiet dolorem:
Sed meram demum pariet nil niſi uanitatem.
Inſidias tetendit

16 Lacum aperuit, & effodit eũ & incidit in k foueam ³ quam fecit.

16 Et lacum effodit, latitantem & puteum excauauit,   i Heb. mendacium.
Vt me ibi mergat: atqui   k Hier. Interitum.
Incidet mox in foueam, quam mihi clàm parauit:
Et meritas ſuorum
Criminum pœnas dabit: 17 atque in caput eius, eius
Improbitas dolorue

Qui meam in cædem furioſum illum acuit,redibit:
Et uiolenta atróxque in
Verticem ipſius cadet iniuria,uiſque aperta
Quam attulit innocenti.
18 *Interim uerò dominum pro meritis ſuis in*
Me celebrabo & eius
Prædicabo iuſtitiam, qui ſciat impiorum
Conſilium dolóſque
Vindicare, & perpetuis iuſtitiam piorum
Gratuitíſque donis,
Munerari.ſancto igitur cantica nomini eius
Perpetuásq; laudes,
Quandiu uiuam canere & pangere non quieſcam.

18 *Confitebor domino ſecundum iuſtitiã ei⁹,& pſallam nomini domini altiſſimi.*

ARGVM. PSAL. 8.

Excitantur hoc pſalmo pii omnes ad contemplandam creatoris Dei uirtutem ac magnificentiam, ſummam quoque in regendis & gubernandis iis quæ condidit, ſapientiam, & incredibilem in omneis homines beneficentiam. Quanquam autem de omnibus ſingulíſque hominibus intelligi poteſt pſalmus, in quos tanta extitit liberaliſſimi patris benignitas, ut cunctas illis res conditas ſubdiderit: præcipuè tamen de Chriſto homine piorum omnium capite intelligendum eſſe pſalmum teſtatur Pauli auctoritas ad Heb. 2. hunc locum, Minuiſti eum paulominus &c. 1. Corinthiorũ decimoquinto eũ locum, Omnia ſubieciſti &c. de Chriſto interpretãtis: quippe qui quà homo fuit, ſola fragilis corporis natura ab angelis imminutus honore & gloria per paſſionem & reſurrectionem coronatus, omnia pedibus ſuis ſibi à patre conceſſa ſubiecerit: & aſcendens ad patrem ſupra omnes orbes eleuatus fuerit. Appoſitus eſt pſalmus ad contemplandam Dei uirtutem ſapientiam ac bonitatem.

Victori ad Githith pſalmus Dauid.

Pſal.8. Ode Dicolos Diſtrophos, conſtans metro Aſclepiadæo & iambico dimetro.

1 Domine dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in uniuerſa terra!

2 a Quoniam eleuata eſt magnificētia tua ſuper cælos.

a Hier. qui poſuiſti gloriam tuā ſuper cælos. Fælix quæ ſcilicet in terra, dedit confeſſionem tuam ſuper cælos.

3 Ex ore infantium & lactentium b perfeciſti laudē propter inimicos tuos c ut destruas inimicum & ultorē.

b Sanct. & Fel. fundaſti uirtutem.
c Hier. ut quieſcat inimicus & ultor. Fel. Vt deleres inimicum & ultorem.

4 Quoniam uidebo cælos tuos opera digitorum tuorum, Lunā & ſtellas quæ tu fundaſti.

1 *Quàm mirificè, mi domine & Deus,*
ô *Per ora fertur omnium,*
Ingens illa tui gloria nominis,
Ignota nobis hactenus.
2 *Nam poſtquam ille tuus corporis induit*
Formam ac figuram filius,
Et ſe utcunque Deus conſpicuum dedit
Aſpectibus mortalium,
Tum diuina ſtatim magnificentia
Præcone nota filio
Ad cælum uſque etiam pertigit intimum,
Sic, nemo ut illam neſciat.
3 *Quinimò ipſi etiam matris ab ubere*
Dictante prouidentia,
Dum lac incipiunt ſugere paruuli,
Numen tuum illud prædicant,
Virtutemq; ſimul conſtituunt tuam.
Dum ſcilicet contra impios,
Qui curare Deum res hominum negant,
Curæ eſſe ſe Deo indicant.
Ipſi mundo etiam paruuli apoſtoli
Illiterati ac ſimplices,
Inuita inuidia uel Pharizæia,
Dum mi Deus te prædicant,
Virtutéſque crucis non numerabiles,
Id ſanè agunt ut hoſtibus
Præ magna exta crepent inuidia tuis,
Vltorq; inultus occidat.
4 *Orbes interea dum uideo ac globos*

13

Dum tam decoros ordines
Huius ſtelliferæ militiæ ac ſitus,
Conuerſionéſque ac tropas:
Diuini artificis grande oculis opus
Luſtro, dum in iſta terrea
Vim Lunæ eximiam, inq; undiſonum mare,
Sic ut bis in die fluat,
Ac contrà arbitrio refluat illius:
Dum mutuato lumine,
Obſcuræ faciem noctis & horridæ
Splendêre cerno: dum polo
Affixa inſpicio ſydera: dum uagos
Contrà planetas currere:
Demum quando oculis omnia perſequor
Conſideróque in unius
Soliúſque hominis condita gratiam,
Sic ipſe cum Deo meo:
5 *O mi ſumme parens, ô Deus optime,* 5 *Quid eſt homo quòd memor es eius, aut filius hominis quoniam uiſitas eum?*
Quidnam eſt homo magnæ rei,
Quòd tu illum memori mente tenes! quis id
Pro dignitate expenderit,
Quòd rerum ipſe potens conditor omnium
Tam uile plaſma inuiſere
Dignaris! licet haud uile uel infimum eſt,
Cuius uel unius bono
Sic ſeſe illa Dei ſumma potentia,
Sic ſe tremenda dignitas
Pluſquam credibile eſt prorſus inanijt,
Vt eſſe homo uellet Deus:
Quò tam magno hominem munere ſcilicet
Donaret, ut Deus quoque
Non audito homini nomine, homo foret,
Immenſus ille quum Deus

Vilis factus homo, uilem hominem ſtatim
Deum eſſe fecit maximum.

6 Minuiſti eũ paulominus d ab angelis ſ gloria & honore coronaſti eum & conſtituiſti eum, ſuper opera manuũ tuarum.

d Hier. & Fel à Deo. Sanct. ab angelis: ſimiliter & uerſio Chaldaica.

6 *Nam quã uita hominum ſermo Dei patris*
Ex matre factus eſt homo,
Diis paulo inferior factus & angelis,
Vna uidelicet modo
Natura miſeri corporis, omnibus
Rerum bonarum dotibus
Inſtructus: reliqua in totum animantia
Excedit, ac longe præit.
Nec ſolum ille tuus filius ô Deus,
Sed nos miſelli homunculi
Aeternis animis angelicã ordinis
Accedimus quàm proxime.
Tu uim ſicut & iis mentis & ingenij
Largitus es nobis, uti
Quæ iam lapſa diu mox reminiſcier
Poſſimus, & quæ ſubſequens
Aetas temporibus ferre poteſt ſuis
Prænotione prouida
Sint præſentia nobis, eáque omnia
Poſſimus ante cernere: &
Quæ ſunt ante oculos, uiua animi illico
Perceptione conſequi.
Immenſa alme parens tu quoque gloria
Nec infimis honoribus
Quem finxiſti hominem à principio ſtatim
Ornaſti, & illum protinus
Tanquam diuum aliquem qui regeret ſuis
Orbem uniuerſum & integrum
Arte & conſiliis, in medio omnium
Præeſſe iuſſiſti globo.

7 Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius oues & boues uniuerſas, inſuper & pecora campi.

7 *Quin & cuncta homini magnificus Deus*

Largitus eſt inter manus:
Vt quæcunque uelit, uel pedibus ſuis
Subiecta reddat omnia:
Immanéſue feræ, ſintúe domeſticæ
Oues ſuéſue uel boues:
Aut quæcunque in agris arbitrio ſuo
Paſcuntur, [a] ipſæue aeris
Facundæ uolucres, mutáue piſcium
Natura, & illorum omnium
Tam diſpar facies, quòtque uias maris
Terunt, cauernáſue incolunt.
Tam largam ergo Deus magnificentiam
Secum ipſa ſcrutans intimè,
Quas ingrata poteſt mens tibi gratias
Tales libenter occinit.
O quàm mirifice mi domine & Deus
Per ora fertur omnium
Ingens illa tui gloria nominis
Ignota nobis hactenus!

[a] Volucres cæli & piſces maris, qui perambulant ſemitas maris.

ARGVM. PSAL. 9.

Conſtat hanc oden ἐπινίκιον eſſe, qua de inſigni ex impio hoſte uictoria David Deo gratias agit: ſiue illa aduerſus Goliath fuerit, ſiue aduerſus Laben quēdam, aut Ammonitas uel Amalechitas. Agit igitur Deo gratias de cō ceſſa ſibi uictoria, & patefacta ipſius in perdendis impiis eorumque conatibus frangendis, iuſtitia: ſimiliter & de præſtita piis ac fidelibus miſericordia. Demum orat, ut impii compeſcantur. Appoſitus eſt pſalmus ad omnes in iuſto bello uictores.

Victori ſuper morte inſipientis pſalmus, David.

Pſalm. 9. Ode Dicolos, tetraſtrophos, conſtans tribus primis hendecaſyllabis ſapphi cis & quarto Adonico.

a Confitebor tibi domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua.

a g Ratias ſemper tibi rex habebo,
Te cælebrabo Deus alme toto
Corde, nec quidquam niſi te deinceps
Carmine noſtro,
Ac tuæ pangam memoranda dextræ
Geſta: nec me unquam fragilis iuuabit
Iſtius uitæ leuiter fluentis
Vlla uoluptas.

a Lætabor & exultabo in te, pſallam nomini tuo altiſſime.

a Sed meas in te Deus optime uno
Et uoluptates ego conſtitutas,
Sicubi lætandum erit, & mea in te
Gaudia habebo:
Ac tuum nomen fidibus canoris
(Laude ſit maius licet illud omni)
Et tuas pulſabo lyræ ſonantis
a Pectine laudes.

3 a In conuertendo inimicum meum retrorſum a infirmabuntur & peribũt à facie tua.

a Hier. Quũ ceciderint inimici mei retrorſum.

In tui fines populi ſine ullo
Venerant gentes numero, & feroces
Copiæ atque examina barbarorum:
Nec minor una
Me meóſque omnes pauor undecunque
Ceperat: ſed tu trepidantium atque
Nil fugam præter meditantium mox
Languida corda
Excitans, & ſpe propè deſtitutos
Recreans, ac nos quoque reſtitutis
Viribus firmans: inimica contrà
Agmina turpem
In fugam uertis, procul éq; noſtris
Finibus pellens habitare tutò

Nos facis, caſo duce praferoci & Principe eorum.

Atque ita, ut quorum faciem mináſque
Ferre uix unquam poteramus, illos
Cerneremus mox animis remiſſis
Vertere terga,
Et labaſcentes ſemel interire,
Nec ſatis conſiſtere poſſe firmos:
Dum tuum irati nequeunt modo ullo
Cernere uultum.

b Pal. R. igorē meum.

4 *Scilicet cauſſam ſpeculans ab alto*
Hoſtis & noſtram rigidum tribunal
Scandis, & diſcuſſa utriuſque cauſſa, æquiſſime iudex.
Méque non ſpernis miſerum, meámque
Pauperis cauſſam atque humilis tueris,

4 Quoniam feciſti iudicium meum & b cauſam meā, ſediſti ſuper thronū qui iudicas iuſtitiā.

5 *Ac meos contrà increpitans reprendis*
Durius hoſtes.
Tunc ſuo cum principe curribúſque,
Atque equis bellacibus & ſuperbis,
Bellicóque omni ſemel apparatu
Interierunt.
Nec modo uires penitus meorum
Hoſtium fregiſſe ſatis putaſti,
Ni ſemel radicitus omnem eorum
Famam aboleres.

5 Increpaſti gentes, & periit impius, nomen eorum deleſti in æternum & in ſeculum ſeculi.

c Hier. Inimici completæ ſunt ſolitudines in finem.

6 *Quo minæ euaſere tuæ arrogantes*
Barbare hoſtis! quò truculente uoces
Hæ ſuperbæ & magnificæ, quibus nos
Noſtráque peſſum
Nunc dabas! num uaſta rogo atque inanis
Facta Iudæa eſt, uti mox futurum
Ipſe iactabas! penitúſne noſtræ

6 c Inimici defecerunt framea in finem, & ciuitates eorū deſtruxiſti.

Interierunt

7 Periit memoria eorum [d] cum ſonitu [e] & dominus in æternum permanet.

d Hebr. Cum ipſis.

Ciuitates! 7 interiitne eorum
Mentio ac nomen, quibus ipſe nuper
Tôtque es etiam dira minatus! an ne
Nullum inimicâ
Numen in cælo eſt (uti credidiſtis)
Imperans! non ille magis ſuorum
Suſcipit curam Deus, atque in æuum
Permanet! 8 an non!

8 Parauit in iudicio thronū ſuum, & ipſe iudicabit orbē terræ in æquitate, iudicabit populos in iuſtitia.

Vt bonos prauóſque ſua æquitate
Iudicet, iam olim ille ſuum tribunal,
Et thronum inſtruxit ſoliúmque regni,
Iuſtus ut inde
Ius ſuis dicat populis, & orbem
Iudicet iuſte! 9 uiolenter ergo iis

9 Et factus eſt dominus refugiū pauperi, adiutor in opportunitatibus in tribulatione.

Quos premit, quos perſequitur tyrannus
Subuenit, atque
Pauperem oppreſſum penitúſque cunctō
Deſtitutum ſubſidio ſuorum
Subleuans, illi auxilium & fauorem in
Tempore præſtat.

10 Et ſperent in te qui nouerunt nomen, tuum quoniam non dereliquiſti quærētes te domine.

10 Ergo te quiſquis Deus alme nouit,
Ac tuum numen: tibi fidat uni,
Spem ſuam in te collocet uno, & abs te
Pendeat uno.
Nam piè ſanctéque tuum colentes
Numen, & te ſuppliciter petentes
Semper audiſti, neque tempore ullo
Deſeruiſti.

11 Pſallite domino qui habitat in Sion, annunciate inter gentes [e] ſtudia eius.

e Hier. operationes. Bal. opera.

11 Eia age ergo uni domino canentes,
Qui ſibi Sion habitationem
Ac domum elegit! celebrate, & illi
Cantica laudum

Dicite: ac ne eius ſtudia atque geſta
Barbaræ ignorent memoranda gentes,
Nunciate hæc inter eas, ut illum
Nulla deinceps
Natio ignoret: potiúſque ab omni
Liberata errore, Dei apprehendat
Vnius cultum, poſita procul ſu-
perſtitione.
12 Nam uiri effuſum ſemel innocentis
Sanguinem nunquam ſinit eſſe inultum:
Sed ſuos ulciſcitur ille iudex
Iuſtus & æquus:
Nec precem obliuiſcitur intimo ad ſe
Supplicantum corde, ſuóſque ſemper
Pauperes exaudit, in unico ſe
Præſidium omne
Collocantes. 13 ergo Deus tui iam
Serui ope humana auxilióque prorſum
Deſtituti, oro miſereſce: quúmque
Vexer ab illis
Hoſtibus noſtríſque tuíſque, qui nos
Peſſimè oderunt: 14 uide & inſpice ut me
Inferorum è faucibus extrahas ac
Limine mortis.
Tunc tuas laudes memorabo, téque in
Monte Sionis celebrabo aperta
Ianua, ut quiſquis uolet audiat: 15 ſed
Interim ouabo
Ob ſalutem abs te mihi præſtitam, & quòd
Quam mihi gentes foueam pararunt,
Inciderunt primum in eam, ſuo cum
Principe: 16 quódque
Comprehenſus pes ſit eorum in illo

12 Quoniam requirent ſanguinem eorum recordatus eſt, non eſt oblitus clamorē pauperū.

13 Miſerere mei domine, uide humilitatem meam de inimicis meis.

14 Qui exaltas me de portis mortis, ut annunciem omnes laudes tuas in portis filiæ Sion.

15 Exultabo in ſalutari tuo § infixæ ſunt gentes in interitu quem fecerunt.

16 ℥ In laqueo ſuo quem abſconderūt, comprehenſus eſt pes eorum.

§ Vel. Demerſæ ſunt gentes in fouea.

℥ Heb. in rete quod.

17 Cognoſcetur dominus iudicia faciens, in operibus manuum ſuarum h comprehēſus eſt peccator.

Quod tetenderunt mihi rete.17 poſt hæc
Iudicem te ergo eſſe Deum ſcient qui
Supplicium de
Impiis ſumit,meritumq́; iuſtis
Præmium reddit:ſiquidem ſuopte
Comprehendentur ſcelere, & ſuo ſe
Indice prodent

h Hier. corruit.

18 Cōuertātur peccatores in infernum, omnes gentes quæ obliuiſcuntur Deū.

Impij, 18 infernique cadent in ima,
Cumq́; eis gentes populique cuncti,
Qui Dei non ſunt memores,nec illum in
Pectore geſtant.

19 Quoniam non in finem obliuio erit pauperis,patientia pauperum non peribit in finem.

19 Pauperum uerò dominus ſuorum
Curam habens.ſemper memor eſt eorum:
Nec futurum eſt ſpes ut eos inanis
Fallat aláue.

20 Exurge domine non confortetur homo,iudicentur gentes in conſpectu tuo.

20 Surge age,ut non continuo inualeſcant
O Deus meq́; interimant tui hoſtes,
Ac mei:profer faciem ſeueram
Vt te aliquando
Iudice agnoſcant ſua facta gentes

21 l Conſtitue domine legiſlatorē ſuper eos ' ſciant gentes quoniam homines ſunt.

Impia ac crudelia : 21 tu pauorem,
Incute illis terrificum & timorem,
Ne nimium ſe
Efferant:& qui nimis inſolenter
Se Deos olim fore crediderunt
Ac ſiniſtris caſibus altiores,
Tandem homines ſe
Sentiant eſſe,& miſeros,ad omnem
Caſum & ærumnam genitos:ut inde
Vel Deum agnoſcant aliquando iuſtum
Iudicem & æquum.

l Hier. pone domine terrorem eis. Fæl. pone domine iugum ipſis.

ARGVM. PSAL. 10.

Imprecationem habet aduerſus impios & improbos pſalmus, qui Græcis quidem ac Latinis pars eſt noni pſalmi, Hebræis autem numero decimus. quo de impiorum importunitate & intoleranda ſuperbia ac inſolētia qua pios affligunt, cum Deo conqueritur: quorum curam ſimiliter & de impiis ultionem uni illi committit. Concludens breui adfuturum Dei regnum ac iudicium: quando præmia iuſti referent, & ſupplicia ferent improbi. Appoſitus eſt pſalmus ad reprimendā ſuperborum & impiorum aduerſus pios & humiles inſolentiam, quā hic graphice depingit.

Pſalmus decimus, Ode dicolos diſtrophos, conſtās heroico hexametro & iambico dimetro.

1 *Vid ſtas tam procul à nobis Deus optime! q quur hoc*
Atroci & aſpro tempore
Quur oculos auertis & iis ſinis undique iuſtos
Vexari & opprimi malis!
2 *Dum ſeſe effert, ac ſibi nil non arrogat, omneis*
Homo impotens & impius
Perſequitur captátque afflictos, atque laceſſit:
Doloribus uerò interim
Pauper & ærumnis incenditur. ô Deus ergo
Tandem excitare & inſpice.
Conſiliis fac ille ſuis capiatur, & illis
Irretiatur quos parat
Et tendit contra miſerorum examina, caſſes.
3 *Nam non modò in libidine*
Perplacet ille ſua ſibi, non modo fertur in omne
Infandum & horrendum ſcelus:
Sed lætatur habere pares quotcunque feruntur
Non diſpari libidine,

2 a Hier. In ſuperbia impij ardet pauper. Sanct. propter ſuperbiam impii perſecutionem ſuſtinebit pauper.
b Heb. Comprebēdantur.
3 c Hier. Quoniam laudauit impius deſiderium animæ ſuæ & auarus applaudēs ſibi blaſphemauit dominū. Sāct. Quoniam laudauit ſe impius ſuper deſiderium animæ ſuæ & auaro benedixit. Iraſci fecit dominū. Fel. Quoniam laudatur impius iuxta deſideriū animæ ſuæ & iniquus benedicit blaſphemanti dominū. conſtāter enim Heb. initiū ſequentis uerſus exacerbauit dominū impius, cū ſinebulus & modo prædicto exponunt.

1 Vt quid domine receſſiſti longe, deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione.
2 a Dū ſuperbit impius incēditur pauper b comprehenduntur in conſiliis quibus cogitant.
3 c Quoniam laudatur peccator in deſideriis animæ ſuæ & iniquus benedicitur.

Aut cupidè lucrum ſectantur: eos quoque ſummis
Effert in altum laudibus.
Nec tantum iniuriis dominum afficit, ac probat illi
Conuicia & blahemias
Dicentem infandas, impuróque ore uomentem:

4 Exacerbauit dominum d peccator, ſecundum multitudinem ᵉ iræ ſuæ non quæret.

4 Sed te exacerbat ô Deus,
Próque furore ſuo nimis iracundus, & ultra
Modum graui arrogantia,
Quam uultu atque oculis præ ſe fert ille ſuperbis,
Te ſpernit atque negligit:

d Sanct. impius propter ſuperbiã quã facie præ ſe ? fert non quæret Deum.

Vtq; futurorum nimium ſecurus, in omnem
Mentis ſuæ libidinem
Fertur, nec quidquam inquirit prauúmne bonúmne

5 Nõ eſt Deus ᵉ in cõſpectu' eius ᶠ inquinatæ ſunt uiæ illius in omni tempore.

Sit: 5 nec Deum ante oculos habet,
Quinimò nullum eſſe Deum putat: imò nec illi
Ipſius in mentem uenit.
Cœnoſæq; licet ſint eius ſemitæ, in illis
Perbellè habet tamen, atque ei

6 g Auferuntur ' iudicia tua à facie eius h omnium inimicorum ſuorũ dominabitur.

Succedunt præter meritum omnia: 6 ſed neque quoq̃
Tui timore carpitur
Iudicii, quaſi uerò nemo obſiſtere tantæ
Inſaniæ & dementiæ
Poſſit: & ipſe ſuos ſolo proſternere flatu
Hoſtes nec imbelles queat,
Quin mage ad arbitrium ut uictor dominarier illis.

e Hier. & Sanct. in omnibus cogitationibus eius.
f Hier. parturiũt uiæ eius. Fel. & Sanct. Proſperabuntur uiæ eius. Flammea moleſtæ ſunt uiæ eius.
g hier. longe ſunt.
h hier. omnes inimicos ſuos deſpicit. Fel. Flatu proſternet, Sanct. in omnes ſufflabit.

7 Dixit enim in corde ſuo nõ mouebor à generatione in generationem i ſine malo.

7 Nam ſic apud ſe cogitat
Ac ſecum ſtatuit: permulto tempore uiuam,
Nec prorſus ullam iniuriam
Accipiam: neque uis aut ulla potentia tanta eſt,

i hier. ero ſine malo.

8 Cuius maledictione os plenũ eſt k & amaritudine' & dolo, ſub lingua eius l labor & dolor.

Mouere quæ me de gradu
Florentíque ſtatu rerum ullo tempore poſſit.
Semper beatus ac potens
Inquit ero. 8 Quid enimuero mendacia, quídue

k hie. auaritia
l hier. dolor & iniquitas.

Fallacias narrem ipſius?
Nam quicquid loquitur, quicquid meditatur, ad unũ
Solámque tendit proximi
Perniciem: neque quicquam aliud periuria præter,
In peſtilente lingua habet.
Nil aliud præter conuitia multa, dolóſque:
Iniuria eſt & prauitas
Perniciéſque, labris quicquid fallacibus ille
9 Garrit.[9] nec iſtud clàm modò

m hier. Sedet inſidians iuxta ueſtibula in abſconditis ut interficiat innocentem. Fel. Sedet in inſidiis pagorum in occultis occidens innocentem.

9 m Sedet in inſidiis cũ diuitibus in occultis, ut interficiat innocentem.

Inſidiatorum more efficit atque latronum,
Qui clanculum in uillis agunt,
Aut deſerta colunt potius ſpelæa ferarum,
Vt inde quoſque deuorent
Egreſſi: modicum foret id, niſi & atria regum
Clámque obſideret diuitum
Atque opulentorum palatia: ut egredientes
Inde innocentes cæderet.

n hier. Robuſtos circumſpiciunt.

o hie. cubili Bel. tugurio.

10 Rurſum humilẽ intentis oculis reſpectat, & illũ
Obſeruat, ut ſi qua poteſt
Arte dolóue nihil meditantem talia captet,
Aut qua poteſt cunque opprimat:
Haud ſecus atque leo inſidians, dum ſpectat ab antro
Num præda ſeſe ulla offerat.

p Hier. rapiet pauperem dũ attraxerit eum ad rete ſuum. quod enim ſequitur, Hebr. iũgunt cũ hoc uerſu.

10 Oculi ei[n] in pauperẽ reſpiciũt[9] inſidiatur in abſcõdito quaſi leo in [o] ſpelunca.

11 Sic modò ui, modò & inſidiis agit impius, & nil
Dieſq; noctéſque integras
Prorſum aliud molitur, nil aliud meditatur,
Quàm quomodo in technas ſuas
Afflictum protrudat & in ſua retia: 12 quem ſi
Illò ſemel protruſerit,
Inq; ſuos laqueos incautum iniecerit, illum
Calcabit, ac deiectum humi
Dilaniabit, & in quamplurima fruſta ſecabit,
Nec ipſius miſerebitur.

q Hier. & cõfractũ ſubiiciet & irruet uiribus ſuis ualẽter. Fel. Subſidebit, humiliabitur & cadet in fortitudine eius exercitus cõtritorũ. Sanct. Cõtritũ humiliémque ſe oſtẽdet, & cadet cum fortibus eius congregatio pauperum.

11 Inſidiatur ut rapiat pauperẽ. p rapere pauperem dũ attrahit eum.

12 In laqueo ſuo [q] humiliabit eũ, inclinabit ſe & cadet, cum dominatus fuerit pauperum.

Ac ueluti leo ſe incuruat, quo fortius ipſam
Inſultet in prædam: haud ſecus
Impius inclinat ſeſe, ſe deiicit, ac ſe
Quandoque ſummiſſe gerit,
Vt nec opinanteis humiles ſic fallere poſſit:
Tum ui & dolo potentius
Commodiúſque etiam multo conſurgit, & omnes
Vi cædit ac frangit ſua.

13 Dixit enim in corde ſuo, oblitus eſt Deus, auertit faciem ſuam ne uideat in finem.

13 *Sic uerò reputat ſecum: noſtratia cuncta,*
Quidue hic agam ignorat Deus.
Aut ſi quando intelligit, obliuiſcitur: ulla
Nec ille cura tangitur
Rerum humanarum: quin uultum auertit ab illis,
Videre ne quando queat.

14 Exurge domine Deus & exaltetur manus tua, ne obliuiſcaris pauperum.

14 *Sed ſatis indultum eſt illi Deus optime: iam nunc*
Surge, erige ultricem manum:
Vt qui te oblitum falſo ſua crimina dicit,
Intelligat quàm ſis memor
Pauperis, ipſiúſque: ut munere ſalicet illum
Pro lenitate animi ſui,
Dones, commeritis iſtum pro crimine pœnis
Manu ſeuera punias.

15 Propter quid r irritauit impius Deum? dixit enim in corde ſuo non ſ requiret.

15 *Sed quæ tanta iſtæc Deus eſt audacia? tanta*
Inſania & dementia,
Vt etiam maledicto inceſſere perfidus auſit,
Conuiciantéſque in ſuum
Exertare Deum linguas, ac dicere ſecum:
Non curat ille quidnam agam,
Quæ ſcelera admittam, uel quàm crudeliter atque
Paſſim innocentes opprimam?

r Hier. Blaſphemauit.
ſ Sanct. & Bal. nõ requiret.
t Hier. Vides quia tu laborẽ & furorem reſpicis ut detur in manu tua. Sanct. Sed tu uidiſti peruerſitatẽ & iram aſpexiſti, & quia dedit ſe ipſum in manu tua.

16 t Vides quoniã tu laborem & dolorem conſideras, ut tradas eos in manus tuas.

16 *Sed conuicia quæ uolet impius ille loquatur:*
Nam tu interim cuncta hæc uides,
Diſſimules aliquando licet: nec te latet ulla,

Qua pauperes uexet tuos
Afficiatue moleſtia: nec furor intolerandus
Illius, ob quem & nos pij
Iuſte indignamur, non tam noſtra ob mala, q̃ ꝙ
Conuicia in te iactitat
Quæ te nequaquam fugiunt: quin omnia longe
Illo intueris clarius,
Non ut diſſimules ſemper, ſed tempore in ipſo
Vltrice dextra uindices.

n Hier. Tibi relinquuntur fortes tui. Sāc. Tibi relinquit cauſam ſuam pauper.

17 *Contrà autē pauper, populóq; abiectus ab omni,* — 17 u Tibi derelictus eſt pauper, orphano tu eris adiutor.
Et ſe & ſuam cauſam tibi
Vni committit, ſolum te ſpectat in unum.
Adiutor orphano quoque
Opportunus eris: nec eum auxilio uſque carentem in
Afflictione deſeres.

18 *Eia age conſurge, & uires confringe maligni,* — 18 Contere brachium peccatoris & maligni, quæretur peccatum illius & non x inuenietur.
Robúrque contere impij,
Et ſuper improbitate inquire illius: ubi autem
De perditis tum moribus
Tum doctrina eius diſquirere cœperis, ecce
In nihilum abibit illicò.
Nec tum illum inuenias uſquam: nam iudice ſemet
Damnatus, ac uultum tuum
Aufugiens, mox æternas deſcendet in umbras.

x Hebr. non inuenies ſub. impium. quaſi ſola domini inquiſitione iā damnatum & perditum.

19 *Ergo impiorum uiribus* — 19 y Dominus regnabit in æternū & in ſeculū ſeculi z peribitis gentes de terra illius.
Confractis Deus, atque illorum robore quaſſo
Pro rege ſe & domino geret
Semper, & æternum imperium ſine fine tenebit.
Ipſe autem ego ô uos impij
Nec longo in terris uicturos tempore, nec, quum
Vobis migrandum iſtinc erit,
Viuorum in terram (quæ ſola atque unica uere eſt
Et pars piorum & portio)

y Hier. dominus rex ſeculi & æternitatis z Hier. perierunt.

Vnquam uenturos annuncio: ſed neque qui ſunt
Veſtræ improbitatis æmuli:
Vt curæ eſſe Deo uel ſero humana putetis.
20 Nam uota tandem pauperum
Et deſyderium audiuit: quin diriget unà
Mentem ac uiam ipſorum, & ſuas
Illorum Deus omnipotens atque optimus aures
Accommodabit ad preces.
Quúmque ut uaſcula mũda Deo ſua corda pararint,
Non diſſimulanter audiet.
Nimirum oppreſſum & pupillum ut uindicet: ac iam
Sæuire homuncio in pios
Deſinat, ac ſeſe ſupra ſe efferre: nec ullam
Vim pauperi afferre audeat.

20 Deſiderium pauperum exaudiuit dominus, a præparationem cordis eorum audiuit auris tua.

a Hier. Præparaſti ut cor eorum audiat auris tua. Fæl. Diriges cor eorum, auſcultabit auris tua.

ARGVM. PSAL. 11.

Expoſtulationem habet hic pſal. aduerſus fictos in aula Saulis amicos, qui perſequente ſe Saule negabant tutum illi eſſe ad latitandum in Iudæa locum, ſuadebantque ſubinde latibula mutare, ac potius ad gentes tranſire: aduerſum quos ſuæ ſibi iuſtitiæ conſcius & innocentiæ, Dei fiducia ac prouidentia ſeſe confirmat: quippe qui & ſupplicium ſumpturus eſt de impiis, & pios muneraturus. Mutantur hoc pſal. perſonæ. Primo uerſu propheta loquitur, 2. & parte 3. amici ficti: & ab eo loco iuſtus autem & c uſque ad finem, ſolus propheta. Pertinet pſalmus ad iniuſte exulantes.

Victori Dauid pſalmus.

Pſalmus undecimus. Ode dicolos diſtrophos, cõſtans heroico hexametro & iambico trimetro.

Fel. & Sanct. transſmigra ex monte ueſtro.

1 In domino confido quomodo dicitis animæ meæ [a] trãſmigra in montẽ ſicut paſſer?

1 Vid me tam demiſſo animo eſſe iubetis
q amici,
Vt hoſtium contra dolos atque impetus
Mentẽ animúmq; ſimul deſpondeã, & alitis inſtar
E monte transſmigrantis in ſyluam, fugam
Confeſtim capiam, ſanctóq; è monte recedam,
Et ciuitate me relicta conferam in
Illa cauernoſæ luſtra horrida & ardua rupis:
Quum miſericordia Dei ſummi atque ope
Confidam egregia? Quòd ſi ſperare iubetis
Exercitu inſtructum & uiris potentibus,
Quanto, uos obſecro, magis uirtute Deique
Et ſummi & optimi auxilio inſtructum optimo?
2 Propterea uerò tibi conſulimus capiendam
Fugam eſſe, proptereáq; quàm citiſſime
Hinc concedendum, ꝙ iam iã arcũ atque pharetras
Habeant paratas impij & tetenderint:
Scilicet ut iuſtos recta iaculentur in omnes
Vimq; adferant non clam modò, at palàm piis,
3 Quòd leges (quibus in primis Reſpublica conſtat)
Perfecta fundamenta publici ſtatus
Euerſæ ac paſſim neglecto iure iacentes,
Nullum relinquunt ulterius locum bonis.
At iuſtus quidnam admiſit? quidnam obſecro feci,
Quur innocenti mihi male ex animo uelint?
Quas ob res mihi quum bene ſit mens conſcia recti,
Suáque fretus animus innocentia:
Quanta meo impendent capiti diſcrimina cumque,
Nunquam tamen fiet ego mente ut concidam:
Sed fidenti animo erectóq; ad ſydera uultu,
Sperabo ab uno præſidium unicum Deo.

2 Quoniã ecce peccatores intenderunt arcum [b] parauerũt ſagittas ſuas in pharetra, ut ſagittẽt in obſcuro rectos corde

[b] Hier. & Fel. Poſuerũt ſagittas ſuas ſuper neruum. Sanct. ſuper chordam.

[c] Hier. leges diſſipatæ ſunt. Sanct. Recta deſtruentur. Fel. Fundamenta deſtruentur.

3 Quoniã [c] quæ perfeciſti deſtruxerunt, iuſtus autẽ quid fecit?

4 Dominus in templo ſancto ſuo,[d] dominus in cælo ſedes eius.

[d] Sanct. Dominus in cælo eſt ſolium eius.

4 In templo ſedet ille ſuo, nec uota precantium
Et ſuppliciter abs ſeſe opem poſcentium
Deſpicit: eius ego & templa & ſacraria ſupplex
Ieiunio atque oratione & lachrymis
Pulſabo: & quanquam non ſe mortalibus offert
Spectandum in iſtis aut uidendum altaribus,
E cælo tamen ille ſuo uidet omnia, nec nos,
Celare quidquam lumen illud poſſumus.

5 Oculi eius [e] in pauperem reſpiciunt palpebræ eius [f] interrogent [?] filios hominum.

[e] hebr. deeſt in pauperem.
[f] hie. probant. Fel. & Sanct. probabunt.

5 Reſpicit inde ſuos pater optimus, ac ſibi curæ
Res eſſe monſtrat humilium atque pauperum.
Peruidet & ſolo nictu quid quaque geratur
In parte terrarum: uidet quidnam boni
Quidue mali faciant, ut ſola denique & una
Ipſa actionum teſte conſcientia,
Pœnas peccatum pendat, ſua præmia uirtus
Proportione pro meritis æqua ferat.
Iam uerò quidnam eſt quod eum nos poſſe putemus
Celare? mox ut ille palpebras mouet,
Non opus eſt alio qui noſtra examinet acta:
Clariſſimè quæ ſimul eas mouit, uidet.

6 Dominus [g] interroget iuſtũ & impium, qui autem diligit iniquitatem odit animam ſuam.

[g] hier. probat. Sanct probabit. Impiũ & diligentem iniquitatem odit anima eius.

6 Aequa lance etenim iuſtos interrogat, una
Et impios, & acta eorum examinat.
Nil mirum eſt autem ſi uir bonus exulat urbe
Plerumque, & in laboribus quamplurimis
Verſatur, uarióque ſuæ diſcrimine uitæ.
Sic rebus aduerſis ſuos probat Deus,
Quos tamen interea plus diligit. impius autem
Qui ſemet odit, dum ſibi in uitiis placet,
Quanquam ſe regnare putat, mundique fauores
Et ampla latè patrimonia obtinet:

7 Pluet ſuper peccatores laqueos, ignis & ſulphur & ſpiritus [h] procellarũ [?] pars calicis eorum.

[h] Fel. combuſtionum.

Haud mihi propterea cenſebitur eſſe beatus,
Quòd & eum & eius oderit uitam Deus:
7 Quem ſua non longè miſerum tormenta ſequentur.

21

Pro rore nimirum humido, carbonibus,
Sulphure fœtenti & delapſo cælitus igni
Sic compluetur, ut Gomorrham legimus,
Vicinámque illi de cælo arſiſſe Sodomam.
Velutq; uentis & procellis acribus
Dum mare ferueſcit, funeſtas undique uoces
Rabidóſque clamores cıet: ſic impij
Vndique mens diris furiarum agitata procellis,
Fruſtra querelis aera implebit ſuis.
Scilicet omnipotens hæc illi pocula miſcet
Perpetua, quæ bibet quidem, at non ebibet.
³ Contra autem quia chara deo eſt mens cōſcia recti, ³ Quoniam iuſtus dominus & iuſtitias dilexit, i æquitatem uidit uultus eius.
³ Hebr. Rectum uidebūt facies eius. Et ipſe iuſtus iuſtitiáue ipſa eſt magis:
Vt peruerſum odit, ſic iuſti quemque colentem
Rectóque ſemper ambulantem tramite
Reſpicit, & ſummis iudex æquiſſimus illum
Nec interituris muneratur præmiis.

ARGVM. PSALM. 12.

Aduerſus optimates regis Saulis conſcriptus eſt à Dauide hic pſalmus, de quorum impoſturis, adulationibus & diſſimulationibus cum Deo conqueritur ſpem concipiens ex promiſſis & eloquiis ipſius fore tandem ut ab eorum & ſimilium calumniis tum ipſe, tum pii omnes liberentur. Congruens eſt aduerſus calumniatores pſalmus.

Victori ad Sheminith pſalmus.

Pſalmus 12. Ode Dicolos diſtrophos cōſtans priore uerſu tetrametro dactylico buccolico & tribus trocheis, & altero iambico trimetro catalectico.

² Heb. imminuti ſunt uel defecerunt fideles.

² S Erua me omnipotens quando omnia plena ſunt dolis, & ² Saluum me fac domine quoniā defecit ſanctus, quoniā diminutæ ſunt ueritates à filiis hominum.
Vix reſtat ullus qui fide integra ſit,

Cui me tuto auſim committere. ſcilicet receſſit
Hinc ſanctimonia & fides, nec eſt iam
Quiſquã omnino hominũ ueracia uerba qui loquatur.
2 Sed uana tantum proximo & doloſa
Vnuſquiſque ſuo ſine fronte fidéque dicit ulla.
Sermone quòd ſi blandiore quiſquam
Vtetur tecum, tanto mage ſi ſapis caueto,
Vt corde ficto & ore fraudulento
Omnia tentantem quo fallere poſſit. 3 at futurum eſt
Vt uniuerſa labra blandientum
Et promittentum ſibi maxima, de deoq́; prauè
Et impie loquentium ille perdat.
4 Nimirum illorum qui dicere non uerentur, an non
Nobis diſertæ linguæ & elegantes.
Quarum præſidio patrimonia multa ui dolóue
Parabimus? non liberum & ſolutum os
Dicendiq́; facultatem egregiam, ſimulq́; quidquid
Semel placebit eloquendi, habemus?
Nec uerò eſt qui nos facere id uetet. Eſt ne enim quiſq̃
Authoritate aut dignitate maior?
Hæc illi 5 at contrà dicet Deus, hactenus ſatis ſit
Datum impiorum inſaniæ & furori.
Nũc demũ uiſum eſt exurgere: 6 & unà adeſſe præſto
Aduerſus illorum potentiam & uim
Afflicti lachrymas ad pauperis, atque nuditatem:
Illumq́; ab hoſtium dolis tueri,
Sicq́; importunis defendere ab hoſtibus, modo ut ne
Vllo ac ratione ei nocere poſſint:
Vtpote quem unus ego adiuuo protegoq́; ab illis.
Sic ille pauperum cauſſa loquetur,
7 At uerbis eius nil purius eſſe ueriúsque,
Nil candidum magis magiſque ſanctum,
Nil illis uſquam ſyncerius eſſe certa res eſt.

2 b Vana loquuti ſunt [b] unuſquiſque ad proximũ ſuũ, labia doloſa in corde & corde loquuti ſunt.

3 Diſperdat dominus uniuerſa labia doloſa & linguam magniloquam.

4 Qui dixerunt. c linguam noſtram magnificabimus [c] labia noſtra d à nobis ſunt quis noſter dominus eſt?

5 Propter e miſeriã [e] inopum & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit dominus.

6 f Ponam in ſalutari fiducialiter agã in eo.

7 Eloquia domini eloquia caſta, g argentum igne probatum terræ purgatum ſeptuplum.

b Hier. Fruſtra loquuti ſunt. Sanct. & Fel. Mendacia loquentur. Fel. uana loquentur.

c Hier. & Sanct. linguã noſtram roborēmus. Felix. Linguis noſtris magnificabimur.

d Heb. nobiſcum.

e heb. uaſtitatem.

f hier. Ponã in ſalutari auxilium eorum. Fel. Ponã in ſalute, loquetur pro ipſo. Sanct. Ponam eum in ſalute ab eo qui ſufflat in eum.

g hier. Argẽtum igne probatũ ſeparatũ à terra colatũ ſeptuplum. Sãct. Argentũ cõflatũ à domino terræ purgatũ ſeptẽplicіter.

Simillima illa quippe puriori
Auro atque argento,quæ non malus aurifex probarit
In terreo uſque ſepties catino.

ſ Hier. Tu domine cuſtodies & ſeruabis nos Sanct. & Fæ. cuſtodiet eos cuſtodies eum. g Hier. In circuitu impij ambulabunt cum exaltati fuerint uiliſſimi filiorum hominum. Sanct. in circuitu impij ambulant, cũ exaltati fuerint uilitas eſt filiis hominũ. Fæl. In circuitu impij ambulant quum exaltabũtur opprobria filiis Adam.

8 Nos ergo afflictoſq; omnes Deus aſpice, & tuere
A b impia illa gente & infideli.
9 Namq; ex omni parte fluũt & obãbulant maligni
Quum uiderint prauum in precio & honore
Et uilem quemq; in populo dominarier, bonoſq;
Dolo inſequi ad mortem uſque uiq; aperta.
Quanquam omnes hominum filij uiliſſima res eſt,
Vt ut efferant ſeſe, merũmque probrum.

8 f Tu domine ſeruabis nos & cuſtodies ᵓ nos à generatione hac in æternũ. 9 g In circuitu impij ambulant ſecundum altitudinẽ tuã multiplicaſti filios hominum.

ARGVM. PSAL. 13.

Videtur hunc pſalmum conſcripſiſſe David graui aliqua anxietate conſtrictus, utpote dum eum Saul perſequeretur: à qua ut liberaretur deũ precatur, nec tam ſua cauſſa quàm ut ne inimici aduerſum ſe & Deum inſolentiores reddantur. Demum pollicetur ſe non ingratum fore. Canendus eſt omnibus in anxietate conſtitutis pſalmus.

Victori pſalmus David.

Pſalmus 13. Ode dicolos diſtrophos, conſtãs priore metro iambico trimetro, & altero trimetro dactylico hypercatalectico.

a Hier. Mei penitus. Sanct. & Fælix. mei in æternum.

1 Vouſque tandem ſerui æternum tui
Obliuiſceris ô domine!
Quouſque ſupplicem tuum in mediis malis
Priuatum humano auxilio
Deſtituis, & uultum tuum auertis! 2 Quoad
Conſilij mentiſq; inopem
Hærere & incertum ſuæ mentis fines
Paſſim uoluere conſilia,
Atque huc & illuc fluctuantem diſtrahi,
Aerumniſque premi uariis!

1 Vſquequo domine obliuiſceris a in finem, ᵓ uſquequo auertis faciem tuam à me?

2 Quãdiu ponã cõſilia in anima mea, & dolorem in corde meo per diem?

Quouſque cor longis agi doloribus
Permittes, curiſue animum?

3 Vſquequo exaltabitur inimicus meus [b] ſuper me, reſpice me [3] & exaudi me domine Deus meus.

3 *Truculentus hoſtis quando, te obſecro, mihi*
Finem inſultandi faciet?
Satiſne ſæuitum inque fortunas meas,
Fortuniſque caput melius?
Nullámne ſpirandi poteſtatem mihi
Aut emergendi facies,
Ex iis quibus nunc undique opprimor malis?
Eia age reſpice me domine,

b Hier, conuertere.

4 Illumina oculos meos [c] ne unquam obdormiam in morte, nequando dicat inimicus meus præualui aduerſus eum.

Seruumq́; tuum exaudi Deus mi. 4 *nam tuos*
Iamq́; oculos ſatis ac nimium
A me miſello ſentio auerſos, ita ut
Nil planè poſſim inſpicere,
Pœdore ni me & lachrymis penè obſitum
Confeſtim placidis oculis
Illáq́; blandi & propicij uultus tui
Luce ſalutari aſpicias.
Age ergo multiplicibus ærumnis meos
O Deus oppreſſos oculos
Candore uultus refice & illuſtra tui:
Ne creſcentibus his tenebris
Tot tamq́; dirorum malorum, ponderi
Succumbam infelix nimio,
Mortiſque ſomnum dormiam: ac tunc ſic meus
Hoſtis morte mea uiolens,
Caſúq́; factus inſolentior meo,
In me olim inieciſſe manus,
Longéq́; ſeſe præualuiſſe iactitet:

c Sanct. ne forte. Fœlix. nequando.

5 Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui.

5 *Ac ſic qui immeritum cruciant*
Intérque primos hoſtis ille præferox,
Quum me proſtratum inſpicient,
Minimóue deiectum è gradu, tum gaudio

23

Exultent incredibili.
Sed gaudeant illi ut uolent: quanquam omnia
Eueniunt aduerſa mihi,
Salúſque deſperata ab omnibus mea eſt,
Spe fretus tamen egregia
Hac me ipſe ſuſtentabo, non meo unius
Vel merito uel iuſtitia
Confiſus, at tua bonitate & gratia.
c Tunc finem lachrymis faciens,
Omni que cura mentis & doloribus
Semotis procul ex animo,
Quum te meis placidum atque lenem lachrymis
Et clementem præbueris,
In hac ſalutari & benigna gratia,
Præ magna mihi lætitia
Finem querelis afferet cor geſtiens,
Exultánſque unum ob dominum.
Tunc nominis domine Deus laudes tui,
Suſpenſa ex humero cithara
Cantabo, & orbi prædicabo illas tuas
Virtutes incredibiles:
Ob id quòd abs te mihi ſalutem præſtitam
Iam toties ſenſi immeritus.
Ingrata quas ob res tibi mens gratias
Qualeſcumque poteſt referet.

d Sanct. & fœlix in ſalu te tua.
e hæc uerba hebraïs deſunt.

c Exultabit cor meũ in d ſalutari tuo, cantabo domino qui bona tribuit mihi e pſallã nomini domini altiſſimi.

ARGVM. PSAL. 14.

Peruerſa hominum ingenia moréſque corruptos deſcribit hic pſalmus: quorum uitia omnia uni tribuit in Deũ impietati: cuncta tamen aduentu Meſſiæ reparanda eſſe concludit. Aduerſus omnes impios deumque abnegantes appoſitus eſt pſalmus.

Victori pſalmus David.

Pſalmus 14. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro ſcazonte.

1 Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt Deus.

1 Mmane quid tam tamq́; abominandũ uſq̃
Aut cogitari à quopiam aut poteſt dici,
Quàm quòd deũ multi haud modo abnegant, ſed ne
Deum quidem eſſe pertinaciter dicunt:
Imò eſſe commentitium Dei nomen,
Vaniſſimi nimirum homines inanéſque
Omniſque ſenſus atque iudicij expertes?

2 Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum a nõ eſt uſque ad unum.

2 Hinc ipſa uitæ turpitudo & effrenis
Licentia in malum: indeq́; omnis illorum
Corrupta uita & abominabiles mores,
Studiaq́; deprauata. non iam enim eſt quiſquam
Qui quod bonum eſt agat, benignitatémue
In alterum ullam conferat, & eum curet.

a Heb. hæc ſunt.

3 Dominus de cælo proſpexit ſuper filios hominũ, ut uideat ſi eſt intelligens aut requirens Deũ.

3 Quare inſtar attoniti Deus bonum nullum
E terra in ipſum ſentiens uehi cælum,
Deſpexit illinc: & ſubinde reſpectans
Si forte quenquam uiderit requirentem
Abs ſeſe opem, aut quoquomodo colentem ſe, &

4 Omnes declinauerunt ſimul b inutiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonũ non eſt uſque ad unum.

Sancte timentem, 4 ne unico quidem inuento.
Ergóne ſic computruiſſe ait? ſic ne
Vſque adeo cunctos regia è uia & recto
Calle atque honeſto deuios aberraſſe,
Nec eſſe tanta ex multitudine & turba
Qui quod bonum eſt agat, nec unicum prorſus?

b hier. Conglutinati ſunt. Sanct. Foetuerunt Fel. Abominabiles facti ſunt.

5 Sepulchrum patens eſt guttur eorũ, linguis ſuis doloſe agebãt, uenenũ aſpidũ ſub labiis eorũ.
6 Quorũ os maledictione & amaritudine plenũ eſt, uelo ces pedes eorum ad effundendum ſanguinem.

5 Quid uero quòd patulũ atque apertum ut infernus
Ad deuorandos quoſque guttur illorum
Semper inhiat? quanquam interim dolus ficta
Sub lingua eorum, ipſiſq́; ſub labris blandis
Venena latent teterrima aſpidis ſurdæ.
6 Omitto quòd detrahere maledico tantum

Ore atque amaro (tam uidelicet pleni
Sunt mentis improbæ atque felleæ) norunt,
Tardoſq; habent omne ad bonum pedes: uerum
Innoxius fundendus eſt ubi ſanguis
Agiles: 7 & ut paucis agam, uiæ illorum
Sunt miſeræ & infauſtæ: haud enim uiam pacis
Agnoſſe ſtudium illis fuit, Dei quippe
Nullo timore aut religione peritis.
8 Nempe uniuerſis mente præditis praua
Tam iudicij parum eſt, me etiam ut Deum credant
Neſcire præterireue oſcitanter, dum
Vt fruſtulum panis populum meum afflictum
Vſque ad medullas penitus intimas rodunt?
9 An non enim quod agunt latere me credunt,
Cui uni placere, quem colere recuſarunt
Atque inuocare? prorſus enim mei nullo
Timore, nulla religione nec cultu
Tenentur: imò quum ut Deus eſſem adorandus,
Flagitia quæque pro Deo colunt ſummo:
Superbiam, libidinem, gulam, luxum.
Quare repentino pauore carpentur,
Taliq;, quali nemo hominum parem uidit,
Vel ſi pauoris cauſſa nulla præceſſit.
10 Cauſſæ piorum nam Deus fauens, ſtabit
A parte iuſtorum, nec opprimi tandem
Permittet illos: qui quia in Deo afflicti
Fiduciam ponunt ſuam, atque ab uno illo
Pendêre quærunt, inſtituta uos illorum
Et conſilia ridetis impij: & quantum in
Vobis ſitum eſt, pudefacitis. 11 Quis autem de
Sionis illo monte ſacro & auguſto
Nobis ſalutem iamdiu ac nimis optatam,
Veriſque Iudæis feret? Deus certe

c Sanct. & Fœlix. Iuſti.

d Sanct. & Iœl. ſalutem.

7 Contritio & infœlicitas in uiis eorum, uiam pacis non cognouerunt, nõ eſt timor Dei ante oculos eorum.

8 Nonne cognoſcẽt omnes qui operantur iniquitatem, qui deuorant plebẽ meã ſicut eſcam panis

9 Dominum nõ inuocauerunt, illic trepidauerunt timore ubi non erat timor.

10 Quoniam dominus in generatione c iuſta est, conſilium inopis confudiſtis quoniam dominus ſpes eius eſt.

11 Quis dabit ex Sion d ſalutare Iſrael? quum auerterit dominus captiuitatem plebis ſuæ: exultabit Iacob & lætabitur Iſrael.

Captiuitate quando ſoluerit gentem
Sioniam:tunc ſerio Iſrael nempe
Totumq́; Iacobi & Iſaci genus patris
Gaudebit atque ouabit,ocióque olim
Et pace multa perfruetur ac longa.

ARGVM. PSAL. 15.

Quàm immaculatos, iuſtos,ueraces, ac ſimplices eſſe ciues cæli futuros oportet ac municipes, deſcribit hic pſalmus,quos gloria,ſicut contrà ignominia improbos afficiendos oſtendit.Ethicus eſt ad formandos mores pſalmus.

Pſalmus David.

Pſalmus 15.ode dicolos diſtrophos, cõſtãs priore metro dimetro trochaico catalectico,altero iambico trimetro catalectico.

1 Domine 2 quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?

2 Qui ingreditur ſine macula & operatur iuſtitiam.

1 *Quis ô Deus bone*
a *Habitabit in domo tua,aut ſacro illo in* — *a Hier. & Sanct. peregrinatur.*
Monte conquieſcet:ubi
Olim tua illa dignitas parauit
Regiam ſuam? 2 optimam
Quicunque degit abſque ſorde uitam:
Quique uiuere expetit
A labe purus integérque uitæ:
Iuſta cui placet uia,
Et qui petenti ius in æquitate
Reddit,ac fide optima
Cum proximis ſuis agit,nec unquam
Decipit, 3 ſed ex animo
Et corde aperto ſimplicíq; ſemper
Verba eis facit,neque
Fallaciter lingua(ſecus atque corde

3 Qui loquitur ueritatem in corde ſuo, b qui non egit dolum in lingua ſua.

b Hier. qui non eſt facilis in lingua ſua. Sanct. nõ accuſauit lingua ſua Fel. Non detraxit.

Cogitat)loqui ſolet,
Nec detrahit cuiquam ſtruítue fraudes:
4 Sed ſupra modum id cauet,
Ne cui malum inferat:ſuumq́; amicum
Omnibus modis ſtudet
Defendere à conuiciante lingua:
Nilq́; ſuſtinet loqui,
Aut agere,quod ſibi probro daretur.
5 Quin & improbos uiros,
Auctoritate utcunque gratiáque
Polleant apud rudes,
Externa tantum qui uident probántque,
Ne pili quidem æſtimat.
Verum timentes ac Deum colentes
Maximi facit:neque
Curam ullam habet ſui ipſius:nec ipſe
(Laude dignus eſt licet)
Se ſe eſſe cuiuſquam precij arbitratur.
6 Atque ubi quid aut Deo,
Aut alteri(quiſquis ſiet)daturum
Se receperit,ſtatim
Etiam ſuo exoluit malo,nec unquam
Fallit:at fide integra
Promiſſa ſeruat,quodq́; pollicetur,
Reddit,etſi ei nocet.
Nec fœnori pecuniam ſuam dat.
Imò ſi ſemel ſuum
(Vel teſte eo qui corda contuetur
Solo & unico)uouet
Ieiunijs uexare corpus,ullóue altero modo ac uia
Affligere,etſi nequeat abſque magno
Corporis ſui malo

[c] Hier. deſpicitur in oculis eius improbus. Sanct. qui deſpicit ſe in oculis ſuis, abijcit ſe Fel. neglectus in oculis ſuis abominabilis.

[d] Heb. Iurat ut ſe affligat & non mutat.

4 Nec fecit proximo ſuo malum, & opprobrium nõ accepit aduerſus proximos ſuos.

5 [c] Ad nihilũ deductus eſt in conſpectu eius malignus: timentes autem dominum glorificat.

6 [d] Qui iurat proximo ſuo & nõ decepit, qui pecuniam ſuam non dedit ad uſuram, & munera ſuper innocentem nõ accepit.

Præſtare, præſtat id tamen lubens: nec
Prorſus ulla munera
Vt teſtimonio ſuo innocentem
Lædat ac premat, capit.

7 Qui facit hæc nõ commouebitur in æternum.

7 Qui ſic piam uiro optimoq; dignam
Vitam aget, nec alteri
Incommodare quidpiam ſtudebit,
Non peribit, at neque
Nutabit unquam commouebiturue.

ARGVM. PSAL. 16.

Verſus huius pſal. nonus ac decimus quos Petrus Act. 2. non niſi de Chriſto intelligi poſſe teſtatur: ſimiliter & hic locus, non dabis ſanctum tuum uidere corruptionem, quem Act. 13. nõ niſi de Chriſto prædictum eſſe Paulus teſtatur, cogunt ut hunc pſalmam (etſi nonnulla ad Dauidis perſonam referri poſſunt) bona ex parte à Dauide de Chriſto conſcriptum intelligamus neque enim uetat eũdem pſalmum & de Dauide figura Chriſti, & de Chriſto etiam intelligi. Hic igitur ſpem in Deum ſuam & in omnes pios affectionem indicat, oſtendens quàm exoſa habuerit impiorum commercia. quippe qui omnem in Deo felicitatem conſtituit: cuius fiducia nixus & ſecuritatem ſibi pollicetur, & ad immortalem uitam ſine ulla corporis corruptione reſurrectionem.

Michtban Dauid pſalmus.

Pſal. 16. Ode monocolos conſtans metro aſclepiadæo.

1 Conſerua me domine quoniam ſperaui in te, dixi domino Deus meus es tu, 2 quoniam bonorum meorũ nõ eges.

2 Bonum non eſt mihi ſine te. Sanct. Bonũ non eſt niſi à te. Fel. Bonitas mea non confert tibi.

1 Erua me omnipotens ô Deus, & tuum
5 In te uno omne ſuum præſidium hactenus
Seruum conſtituentem inſpice, ne mihi
Importunus homo perniciem adferat.
Agnoſco, atque palàm confiteor mihi
Vnum te dominum unumq; Deum fore:
A quo ut fonte perenni bona profluunt,
Quæcunque ipſa ſibi mens hominis poteſt.

26

Optare.interea quid tamen attinet
Ad te ſi mihi momentum aliquod boni,
Aut uirtutis ineſt!num merito meo
Adſcribam, an potius mi Deus optime
Acceptum referam illi egregiæ tuæ
In me non meritum munificentiæ?
Ergo quum tua ſint omnia,quid tibi
Quo te demerear mi Deus offeram?
Noſtris nil etenim prorſus eges bonis:
Quum ſis diuitior quàm ut mea te iuuent
Dona ac munera.[2] quare omne meum tibi
In ſanctos ſtudium dedico,& in probos
Ac claros pietate ac meritis uiros.
Ii quum terram habitent ac peregrè ſient,
Quin aduerſa ferant ac mala plurima
(Tam dura eſt hominum ſors)fieri nequit.
Quamobrem ſiquid eis noſtra opera eſt opus,
Curabo ex animo nequa egeant, ego
Quam præſtare queam:me quibus & mea
Toto prorſum animo dedico & offero.
[3] At qui idola colunt plurima,qui deos
Sectantur cupide & plus nimis exteros,
Ac ſeſe ſocios non niſi reprobis
Addunt,innumeras inde moleſtias
Angoréſque animi parturient ſui.
Quos cum proſpera ſors non queat,ad Deum
Læua accedere & atrox faciet ſuum.
At qui poſt alienos properant deos,
Vt ſacra iis faciant,innumeri ſtatim
Et morbi arripient & dolor ac labor,
[4] Horum ſanguinolentas ego uictimas
Sic deteſtor,ab iis ſic ego abhorreo:

Hier. Sanctis qui in terra ſunt & magnificis omnibus uoluntas mea in eis. Sanctes. In ſanctis qui in terra ſunt & fortibus omnis uoluntas mea eſt. Fel. Sanctis qui in terra ſunt & admirabilibus omnis uoluntas mea in eis.

c Hier. Multiplicabuntur idola eorũ poſt tergum ſequẽtium. Sanct.:s. Multiplicẽtur dolores eorum qui alteri Deo donauerunt. Fel. Multiplicabuntur dolores eorũ, poſt alterum accelerauerunt.

d Heb. Non libabo libamina eorum de ſanguine.

2 b Sanctis qui ſunt in terra mirificauit omnes uoluntates meas in eis.

3 c Multiplicatæ ſunt infirmitates eorũ, poſtea accelerauerunt.

4 Non congregabo conuenticula eorum de ſanguinibus, d nec memor ero nominum eorũ per labia mea.

Vt nec ſacrificorum mihi talium
Vel ſola ipſa uelim nomina dicier.

5 Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu d es qui reſtitues hæreditatẽ meam mihi.

5 Pars autem dominus portioq; eſt mea,
Noſtrum ac perpetuum ille eſt patrimonium,
A quo nulla ego ui nec uiolentia
Vnquam deiiciar. Tu Deus unica es
Et fultura meæ ſortis, & omnium
Quæ nunc cunque bonorum obtineo, ac tua
Poſthac percipiam munificentia.
Quanquam cui meliora aut mage pinguia
Quæſo unquam potuerunt patrimonia
Sorte obtingere, quàm nunc mihi munere
Diuino obueniunt! e funiculi quibus
Pars & portio demenſa mihi eſt mea,
Clara inter cæciderunt patrimonia.
Nec iucundius aut pulchrius uſpiam
Mi contingere poſſet patrimonium.

d Hier. Tu poſſeſſor ſortis meæ. Sãct. & Fel. Tu ſubſtentas ſortem meam.

6 Funes cæciderunt mihi in e præclaris, etenim præclara eſt hæreditas mea mihi.

e Sanctes. Iocundis.

7 Benedicam dominum qui tribuit mihi f intellectum, insuper & g uſque ad noctem increpuerũt me renes mei.

7 Laudabo ergo Deum, nec celebrare eum
Ceſſabo: me etenim quid faciam admonet,
Atque à conſiliis eſt mihi in omnibus:
Sic ut uel media nocte etiam mei
Me renes doceant, nullo alio affici,
Suſpirare nihil præter eum unicum.

f Hier. & Sanct. Conſilium.
g Heb. Noctibus erudierũt.

8 h prouidebam dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi ne i commouear.

8 Illum ergo ante oculos aſſidue meos
Propono, inque oculis continue fero:
Sic ut nil agitem mente, nihilq; agam
Aut dicam, ante oculos quin mihi perpetim
Verſetur: ſed enim non alio modo
Quàm præſto mihi ſi atque aſſidue foret
Præſens: nec me animus fallit, adeſt enim:
Nec noſtrum ille latus deſerit, at mihi
Nequando titubem, iugiter aſſidet
Ad dextram: ut ſi ego nutauero, protinus

h Hier. poſui.

i Sanct. Declinem Fel. elabar.

Suſtentet titubantem, atque humilem erigat.
10 Quare incredibili cor mihi gaudio
Præſentaneam ubi numinis adſore
Perſenſi bonitatem, illico geſtit:
Nec celare ſuam lætitiam potis
Mens ac lingua, ſuum mox quoq; gaudium
Exultim atque palàm protulit: & mea
Præ multo exiliit gloria gaudio.
Nam quanquam in tumulo condita ſit caro
Noſtra, haud propterea eſt mortua, ſed iacet,
Et ſecura quieſcit uelut in domo
Præclara, unde aliquando ſine corporis
Vlla labe mei ſpero reſurgere.
11 Haudquaq̃ ſiquidem mi pater optime
(Quem tu hucuſque habuiſti in numero & loco
Sanctorum atque piorum) unigenæ tui
Permittes animam ſtare apud inferos,
Corpuſue in cineres atque putredinem
Diſſolui. 12 bonitate at potius tua
Oſtendes rationem atque uiam, qua ego
Et mortem ſuperem, & uitam adeam bonis
Quæ planè omnibus exuberat optimis,
Per quam omnis generis lætitia tuam
Contemplans faciem protinus implear.
Nam quid lætitiam perpetuam niſi, &
Oblectandi animi tot genera ac modos
Nobis ſuppeditat dextra manus tua?

Marginal notes (left):
u Heb. gloria mea.
l Hier. habitabit cõfidenter.
m Fælix. Foueam.
n Fæl. Suauitates.

Verſio Eccleſ. (right margin):
10 Propter hoc lætatum eſt cor meum, & exultauit u lingua mea, l inſuper & caro mea l requieſcet in ſpe.
11 Quoniã nõ derelinques animã meã in inferno, nec dabis ſanctum tuum uidere m corruptionem.
12 Notas mihi feciſti uias uitæ. adimplebis me lætitia cũ uultu tuo, n delectationes in dextera tua uſque in finem.

ARGVM. PSAL. 17.

Vehementer à Saule afflictatus Dauid, eius cæterorumque in ſe aulicorum immanitatem, & ſuam cõtrà Deo innocentiam proponit, à quo ſe aduerſus illum omnesque hoſtes ſuos defendi poſtulat, quorum dolis ferociaque pate-

factis. ab iis ſe precatur eripi. Appoſitus eſt pſalmus aduerſus hoſtes,

Oratio Dauid.

Pſalmus 17. Ode dicolos diſtrophos, conſtans iambico trimetro & iambico dimetro.

1 Exaudi domine iuſtitiam meam, intende deprecationem meam.

2 Auribus percipe orationem meã, non in labiis doloſis.

1 Vdi Deus ſerui tui iuſtas preces,
a Et innocentiæ meæ
Rationem habens, aures tuas ne denega
Mihi, 2 meámque protinus
Orationem ſimplicem audi & candidam,
Fucíque prorſus neſciam.
Nam quod te ego precor, tibi quod ſupplico,
Non fraudulentis id labris,
Sed mente poſtulo integra atque candida.

3 De uultu tuo iudicium meũ prodeat, oculi tui uideant æquitatem.

3 Qui ſolus ergo es omnium
Iuſtúſque & æquus arbiter, cauſſa in mea
Pronuncia, meq; inter &
Hoſtes meos: quæ recta ſunt conſidera, ac
Quod iuſtum & æquum, iudica.

4 Probaſti cor meũ & uiſitaſti nocte, igne me examinaſti, & non eſt inuenta in me iniquitas.

4 Tu rebus aduerſis cor atque animum meum
Olim probaſti, & me quoque
De nocte (quando maxime ſe ſiqua erat
Libido lumborum exerit)
Scrutatus exploraſti, at uſque ad intimas
Noſtri medullas pectoris.
Meq; haud ſecus quàm in igne uim puri ac probi
Auri, uel argenti ſolent,
Examinaſti: ſed ne eo quidem modo
Inuentus abs te ſum improbus.
Ad quæſtionem rurſus autem ſi iuuat,
Tu me abripe, & proba ô Deus

Scrutare renes & cor:at neque uerò ita
Me deprehendes impium.

5 Ut non loquatur os meum opera hominum, propter uerba labiorum meorũ ego cuſtodiui uias a duras.

5 Fixum eſt enim,tua illa nullo tranſgredi
Mandata pacto:nec mihi
Quidquam placet,niſi ut illa magnifica Dei
Pro dignitate qua queo,

a Hier. Latrones.

Et clara geſta concinam.canant alij
Illuſtrium clariſſima
Hominum ut ſibi uidetur acta,mihi ſat eſt
Si te Deum meum cano:
Et ſimplicem linguam gero,non ſubdolam,
Non fraudulentam:ſic,nihil
A cogitatione ſermo ut differat.
Nec cogitem contrà ac loquor.
At uanitates dum ipſe mecum contuor,
Doliſque plena ac fraudibus
Hominum acta cogitationesq; impias:
Præceptionum haud immemor
Deus tuarum,illorũ ego & uitam & uiam
Obſeruo,tum illos ut ſuo
Contineam in officio & cohercéam à malo:
Tum uerò ut arte illi ſua
Me fraudulenta ne implicent & ſubdola,
Aut ne meorum quempiam.

6 b Perfice greſſus meos in ſemitis tuis ut nõ moueãtur ueſtigia mea.

6 Verùm quia abſque te Deus ſubſiſtere
Nec ingredi quoquo modo
Poſſum,pedémue figere in uijs tuis,
Corrobora uias meas,
Meóſque greſſus,ne uacillent lubricà,
Subſtenta: 7 & hac uero unica
Fiducia confiſus,auxilium tuum
Imploro;quod iam olim mihi
Senſi adfuiſſe poſtulanti,non ſemel.

b Heb. ſuſtenta.

7 Ego clamaui quoniam exaudiſti me Deus,inclina aurem tuam mihi & exaudi uerba mea.

At quandocunque ad te manus
Supplex tetendi. Nunc age ergo ô mi Deus
Ad ſupplicis preces tui
Aurem tuam inclina: nec in periculo
Iam ſub malorum pondere
Deſere iacentem: orationem quin meam
Attende, nec contemptui

8 *Mirifica miſericordias tuas, qui ſaluos facis ſperantes in te.*

Seruum tuum habe: [8] *Seruator omnium tibi*
Fidentium, fac ut tuæ
Bonitatis altitudinem ac præſtantiam
Mirentur omnes, [9] *& ferum*

9 *A reſiſtentibus dexteræ tuæ cuſtodi me, ut pupillā oculi.*

Illum tyrannum, & quotquot aduerſus tuam
Inſurgere auſi ſunt manum
Opprime potenter, meq́; ab illis omnibus
Tutare ut intimum tuum,

10 *Sub umbra alarum tuarum cuſtodi me à facie impiorum qui me afflixerunt.*

Oculiq́; pupillam eximiæ charam tui: [10] *&*
Gallina pullos ut ſuos
Dum metuit à rapacibus miluis, ſuis
Statim ſub alis occulit:
Sic ſub tuæ uelamine miſericordiæ,
Ab impiis qui me ſtudent
Subuertere & peſſundare, & à meis
Illis truculentis hoſtibus
Sartum ô Deus tectumq́; cuſtodi obſecro.
Nam quomodo me inde explicem?

11 *Inimici mei animam meam circundederūt, adipem ſuum concluſerunt, os eorum locutum eſt ſuperbiam.*

[11] *En me inſcium undecunque uallatum tenent,*
Suiſque conſtrictum inſidiis,
Vt ui aut dolo meam mihi uitam auferant.
Pinguedine & rerum omnium u-
bertate larga nempe iampridem ſibi
Per fas parata ac per nefas,
Tam ſunt obeſi ac diuites, cuiquam ut loqui
Tanquam ore clauſo uix uelint:

Aut ſi loquuntur quidpiam, faſtum modo ac
Superbiam præſeferunt.

c Vul. in greſsibus noſtris circundederũt nos. Chal. Greſſus noſtros noſque ipſos nunc circundant.

12 c Proiicientes nunc circundederũt me ³ oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram.

12 Nec ſufficit quòd me expulerunt, ac uelut
Extorri & exuli locum
Nullum reliquerunt, uias ni etiam meas,
Meóſque greſſus & mea
Veſtigia obſideant, & undique ambiant.
Quinimò humi fixos habent,
Quoquò locorum incedo, oculos: mihi ut ſua
Deambulanti retia
Tendant, & expandant, & omnibus modis
Non cogitantem irretiant.

d Hebr. ſimilitudo eius quaſi leonis deſiderantis prædam.

13 d Suſceperũt me ſicut leo paratus ad prædam, ² & ſicut catulus leonis habitans in abditis.

13 Vtq; leo dum prædæ inhiat, ac famelicum
Implere uentrem quæritat,
Per denſa fertur nemora, ſaltúſque inuios,
Rictuque luſtrat omnia,
Vt ſiqua ſe præda offerat mox deuoret:
Leunculus uero interim
Haud quaquam in illis abditis luſtris ſuis
Minore cura intentus eſt,
Quamcunque prædam ut obuiam deglutiat:
Sic nunc ui aperta, nunc dolo
Tyrannus inhiat innocentis in caput:
14 Peſſundet ut me funditus.

14 Exurge domine præueni eũ & ſupplanta eum: eripe animam meã e ab impio, frameã tuã³ ab inimicis manus tuæ.

e Hier. Ab impio qui eſt gladius tuus.

Quapropter exurge Deus illumq; occupa,
Et ne reſurgat opprime:
Vexata plus ſatis innocentia eſt mea,
Innoxium iam uindica,
Iam lenitatem pone, & iras exere.
Quóque ille ſe ſuperbius
Aduerſus inſontem erigit, tantò ô Deus
Proſterne humi potentius:
Meámque uitam ab improbis (per quos ſoles

Delicta noſtra illo uelut
Furoris ulaſcà tui gladio) eripe
Mortalibúſque ab impiis:
Qui tibi flagelli ſunt uicæ, & loco, ad malos
Pœnis cohercendos, bonos
Autem probandos. ergo ab iis tu me extrahe,
Ne peſſima uita ſua
Me ſecum in illam perniciem ſuam uehant,
Suiſque perdant moribus.

15 ſ Domine à paucis de terra diuide eos in uita eorũ de abſconditis tuis adimpletus eſt uenter eorum.

Atque à uiris illos bonis quos (prò dolor)
Rariſſimos orbis gerit,
Secerne: ne partem bonorum pauculam
Ingens malignorum phalanx
Secum in barathrum trudat ac miſerè trahat.
Nam prorſus illis nil ſapit
Fragilia præter & caduca gaudia
Vitæ iſtius uaniſſimæ.
Omnémque in hominibus ſuam ſpem collocant,
Sibíque credunt plus ſatis
Eſſe ad bonam uitam atque fœlicem, ſi eos
Expleueris libidine,
Si de illo inexhauſto & recondito tuo
Theſauro, & è penu tuæ
Benignitatis omnia illis largiter
Prout uolent, indulſeris.
Si uentrem eorum ingurgitaris, & omnibus
Terræ bonis beaueris.

Heb. finẽ præcedẽtis uerſus, ab inimicis manus tuæ, & uerſiculum cum ſequenti iungunt & ita legunt Hier. A uiris manus tuæ, qui ſunt flagellum tuũ & inſtrumentum quo nos affligis domine qui mortui ſunt in profundo, quorũ pars in uita, quorum de abſcõditis tuis repleſti uentrem, qui ſaturabuntur filiis & dimittẽt reliquias ſuas paruulis eorũ. ſub. eius.

16 Saturati ſunt filiis, & dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis.

Nummíſque eos oppleueris. ſi 16 liberos
Qui nomen & genus ſuum
In poſteros trahant (ſiquidem una nominis
Illos perurit gloria)
Vſque ad ſatietatem relinquant plurimos,
Eiſque per fas ac nefas

Labore longo & anxio partarum opum
17 Relinquere aggeres queant. | 17 Ego autē in iuſtitia tua apparebo conſpectui tuo, ſatiabor g quum apparuerit gloria tua.
Ego uerò inanem iudicans fiduciam in
Mortalibus ſitam, ac tua | g Hier. Dum ſurrexerit ſimilitudo tua.
Iuſtitia, & innocentia fretus mea,
Vultum tuum illum cernere &
Coràm intueri ſpero, téque olim frui
Supremo & unico bono,
Fallacibus ut ſeſe expleant illi bonis.
Quamprimum enim ſurrexero
Et mortis euigilauero à ſomno, ille ego
Imaginis factus tuæ ad
Exemplar, ac tui illa uultus gloria
Mortalium ſe fecerit
Spectabilem lippis oculis, tunc primum ea,
Nullo ante contentus bono,
Satiabor: iiſque memet explebo bonis,
Quæ me ſequentur, protinus
Ac te offeres uidendum illa in tua
Veri Dei ſubſtantia.

ARGVM. PSAL. 18.

Peractis omnibus bellis, exantlatiſque tot laboribus tamque multis periculis defunctus, quibus tota penè uita afflictatus eſt David, ac potiſſimum ab omnibus Saulis inſidiis, ut ex inſcriptione pſalmi liquet, ereptus: uidetur εὐχαριστικὸν *hunc ad gratias Deo agendas pſalmum cecinisse: quo primum oſtendit non inanem fuiſſe ſuam in illum fiduciam, ſed quoties illi fiſus ſit, toties ab ipſo fuſos inimicos: cuius in eos ultionem* παθητικῶς *deſcribit, & ſui liberationem: ſpemque bonam inde concipit pro ſua ſibi innocentia repenſurum dominum: quem omnium ſibi fidentium protectorem eſſe declarat: quippe qui uno Deo doctore militarem ſic artem didicerit, ut funditus omneis*

ſuos hoſtes deleuerit: cuius auxilio uel exteras nationes imperio ſuo adiunctum iri confidit. Quanquã autem uerba pſalmi Dauidem ſpectant, nihil uetat, imò credendum eſt eo tanquam typo Chriſtum effigiari. Intelligetur ergo Chriſtus nunc ſuo, nunc membrorum ſuorum nomine de ſua eorumq́ue liberatione patri congratulari, & gentiũ uocationem Iudæorumq́ue abiectionem uerſibus 47. 48. 49. prædicare. Certè uerſum penultimum, propterea confitebor tibi in gentibus &c. Paulus ad Rom. 15. de miſericordia gentibus per Chriſtum præſtita interpretatur. Non eſt autem neceſſe quæ ſcripta ſunt ab illo uerſu, commota eſt & contremuit terra &c. uſque ad illũ, miſit Deus de ſummo &c. omnia reipſa facta eſſe. Sed iis metaphoris παθητικῶς & ὑπερβολικῶς ac ποιητικῶς irati & uindicis Dei deſcribitur ultio. Proprius eſt uictori & pacifico principi ad gratias Deo agendas pſalmus.

Victori ſeruo domini Dauidi qui locutus eſt domino uerba cantici huius in die quo liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum ſuorum, & de manu Saulis & dixit diligam &c.

Pſalmus 18. Ode dicolos, diſtrophos, conſtans iambico trimetro & iambico dimetro.

1 Diligam te domine fortitudo mea, a dominus firmamentum meũ & refugiũ meũ [b] & liberator meus.

1 Erito te amabo mi Deus, merito colam,
m Vnique confidam tibi:
Nam fortitudo tu mea, & meum unicum [a]
Tutúmque aſylum: tu mihi
Semper fuiſti rupis & turris loco.

[a] Hier. petra mea & robur meum,

2 Deus meus adiutor meus & ſperabo in eum.
3 [b] Protector meus & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus.
4 Laudans inuocabo dominum & ab inimicis meis ſaluus ero,

Tu robur, & fultura, tu
Pugnator indomabilis: 2 tu unus mihi
Adiutor omnibus meis
In rebus: eam ob rem te unico nitor. 3 meum
Tu ſcutum & unicus mihi es
Clypeus, iacentem & languidum qui me erigis.
4 Quapropter inuocabo te

heb. ſcutum meum.

Dominum & Deum meum: ac tuas laudes, prout
Mei facultas ingenii
Feret, orbe toto prædicabo: & ſiqua me
Anguſtia aut afflictio
Vrgebit, uni numini fidens tuo
Seruabor: ipſe enim ſoles
Quanto minore præſidio adiuti ſumus,
Quantóque noſtræ res habent
Deterius: hoc præſentiorem opem tui
c Hier. funes *Adferre ſancti numinis.*
5 *Circundederunt me dolores non ſemel*
d Hie. diaboli *Duræ atque acerbæ mortis, &*
Incurſiones hoſtium ferocium
Torrentis in modum fluuij
Perterruerunt, & propè exanguem metu
Me reddiderunt: ſæpius
Me comprehendêre haud leuia pericula,
Et uſq; penè ad inferos
Ipſamque deduxere lethi ianuam.
e Hier. funes 6 *Qualéſque in inferis canunt*
Vexare manes impios, ſæpiſſime
Circundederunt me undique
Funes dolorum nemini tolerabiles,
Et me occuparunt retia
Diræq; mortis uincula ac laquei truces.
7 *Quumque iſta me urgerent mala,*
Vnum Deum inuocaui, & illi ſupplices
Tetendi in ærumna manus.
8 *Mox ille, liberalitate pro ſua &*
Interminata gratia,
Audiuit è templo ſuo uocem meam:
Meúſque clamor ipſius
Pulſauit aures: nempe hominem pium ac probum

5 *Circundederũt me c dolores mortis, & torrentes d iniquitatis cõturbauerunt me.*

6 e *Dolores inferni circundederunt me preoccupauerũt me laquei mortis.*

7 *In tribulatione mea inuocaui dominũ, & ad Deũ meũ clamaui.*

8 *Et exaudiuit, de templo ſancto ſuo uocem meã, & clamor meus in cõſpectu eius introiuit in aures eius.*

Non derelinquit in ſuis
Periculis: ſed nec diu premi ſinit.

9 Commota eſt & cõtremuit terra, fundamenta montium conturbata ſunt & commota ſunt quoniam iratus eſt ei.

9 Nam mox meam ut uocem audiit,
Illámque uidit hoſtium ferociam
Meorum & arrogantiam:
Exiliit, ut furore & iracundia
Incenſus, atque impos ſui.
Tunc cuncta terrarum ſola horribili metu
Commota contremiſcere:
Ipſæ quæ montium baſes titubantium
Horrore magno concuti,
Præ terribili furore & ira, qua in meos
Hoſtes ferebatur Deus.

10 Aſcendit fumus in ira eius, & ignis à facie eius exarſit, carbones ſuccenſi ſunt ab eo.

10 De nare namque illius irati uelut
Caliginis fumus nigræ
Prodibat: os uero atque uultus integer,
Nil præter ignem & fulgura
Spirabat: uſque adeo autem, ut inde incenderet
Lignea perinde ac linea:

11 Inclinauit cælos & deſcendit & caligo ſub pedibus eius

11 Et quum ſuo exiliens throno deſcenderet,
Sub pondere irati Dei
Olympus inclinatus eſt totus, Deíque
Ira & furore territus
Sic ſe humilem & imum præbuit, terræ ut propè
Quærens latêre incumberet.
Deſcendit ille atra ſiquidem caligne, &
Denſo obuolutus nubilo

12 Et aſcendit ſuper cherubim & uolauit, uolauit ſuper pennas uentorum.
13 Poſuit tenebras latibulum ſuum, in circuitu eius tabernaculum eius tenebroſa aqua in nubibus aeris.

Sub pedibus, 12 & uice præpetis celeríſque equi
Velociore utens cherub,
Atque adminiſtris ordine ex eodem ſuis:
Ipſáſq; uentorum leues
Pennas & alas tranſuolans: 13 & interim
Tanquam latêre nos uolet,

Prætorium tenebris profundioribus
Circumambiens, ſimulque aquis
Obſcurioribus domicilium ſuum,
Denſiſque uallans nubibus.
14 Has autem abegit ilico micantium
Hinc inde fulgor ignium,
Móxque ipſius fugere conſpectum Dei.
Quanquam interim hoſtes in meos
Et grandinem complueret ille, & igneos
Manantis à ſe fulminis
Lapides: 15 nam ut ipſe tonuit è cælo & ſuam
Altiſſimus uocem edidit,
Hoſtéſque uoce increpuit horribili meos:
Tunc mixta ſunt ſtatim omnia
Diris procellis, fulguribus, ac grandine,
Et igneis carbonibus.
16 Sua quoque in illos euibrauit ſpicula:
Fractiſque eorum uiribus
Maiore rurſum copia fulgur uibrans,
Perterruítque & perdidit.
17 Et tantus irati Dei terror fuit,
Diri furoris ſpiritum
Quum nare difflaret ſua, ipſi ut aluei
Profundiorum fluminum
Spectabiles ſe redderent, atque omnibus
Orbis paterent totius
Profunda fundamenta, ſciſſis rupibus,
Oriſque ſpiritu ſui
Fluminibus areſcentibus. 18 Nam quum mare
Iratus undoſum increpat,
Ad ſpiritum furoris iræq; illius
Sidens, quieſcit protinus,
Talem ille ſeſe ſi furere forte incipit

14 Præ fulgore in conſpectu eius nubes tranſierũt, grando & carbones ignis.

15 Et intonuit de cælo dominus, & altiſſimus dedit uocem ſuam.

16 Et miſit ſagittas ſuas & diſſipauit eos, fulgura multiplicauit & conturbauit eos.

17 Et apparuerũt fontes aquarum, & reuelata ſunt fundamẽta orbis terrarũ.

18 Ab increpatione tua domine, ab inſpiratione ſpiritus iræ tuæ.

Aduerſus hoſtes & meos

19 *Miſit de ſummo & accepit me, & aſſumpſit me de aquis multis.*

Oſtendit & ſuos Deus: 19 tum denique
In ſeruulum aſpectans ſuum,
Me cælitus miſſa atque protenta manu,
Ex hoc malorum gurgite

20 *Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis, & ab iis qui oderunt me, quoniã confortati ſunt ſuper me.*

Extraxit, 20 eripuitque ab hoſtibus feris
Et pertinacibus meis
Oſoribus: uirtute quanquam & robore
Tunc fortiores me forent,
Et præualerent mihi numero uique & dolo:

21 *Preuenerũt me in die afflictionis meæ, & dominus factus eſt adiutor meus.*

21 *Quem tempore in læuo & malo*
Præoccupauerant: ſed inde me Deus
Eduxit, atque de manu
Eripuit illorum, & mihi auxilio fuit.

22 *Et eduxit me in latitudinẽ, ſaluũ fecit me quoniã uoluit me.*

22 *Nam quum inter has anguſtias*
Opprimerer, ut uix inde ſpirandi mihi,
Aut explicandi me ex eis
Reliqua facultas eſſet, ille protinus
Viam mihi latiſſimam
Muniuit: &, quia admodum me diligit,
Hinc eruens tutatus eſt.

23 *Et retribuet mihi dominus ſecũdũ iuſtitiam meã, & ſecundum puritatem manuũ mearum retribuet mihi.*
24 *Quia cuſtodiui uias domini, nec impie geſſi à Deo meo.*
25 *Quoniã omnia iudicia eius in cõſpectu meo, & iuſtitias eius nõ repuli à me*

23 *Nec ambigo quin iam remuneret mihi*
Et innocentiam meam,
Et puritatem innoxiæ uitæ meæ.
24 *Quippe illius rectas uias,*
Quanto ipſe poſſum maximo ſtudio, ſequor:
Nec eius à cultu aut fide
Deficio: 25 quinimò ante oculos legem ipſius
Habens, quod ipſe præcipit
Attentius conſidero: nec ſi queo
Detrecto mandata illius.

26 *Et ero immaculatus cũ eo, & obſeruabo me ab iniquitate mea.*

26 *Quapropter illi hærebo ſemper, integrum*
Me labe ab omni continens.

Et conſueta diligentius cauens
Delicta, ne rurſus patrem.
27 Tum certo eum remuneraturum ſcio
Et innocentiam meam,
Et puritatem innoxiæ uitæ meæ:
Adſtare quum me fecerit,
Remunerandum pro ſua illa gratia,
Palàm ante conſpectum ipſius.
Præſtare nam te beneficum ô Deus bonis,
Et innocenti innoxium,
29 Mundúmque mundis conſueſti: & improbum,
Peruerſo & improbo uiro.
Tu 30 nempe proiectum populum & iacentē humi
Seruabis, & ſtatim eriges.
Contrà, ſuperbos ſpiritus mox deprimes.
31 Splendore uerò quum tuo
Mentis lucernam illumines meæ, meas
Procul tenebras diſiice, &
Calignem illuſtra meam: 32 tum, teduce
Et adiuuante, hoſtium
Cuneos meorum irrumpam etiam inſtructiſſimos.
Nec liber euadam modo
A calamitate quam mihi incauto ſtruunt,
Sed alta eorum mœnia
Tranſgrediar, uno fultus & nixus Deo.
33 Verax enim eſt prorſum in ſuis
Promiſſionibus Deus: uiæ illius
Viæ integræ, non ſordidæ.
Sermo ipſius tanquam igne purus & probus
Inuentus, omnem reſpuit
Admixtionem falſitatis & doli,
Quo certius, quo uerius,
Excogitari aut inueniri nil poteſt.

a hier. Currã accinctus. Fel. conteram militã cuneum.

27 Et retribuet mihi dominus ſecũdũ iuſtitiã meã, & ſecũdũ puritatem manuum mearum in cõſpectu oculorũ eius.

28 Cum ſancto ſanctus eris, & cum uiro innocente innocens eris.

29 Et cũ electo electus eris, & cum peruerſo peruerteris.

30 Quoniam tu populum humilẽ ſaluum facies, & oculos ſuperborum humiliabis.

31 Quoniã tu illuminas lucernam meã, domine Deus illumina tenebras meas.

32 Quoniam in te a eripiar à tentatione, & in Deo meo trãſgrediar murum.

31 Deus meus impolluta uia eius, eloquia domini igne examinata, protector eſt omniũ ſperantiũ in ſe.

Adiutor eſt quoque omnibus
Quicunque ſe fidunt, & illos protegit,
Nec prorſus unquam deſerit.

34 *Quoniam quis præter dominũ, aut quis Deus præter Deum noſtrum?*
35 *Deus qui præcinxit me uirtute, & poſuit immaculatã uiam meam.*

34 *Nam, te obſecro, quis præter hunc dominũ* Deus?
Aut quis Deus tam fortis eſt,
Vt iſte Deus *eſt noſter?* 35 *ille ipſe eſt* Deus
Qui fortitudinem mihi,
Roburque ſuppeditauit inuictum, aſpera
Vt magno & infracto feram
Animo, ille uitæ tutum iter & caſtum meæ
Inſtruxit atque muniit.

36 g *Qui perficit pedes meos tanquã ceruorum? & ſuper excelſa ſtatuens me.*

36 *Pedes mihi non aliter ac ceruis dedit,*
Pernicitate præpeti
Adeò ualentes, ut loca omnia aſpera
Conſcendere atque imperuia
Valerem, & expugnare prærupta omnium
Caſtella & oppida hoſtium,

g Hier. Coæquans pedes meos ceruis.

37 *Qui docet manus meas ad præliũ & digitos meos ad bellum.*

Quæ cuncta ſubiicit mihi. 37 *Ille eſt qui meas*
Inſtruxit ad bellum manus,
Et militaris me rei ſcientia
Ornauit: Ille brachia
Sic roborauit atque ſolidauit mea,
Vt æreum arcum frangere

38 *Et dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ, & dextera tua ſuſcepit me.*

Et ferreum queam: 38 *ſalutarem quoque*
Aduerſus ærumnas mihi
Clypeum dedit: etenim tua ô Deus *manus*
Suſcepit, auxit me tua

h Hier. manſuetudo tua multiplicauit me.

39 h *Et diſciplina tua correxit me in finem? & diſciplina tua ipſa me docebit.*
40 *Dilataſti greſſus meos ſubtus me, & non ſunt infirmata ueſtigia mea.*

Humanitas: 39 *méque illa diſciplina ſic*
Correxit: ac me denique
Sic erudiuit ac docuit tua, ut nihil
Vllis timere debeam in
Periculis. 40 *Nam quum ancipites anguſtiæ*
Sic circuirent me undique.

34

Vt non iam haberem ubi pedum ueſtigia
Firmare poſſem ac figere:
Viam ipſe monſtraſti, & pedibus latam meis
Communiiſti ſemitam:
Ne forte crura, debiléſue tibiæ
Vllo uacillarent modo.
41 Quapropter hoſtes perſequar: nec perſequar
Tantum, ſed illos aſſequar.
Vt ut fugam meditentur, haudquaquam tamen
Reuertar inde, quin prius
Omnes ad unum deleam: 42 & ſic deleam,
Sic conteram, inde ut ſurgere
Nunquam queant: nam deſtituti uiribus
Subter pedes meos cadent.
43 Tu nempe robuſtus Deus, qui robur ac
Vires mihi largiris, &
Alioqui inermem in prælio audacem facis.
44 Nec ambigo, quin tu meos
Hoſtes, & omnes quotquot in me inſurgere
Conantur, illico opprimas,
Humique proſternas & incurues. tu enim
Vt terga fœdè uerterent,
Metúque territi in fugam ſeſe darent
Feciſti, & ipſe non ſemel
Vt perderem oſores meos, & funditus
Peſſundarem ac ſucciderem.
45 Nam quum undecũque ſupplices peterent opem,
Nemo adfuit: quin & ſuas
Quum funderent preces, etiam impij
Et uota ſacrarent ſua,
Ad illa ne uerbum quidem ille. 46 Quare eos,
Quanquam potentes ſe putant,
Vt excitatus puluerem uentus leuem &

41 Perſequar inimicos meos & comprehendam illos, & non reuertar donec deficiant.

42 Conſtringam eos nec poterunt ſtare, cadent ſubtus pedes meos.

43 Et præcinxiſti me uirtute ad bellũ, & ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.

44 Et inimicos meos dediſti mihi dorſum, & odientes me diſperdidiſti.

45 Clamauerunt, nec erat qui ſaluos faceret ad dominũ, nec exaudiuit eos.

46 Et comminuam eos ut puluerem uẽti, ut lutum platearum delebo eos.

Lutum plateæ diſſipat,
Adeò ut nihil ſuperſit ubi perflauerit;
Sic ipſe planè conteram.

47 Eripies me de contradictionibus populi, conſtitues me in caput gentium.

47 Nec iam meorum factiones amplius
Verebor, atque iniurias:
Scio nempe quòd non aliter atque quondam ab iis
Tu me eruiſti, ita erues.
Neque id modo unum, at principem tu me quoque
Vel exterarum gentium
Caputque conſtitues. 48 nam & illæ nominis
Fama mei tantummodo
Permotæ, etiam ultro dediderunt ſe mihi:
Quámque antea ignoraueram
Gentem, mihi illa ſponte ſeruiuit ſua.

48 Populus quem nõ cognoui ſeruiuit mihi, in auditu auris obediuit mihi.

49 Sed exteros duces quoque
Exiſtimantes ſe ſuis uictoriam
Poſſe obtinere uiribus,
Mendacii palàm argui, tunc quum mihi
Illam unus ipſe cælitus
Deus attuliſti: illíque contrà tabidi
Spe deciderunt de ſua, ac
Lata è platea in perbreues anguſtias
Contracti, & illinc inſcii
Prolapſi aberrauere claudi de uia.
Nec arcibus ſummis enim,
Nec mœnibus clauſi optimis, metu uacant.

49 Filij alieni mentiti ſunt mihi, filii alieni ſ inueterati ſunt, & claudicauerunt à ſemitis ſuis.

ſ Hier. deſluent, & contrahentur in anguſtiis ſuis. Pel. inueteraſcent & timebunt ex penetralibus ſuis.

50 Nunc ergo paſſim ab omnibus
Laudetur ille dominus ac Deus meus,
Ac uictor æternum imperet,
Et ſempiternis ſæculorum ætatibus
Conculcet omnes impios.
Omnes eum attollant ſalutis ut ſuæ,
Et cauſſam & authorem unicum.

50 Viuit dominus & benedictus Deus meus, & exaltetur Deus ſalutis meæ.

51 *Iniurias enim ultus eſt omneis meas,*
Mihíque gentes impias
Subiecit, ac me de hoſtibus eripuit meis:
52 *Simúlque ab inſurgentibus*
In me, & mihi uim uolentibus facere, eruit:
Fecitque ut illis fortior
Euaderem ac ſuperior, & me ab omnibus
Tutatus eſt uiris malis.
53 *Ergo in aliena gente (quum tam magna ſit*
In me tua hæc benignitas)
Intérque gentes exteras, laudes tuas
Et prædicabo ſemper, &
Hymnis canam meis: & audientibus
Terra atque olympo & inferis
Celebrabo numen illud ac nomen tuum,
Dicámque: is 54 *eſt fortis Deus*
Qui non deeſt in calamitatibus, ſuis:
Nam non modò inſperabilem
Mihi ſalutem in tempore attulit, aſt eam
Et glorioſam & omnibus
Miraculo poſthac futuram gentibus.
Haudquaquam enim diris modo
Chriſtum ſuum tutatus eſt ab hoſtibus,
Sed uerò inaudita quoque
Benignitate proſecutus eſt: neque id
Viſum eſt ei ſatis, niſi
Immenſa porrò dona poſteris quoque
Meis in æternum daret.

51 Deus qui das uindictas mihi & ſubdis populos ſub me, liberator meus de inimicis meis iracundis.

52 Et ab inſurgentibus in me exaltabis me, à uiro iniquo eripies me.

53 Propterea confitebor tibi in nationibus domine, & nomini tuo pſalmum dicam.

54 Magnificans ſalutes regis eius & faciens miſericordiã Chriſto ſuo Dauid, & ſemini eius uſque in ſæculum.

ARGVM. PSAL. 19.

Diuinam ex cæli orbiumque cæleſtium ac aſtrorum opificio uirtutem ac maieſtatem, & ex eorum ſitu ac motu tenoreque perpetuo ſapientiam, ut ex externis & ſpectabilibus elementis intelligamus, proponit hoc pſalmo Dauid, ſimul & legis diuinæ præſtantiam oſtendit: demum admiſſa ſibi remitti precatur. Nihil autem uetat cæli nomine myſtico apoſtolos intelligi. Appoſitus eſt pſalmus ad prædicandam Dei uirtutem ac ſapientiam.

Pſalmus decimuſnonus tricolos tetraſtrophos, conſtans duobus primis uerſibus aſclepiadeis, tertio pherecratio, & quarto glyconico.

1 Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentũ

1 CÆli illa ſpecies undique fulgida,
Diſtinctiſque ſuas ſyderibus decor,
Produnt quanta opifex eſt
Virtute ac ſapientia:
Aſtrorumque ſitus tam uarij, & ſui
Nunquam non ſimiles, quantum opus ipſius
Et quàm magnificum ſit,
Præclarè omnibus explicant.

2 Dies diei eructat uerbum, & nox nocti indicat ſciẽtiam.

2 Et collata diem ad præteritã dies
Curſu continuo, conſimili ordine, ac
Nox cum nocte, & eorum
Idem ac perpetuus tenor,
Diuini artificis nunc ſapientiam
Immenſam celebrant, nunc quoque prouidam
Curam, qui moderetur
Quicquid condidit & regat.
Succedens etenim præteritam ad diem
Semper ſol nouus adfert aliquid noui:
Nec nox præterit ulla,
Quæ non nocti etiam alteri
Admirandum aliquid proferat ac nouum

36

Diuinæ iudicium uel ſapientiæ,
Vel uirtutis, uti ſi
Humanos reſonent modos.
3 *Nam uox nulla licet, nec ſonus eſt eis,*
Nec ritu illa hominum muta loqui queunt:
Nullæ ſunt tamen uſquam
Gentes, nulláque natio
Vſquam tam rudis ac barbara, tam ferox,
Quæ tanti artificis non teneat probe
Vtcumque illa ſonent uo-
ces, linguas, idiomata.
4 *Immutabilis ille ordo uidelicet*
Aedis ſtelliferæ ac totius ætheris,
Terram perſonat omnem,
Atque omnes procul inſulas.
Structura illa Dei nempe adeò elegans,
Ad certam ueluti condita lineam,
Et rectiſſimam amuſſim,
Quídnam, obſecro, aliud ſonant,
Quàm magni artificis tum ſapientiam,
Tum miram bonitatem atque potentiam,
Quæ peruenerit uſque
Fines orbis ad ultimos?
Nam nullus populus nulláque gens fuit,
Quin ad tanti operis contuitum ſtupens
Cerò confiteatur,
Cœli unum artificem Deum.
5 *Quòd ſi cuncta oculis atque animo ſemel,*
Quæcunque ille probus condidit artifex,
Colluſtraueris, atque
Recte inſpexeris, omnium
Eſt pulcherrima lux ſolis & optima:
Qui candore ſuo cum tenebras fugat,

a Hier. quibus Fel. ut Sanct. Non auditur uox eorum, & iuxta lectionē eius tractim legēdum eſt uerſus ſequens, in omnē terram. quaſi dicat. Etſi muti ſunt cœli, tamē in omnem terram exiuit ſonus eorum.
b Fel. Curſus. Sanct. linea, uel regula. Chald. effectus.

b Hebr. ſole poſuit tabernaculum n eis.

3 Non ſunt loquelæ neque ſermones, a quorum non audiantur uoces eorū.

4 In omnē terram exiuit b ſonus eorū & in fines orbis terræ uerba eorum.

5 b In ſole poſuit tabernaculum ſuum, & ipſe tanquā ſponſus procedens de thalamo ſuo.

Tum uitam atque calorem
Rebus luce ſua omnibus
Adfert.hunc Deus inter uaga ſydera.
Ceu regem medio conſtituit loco,
Terrena iſta calore
Cuncta ut confoueat ſuo.
Vt uerò thalami de penetralibus
Comptus progreditur ſponſus, & obuiam
Sponſæ occurrit,amicos
Omnes exhilarans ſuos:
Sic quando ætherei de thalami abditis
Vt ſponſus faciem comptus & elegans
Sol procedit,& iſta
Mundi illuminat infima:
Tum mœſtos animos lætitia afficit,
Et ſplendore oculos exhilarat ſuo.

6 *Exultauit ut* [d] *gigas* [e] *ad currendam uiã* [e] *à ſummo cælo* [e] *egreſſio eius.*

d Sanct. potens.
e Sanct. & Fel. ab extremo cælorum.

6 *Atqui perparum id eſſet*
Quòd pulcherrimus eſt,niſi
Præterquam quòd eo pulchrius eſt nihil,
Sic uelocius eſſet nihil:ille enim
Mox atque ex oriente
Egreſſus uiam iniit ſuam,
Heroem eſſe putes, éq; gigantibus
Vnum aut ſemideis, qui ſuum iter uelit
Vno abſoluere curſu.
Tanto fertur enim impetu,ab
Eoa plaga ad uſque Heſperium mare,
Vno ut curriculo conficiat diem:

7 [f] *Et occurſus eius uſque* [e] *ad ſummũ eius. nec eſt qui ſe abſcondat à calore eius.*

f Hier. curſus eius uſque ad ſummitatem illius.Fel. circulatio eius ſuper extrema eorum.

7 *Vtq; egreſſus ab uno eſt*
Cæli limite,protinus
Curſu præcipiti fertur in alterum.
Nec uerò locus eſt luminis ipſius
Vitaliſque caloris

37

Expers: uſque adeò omnia
Perluſtrat loca inacceſſáq; & auia.

g Sanct. perfecta.

8 *Et quanquam poterat ſufficere omnibus*
Contemplatio rerum
Tantarum, ut dominum ac Deum
Illarum artificem intelligerent, tamen
In nos immeritos magnifici patris
Tam magna extitit, atque
Tam præclara benignitas,
Vt leges etiam ille ipſe ſui indices
Abſque ullo uitio prorſus & integras
(Ne quid diſſimulare
Poſſemus) ſuperadderet:
Leges inquam animos quæ male perditos
Oblitóſque Dei, atque immemores ſui,
Ad uitam meliorem
Aeternamq; reducere
Et ſeruare queant: quæq; recœperit
Obſeruantibus harum dare, ea omnia
Certo certius ille
Exoluit, fide & integra:
Qui mundo inſipientes (humili modò
Ac ſummiſſo animo ſi fuerint, neque
Elato) procul abiectis illis ſapientibus,
9 *Diuina erudiit ſæpe ſcientia.*

h Heb. præcepta.
i Sanct. purum.

Iuſſa autem ipſius & iuſtitiam docent
Et mentem exhilarant, ac
Omnem ſollicitudinem
Ex afflicto animo & mœſtitiam exigunt,
Illuſtrantq; aciem mentis, ut ipſa ſunt
Pura & lucida: ſed 10 *quid*
Vſquam relligioſius

k Heb. Mundus.
l Heb ſimul.

8 *Lex domini g immaculata, conuertens animas, teſtimonium domini fidele ſapientiam præſtãs paruulis.*

9 *h Iuſtitiæ domini rectæ lætificantes corda, præceptũ i domini lucidum, illuminans oculos.*

10 *Timor domini k ſanctus, permanet in ſeculum ſeculi, iudicia domini uera iuſtificata in ſemet ipſa.*

Quàm caſtus timor ille & reuerentia,
Qua mens pura Deum ceu dominum ac pium
Patrem obſeruat, amátque,
Non ſerui timet in modum?
Conſtans iſte timor perpetuum manet,
Migrantéſque animas corporis è ſpecu
In cælum uehit uſque,
Tanquam indiuiduus comes.
Vera autem imò mage ipſiſſima ueritas,
Sunt edicta Dei & iudicia ipſius,
Per ſe, non aliena
Iuſta aut iuſtitia aut ope.

11 Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem precioſum multum, & dulciora ſuper mel m & fauũ.

11 *Atque auro precioſiſſimo & optimo*
Longe optabiliora: imò etiam Indicis
Gemmis, & ſi aliud quid
Ganges fert precioſius:
Hybleóq; magis melle ſuauia, &
Iis quos Attica fert melliſluis fauis:

m Hier. Bauē redundantem. Fœlix. Succum fauorum.

12 Etenim ſeruus tuus n cuſtodit ea, in cuſtodiendis illis retributio multa.

12 *Quæ ſeruum erudiunt, &*
Prudentem efficiunt tuum.
Quiſquis ſollicitè obſeruat ea, & Dei
Ad mandata animum adiungit & applicat,
Mercedem inde opulentam,
Ac multam referet nimis.

n Docebit. Fœlix. Cautus fit in ipſis. Sanct. Illuſtratur in eis.

13 o Delicta quis intelliget ab occultis meis munda me domine, & p ab alienis parce ſeruo tuo.

13 *Sed quando uitium ſæpe etiam pios*
Virtutis ſpecie fallit, & integram ac
Omni ex parte beatam
Vitam nemo hominum poteſt
(Dum caſſo hoc premitur corpore) degere,
Nec peccata etiam percipere omnia,
Prorſumq; illa cauere,
Sit cautus licet & catus:
Has quæſo maculas ô Deus ablue,

o Heb errores.
p Hier. & Fœl. à ſuperbis. Sanct. à ſuperbiis.
q Hier. Libera. Fœl. Contine.

38

Quæ nos,ut fugiant & lateant,tamen
Sic natura hominum fert,
Conſpurcans etiam inſcios.
Quanq̃ quid maculis quærimus ablui
Illis uel leuibus uel latitantibus,
Tanquam non aliunde
Oppreſſi grauioribus
Nil diuina egeamus bonitate!age
Serui ergo miſereſcat dominus ſui,
Atque illi grauiora
Execrandáq; crimina,
Ceu faſtum intolerandamq; ſuperbiam

r Sanctes & Fel. Ne dicētur in me.

Condonet. 14 *Quid enim ſi penitus nihil*
Illa in me dominentur,
Nec uerò ex alio ſtatim
In peccatum aliud me miſerum trahant!
Tunc ſanè integer & mundus ero:neque
Me ſordes maculabunt
Grandis flagitij ullius.

14 r Si mei nō fuerint dominati, tūc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo,

ſ Hier. Sint placentes ſermones mei. Fel. Sint in uoluntate, id eſt, grata eloquia oris mei.

15 *Tunc hymnosq; meis carmináq; & modos,*
Et quæcunque loquor ſcribóue,ea omnia
Grata acceptáq; habebit
Adiutor meus & Deus.
Nec quicquid modo ſcribo atq; loquor,ſed &
Quæ mecum tacitus,cumq; animo meo
Verſo & cogito,ego uni
Curabo ut placeant tibi:

15 ſ Et erunt ut cō placeant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in cōſpectu tuo ſemper.

t Hier. Fortitudo Fel. creator. Sanct. petra.

16 *Qui ſeruare ſoles, meq; periculis*
Quæcunque ingruerint,eximere omnibus:
Tanquam qui Deus unus,
Vnumq; auxilium es meum.

16 t Domine adiutor meus & redēptor meus.

ARG VM. PSAL. 20.

Precatio eſt in hoc pſalmo populi regi ſuo Dauidi ad bellum anceps proficiſcenti bene precantis, quanquam Euthymius *græcus ait prophetiæ deſcribi uota populi* Ezechiæ *regi aduerſus* Semnacherib *regem proſpera optantis.* Poteſt *quoque hoc loco intelligi,* Dauid *ſpiritu prophetico regi & meſsiæ* Chriſto *bene precari, quem & ſaluum fore ab inimicis, & pro ſui reuerentia in membrorum ſuorum cauſſa exauditum iri prædicit.* Valet *pſalmus ad impetrandam regi in bello uictoriam.*

Victori pſalmus David.

Pſalmus 20. Ode tricolos tetraſtrophos: conſtans 2. primis uerſibus dactylicis trimetris, tertio iābico dimetro hypercatal. quarto dactylico tetrametro Alcmanio.

1 Exaudiat te dominus in die tribulationis, protegat te nomen Dei Iacob.

1 *E*Xaudiat te ô rex Deus optimus
Duro atque atroci tempore: protegat, [a]
Téque in loco ſecuro & alto
Collocet illa Dei uerenda
Et ſacra maieſtas, quæ Iacob patrem
Malis tot olim tótque laboribus
Exercitum nunquam reliquit:
Progenie at numeroſiore
Auctum & beatum, percelebrem omnibus
Poſt ſæculorum ætatibus (ut foret
Genti ſuæ exemplum æmulandum)
Reddidit: atque Iacob uocari
Seſe Deum, haud ægrè tulit à ſuis.

a Fal. Reſpōdeat.

2 Mittat tibi auxilium de ſancto, & de Siō b tueatur te.

2 *Quin & capeſſenti tibi prælium*
Sionia ex æde adſit, & te
Contra acies tueatur omnes.

3 Memor ſit omnis ſacrificij tui, & holocauſtū tuū c pingue fiat.

3 *Memor ſit omnis ſacrificij tui,*
Quámq; immolaſti uictimam & hoſtiam
Victoriæ ergo conſequendæ,
Indicet eſſe ſibi placentem,

b Heb. Roboret uel fulciat.
c Sāct. & Felix Incineret.
d Heb. addūt ſelah quod uario modo interpretatur, ut in præfatione diximus.

Igniſque totam cælitus exiens
In puluerem conuertat, & hoſtiæ
Pinguiſſimorum illi loco ſint:
Sic dubio procul eſt futurum.
4 *Det ille quæcunque ex animo uoles,*
Tuumque mox deſiderium expleat.
Quòd ſi incipis quidquam, adſit ille
Principio, bene rêmque cœptam
Secundet & perducat ad exitum.
5 *Et quum reuerſus uictor eris, tuus*
Ouabit in tua ſalute
Sollicitus populus: triumphumque
Ex hoſtibus ſolo auxilio Dei
Per te in fugam fœdè ac miſerè datis
Agemus: ipſiſq; in plateis
Eximium ut monimentum & ingens
Victoriæ ſignum ac ſpecimen tuæ
Vexilla figentes, domini in Dei,
Per quem eſt ſalus allata nobis,
Nomine magnificabimur: 6 *nam,*
Certe futurum eſt ut dominus tuas
Petitiones protinus audiat:
Qui ſignum ab alto oſtendit, ex quo
Nouimus haud dubiè ut ſalutem,
Victoriam & Chriſto memorabilem
Suo, redactis ad nihilum hoſtibus
Promiſerit, 7 *ſuumq; ſeruum*
Audierit Deus, & ſe ei de
Cælo ſuo reſponderit affore
In ui ſalutarique potentia,
Qua perdat omnes eius hoſtes,
Quum nequeant niſi præpotente
Virtute uaſtari domini Dei.

Heb. impleat.

Hier. Ducemus choros. Fal. Erigemus uexillum.

Hier. In fortitudine dexteræ ſalutis eius, in fortitudine ſalutaris dexteræ ſuæ.

4 *Tribuat tibi ſecundum cor tuũ, & omne conſiliũ tuum confirmet.*

5 *Lætabimur in ſalutari tuo, & in nomine domini noſtri magnificabimur.*

6 *Impleat dominus omnes petitiones tuas, nunc cognoui quoniam ſaluum fecit dominus Chriſtum ſuum.*

7 *Exaudiet illũ de cælo ſancto ſuo in potentatibus ſalus dexteræ eius.*

8 Hi in curribus & hi in equis, nos autẽ in nomine Dei noſtri b inuocabimus.

9 Ipſi l obligati ſunt & ceciderunt, nos autem ſurreximus & erecti ſumus.

10 x Domine saluũ fac regem & exaudi nos in die qua inuocauimus te.

8 Illi paratis curribus, & ſuis
Fidunt equis: nos contrà in uno
Auxilium domini fauore,
Eiuſq; ſancto nomine ponimus:
Vnum inuocamus, nec deerit ſuis.
9 Contrà, quid apparatus ille
Bellicus, armaq́; profuerunt
O barbari! nonne id magis obfuit,
Magnamq́; uobis perniciem attulit,
Vt quo magis cornu eleuaſtis,
Hoc mage corrueretis, inque
Terram ſupini deiiceremini!
Nam glorioſis cornua conteret,
Ac nos Deus noſter iacentes
Non feret uſque diu iacere:
Sed mox repoſta mente reſurgere
Iubebit: imò languida iamdiu
Vtcunque uiribus receptis
Pectora firmo animo eſſe iuſſit.
10 Nunc ergo ſerua nos Deus optime, &
Qui te ad preces quondam populi tui
Lenem ac benignum præbuiſti,
In reliquum bonitate tempus
Non diſpari quæſo utere, quo ſine
Metu quietem rege ſub optimo
Vitam in Dei ſancto timore, ac
Iuſtitia & pietate agamus.
Speramus autem, ſed dubio procul
Mortalium quòd rex Deus omnium
Regni ſui in terris miniſtrum, &
Nos etiam quoties ad illum
Clementiæ fontem eximium ſuæ
Adibimus, mox audiet, & ſuum

b Heb. Recordabimur.

l Heb. Incuruati.

x Hier. Domine ſalua: rex exaudies nos. | Sanct. & Fel. Domine ſalua rex exaudiet nos.

A gente barbara exteráque
Incolumem populum fouebit.

ARGVM. PSAL. 21.

Perfectis fœliciter à Dauide contra Dei hoſtes bellis omnibus, congratulatur regi ſuo populus, deoque gratias agit: inimicis autem Dauidis ſiniſtra imprecatur. Sunt qui de rege & meſſia Chriſto non male pſalmum interpretentur: quem à Deo patre exaltatum iri ſicut & hoſtes eius peſſundatum Dauid prædicit. Certe Chaldaica interpretatio uerſum primum de meſſia interpretatur. Appoſitus eſt pſalmus ad agendas Deo poſt habitam à principe uictoriam gratias.

Victori pſalmus Dauid.

Pſal.21. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro glyconico, altero aſclepiadeo.

1 N *Vnc uirtute tua Deus* — 1 Domine in uirtute tua lætabitur rex
Rex lætabitur, ac de auxilio tuo — a & ſuper ſalutare tuum [a] exultabit
a Sanctes & Fel. In ſalute tua. — *Exultabit, & admodum* — uehementer.
Victis, inq; fugam turpiter hoſtibus
Verſis, lætitia effluet.
b Fel. & Sāct. Probatione labiorum eius nō prohibuiſti. — 2 *Optatis etenim ſemper eum ſuis,* — 2 Deſiderium cordis eius tribuiſti ei b & uolūtate labiorū [b] eius non fraudaſti eum.
Et deſyderio frui
Feciſti: ſiquidem non modò quicquid abs te labris petiit ſuis,
Sed quod ſecum animo concupiit, et
Donaſti Deus illico:
c Heb. Bonitatis. — 3 *Præuenisti etiam incredibili tua* — 3 Quoniam præuenisti eum in benedictionibus c dulcedinis [c] poſuiſti in capite eius coronam de lapide d precioſo.
d Hier. & Fel. De obrizo. — *Ipſum munificentia,*
Ipſiuſque caput gemmeo & aureo
Ornaſti diademate,
Quo rex allophylūn dirus & impius

Adiutor eſt quoque omnibus
Quicunque ſe.fidunt, & illos protegit,
Nec prorſus unquam deſerit.

34 Quoniam quis præter dominũ, aut quis Deus præter Deum noſtrum? 35 Deus qui præcinxit me uirtute, & poſuit immaculatã uiam meam.

34 *Nam, te obſecro, quis præter hunc dominũ Deus?*
Aut quis Deus tam fortis eſt,
Vt iſte Deus eſt noſter? 35 *ille ipſe eſt Deus*
Qui fortitudinem mihi,
Roburque ſuppeditauit inuictum, aſpera
Vt magno & infracto feram
Animo, ille uitæ tutum iter & caſtum meæ
Inſtruxit atque muniit.

36 g Qui perficit pedes meos tanquã ceruorum, & ſuper excelſa ſtatuens me.

36 *Pedes mihi non aliter ac ceruis dedit,*
Pernicitate præpeti
Adeò ualentes, ut loca omnia aſpera
Conſcendere atque imperuia
Valerem, & expugnare prærupta omnium
Caſtella & oppida hoſtium,

g Hier. Coæquans pedes meos ceruis.

37 Qui docet manus meas ad præliũ & digitos meos ad bellum.

Quæ cuncta ſubiiciet mihi. 37 *Ille eſt qui meas*
Inſtruxit ad bellum manus,
Et militaris me rei ſcientia
Ornauit: Ille brachia
Sic roborauit atque ſolidauit mea,
Vt æreum arcum frangere

38 Et dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ, & dextera tua ſuſcepit me.

Et ferreum queant: 38 *ſalutarem quoque*
Aduerſis ærumnas mihi
Clypeum dedit: etenim tua ô Deus manus
Suſcepit, auxit me tua

39 h Et diſciplina tua correxit me in finem, & diſciplina tua ipſa me docebit.
40 Dilataſti greſſus meos ſubtus me, & non ſunt infirmata ueſtigia mea.

Humanitas: 39 *méque illa diſciplina ſic*
Correxit: ac me denique
Sic erudiuit ac docuit tua, ut nihil
Vllis timere debeam in
Periculis. 40 *Nam quum ancipites anguſtiæ*
Sic circuirent me undique.

h Hier. manſuetudo tua multiplicauit me.

34

Vt non iam haberem ubi pedum ueſtigia
Firmare poſſem ac figere:
Viam ipſe monſtraſti, & pedibus latam meis
Communiiſti ſemitam:
Ne forte crura, debiléſue tibiæ
Vllo uacillarent modo.
41 Quapropter hoſtes perſequar: nec perſequar
Tantum, ſed illos aſſequar.
Vt ut fugam meditentur, haudquaquam tamen
Reuertar inde, quin prius
Omnes ad unum deleam: 42 & ſic deleam,
Sic conteram, inde ut ſurgere
Nunquam queant: nam deſtituti uiribus
Subter pedes meos cadent.
43 Tu nempe robuſtus Deus, qui robur ac
Vires mihi largiris, &
Alioqui inermem in prælio audacem facis.
44 Nec ambigo, quin tu meos
Hoſtes, & omnes quotquot in me inſurgere
Conantur, illico opprimas,
Humique proſternas & incurues. tu enim
Vt terga fœdè uerterent,
Metuque territi in fugam ſeſe darent
Feciſti, & ipſe non ſemel
Vt perderem oſores meos, & funditus
Peſſundarem ac ſucciderem.
45 Nam quum undecũque ſupplices peterent opem,
Nemo adfuit: quin & ſuas
Quum funderent preces, etiam impij
Et uota ſacrarent ſua,
Ad illa ne uerbum quidem ille. 46 Quare eos,
Quanquam potentes ſe putant,
Vt excitatus puluerem uentus leuem &

41 Perſequar inimicos meos & comprehendam illos, & non reuertar donec deficiant.

42 Conſtringam eos nec poterunt ſtare, cadent ſubtus pedes meos.

43 Et præcinxiſti me uirtute ad bellũ, & ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.

44 Et inimicos meos dediſti mihi dorſum, & odientes me diſperdidiſti.

45 Clamauerunt, nec erat qui ſaluos faceret ad dominũ, nec exaudiuit eos.

46 Et comminuam eos ut puluerem uẽti, ut lutum platearum delebo eos.

Lutum plateæ diſſipat,
Adeò ut nihil ſuperſit ubi perflauerit;
Sic ipſe planè conteram.

47 Eripies me de contradictionibus populi, conſtitues me in caput gentium.

47 Nec iam meorum factiones amplius
Verebor, atque iniurias:
Scio nempe quòd non aliter atque quondam ab iis
Tu me eruiſti, ita erues.
Neque id modo unum, at principem tu me quoque
Vel exterarum gentium

48 Populus quem nó cognoui ſeruiuit mihi, in auditu auris obediuit mihi.

Capútque conſtitues. 48 nam & illæ nominis
Fama mei tantummodo
Permotæ, etiam ultro dediderunt ſe mihi:
Quámque antea ignorauerám
Gentem, mihi illa ſponte ſeruiuit ſua.

49 Filij alieni mentiti ſunt mihi, filii alieni ¹ inueterati ſunt, & claudicauerunt à ſemitis ſuis.

49 Sed exteros duces quoque
Exiſtimantes ſe ſuis uictoriam
Poſſe obtinere uiribus,
Mendacii palàm argui, tunc quum mihi
Illam unus ipſe cælitus
Deus attuliſti: illíque contrà tabidi
Spe deciderunt de ſua, ac
Lata è platea in perbreues anguſtias
Contracti, & illinc inſcii
Prolapſi aberrauere claudi de uia.
Nec arcibus ſummis enim,
Nec mœnibus clauſi optimis, metu uacant.

¹ Hier. deflu ent, & contrahentur in anguſtiis ſuis. Fel. inueteraſcent & timebunt ex penetralibus ſuis.

50 Viuit dominus & benedictus Deus meus, & exaltetur Deus ſalutis meæ.

50 Nunc ergo paſſim ab omnibus
Laudetur ille dominus ac Deus meus,
Ac uictor æternum imperet,
Et ſempiternis ſæculorum ætatibus
Conculcet omnes impios.
Omnes eum attollant ſalutis ut ſuæ,
Et cauſſam & authorem unicum.

51 *Iniurias enim ultus eſt omneis meas,*
Mihíque gentes impias
Subiecit, ac me de hoſtibus eripuit meis:
52 *Simúlque ab inſurgentibus*
In me, & mihi uim uolentibus facere, eruit:
Fecítque ut illis fortior
Euaderem ac ſuperior, & me ab omnibus
Tutatus eſt uiris malis.
53 *Ergo in aliena gente (quum tam magna ſit*
In me tua hæc benignitas)
Intérque gentes exteras, laudes tuas
Et prædicabo ſemper, &
Hymnis canam meis: & audientibus
Terra atque olympo & inferis
Celebrabo numen illud ac nomen tuum,
Dicámque: is 54 *eſt fortis Deus*
Qui non deeſt in calamitatibus, ſuis:
Nam non modò inſperabilem
Mihi ſalutem in tempore attulit, aſt eam
Et glorioſam & omnibus
Miraculo poſthac futuram gentibus.
Haudquaquam enim diris modo
Chriſtum ſuum tutatus eſt ab hoſtibus,
Sed uerò inaudita quoque
Benignitate proſecutus eſt: neque id
Viſum eſt ei ſatis, niſi
Immenſa porrò dona poſteris quoque
Meis in æternum daret.

51 Deus qui das uindictas mihi & ſubdis populos ſub me, liberator meus de inimicis meis iracundis.

52 Et ab inſurgentibus in me exaltabis me, à uiro iniquo eripies me.

53 Propterea confitebor tibi in nationibus domine, & nomini tuo pſalmum dicam.

54 Magnificans ſalutes regis eius & faciens miſericordiã Chriſto ſuo David, & ſemini eius uſque in ſæculum.

ARGVM. PSAL. 19.

Diuinam ex cæli orbiumque cæleſtium ac aſtrorum opificio uirtutem ac maieſtatem, & ex eorum ſitu ac motu tenoreque perpetuo ſapientiam, ut ex externis & ſpectabilibus elementis intelligamus, proponit hoc pſalmo David, ſimul & legis diuinæ præſtantiam oſtendit: demum admiſſa ſibi remitti precatur. Nihil autem uetat cæli nomine myſtico apoſtolos intelligi. Appoſitus eſt pſalmus ad prædicandam Dei uirtutem ac ſapientiam.

Pſalmus decimuſnonus tricolos tetraſtrophos, conſtans duobus primis uerſibus aſclepiadeis, tertio pherecratio, & quarto glyconico.

1 Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentũ

1 Aeli illa ſpecies undique fulgida,
c Diſtinctiſque ſuus ſyderibus decor,
Produnt quanta opifex eſt
Virtute ac ſapientia:
Aſtrorumque ſitus tam uarij, & ſui
Nunquam non ſimiles, quantum opus ipſius
Et quàm magnificum ſit,
Præclarè omnibus explicant.

2 Dies diei eructat uerbum, & nox nocti indicat ſcientiam.

2 Et collata diem ad præteritã dies
Curſu continuo, conſimili ordine, ac
Nox cum nocte, & eorum
Idem ac perpetuus tenor,
Diuini artificis nunc ſapientiam
Immenſam celebrant, nunc quoque prouidam
Curam, qui moderetur
Quicquid condidit & regat.
Succedens etenim præteritam ad diem
Semper ſol nouus adfert aliquid noui:
Nec nox præterit ulla,
Quæ non nocti etiam alteri
Admirandum aliquid proferat ac nouum

36

Diuinæ iudicium uel ſapientiæ,
Vel uirtutis, uti ſi
Humanos reſonent modos.
3 Nam uox nulla licet, nec ſonus eſt eis,
Nec ritu illa hominum muta loqui queunt:
Nullæ ſunt tamen uſquam
Gentes, nulláque natio
Vſquam tam rudis ac barbara, tam ferox,
Quæ tanti artificis non teneat probe
Vtcumque illa ſonent uoces, linguas, idiomata.
4 Immutabilis ille ordo uidelicet
Aedis ſtelliferæ ac totius ætheris,
Terram perſonat omnem,
Atque omnes procul inſulas.
Structura illa Dei nempe adeò elegans,
Ad certam ueluti condita lineam,
Et rectiſſimam amuſſim,
Quídnam, obſecro, aliud ſonant,
Quàm magni artificis tum ſapientiam,
Tum miram bonitatem atque potentiam,
Quæ peruenerit uſque
Fines orbis ad ultimos?
Nam nullus populus nulláque gens fuit,
Quin ad tanti operis contuitum ſtupens
Cerò confiteatur,
Cœli unum artificem Deum.
5 Quòd ſi cuncta oculis atque animo ſemel,
Quæcunque ille probus condidit artifex,
Colluſtraueris, atque
Recte inſpexeris, omnium
Eſt pulcherrima lux ſolis & optima:
Qui candore ſuo cum tenebras fugat,

a Hier. quibus. Fel. ut Sanct. Non auditur uox eorum, & iuxta lectionē eius tractim legēdus eſt uerſus ſequens, in omnē terram: quaſi dicat. Etſi muti ſunt cœli, tamē in omnem terram exiuit ſonus eorum.
b Fel. Curſus. Sanct. linea, uel regula. Chald. effectus.

b Hebr. ſole poſuit tabernaculum n eis.

3 Non ſunt loquelæ neque ſermones, a quorum non audiantur uoces eorū.

4 In omnē terram exiuit b ſonus eorū & in fines orbis terræ uerba eorum.

5 b In ſole poſuit tabernaculum ſuum, & ipſe tanquā ſponſus procedens de thalamo ſuo.

37

Expers: uſque adeò omnia
Perluſtrat loca inacceſſáq; & auia.

g Sanct. perfecta.

8 Et quanquam poterat ſufficere omnibus
Contemplatio rerum
Tantarum, ut dominum ac Deum
Illarum artificem intelligerent, tamen
In nos immeritos magnificâ patris
Tam magna extitit, atque
Tam præclara benignitas,
Vt leges etiam ille ipſe ſui indices
Abſque ullo uitio prorſus & integras
(Ne quid diſſimulare
Poſſemus) ſuperadderet:
Leges inquam animos quæ male perditos
Oblitóſque Dei, atque immemores ſui,
Ad uitam meliorem
Aeternamq; reducere
Et ſeruare queant: quæq; receperit
Obſeruantibus harum dare, ea omnia
Certo certius ille
Exoluit, fide & integra:
Qui mundo inſipientes (humili modò
Ac ſummiſſo animo ſi fuerint, neque
Elato) procul abiectis illis ſapientibus,
9 Diuina erudiit ſæpe ſcientia.

8 Lex domini g immaculata, conuertens animas, teſtimonium domini fidele ſapientiam præſtãs paruulis.

h Heb. præcepta.
i Sanct. purũ.

Iuſſa autem ipſius & iuſtitiam docent
Et mentem exhilarant, ac
Omnem ſollicitudinem
Ex afflicto animo & mœſtitiam exigunt,
Illuſtrantq; aciem mentis, ut ipſa ſunt
Pura & lucida: ſed 10 quid
Vſquam relligioſius

9 h Iuſtitiæ domini rectæ lætificantes corda, præceptũ i domini lucidum, illuminans oculos.

k Heb. Mundus.
l Heb ſimul.

10 Timor domini k ſanctus, permanet in ſeculum ſeculi, iudicia domini uera iuſtificata in ſemet ipſa.

Quàm caſtus timor ille & reuerentia,
Qua mens pura Deum ceu dominum ac pium
Patrem obſeruat, amátque,
Non ſerui timet in modum!
Conſtans iſte timor perpetuum manet,
Migrantéſque animas corporis è ſpecu
In cælum uehit uſque,
Tanquam indiuiduus comes.
Vera autem imò mage ipſiſſima ueritas,
Sunt edicta Dei & iudicia ipſius,
Per ſe, non aliena
Iuſta aut iuſtitia aut ope.

11 Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem precioſum multum, & dulciora ſuper mel m & fauū.

11 *Atque auro precioſiſſimo & optimo*
Longe optabiliora: imò etiam Indicis
Gemmis, & ſi aliud quid
Ganges fert precioſius:
Hybleoq́; magis melle ſuauia, &
Iis quos Attica fert mellifluis fauis:

m Hier. Fauū redundantem. Fœlix. Succum fauorum.

12 Etenim ſeruus tuus n cuſtodit ea, in cuſtodiendis illis retributio multa.

12 *Quæ ſeruum erudiunt, &*
Prudentem efficiunt tuum.
Quiſquis ſolliciitè obſeruat ea, & Dei
Ad mandata animum adiungit & applicat,
Mercedem inde opulentam,
Ac multam referet nimis.

n Docebit. Fœlix. Cautus fit in ipſis. Sanct. Illuſtratur in eis.

13 o Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me domine, & p ab alienis parce ſeruo tuo.

13 *Sed quando uitium ſæpe etiam pios*
Virtutis ſpecie fallit, & integram ac
Omni ex parte beatam
Vitam nemo hominum poteſt
(Dum caſſo hoc premitur corpore) degere,
Nec peccata etiam percipere omnia,
Prorſumq́; illa cauere,
Sit cautus licet & catus:
Has quæſo maculas ô Deus ablue,

o Heb errores.
p Hier. & Fœl. à ſuperbis. Sanct. à ſuperbiis.
q Hier. Libera. Fœl. Contine.

Quæ nos, ut fugiant & lateant, tamen
Sic natura hominum fert,
Conſpurcans etiam inſcios.
Quanq̃ quid maculis quærimus ablui
Illis uel leuibus uel latitantibus,
Tanquam non aliunde
Oppreſſi grauioribus
Nil diuina egeamus bonitate? age
Serui ergo miſereſcat dominus ſui,
Atque illi grauiora
Execrandaq́; crimina,
Ceu faſtum intolerandamq́; ſuperbiam
Condonet. 14 Quid enim ſi penitus nihil
Illa in me dominentur,
Nec uerò ex alio ſtatim
In peccatum aliud me miſerum trahant:
Tunc ſanè integer & mundus ero: neque
Me ſordes maculabunt
Grandis flagitij ullius.
15 Tunc hymnosq́; meis carminaq́; & modos,
Et quæcunque loquor ſcriboue, ea omnia
Grata acceptaq́; habebit
Adiutor meus & Deus.
Nec quicquid modo ſcribo atq́; loquor, ſed &
Quæ mecum tacitus, cumq́; animo meo
Verſo & cogito, ego uni
Curabo ut placeant tibi:
16 Qui ſeruare ſoles, meq́; periculis
Quæcunque ingruerint, eximere omnibus:
Tanquam qui Deus unus,
Vnumq́; auxilium es meum.

r Sanctes & Fel. Ne dicẽtur in me.

ſ Hier. Sint placentes ſermones mei. Fel. Sint in uoluntate, id eſt, grata eloquia oris mei.

t Hier. Fortitudo Fel. creator. Sanct. petra.

14 r Si mei nõ fuerint dominati, tũc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo.

15 ſ Et erunt ut cõplaceant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in cõſpectu tuo ſemper.

16 t Domine adiutor meus & redẽptor meus.

Igníſque totam cælitus exiens
In pulverem conuertat, & hoſtiæ
Pinguiſſimorum illi loco ſint:
Sic dubio procul eſt futurum.
4 Det ille quæcunque ex animo uoles,
Tuúmque mox deſiderium expleat.
Quòd ſi incipis quidquam, adſit ille
Principio, bene rêmque cœptam
Secundet & perducat ad exitum.
5 Et quum reuerſus uictor eris, tum
Ouabit in tua ſalute
Sollicitus populus: triumphúmque
Ex hoſtibus ſolo auxilio Dei
Per te in fugam fœdè ac miſerè datis
Agemus: ipſiſq; in plateis
Eximium ut monimentum & ingens
Victoriæ ſignum ac ſpecimen tuæ
Vexilla figentes, domini in Dei,
Per quem eſt ſalus allata nobis,
Nomine magnificabimur: 6 nam,
Certe futurum eſt ut dominus tuas
Petitiones protinus audiat:
Qui ſignum ab alto oſtendit, ex quo
Nouimus haud dubiè ut ſalutem,
Victoriam & Chriſto memorabilem
Suo, redactis ad nihilum hoſtibus
Promiſerit, 7 ſuumq; ſeruum
Audierit Deus, & ſe ei de
Cælo ſuo reſponderit affore
In ui ſalutarique potentia,
Qua perdat omnes eius hoſtes,
Quum nequeant niſi præpotente
Virtute uaſtari domini Dei.

Heb. impleat.

f Hier. Ducemus choros. Fel. Erigemus uexillum.

g Hier. In fortitudine dexteræ ſalutis eius, in fortitudine ſalutaris dexteræ ſuæ.

4 Tribuat tibi ſecundum cor tuũ, & omne conſiliũ tuum e confirmet.

5 Lætabimur in ſalutari tuo, & in nomine domini noſtri f magnificabimur.

6 Impleat dominus omnes petitiones tuas, nunc cognoui quoniam ſaluum fecit dominus Chriſtum ſuum.

7 Exaudiet illũ de cælo ſancto ſuo g in potentatibus ſalus dexteræ eius.

A gente barbara exteráque
Incolumem populum fouebit.

ARGVM. PSAL. 21.

Perfectis fœliciter à Dauide contra Dei hoſtes bellis omnibus, congratulatur regi ſuo populus, deoque gratias agit: inimicis autem Dauidis ſiniſtra imprecatur. Sunt qui de rege & meſsia Chriſto non male pſalmum interpretentur: quem à Deo patre exaltatum iri ſicut & hoſtes eius peſſundatum Dauid prædicit. Certe Chaldaica interpretatio uerſum primum de meſsia interpretatur. Appoſitus eſt pſalmus ad agendas Deo poſt habitam à principe uictoriam gratias.

Victori pſalmus Dauid.

Pſal. 21. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro glyconico, altero aſclepiadeo.

1 Vnc uirtute tua Deus
n Rex lætabitur, ac de auxilio tuo
a Sanctes & Fel. In ſalute tua. — Exultabit, & admodum
Victis, inq; fugam turpiter hoſtibus
Verſis, lætitia effluet.
b Fel. & Sāct. Probatione labiorum eius nō prohibuiſti. — 2 Optatis etenim ſemper eum ſuis,
Et deſyderio frui
Feciſti: ſiquidem non modò quicquid abs te labris petiit ſuis,
Sed quod ſecum animo concupiit, et
Donaſti Deus illico:
c Heb. Bonitatis. d Hier. & Fel. De obrizo. — 3 Præueniſti etiam incredibili tua
Ipſum munificentia,
Ipſiuſque caput gemmeo & aureo
Ornaſti diademate,
Quo rex allophylūn dirus & impius

1 Domine in uirtute tua lætabitur rex a & ſuper ſalutare tuum ' exultabit uehementer.

2 Deſiderium cordis eius tribuiſti ei b & uoluntate labiorū' eius non fraudaſti eum.

3 Quoniam præueniſti eum in benedictionibus c dulcedinis ' poſuiſti in capite eius coronam de lapide d precioſo.

41

Hoſtes, ſufficiet protinus omnibus
Perdendis tua dextera:
Quæ, quocunq; locorum fugiant, ſtatim
Inuentos male conteret.
Nam quicunque odiis te lacerant ſuis,
Vltrici reprimes manu:
9 *Quumq; iratus eris mi domine, & tuis*
Infenſam faciem hoſtibus
Oſtendes, rapidis continuo ignibus
Perdes, haud ſecus ac breui
Ardentis clybani flamma uoracior
Incendit paleas leues.
Nam diſperdet eos haud dubiè Deus,
Et peſſum penitus dabit,
Auſteri faciem mox ubi iudicis,
Et uultum induerit trucem.
10 *Ignis quandoquidem cælitus exiens*
Sic deglutiet omnia,
Sic perdet miſeros atque nefarios,
Ne producere poſtea
Ex ſeſe penitus fructum aliquem queant.
Nec ſolum miſeros male
Perdet: quinetiam funditus & patres,
Et patrum quoque poſteros:
Vt ne qui ſuperent de ſobole impia,
Qui patres referant ſuos.
11 *Conatus enim eorum, & ſtudia omnia*
Huc tendunt tibi ut inſcio,
O rex inſidias ac mala plurima
Intentent. ſed enim Deus
Nouit conſilium frangere inutile,
Quod iam perficere impotes
Quàm uanum eſt domino uelle reſiſtere, aut

9 Pones eos ut clybanum ignis in tẽpore uultus tui. dominus in ira ſua cõturbabit eos & deuorabit eos ignis.

10 Fructum eorum de terra perdet, & ſemen eorum à filiis hominum.

11 g Quoniam declinauerunt in te mala h cogitauerũt conſilia quæ nõ potuerunt ſtabilire.

g Hier. Inclinauerunt ſuper te malum. Del. proiecerunt.
h Cogitauerũt ſcelus quod nõ potuerũt perficere.

12 b Quoniã pones eos dorſum, in reliquiis tuis præparabis uultum eorum.

12 Contradicere, ſentient.
Cuius tu auxilio & præſidio optimo
Inſtructus, dabis in fugam
Qui Chriſtum domini perdere ſe putant,
Ac nomen celebre ipſius
Poſſe extinguere: quin te in faciem quoque
Opponens fugientibus,
Diſturbabis eos rex iaculis tuis.

b Hier. Quoniã pones eos humerum, funes tuos confirmabis contra facies eorum. Fel. Quoniã ſepones eos cũ neruis tuis, diriges in uultũ eorum. Sanct. Quoniã pones eos humerum, in funibus tuis præparatis, ſagittas contra faciem eorum.

13 Exaltare domine in uirtute tua, cantabimus & pſallemus uirtutes tuas.

13 Quare te erige mi Deus,
Virtutemq́; tuam protinus exere,
Hoſtes ut paueant tui:
Et quantum ualeas uiribus, edoce.
Nos uerò interea tuas
Laudes innumeras non reticebimus,
Noſtris quinetiam tuam
Pſallemus modulis magnificentiam.

ARGVM. PSAL. 22.

Propheticè hunc pſalmum de Chriſti paſſione conſcriptum eſſe à Dauide, multa teſtantur argumenta. Primum quòd hanc uocem pſalmi, Deus Deus meus ut quid me dereliquiſti, ſibi Chriſtus uſurpat. Deinde quòd eum locum, diuiſerunt ſibi ueſtimenta mea, Chriſto tribuunt euangeliſtæ: & Paulus ad Hebræos 2. locum illum, Narrabo nomen tuum fratribus meis, de Chriſto explicat. Poſtremo ipſe quoque contextus pſalmum arguit non niſi de Chriſto intelligi poſſe, niſi nimium figuratè & durè locos illos, foderunt pedes meos & manus meas, diuiſerunt ſibi ueſtimenta mea, multosq́ue alios Dauidi adſcribamus. Inducitur ergo hic Chriſtus tum ſuo tum membrorum nomine Deo loquens, & in cruce derelictum ſe ab eo conquerens, ſigillatimq́ue Iudæorum in ſe opprobria commemorans, & incredibiles afflictiones ſuas: ſpeciatim manuum pedumq́ue foſſionem, & ueſtium partitionem: à quibus omnibus & hoſtibus & hoſtium iniuriis liberari precatus, tandem animum

42

ſumit, & uelut de auxilio ſecurus, ad agendum Deo ſecum de ſua liberatione gratias fratres ſuos pios omnes cohortatur. Demum uocationem gentium futuram prædicit, regnumq́ue ſuum in omnes terræ fines eſſe dilatandum. Ad commemorandam meditandamque Chriſti paßionem ualet pſalmus.

Victori pro ceruа matutina canticum David.

Pſalmus 22. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro.

a Heb. Hæc deſunt.

b Heb. Rugitus mei.

a Deus Deus a meus reſpice in me? quare me dereliquiſti longe à ſalute mea b uerba delictorum meorum.

a H mi Deus, Deus, quouſque me ſines
a Contemptum & abiectum omnibus, iacere
humi?
Aliquando tandem, te obſecro, me reſpice.
Quid tandiu Chriſtum tuum in mediis malis
Delicta populi & crimina ut ſua, ac graues
In ſe dolores ſuſcipientem deſeris,
Et deſtituis omni auxilio? iamdudum enim in
Modum leonis rugientis maximis
Clamoribus preces meæ effuſæ, mihi
Nullam ſalutem, ſubſidium nullum impetrant.
Delicta membrorum meorum ſi uoles
Examinare, ponderareq́; ad libram:
Grauiora ſunt, ſcio, illa quàm quæ gratiam
Mereantur, atque abs te ſalutem extorqueant.
Sed tu mei rationem habe, pater: 2 nam ego
Noctes diéſque te inuoco, & numen tuum
Imploro & inclamo aſſidue, nec ſic tamen
Proficio quidquam: non enim exaudis, neque

2 Deus meus clamabo per diem & non exaudies, & nocte c & nõ ad inſipientiam mihi.

c Heb. Nec eſt ſilentium mihi.

Ad uerba reſpondes mihi quidquam mea,

3 d Tu autē in ſancto habitas, laus Iſrael.

d Hier. & tu ſancte habitator laus Iſrael. Felix. Et tu ſanctum inhabitans laudes Iſrael. Sanct. Et tu ſanctum permanens laus dei Iſrael.

3 Quum tu interea populi tui gloria, uelut
Securus horum quæ fero omnium, tua
In ſiderali aula ſedes: tu inquam ille qui
Materia pſalmorum fuiſti & carminum
Iſraeli, omni tempore omnibus bonis

4 In te ſperauerūt patres noſtri, ſperauerunt & liberaſti eos.

Per te aucto & ornato. 4 tua quoties enim
Bonitate ſperauere maiores, & hanc
Habuere pro ſcopo unicam, nec ſpe ſua
Neque uerò opinione falſi ſunt: ſtatim
Nempe omnibus planè ſoluti ſunt malis,

5 Ad te clamauerūt & ſalui facti ſunt, in te ſperauerunt & non ſunt confuſi.

5 Quumq́; angerentur in neceſſitatibus
Suis, & ad te clamitarent, protinus
Senſere ſe ſaluos: quotiéſque ſe & ſua
Tibi crediderunt, opprobrio nullo, neque
Pudore ſuffuſi, neque ſpe falſi ſua

6 Ego autem ſum uermis & nō homo, opprobrium hominum & abiectio plebis.

Illa exciderunt. 6 Ipſe uerò qui meam
Fiduciam in te collocaui iugiter,
Et colloco: ille unigena filius tuus
Sic deſtitutus, totq́; tam miſerè modis
Affectus afflictuſq́;, humi iaceo, omnium
Hominum opprobrium, uulgíq; contumelia:
Vt non iam homo, ſed uermis eſſe, animalculum
Imbelle & infirmum ac puſillum, imò magis

7 Omnes uidentes me deriſerunt me, locuti ſunt labiis & mouerunt caput.

Fæx infimæ plebis uidear. 7 Quicunque enim
Sic me uident proſtratum & abiectum, mihi
Moto capite illudunt, & inſultant meas
In calamitates atque miſerias: & in

8 Sperauit in domino eripiat eum, ſaluum faciat eū, quoniam uult eum.

Me labra diſtorquent ſua. 8 Ille ne, inquiunt,
Eſt qui ſuam in Deo poſitam ſpem habebat, &
Suum omne in illo collocabat refugium!
Ipſum ex ſuis anguſtiis ergo extrahat
Et liberet, ſi tantopere illum amat Deus.

e Hier. Tu autem propugnator meus ex utero. Fel. Quoniã tu extrahens me de uentre.

9 Ego uerò matris ex utero eductus meæ,
Huiuſque beneficio tuo luce aeris
Donatus, ipſo mox ab ubere & mea
Infantia tuæ bonitati creditus,
Fideíque commiſſus tuæ unius fui.
10 Tu quoque me ut in lucem mea mater edidit,
Curam ipſe habuiſti ſollicitam mei nimis:
Teq́; inde præſtitiſti ab incunabulis
Mihi & Deum & pium patrem: ne deſere
Tuum ergo filium ô pater: 11 tum maxime
In tempore iſto, quando longe proxima eſt
Afflictio, nec uerò adeſt qui me adiuuet.
12 Circundederunt me undique atroces uiri
Laſciuientes ut uituli elapſi, & ſimul
Taurorum ad inſtar efferati, pinguium,
13 Nec aliter ac leo rapax & rugiens
Dum prædæ inhiat ſuæ, in me apertis faucibus
(Vt deuorent uiuum atque diſcerpant) ruunt.
14 Quapropter effoſſo innumeris uulneribus &
Plagis meo undecunque corpore, haud ſecus
Quàm fluuius effracto alueo, & poſito procul
Obice per agros effluit: ſic undique
Tam miſere & indigne mihi affecto cruor,
Sanguiſque totus corpore toto elabitur,
Luxataq́; oſſa ſunt mea omnia: 15 ac uelut
Vehementiore ſolis ardore, ut ſiet
Durata ad hybernum gelu cera, illico
Tamen liqueſcit: ſic, licet illud plurima
Circumambiant & muniant præcordia,
Cor mihi liqueſcit uentris in medio mei:
16 Ac more teſtæ robur areſcit meum,
Et præ aſperitate ſuppliciorum immanium
Ac inde concepta ſiti, mea faucibus

9 e Quoniam tu es qui extraxiſti me de uentre, ſpes mea ab uberibus matris meæ, in te proiectus ſum ex utero.

10 De uentre matris meæ Deus meus es tu, ne diſceſſeris à me.

11 Quoniam tribulatio proxima eſt, & non eſt qui adiuuet.

12 Circundederũt me uituli multi, tauri pingues obſederunt me.

13 Aperuerunt ſuper me os ſuum ſicut leo rapiẽs & rugẽs.

14 Sicut aqua effuſa ſum, & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

15 Factum eſt cor meum tanquam cera liqueſcens in medio uentris mei.

16 Aruit tanquam teſta uirtus mea & lingua mea adhæſit faucibus meis, & in puluerẽ mortis deduxiſti me.

Lingua & palato glutinata hæret meo.
Necme meum robur modo ac uires meæ,
Sed ipſa quoque me uita deficit, & parum
Abeſt ut inter mortuos annumerer, ac
In puluerem exuccus redigar. 17 *Nam me undique*
Circundederunt, efferi ut ceruam canes,
Viri impij: ſed & maleuolentum manus
Obſedit omni ex parte: 18 *quin immaniter,*
Nec aliter atque ouem ſuis leo unguibus,
Manus meas pedéſque foderunt meos:
Numerare ſic ut liceat oſſa mea omnia.
19 *Tam nemo uerò barbarus credi poteſt,*
Cruciatibus quin condoleſceret meis.
Quum contrà acerbitas mei interim mali
Illis & inſatiabile exhiberet, &
Lætum atque iucundiſſimum ſpectaculum,
Veſtéſque partirentur inuicem meas,
Tunicámque ſortirentur inter ſe meam.
20 *Huc ergo adesdum ô mi Deus, noli amplius*
Tardare: nec iam differ auxilium tuum:
Sed cum malorum fluctibus tot opprimar,
Accede uis & fortitudo unus mea, &
Aduerſus hoſtes tot meos, opem mihi
Laturus accelera, neque in tantis malis
Deſtitue: 21 *ſed ſicariorum de manu*
Hominum meam uitam eripe, & de faucibus
Famelicis rapacium canum erue:
22 *Saluumq; fac ex ore rugientis &*
Trucis leonis: atque ab unicornium
Defende cornibus, ſimulq; ab omnibus
Qui beſtiis immitiores iis feris,
Cadaueri nil aliud inhiant quàm meo.
23 *Quòd ſi preces audis meas, meq; ô Deus*

17 *Quoniam circũdederunt me canes multi, conſilium malignantium obſedit me.*

18 *Foderunt manus meas & pedes meos f dinumerauerunt omnia oſſa mea.*

19 *Ipſi uero conſiderauerunt & inſpexerunt me, diuiſerunt ſibi ueſtimẽta mea, & ſuper ueſtem meam miſerũt ſortem.*

20 *Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuũ à me, ad defenſionẽ meã g reſpice.*

21 *Erue à framea animam meam, & de manu canis h unicam meam.*

22. *Salua me ex ore leonis, & à cornibus unicornũ humilitatem meam.*

23 *Narrabo nomen tuũ fratribus meis, in medio eccleſiæ laudabo te.*

f Heb. Numerabo uel numeraui.

g Heb. Feſtina.

h Hier. Solitariam.

Sepultum (ita ut loquar) reducis iſtum
Ad lucem & uſuram aeris: nomen tuum
Eccleſiæ in medio tuæ ſanctiſſimum
Annunciabo & prædicabo iugiter.

Sapphicum carmen.

24 Ergo uos quicunque deis relictis
Imò falſorum titulis deorum,
Prorſus abiectis, domino deóque
Vni adhæſiſtis, celebrate: rurſum
Canticis illum celebrate dignis.

24 Qui timetis dominum laudate eũ, uniuerſum ſemen Iacob glorificate eũ.

25 Vóſque qui ueſtrum genus ad parentis
Illius iuſti ſeriem refertis
Iſraelis, magnificate mecum,
Et Deum noſtrum modulis canoris,
Sed piè & ſanctè ueneramini, utq;
Filios par eſt, celebrate mecum.
Non enim ſpreuit neque uilipendit
Pauperem afflictum, faciém ue ab illo a-
uertit aut deſpexit eum: nam 26 & eius,
Si quis uſquam, ſum bonitate fretus.
Quippe poſt multas, ualidáſque uoces
Haud ſuam auertit faciem: mage autem
Deſtituti ac ter miſeri miſertus,
Ad preces tandem ſe aliquando noſtras
Ipſe demiſit. 27 Cithara ergo laudes
Noſtra concinnas tibi perſonabit,
Et tuum in magna populi corona,
Mi Deus nomen reſonante plectro
Quamdiu uiuam celebrabo: quæque
Vota deuoui tibi, prorſus illa
Cuncta perſoluam, in celebri piáque
Gentium turba: quibus impiè olim
Dum deos fictos uenerantur, ingens

l Hier. Modeſtiam. Fel. & Sanctes, humilitatem.

25 Timeat eũ omne ſemen Iſrael, quoniam non ſpreuit l depreeatione͂, pauperis.

k Heb. Ab eo ſaliet paupere.
l Heb. Clamaret.

26 Nec auertit faciem ſuam k à me, & quum l clamarem ad eum exaudiuit me.

m Sanct. & Fel. à te.

27 m Apud te laus mea in eccleſia magna, uota mea reddã in conſpectu timentium eum.

Gratiæ & penuria oborta uerbi eſt.

28 Edent *n* pauperes *y* & ſaturabuntur, & laudabũt dominum quĩ requirunt eum, uiuẽt corda eorum in ſeculũ ſeculi.

n Hier. & Felix. Humiles.

28 Nunc penu æternæ bonitatis illo
Omnibus planè expoſito atque aperto,
Si modo ſummiſſum animum deóque
Obſecundantem gerere, omnibúſque
Perplacere illi ſtudeant modis ac
Viribus, mox omnigenis fruentur
Et bonis & diuitiis: edentq;
Pauperes ſubmiſſum animum gerentes,
Vſque dum planè ſatiati abundent,
De cibo & pane angelico, quem edentes
Amplius non eſurient: Deum autem
Quotquot exquirunt metuuntq;, iugi
Illius laudes modulatione
Concinent: uitamq; licet uidentur
Morte commutare, tamen perenni
Corporis functi officiis, fruentur
Gaudio æternáque beatitate.

29 Reminiſcentur & conuertentur ad dominum uniuerſi fines terræ.

29 Interim uerò bona tanta quotquot
Et ſui obliti fuerant deíque,
Quum Deum præſtare ſuis uidebunt:
Mox deis falſis penitus relictis
Ad Deum uiuum procul, eq; cunctis
Finibus terræ properare totis

30 Et adorabunt in conſpectu eius uniuerſæ familiæ gentium.

Viribus nitentur, 30 eiq; dignum
Pro ſuis in ſe meritis honorem
Deferent: ſic illum ut adoret orbis
Totus, & gentes ſimul uniuerſæ,

31 Quoniam domini eſt regnum, & ipſe dominabitur gentium.

31 Nam Dei noſtri dominiq; regnum eſt:
Nec modo Iudæa, ſed omnis eius
Sacro & auguſto imperio uniuerſim
Subiacet tellus: neque natio ulla eſt,
Rego quam non moderetur atque

Dirigat ſceptro: 32 n ſatiauit autem
Non modò afflictos humiléſque, uerùm
Principes omnes, dominóſque terræ
Pinguiores atque opulentiores,
Non cibo mox interituro, at illo
Pane cæleſti: neque enim illibenter
Sub iugum ipſius ueniunt: ſed illum
Supplices omnes uenerantur, atque
Cum tremore & relligione adorant.
Nec modò quos hic alit orbis, aſt ij
Quos diu terræ gremio ſepultos,
Et ſua ui exurgere non ualentes,
Iure mors æquiſſimo ad ultimũ uſq;,
Et ſupremum iudicium coercet.
Quidni enim cuncti uenerentur, atque
Proni adorent, ſupplicibúſque dextris
Et colant & perpetuum precentur,
Quando nec mortem dubitarit, illos
Vt ſua morte eximeret, probroſam
Atq; atrocẽ occũbere! 33 nẽpe ſi quid
Viuo, et uiuo, penitúſque uiuam
Soli & uni: nam ſibi nemo uitam
Mortuo conferre poteſt: is unus
Hoc poteſt, atque unã ob eã rẽ, & ipſe
Et mea qui de ſerie nepotes
Seculis poſthac uenient futuris,
Illum adorabunt humiles coléntque.
34 Quin piæ ac tantæ bonitatis eius
Quamdiu uiuent memores, docebunt
Filiorum progeniem ſuorum
Tot bona uni accepta Deo referre:
Seculis poſthac etenim futuris,
Inq; eo quem rex dominúſque noſter

o Hier. & anima eius non uiuet. Fel. quoniã animã ſuã nõ uiuificauit. alii, nõ uiuificabit.

p Hier. uenient & annunciabunt iuſtitiam eius.

q Fel. quoniã fecit ſub. miracula.

32 Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terræ, in conſpectu eius cadẽt omnes qui deſcendunt in terram.

33 o Et anima mea illi uiuet, & ſemen meum ſeruiet ipſi.

34 p Annunciabitur domino generatio uentura, & annunciabunt cœli iuſtitiam eius populo q qui naſcetur quẽ fecit dominus.

Condidit quondam populo, ſibique
Qui ſacra poſthac generatione
Spiritu luſtratus, aquíſque ſacris
Denuo naſcetur, apertè & altè
Nunciabuntur domino ſuarum
Cantica æternùm memoranda laudum.
Quin licet muti, ſine uocéque orbes
Sphæricâ, atque ipſi rationis almæ
Compotes, quorum reſonant per omnem
Verba tellurem, populis locíſque
Nunciabunt iuſtitiam uniuerſis
Eius, & laudes domino ſonabunt.
Quámque præclara Deus immerentes
Nos modò ac ſemper bonitate iuuit,
Dicet, æternúmque ſuæ indicabit
Longa noſtrorum ſeries nepotum
Poſteritati.

ARGVM. PSAL. 23.

Ἀλληγορικῶς paſtoris nomine Dei in pios omnes bonitatem & benignitatem exprimit Dauid, quo ſuorum curam gerente, nihi illis deforet, nihil illos formidare oportere oſtendit. fortaſſe quoque paſtorem chriſtianarum ouium Chriſtum prophetice depingit: à quo & ſpiritus ſancti oleo inungendos, & ſacroſancto corporis ſui conuiuio paſcendos, ſanguinisque ſui calice inebriandos Chriſtianos deſcribit. Congruens & aptus eſt pſalmus ad confirmandam noſtram in unum Deum fiduciam.

Pſalmus Dauid.

Pſal.23.Ode monocolos, conſtans metro Alcaico.

a Hier.paſcit. 1 Paſcit me dominus, propterea quid deerit mihi? | 1 a Dominus regit me & nihil mihi deerit, in loco paſcuæ ibi b me collocauit.

b Fel.accumbere me faciet. Is rector meus eſt: Quid cupiam, quidue uelim amplius?

Propter læta & amœniſſima me paſcua & herbida

c Fel. placidas. Chald. quietas. Doctrinæ egregiæ conſtituit, quo me ibi paſcerē: 2 & | 2 Super aquā c refectionis educauit me, d animam meā conuertit.

Scripturarū ad aquas lenifluas, ac placidas, propeq;

d Hier.refecit. Fel. reſtituet. Illa uberrima diuiniloqui flumina ſpiritus

Suauè enutriit: unde & ſitientem atque famelicam

Ille euangelicū dux pecoris, potat alitque ouem.

3 Quumque omnē ille ſui, imò patrij ſollicitus gregis | 3 Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ propter nomen ſuū.

Curam ſuſcipiat, nil truculentos metuam lupos,

Nil fures pecorū: nēpe ego quōdā haud ſecꝰ atq; ouis

Quæ paſtore caret, præcipiti ſub barathrum pede

Feſtinabam: at ubi eſt intuitus paſtor ouem ſuam,

Accurrit bonitate egregia illa ſua & unica,

Auerſamq; uias iuſtitiæ illam facit ingredi,

Et ſublatam humeris in ſocium reſtituit gregem.

e Hier.in ualle. 4 Tali ergo duce quidnam eſſe poteſt, quod metuam amplius, | 4 Nam & ſi ambulauero e in medioꝰ umbræ mortis, nō timebo mala, quoniā tu mecum es.

Formidémue mali, quum mihi tu ſis Deus optime

Dux paſtórque bonus: téq; mihi iugiter affore

Quacūque ingrediar, non dubitem: ſiue per horrida

Diræ mortis eundum ſuat ac mille pericula:

Siue inter mediorum agmináque præliáque hoſtium?

5 Nam dextræ illa tuæ regia uirga & baculus tuus, | 5 Virga tua & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt.

(Seu me illa merito ſupplicio corripis ô Deus,

Siue iſto titubantem erigis & conſolidas pater)

Conſolantur, & inter mediæ mortis & horridæ

Tot diſcrimina, ſpem magnanimā & perpetuā mihi

Præbent, tempore nullo atque loco defore te tuis

6 Paraſti in conſpectu meo menſam, adverſus eos qui tribulant me.

6 Sed tu præterea deliciis me Deus omnibus
Ac menſæ amplificæ deliciis, idq; uidentibus
Noſtris hoſtibus eiſdemq; tuis largiter afficis,

7 Impinguaſti in oleo caput meũ, & calix meus f inebrians' g quàm præclarus eſt

7 Vnguentumq; comis illinis, & tutum habitare me
Securumque animi inter calices largifluos facis.
At ſunt hæc nihili præ Deus iis nos quoq; quæ tuos
Ciues, atque tuos municipes perpetuò manent,
Totq; & perpetuis deliciis nempe ſuperfluens
Chriſti menſa, ſuum corpus ubi mirificis modis
In uelamine & ænigmate & umbra modò cognitis
Cæli ciuibus offert comedendum, & calicem ſui
Potandum tribuit ſanguinis: illo quoque ſpiritus
Sancti ſancto oleo delinit: 8 & quũ hæc dubio procul

f Ψαλ. ſuperabundans.
g Heb. pro eo habent, ſed & benignitas, & iungunt cum initio ſequentis uerſus ſed & benignitas & miſericordia tua &c.

8 Et miſericordia tua ſubſequetur me omnibus diebus uitæ meæ.

Promiſſa eſſe Deus municipi nouerimus tuo,
Nec prauorũ hominum fulminibus terreor aut minis,
Nec ſpe deiicior: ſed mage perſuadeo ego id mihi,
Quòd me iſthæc tua nunquã bonitas atq; benignitas
Deſertura ſit, imò potius me comitabitur
In quamcũque uiam ingreſſus ero, ac perpetuis meæ
Vitæ temporibus: 9 quumque migrare inde neceſſitas
Coget, non dubito quin repetat ſpiritus hic ſuas

9 Et ut inhabitẽ in domo domini in longitudinem dierum.

Aedes, ſtelliferam ſcilicet illam domini domum:
In qua pacificæ eſt ſecula uicturus in omnia.

ARGUM. PSAL. 24.

Quanquam Hebræi dicunt hunc pſalmum de conſtitutione templi in mõte Moriah à Dauide propheticè conſcriptum eſſe: mihi tamen uidetur potius ex ipſo contextu, cũ doctiſſimis Græcis admoneri hoc pſalmo fideles, ut inferna omnia iſta tanquam Chriſti opera poſſeſſionemque (quippe cui data eſt omnis poteſtas in cælo & in terra) admirentur quidẽ, ſed in cælũ potius ubi præcipue ſibi ſedẽ ille delegit, reſpiciant: cuius ciues ac municipes, quales eſſe oporteat, depingit. uerſu autem ſeptimo & ſequenti-

bus aſcendentem in cæli orbes Chriſtum & de eius aſcen
ſione mirantes angelos prophetice deſcribit. Aptus eſt
pſalmus ad formandos cæleſtis ciuis futuri mores.

Pſalmus David.

Pſalmus 24. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore me
tro iambico trimetro, altero, Archilochio dactylico.

1 Nius omnis terra plenitudoq;
u Ipſius eſt domini: proinde quicquid
continet
Immenſus orbis uniuerſiq; incolæ
Illius, in domini ſunt & poteſtate & manu.
2 Nec more terram cæterorum condidit
Artificum, ſolidis qui fabricantur in locis,
[a] Hie. & Vul. ſtabiliuit. Vt ipſa fundamenta tutò collocent:
Ipſe ſuper maria atque mobiles aquas eam
Fundauit immotam & moueri neſciam,
Turbine uel fluuiorum illiſione quapiam:
Mortalibúſque eam colendam tradidit.
[b] Vul. exurget. 3 At ſibi conſtituit ſedem in ſacro illo & edito
Pinguique monte (quò niſi ipſe traxerit
Nemo uenire poteſt) illa uidelicet ſua
Cæleſtis aulæ regia. Sed obſecro
Scandere quis queat illò, aut paſſum ibidē figere?
4 Qui nec manus contaminauerit ſuas,
[c] qui nō exaltauit fruſtra animā ſuam. Nec maculauerit iniuſtis & illis impiis
Cor cogitationibus (quæ neminem
[d] Heb. deeſt. Lædere quum uideantur, amplius multo nocent,)
Qui nec ſuum mendacio fefellerit,
Multo etiam minus obſecrationem adiecerit
[e] Heb. iuſtitiam. Fallendo, proximum. 5 Qui ad hunc modum ſuam
Diriget inſtituétque uitam, & in rebus bonis

1 Domini eſt terra & plenitudo eius orbis terrarū, & uniuerſi qui habitant in eo.

2 Quoniam ipſe ſuper maria fundauit eum, & ſuper flumina [a] præparauit eum.

3 Quis aſcendet in montē domini, [b] aut quis ſtabit in loco ſancto eius?

4 Innocens manibus & mundo [c] corde qui non accepit in uanum animam ſuam, nec iurauit in dolo [d] proximo ſuo.

5 Hic accipiet benedictionē à domino, [e] & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo.

Studebit exercere, cum Deo locum
Perpetuámque domum acquiret ſibi: ſed interim
A liberali præmia & multa & bona
Accipiet domino, & Deo ſalutari ſuo:
Iuſtum benignitate quem reddet ſua.

6 Hæc eſt generatio quærentiũ dominũ, quærẽtiũ f faciem Dei Iacob.

6 *Tale hominum genus eſt quærẽtium regem Deũ,*
Et illius præſentiam ambientium.

f Heb. tuam.

7 g Attollite portas principes ueſtras & eleuamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ.

7 *Eia agedum capita æternæ eleuate ianuæ,*
Et ſempiternæ uos fores templi ſacri.
Veſtra etiam capita huc ô eleuate principes
Ad principum illum principem & regem Deum:
Veſtráque et reſerate clauſtra, ut illuc permeet,
Introque glorioſus ille rex eat.

g Heb leuate portæ capita ueſtra.

8 Quis eſt iſte rex gloriæ dominus fortis & potens, dominus potens in prælio.

8 *Sed quis, & unde uenit? qua glorioſus iſte rex*
De gente natus, quo creatus ſanguine eſt?
Ille potens Deus eſt, rex fortis ac ualde inclytus:
Bellator heros, & ualens in prælio.

9 h Attollite portas principes ueſtras & eleuamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ.

9 *Eia agedum capita æternæ eleuate ianuæ,*
Et ſempiternæ uos fores templi ſacri.
Veſtra etiam capita huc ô eleuate principes
Ad principum illum principem & regem Deum:
Veſtráque et reſerate clauſtra, ut illuc permeet,
Introque glorioſus ille rex eat.

h Heb. leuate portæ capita ueſtra.

10 Quis eſt iſte rex gloriæ dominus i uirtutum ipſe eſt rex gloriæ.

10 *Sed quis, & unde uenit? qua glorioſus iſte rex*
De gente natus, quo creatus ſanguine eſt?
Bellipotens Deus eſt, qui ueſtra quondam prælia
Vobis peregit in quiete agentibus:
Militiæq́; ſupernæ eſt glorioſus ille rex.

i exercituum.

ARGVM. PSAL. 25.

Quum & perſequentium ſe & peccati ſui meminerit hoc pſalmo David, uero ſimile eſt in perſecutione Abſalonica eum fuiſſe conſcriptum: quo & ab inimicis ſe perſequentibus eripi, & Dei uias doceri, peccatumque ſuum ſi-

bi remitti, atque ab anguſtiis populum liberari precatur. Fideles obiter ad Dei timorem exhortans, qui ſe timentes non ſit deſerturus. Accommodatus eſt pſalmus unicuique in grauibus corporis animíque morbis conſtituto.

Pſal.25.Ode tricolos tetraſtrophos,conſtans duobus prioribus metris dactylicis trimetris,3.iambico dimetro hyper catal. 4.dactylico tetrametro alcmanio.

a Heb. leuabo.

1 Iduciam ponant alij ſuam
f In uiribus uel diuitiis ſuis,
Nitantur ac fidant amicis
Principibúſque uiris:ego omnem in
Benignitate illa egregia tua,
O mi Deus ſpem conſtitui meam:
Ad te unicum in cælum leuaui
Mentem,animúmque meum: ergo noli
Committere ut tandem pudeat ſpei
Huius meæ me tam ſtabilis: 2 neque
Permitte ut inſultent mihi hoſtes,
Ceu penitus miſero, ac malorum
Aut uortice aut tanquam alluuie obruto,ac
Immerſo,& omni præſidio omnium
Rerum carenti,& deſtituto.
Nec dubito, quod ego precor,quin
Statim impetrem: nempe uſque adeò tua
Comperta nobis eſt bonitas:ita
Aperta & explorata,nemo ut
Ambigat aut metuat male unquam
Fore & piis,& iuſtitiæ ac Dei
Colentibus: qui ſpem penitus ſuam &
Fiduciam in te collocant,ac
Conſtituunt, tibíque annuunt,te
Nituntur uno.nec bonitas tua
Permittet unquam iſta ſemel ut ſua

b ne lætentur ſuper me.

1 Ad te domine a leuaui animam meã, Deus meus in te confido nõ erubeſcam.

2 b Neque irrideant me inimici mei, etenim uniuerſi qui ſuſtinent te non confundentur.

Spe concidant, ullóue pacto
Deiiciantur & erubeſcant.

3 Confundãtur omnes iniqua agentes c ſuperuacue.

3 Sed erubeſcant ſpéſque ſua iis cadat,
Qui non laceſſiti innocuos uiros
Vexant, nec imbecillitate er-
roréue perperam agunt, ſed ultro

c Hier. fruſtra. Fel. ſine cauſ.

4 Vias tuas domine demonſtra mihi, & ſemitas tuas edoce me.

Sua uoluntate ac ſtudio. 4 Quia
Verò fit ut plerumque etiam à uia
Vel iuſti aberrent: ipſe tu me
Dirige dux meus & tuus, ut
Ne fortè præceps in barathrum ferar,
Tu me edoce atque oſtende mihi uias,
Breuéſque monſtra ſemitas: quo
Conficiam breuius tuarum

5 Dirige me in ueritate tua & doce me, quia tu es Deus ſaluator meus & te ſuſtinui tota die.

Legum atque mandatorum iter: utq; ego
Opinionum dogmate ne imbuar
Falſarum, & errorum impiorum:
Tu comitare per has tenebras
Vadentem: ubi me dura neceſſitas
Sæpe eſſe compellit miſeræ iſtius
Vitæ atque acerbæ: & ueritatem
Iuſtitiamq; tuam doce me.
Tu nempe ſeruator meus & Deus,
Omni die atque hora anxius ipſe te
Expecto, dum me uindices ab
Hoſtibus uſque adeò feris: 6 a-

6 Reminiſcere miſerationum tuarum domine. & miſericordiarum tuarum quæ à ſæculo ſunt.

ge ergo tuæ iam iam reminiſcere
Clementiæ: nec noſtra Deus bone
Peccata uindica, mage autem
Ad ſolitas miſerationes
Illas tuas obſecro reuertere.
Non eſt enim res tam noua & inſolens,
Quòd lenitate utaris iſta,

Supplicitérque petentibus te
Non deneges:nam prima ab origne
Sic demereris nos miſeros tuos
Seruos. 7 per hanc te gratiam ergo — 7 Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris.
Supplico, per miſerationum,
Fontem tuarum,fac tibi ut excidant
'Aetatulæ delicta meæ:atque ea
Quæ olim per ignorationem
Seu uenialia ſiue morte
Digniſſima admiſi. 8 at memor eſto tuæ — 8 Secundum miſericordiam tuã memento mei tu, propter bonitatẽ tuam domine.
Inſignis ac ſummæ bonitatis, &
Fac ſempiterna obliuione
Vt penitus mea deleantur
Commiſſa:non ob planè aliud,niſi
Benignitatem quò penitus tuam
Mundo indices, & pœnitenti ac
Suppliciter ueniam petenti
Te mox daturum:ſi tamen ô Deus
Cum lachrymis ad te ille reuerterit.
9 Nam ad te reuerſos conſueſti — 9 Dulcis & rectus dominus ' propter d hoc legem dabit d:linquentibus in uia.
d Heb.docebit peccatores. Suſcipere:utq; pius bonúſque es,
Errantibus monſtrare uias,quibus
Oporteat procedere & ingredi.
Quinimò quà rectus bonúſque es,
Ipſa etiam bonitate ſponte &
Lubens doces illos,animo pio
Et manſueto quos fore præuides:
Monſtráſque quo pacto omnia illi
Iudicio & ratione tractent,
Atque adminiſtrent:iudicii quoque
Quónam modo utare tui queant
Acerbitatem,mitibúſque
Et ducis & comitis loco es,quo

Tuta uia longeq́; facillima
In cælum, & illas æthereas domos
(Vbi dolor nullus laborue eſt)

11 Vniuerſæ uiæ domini miſericordia & ueritas [e] requirentibus teſtamentũ eius & teſtimonia eius.

Perueniant. ſed enim quod ipſe
Doces, quod omnino fieri iubes.
Et lenitatem amplè redolet Dei,
Et ueritatem: quo uel hoſti
Noſtro etiam truculentiori
Simus benigni: nec niſi ueritas
Ex ore noſtro prodeat: ac neque
Noſtra acta præter ueritatem
Iuſtitiámque aliquid doloſum
Præſeferant, quodcunq; lucrũ hinc fluat.
Nempe ipſa ſunt leges imitarier
Tuas uolenti rectum ad unguem,
Quæ facere ipſe iubes: quibus quid
Vel ſuauius, uel iuſtius æquiúſue
Vnquam eſſe poſſit! Sic domini iugum
Leue atque lene: quod ſtatim ſit
A puero tolerare ſanctum.

e Heb. cuſtodientibus pactũ eius.

12 Propter nomen tuum domine propitiaberis peccato meo, multũ eſt enim.

12 *Iuxta ergo nomen mirificum tuum*
Clementis ac lenis, domine obſecro
Ignoſce peccatis meis: nam
Vſque adeò grauia illa ſunt, &
Tam multa (ni tu fortè remiſeris
Mihíque condonaris) ut elui
Nullo modo poſſint. 13 *ſed illum*

13 Quis eſt homo qui timet dominũ [f] legem ſtatuit ei in uia quam elegit.

O nimis atque nimis beatum
(Siquis modo uſquã eſt) qui dominũ timet
Purè atque caſtè: legem etenim ſuam
Illum Deus docebit, & qua
Vel ratione uel arte uitam
Componere & formare decet, genus

f Vel. docebit eum uiã quã eligit.

Quodcunque uitæ elegerit haud malum,
Et optimam ad uitam inſtruetur:
g Bal. dormiet 14 *Interea quoque perfruetur*
Cunctis bonis & commoditatibus,
Quaſcunque iuſti mens hominis poteſt
Optare, ſeu nunc ſeu futuro in
Tempore. quinetiam quia omni-
bus comparatum eſt, & ſimul inſitum à
Natura, ut ipſis proſpicere ac bene
Nepotibus, filiiſque cautum
Eſſe uelimus (& ut breuis ſim)
Omni eſſe iure omníque uia & modo
Conſultum: & hac illum quoque gratia
Donabit atque impartietur
Munificus Deus; ut quæ ab illo
Fide pari, nec diſſimili quoque
Virtute ſtirps & poſteritas erunt,
Terræ omnis hæredes ſient, &
h Heb. Secretum domini. ſ Hier. & pactũ ſuum oſtẽdet eis. *Nullius indigeant,* 15 *ſuúmque*
Declaret illis ſe reuerentibus
Arcanum, & illud quod pepigit ſemel,
Bonáque nobiſcum fide icit,
Expliœt edocéatque fœdus,
Quicunque eum purè reuerentur &
Colunt, ut aduerſis agitarier
Contingat illos opprimiue:
Non pòterunt tamen è gradu ipſo,
Statúque mentis deiici, & alteri
Fidem dare, aut unum dominum ac Deum
Negare: nam illis, ne uacillent
Eſt dominus baſis & columna.
16 *Et iſta uerò cum fore ſentiam,*
Ac tanta proponi bona præmiáque

14 *Anima eius g in bonis demorabitur ʾ & ſemen eius hæreditabit terram.*

15 h *Firmamentũ eſt dominus ʾ timentibus ſ eum, & teſtamentũ ipſius ut manifeſtetur illis.*

16 *Oculi mei ſemper ad dominũ, quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos.*

Intelligam Deum colenti:
In te oculos aciemq́; mentis,
Et cogitata ô mi Deus omnia
Mea ipſe figo iugiter,unico
Te nitor, ex te uno deinceps
Pendeo:nam laqueo implicatos
Pedes meos educis & explicas.
Quòd ſi mihi hoſtes rete tetenderint,
Euellis:ut iam ſubuereri
Inſidiáſue dolóſue eorum

17 Reſpice in me & miſerere mei, quoniam unicus & pauper ſum ego.

Non debeam. 17 Ergo ô unica ſpes mea, in
Seruum tuum nunc reſpice,& illius
Omni ſuorum deſtituti
Auxilio miſereſce:tu me,
Qui ſolus & pauper ſum,oculis tuis

18 Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt, de neceſſitatibus meis erue me.

Quæſo intuere & reſpice. 18 iam ſatis
Superq́; pœnarum dediſſe
Ipſe mihi uideor: mei me
Afflictiones ualde animi opprimunt,
Atque indies creſcunt.agedum ex eis
Anguſtiis,quæ me coarctant,

19 Vide humilitatem meã & laborẽ meũ,& dimitte uniuerſa delicta mea.

Erue me, obſecro. 19 tu laborem
Conſydera & perpende meum.tibin
Dediſſe pœnarum uideor ſatis?
Ah mi Deus uide dolorem
Quæſo meum: mihíque uniuerſa

20 Reſpice inimicos meos quoniam multiplicati ſunt, & odio iniquo oderunt me.

Peccata condona: 20 neque me modò
Sed & meos oro inſpice tam feros
Hoſtes,ut aduerſum innocentem
Multiplicentur & augeantur.
Quámque aſperis me quàm uel atrocibus

21 Cuſtodi animã meã & erue me,nõ erubeſcam quoniã ſperaui in te.

Sectentur & pungant odiis: 21 ego
Verò quia innitor tibi uni,

Nec ſpe alia niſi nominis me
Tui ipſe ſuſtento (haud aliunde enim
Fido atque nitor) ſuſcipe me Deus,
Et erue ex iſtis calumniis:
Quamque mihi eripere, omnibúſque
Modis uiiſque auferre animam ſtudent,
Defende ab illis protegéque obſecro:
Pudore ne forte erubeſcam
Ludibrio expoſitus meorum, &
21 *Crudelitati incredibili hoſtium.*
Et quum tui deſyderio ardeam,
Et pendeam ex te ſolo & uno:
Fac precor ut tueatur atque
Defendat, & me ſeruet ab omnibus
Iniuriis, atque innumeris malis
Vitæ innocentis ſimpliciſque
Integritas. etenim mihi ſe,
Quum me intuentur magnanimæ ſpei,
Pij atque recti adiungere non timent.
22 *Nec me opto ut unum liberes, ſed*
Quem populum mihi credidiſti.
Ergo ut tibi laudes canat & ſonet
Illo tuo in templo aſſiduas, age
Non me modo conſerua, at omnem ab
Omnibus Iſraelem moleſtiis.

Hi: ſimplicitas & æquitas ſeruabunt me.

21 Innocentes & recti adhæſerunt mihi, quia ſuſtinui te.

23 Libera Deus Iſrael ex omnibus tribulationibus ſuis.

ARGVM. PSAL. 26.

Innocentiam ſuam aduerſus impios, qui ſe calumniabantur proponit hoc pſalmo David. Deinde quomodo Dei miſericordia ſemper fiſus ſit, & quàm diligenter improborum conſortia uitauerit: quorum depictis moribus, ſuppliciorum, quæ illos manent, expers eſſe poſtulat, ſicut & improbitatis exors fuit. Probi uiri perſonam imitandam proponit pſalmus.

Pſalmus 26. Ode tricolos tetraſtrophos, conſtans duobus prioribus metris aſclepiadeis, 1. pherecratio, & quarto glyconico.

1 *Iudica me domine quoniam ego in innocentia mea ingreſſu ſum, & in domino ſperans non a infirmabor.*

1 *Ermultis me onerant criminibus mei*
P Hoſtes, inuidiam quò mihi concitent
Inſonti, & male cautum
Perdant, ac miſerè omnibus
Prorſum conficiant & crucient modis.
Sed te mi domine appello: age iam obſecro,
Et uindex meus eſto,
Et iudex Deus optime.
Nam ſyncero animo ſemper & innocens
Vixi, omnemq́; locaui in domino Deo
Spem ac fiduciam, & illo
Niti fidereq́; unico
Semper conſtitui. nec metuo interim
Dum ſpes coniiciam omneis in eum meas,
Ne qua parte uacillem,
Aut quoquo titubem modo.

a Hier. Deſiciam. Fælix. elabar.

2 *Proba me domine & tenta me, b ure renes 3 meos & cor meum.*

2 *Quinimò ſi ita uiſum tibi erit, proba*
Me & tenta Deus: utq́; igne probant probum
Argentum ne ſit aurumue,
Hunc planè Deus in modum
Renes ipſe meos excoque, & intimos
Senſus: quódque ego, ſiue exterius patro
Seu delibero apud me
Explora, ac penitus mei intellectus animi: non etenim ambigo
Vitam exponere & examini & omnium
Prorſus iudicijs, aut
Illi iudicio tuo.

b Fæl. Examina.

3 *Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt, & c cõplacui in ueritate 3 tua.*

3 *Obuerſatur enim iugiter, & meis*
Seſe offert oculis illa Dei mei

c Heb. Ambulaui.

Ingens, nec ſatis unquam
Collaudata benignitas.
Quare ex hac, quam habeo ipſi domino, fide
Vitam conſtitui degere, conſcius
Si quid pollicitus ſit,
Iuſtum & ueridicum ſore.
d Hier. Superbis. Fœlix. Verſutis. — 4 *In primis ſtudium hoc omne mihi fuit,* — 4 Non ſedi cum cõcilio uanitatis, & d cum iniqua gerẽtibus ² nõ introibo.
Vt uanos homines & nihili, uelut
Peſtem perniciémque
Vitarem, paritérq; eos
Qui quum diſſimulent ingenium ſuum,
Vnum ore atque aliud uafrè animo occulunt.
Cum fallacibus iſtis
Ac ſic diſſimulantibus
Conſuetudo mihi nulla fuit, ⁵ *neq;* — 5 Odiui eccleſiam malignantium, & cũ iniqua gerẽtibus nõ introibo.
Peruerſorum hominum conciliabula
Vnquam grata habui: ſed
Iis cum dogmatibus ſuis
Nil odi grauius: nec me etiam impiis,
Atque exlegibus & ſacrilegis uiris
Adiunxi, aut aliquando
Adiungam: quibus ac Deum
Ignorantibus, aut non reuerentibus
Iamdudum ualedixi, penitúſque eos
Tanquam peſtiferum anguem
e Heb. In innocentia. — *Vitare inſtitui:* ⁶ *bonos* — 6 Lauabo e inter innocentes ² manus meas, & circundabo altare tuum domine.
Verò, ac iuris & æqui cupidos uiros
Sectari, mihíq; adiungere, & omnibus
Obſeruare modis, ac
Mundas inter eos manus,
Hoc eſt integrum ab omni macula & dolo
Præ me ferre animum: quúmque meam in domum
Poſt caſus uarios, &

Tot diſcrimina tantáque,
Longo ex exilio me ipſe reduxeris.
Victoremq́; meorum Deus hoſtium
Tu me effeceris: 7 *hic tum*
Puro pectore ſimplicique
Adſtabo tua ad altaria, teq́; ibi
Hymnis concelebrabo & modulis meis,
Sic ut perſonet orbis
Totus nil aliud, tuæ
Quàm clariſſima miracula dexteræ, &
Laudes mirificas ac memorabiles:
Nec laudes modò pangam
Virtutesq́; tuas, ſed &
Laudari à reliquis te ipſe fidelibus,
Pro cuiuſque modo intelligam & audiam.
8 *Nam ſupra omnia ſanctæ,*
Præclaræq́; tuæ domus
Illa incredibilis gloria me iuuat:
Eius plus oculis grata mihi eſt meis
Inſignis ſpecies, &
Præ rebus decor omnibus.
9 *Ergo cum ſceleratis licet & malis,*
Vitam degere nunc cogor & impiis,
Ne cum illis tamen unà
Me damnes Deus optime.
10 *In promptu ſcelera illis ſua ſunt, quibus*
Iuſtos diſcrucient: quimque locum occupent
Iuſti iudicis, & uitæ
Exemplar populo ſient,
Corruptis parum erat moribus eſſe, ni
Acceptis etiam muneribus, nefas
Fas & ius facerent, ac
Cuncta impunè agerent mala:

7 Vt audiam uocē laudis tuæ, & enarrem uniuerſa mirabilia tuæ.

8 Domine dilexi decorem domus tuæ & locum habitationis gloriæ tuæ.

9 Ne perdas cum impiis animā meā, & cum uiris ſanguinum uitam meā.

10 In quorum manibus iniquitates ſunt, dextera eorum repleta eſt muneribus.

11 *Ipſe autem innocuam te duce mi* Deus,
Vitam hucuſque traho, nec minimum è uia
Declinaui: igitur iam
Filij ultro miſereſce, nec
Abiectum atque humilem deſere ſeruulum,
Verùm ex inſidiis totq; calumniis
Solue atque eripe quæſo.
12 *Et quum pes meus à uia*
Non deflexerit illa egregia tua
Ac iuſta, ueniet tempus & hora quum
Terrarum omnibus oris,
Atque omni in populo & loco,
Conſtans te dominum tèque Deum *aſſeram:*
Ac pſalmis celebrabo & fidibus meis,
Sic ut te quoque deinceps
Nulla eccleſia neſciat.

11 *Ego autem in innocētia mea ingreſſus ſum, redime me & miſerere mei.*

53

12 *Pes enim meus ſtetit in directo, in eccleſiis benedicam te domine.*

ARGVM. PSALM. 17.

Extinctis Saule *&* Abſalone *unctus in* Hebron David, *& multis magniſque periculis defunctus, quū ſupereſſent nonnulli ex* Saulis *familia inimici, quibuſcum ſeptenne illi bellum fuit, diuini recordatione auxilii, quod toties expertus eſſet, ſeſe confirmat: adeò, ut iam hoſtile nihil* Deo *adiutore formidet.* Deinde *ut trāquillam in templo uitam ſibi ducere liceat, precatus: bonaque ſpe animatus,* Dei *cōtra hoſtes opem implorat.* Valet *pſalmus ad confirmādam pii principis in* Deum *fiduciam.*

Pſalmus David.

Pſalmus *17.* Ode dicolos diſtrophos.

1 *Vo non tutus eam, ambulémue tutus,*
Si nullas circum undique cerno,
Quæ meum impediant iter tenebras,
Ac nobis præluceat illa

1 *Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo?*

q

Lux indeficiens, uiamq́; monſtret,
Nec permittat in auia labi:
Ille inquam dominus meus deúſque?
Quòd ſi idem uitæ atque ſalutis
Largitor mihi adeſt, & unus auctor,
Quémnam, uos obſecro, timebo?

2 Dominus a protector b uitæ meæ, à quo trepidabo?

a Heb. Fortitudo.

2 *Si uitæ rationem habet meæ, & me*
Vnus ſeruandum atque tuendum
Suſcepit dominus, quis omnium eſt qui
Me perterreat, aut mihi quenquam
Timorem incutiat? neque hanc ſpem inanis
Abſque ulla præmeſero cauſſa:
Quippe certum habeo probéque noui,
Quantum illi ſit grata ſuorum,

3 Dum appropiant ſuper me nocẽtes, ut edant carnes meas.

Et quàm chara ſalus: 3 *quum enim imminerent*
Eductis contra me inimici
Copiis, capiti meo, meáſque
Fortunas omnes lapidarent,
Parúmque abſoret, (impij & feroces
Tam ſunt) quin me dilaniarent.

4 Qui tribulant me inimici mei, ipſi b infirmati ſunt, & ceciderunt.
5 Si conſiſtãt aduerſum me caſtra, non timebit cor meum.
6 Si exurgat aduerſum me prælium, in hoc ego ſperabo.

b Heb. impegerunt.

4 *Contra impingere, debilesq́; ſe eſſe*
Planè uiribus undique caſſos
Agnouere, nihilq́; habere prorſum
In ſe roboris. unde etiam ſi,
In me hoſtilia caſtra fixerint, 6 *&*
Bellorum furor impius ac uis
In me inuaſerit, haud tamen timebo:
Sed ſpe concepta meliori,
Meo uni domino deóque fidam.

7 Vnam petij à domino, hãc requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus uitæ meæ.

7 *Ergo tam ſecurus ab omni*
Hoſte, unum hoc cupio precórque ſolum,
Vnum hoc omnibus expeto uotis,
In domo ut liceat Dei mei omnem

c Hier. pulchritudinem. Fel. iucunditatem.

Perpetuò mihi degere uitam: [8] *&*
Formam denique pulchritudinemq́;
Ipſius coràm ſpeculari,
Temploq́; illius aſſidere, & illic
Rebus diuinis meditandis
Meæ huius miſeræ nimiſque inanis,
Quod ſupereſt traducere uitæ.
9 *Ille eſt unus enim in neceſſitate*
Qui me, atque ipſo in tempore iuuit
Aduerſo, & penitus ſuas in ædes,
Ac penetralia in ima recepit.
10 *Et ne qua ſupereſſet hoſtibus uia*
Ad me inuadendum, ſtatuit me
Tanquam in rupe aliqua edita inuiaq́;,
Quò nemo conſcendere poſſit:
Extulitq́; caput meum ex tenebris,
Subiecitq́; meos hoſtes mihi.
Ex quo notum habeo ſcioq́; certò,
Rurſus me in regnum rediturum,
Qui me in circuitu obſident, tenentq́;
Vallatum hoſtibus undique fuſis.
11 *Quapropter tibi uictimam immolabo*
O pinguem Deus atque placentem,
Et laudis ſimul hoſtias perennis,
Cum ſonitu & clangore tubarum,
Atque altare tuum ipſe circuibo.
Sed nec quidquam aliud reſonabit
Suſpenſa ex humero chelys, tuarum
Quàm ſuauiſſima carmina laudum.
12 *Exaudi ergo preces meas, tuumq́;*
Mox atque implorauero numen,
Clamantis miſerere ſupplicíſque:
Nec proiectum deſere ſeruum.

d Heb. pro eo quod ſequitur initio uerſus ſequentis circuiui, in fine huius uerſus legunt, ſuper inimicos meos qui ſunt in circuitu meo.

8 Vt uideam c uoluntatem [3] *domini, & uiſitem tēplum eius.*

9 Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſuo, in die malorū protexit me in abſcondito tabernaculi ſui.

10 In petra exaltauit me, & nunc exaltauit caput meum d ſuper inimicos meos.

11 Circuiui & immolaui in tabernaculo eius hoſtiā uociferationis, cantabo & pſalmum dicam domino.

12 Exaudi domine uocem meā, qua clamaui ad te, miſerere mei & exaudi me.

13 e Tibi [1] dixit cor meum exquiſiuit te facies mea, faciem tuam domine requiram.

13 Vni intenta tibi eſt uelut loquenti,
Nóſque hortanti mens mea, quum nos
Nomine ipſa tuo, tuum intueri
Admonet, atque exquirere uultum.
Quare & te quoque mi Deus requiro:
In te unum mea lumina uerto,
Intentíſque alios adhortor eſſe
In te oculis, & te Deus unum
Spectare: idq; etiam ſupra omnia opto,
Vt te aliquando cernere corám,
Ac tuum liceat uidere uultum:

e quidam legunt de te, alij pro te, id eſt, nomine tuo. quaſi dicat: te iubente & pro te nos admonet tuo nomine cor noſtrum dicẽs: Exquirite faciem meam: ſic enim legit Fœlix, pro eo quod ſeptuaginta legũt exquiſiuit te facies mea.

14 Ne auertas faciẽ tuam à me, f ne declines [1] in ira à ſeruo tuo.

14 Quem ne auertas, obſecro te, à me.
Nec permitte tuo premi furore,
Néue iratus deſere ſeruum
Tuum, neu labefac ruentem, at ipſum
Subſtenta: 15 atque ut tu mihi ſemper
Rebus auxilio fuiſti in omni-
bus, ſic quæſo tempore in ipſo,
Ac meæ articulo neceſſitatis,
Te protectorem mihi præſta,
Auctorem'q; meæ ſalutis unum:
Quando id tempus poſtulat ac res.

f Fœl. Ne expellas in ira ſeruum tuum.

15 g Adiutor meus eſto [1] ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus.

g Auxilium meum fuiſti.

16 Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me, dominus autem aſſumpſit me.

16 Non ſum enim modo deſtitutus illis
Charis omnibus atque propinquis,
Sed me deſeruit ſui indigentem in
Tempore uterque parens: Deus autem
Pro ſua bonitate, me meáſque
Aerumnas tandem miſeratus
Adiunxit ſibi me, meíque curam
Suſcepit, uice patris ut eſſet
Et matris miſero mihi, omnibúſque
Orbo ſubſidijs & amicis:
17 Commonſtra ergo mihi uiam tuam, & me

17 h Legem pone mihi domine in uia tua, [3] & dirige me in ſemita recta propter inimicos meos.

h Heb. Doce me domine legem tuam.

Fac incedere tramite recto,
O Deus bone, ne perambulanti
Obliquos calles iter hoſtes
Mihi intercipiant mei: 18 inq; eorum,
Qui me odio inſectantur atroci,
Incidam imperium tyrannidemq;.
Nempe ſubornarunt mihi falſos
Teſtes, proditionis ut reum me
Inſimulent, & crimine ficto
Mî meram inuidiam, periculumq;
Grande creent: 19 adeò ut niſi pridem
Vacillantem animum, ſibique de ſe
Diffidentem, ſpe meliori
Dei ingens bonitas benignitáſque
Fulſiſſet, præ mole laborum
Defeciſſet, eique non ferendæ
Inuidiæ ceſſiſſet: ubi autem
Poſt uitæ uarios miſerrimæ huius
Exantlatos, tótque labores,
Mihi tandem aliquando perſuaſi
Adfore tempus quum incola terræ
Eſſem, ubi neque mors, neque ulla prorſus
Aerumna eſt, ſed nec dolor ullus,
At uitæ aſſiduæ comes perennis
Lætitia: hinc uires animumq;
Reſumpſi. 20 ergo Dei benignitati,
Quæ te cumque afflictio uexet,
Confide, & patienter obſecro illum
Expecta: neque concide rebus
Aduerſis: animumq;, quo premêris
Fortius, hoc multo mage contrà
Conſtanter releua & uiriliter te
Contra hoſtes gere: nec dubito quin

ι Heb. Et apertum mēdaciū. Vel. Et loquēs iniquitatem.

ϰ Chaldæus: niſi quòd credo uidere bona domini, ſub-defeciſſem & tot hoſtibus ſuccubuiſſem.

λ Heb. Confortabit. ſub. Deus.

18 Ne tradideris me in animas tribulantium me. quoniā inſurrexerunt in me teſtes iniqui ι & mētita eſt iniquitas ſibi.

19 ϰ Credo uidere bona domini, in terra uiuentium.

20 Expecta dominum uiriliter age, & λ confortetur cor tuum & ſuſtine dominum.

Mox adſint tibi ſuppetantq; uires,
Tantum illo ſi uteris uno.

ARGVM. PSAL. 28.

Sunt qui putent in graui aliquo periculo ſiue ab Saule ſiue Abſalone filio conſtitutum Dauidem hunc pſalmum conſcripſiſſe, deprecãtem ne unà perdatur cum impiis: quibus quidẽ mala imprecatur, ſibi autem & populo diuini fiducia auxilii bene optat. Sunt etiam qui putent, nec temerè, poſt turpiter à Dauidis nepotibus occiſum Abner, ueritum eum eſſe ne ſibi Deus nepotum crimen adſcriberet, ut Hely paulo antea filiorum peruerſitatem, ideoque oraſſe hoc pſalmo, ut ſe intacto perfidiæ illi pœnas ſoli luerent. Certè uerſus 4 Qui loquuntur pacem cum proximo, ad proditores pertinet. Diuinæ autem ſpe promiſſionis animatus Dauid, & ſibi & populo bene precatur. Congruens eſt pſalmus homini inter improbos, quibuſcum illi uerſari neceſſe eſt, habitanti.

Pſalmus David.

Pſalmus 28. Ode monocolos, conſtans anapæſtico dimetro.

1 Ad te domine clamabo, a Deus meus ne ſileas à me, b ne quando taceas à me & aſſimilabor deſcendentibus in lacũ.

1 *D te omnipotens clamabo Deus,*
a *Deus auxilium roburq; meum,*
Ne me deſpice nec mihi quæſo,
Dum uociferor & te inclamo
Obſurdeſcas, aut diſſimules.
Alioqui expes ſimilis fiam
Iis, quos pridem monumenta tegunt:
Aut qui nulla ſpe redeundi,
Tetro clauſi carcere lugent.
2 *Ergo ſerui miſerere precor,*
Vocemq; tui ſupplicis audi,
Quoties ad te uociferabor,

a Hier. Fortis meus. Fœlix. Creator meus. Chald. Fortitudo mea.
b Hier. Ne forte tacente te mihi cõparear.

2 Exaudi domine uocem deprecationis meæ, dum oro ad te, dum extollo manus meas ad templum ſanctum tuum.

Precibúſque meis pulſabo tuum
Auguſtum illud ſacrumq́; adytum:
Siue ubi præbes reſponſa tuis,
Siue illud ubi iampridem habitas.
3 Nec me accenſe in numerum illorum,
Qui flagitiis & ſpurcitiis
Vndique feruent: 4 & quum lingua,
Vt decipiant ſuauia tantum &
Blanda loquuntur, nil niſi mortem
Atque uenenum in pectore geſtant.
5 Potius uerò ut ſunt commeriti,
Illaq́; ſua pro nequitia,
Et commentis prauiſque dolis,
O Deus illis iuſte retribue:
6 Seu tantum animo ſua facinora,
Seu patrarint opere ac uerbo,
Fac digna ſuis præmia factis
Secum referant. 7 nec iam dubito,
Quum ſua tantum commoda ſpectent,
Et delicias, quumq́; nec illis
Curæ fuerit tam magna Dei
Secum aliquando euoluere facta,
Ac tam bellam tanti artificis
Pectore molem reputare ſuo,
Quin hanc penitus deſtruat ob rem,
Perdatq́; Deus funditus illos.
8 Illum ego uerò interea ſummis,
Et perpetuis laudibus omni in
Gente locoq́; extollam atque ueham:
Qui nos ſemper, noſtraſq́; preces
Exaudiuit facie læta.
9 Vis ipſe mea eſt, ſcutumq́; meum:
Cuius quoties petij auxilium,

c Heb. & Chald. Fortitudo mea & ſcutum meum.

3 Ne ſimul tradas me cum peccatoribus, & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

4 Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo, mala autem in cordibus eorum.

5 Da illis ſecundum opera eorum. & ſecundum nequitiam adinuentionum ipſorum.

6 Secundum opera manuum eorum tribue illis, redde retributionem eorũ ipſis.

7 Quoniam non intellexerunt opera domini, & in opera manuum eius deſtrues illos: & non ædificabis eos.

8 Benedictus dominus, quoniam exaudiuit uocem deprecationis meæ.

9 Dominus c adiutor meus & redemptor meus, & in ipſo ſperauit cor meũ & adiutus ſum.

Illo fidens prorſus in uno,
Toties adfuit, & me adiuuit:
10 Toties magna præ lætitia,
Cor mihi uiſum eſt geſtire meum:
Ac mea toties caro refloruit.
Quamobrem modulis, & carminibus
Iugiter illum celebrabo meis:
11 Protector enim populi Deus eſt,
Roburq́; ſui: Chriſtumq́; ſuum
Seruare poteſt unus, & illum
Aduerſum omnes planè inimicos
Et protegere & facere ſaluum.
12 Ergo populum tutare tuum,
Doniſque tuis ô Deus auge:
Quos participes atque hæredes,
Quondam eſſe tuos bonitate tua
Voluiſti, illóſque in perpetuum
Magis ac magis extolle & paſce.

10 Et refloruit caro mea, & ex uoluntate mea cõfitebor ei.

11 Dominus fortitudo c plebis ſuæ & protector ſaluationum Chriſti ſui eſt.

c Hier. Mea. Fel. & Chal. Ipſim.

12 Saluum fac populum tuum domine & benedic hæreditati tuæ, & rege eos & extolle illos uſque in æternum.

ARGVM. PSAL. 29.

Inuitantur hoc pſalmo fideles ad celebrãdam Dei uirtutem ac gloriam, quam in ciendis tonitruis, agitãdis aquis, conatiendis ſyluis, & confringenda hominum ſuperbia & proteruia (quos metaphoricè per Libani cedros intelligit) manifeſtam facit. Vnice ualet pſalmus ad deiiciendos deóque ſubiiciendos ſuperbos.

Pſalmus Dauid.

Pſalmus 29. Ode monocolos, conſtans metro glyconico.

1 Fferte eia principes,
a Atque uni domino & Deo
Pingues cædite uictimas:

1 a Afferte domino filij Dei, afferte domino filios arietum.

a Hier. afferte domino filios arietum. Fel. Afferte domino filij principum.

2 Quæq; illum decet unicum,
Illi adſcribite gloriam.
(Quippe unus ſuper æthera
Virtute omnia continet
Illa incredibili ſua)
Noménque ipſius inclytum, &
Auguſtum ueneramini
In ſancto ipſius atrio: &
Eius magnificentiæ
Palmas tendite ſupplices:
3 Qui uocem in nebulis ſuam
Audiri facit, atque aquis
Pro ſolo arbitrio imperat.
Vtq; auertat ab impiis
Peruerſos homines uiis,
Mirandamq; potentiam,
Illos perdere qua queat,
Teſtetur: quoties placet,
Vocem cum tonitru ciet:
Immenſa ſimul & pluit
Vndarum uiolentia.
4 Nec uox ulla potentior,
Aut uſquam ſpecioſior
Illa magnifica Dei eſt
Voce, ac magnificentior:
5 Quæ celſas Libani cedros
In cælum caput editas
Flatu concutiet ſuo:
Et quotquot Libani cedros
Præ faſtu atque ſuperbia
Elati referunt ſua.
6 Iratus quoties enim
Horrendum fremit ac tonat,

b Hier. imperium. Bel. & Chald. Fortitudinem.
c Hiero. & Chald. in decore ſancto. Bel. in magnificentia ſanctitatis.
d Hier. & Chald. in decore.
e Hier. Et diſperget eos quaſi uitulos: Libanus & Syrion quaſi filius rhinocerotis. Bel. Et exilire faciet eos uelut uitulũ, Libanum & Syrion uelut filiũ unicornũ.

2 Afferte domino gloriam b & honorem, afferte domino gloriam nomini eius, adorate dominũ c in atrio ſancto eius.
3 Vox domini ſuper aquas, Deus maieſtatis intonuit, uox domini ſuper aquas multas.
4 Vox domini in uirtute, uox domini in d magnificentia.
5 Vox domini confringentis cedros, & confringet dominus cedros Libani.
6 e Et comminuet eos tanquam uitulũ Libani, & dilectus tanquam filius unicornium.

Præ terrore pauoréq;
Ipſius, Libanus uituli in
Morem ſubſilit ac fremit.
Nec uerò Libanus modo, at
Vnà mons Syrion quoque
Ad uocem & tonitru ipſius
Præ formidine maxima
Tanquam rhinoceros ſalit.

7 *Vox domini intercidentis flammam ignis.* f *uox domini concutiẽtis deſertum & cõmouebit dominus deſertũ Cades.*

7 *Porrò admixta tonitruo*
Vox eius ſecat igneas
Flammas, ſpiculáq; euibrat.
Tanta autem ulolentia
Deſerta auia concutit:
Immites etiam ut feræ
Partus ante diem ſui
Fœtus parturiant ſuos:
Deſertique feræ Cades.

f *Hier. Vox domini parturire faciens deſertum, parturire faciet dominus deſertum Cades.*

8 g *Vox domini præparantis ceruos & reuelabit condenſa & in templo eius omnes dicent gloriã.*

8 *Et quum terribili ſono*
Illo & fulmineo boat,
Ad uocem horriſonam ipſius
Proſtratæ nimio metu
Ceruæ parturiunt: neque eſt
Tam denſum arboribus nemus,
Quod non robore protinus
Diſiecto faciem ſuam
Reddat perſpicuam, omniumq;
In ſyluis latitantium.
Quare ob tam egregiam ipſius
Virtutem atque potentiam,
Illum omnis uenerabitur
Gens ac natio, & illius
In templo aſſiduè pia
Laudum cantica concinet.

g *Hier. Vox domini obſtetricans ceruis, & reuelãs ſaltus. Sel. Vox domini cõtremiſcere facit ceruos, & detexit ſyluas. Chald. Vox domini parturire faciẽs ceruos, & ſoluens animalia ſyluæ.*

b Hier. Domi nus diluuium inhabitat. Chald. Deus in tēpore diluuij ſuper ſedē iudicij ſedit.

9 Vtq; olim intolerabili
Peccato populi ſui
Commotus Deus, omniaq;
Vndarum alluuie ſemel
Submergens animantia,
Regem magnanimum & Deum
Seſe præſtitit: haud ſecus
Olim in perpetuum ſuis
Se regem omnibus & patrem
Præſtabit, ſi quidem ſtudent
Ex uirtute bonam ac piam
Vitam uiuere: ſin malam,
Atque ex flagitio impiam
Malunt degere, uindicem.
10 Non eſt propterea tamen
Quòd formidine territus
Deſpondere animum tuum,
Aut diffidere debeas:
Nam uires populo ſuo
Longa in pace dabit Deus,
Cunctis ut ualeat bonis
Longo tempore perfrui.

9 b Dominus diluuium inhabitare facit & ſedebit dominus rex in æternū.

58

10 Dominus uirtutem populo ſuo dabit, dominus benedicet populo ſuo in pace.

ARGVM. PSAL. 30.

Quum titulus pſalmi ſit, Oda cantici dedicationis domus David, ipſe autem contextus nullam domus mentionem faciat, ſed ægritudinis tantum ex qua David conualuerat: uero ſimile eſt eum in dedicatione domus ſuæ Deo gratias egiſſe, tū ex innumeris bonis, tum maxime ex eo quòd dè tā deplorata ægritudine conualuiſſet. Porrò autē ad pſallēdū Deo fideles inuitat, quem in ſe ſperantes non deſerere, uel exemplo ſuo docet: cuius aduerſa omnia Deus conuertit in proſpera. Accommodari poteſt pſalmus homini, ab infirmitate conualeſcenti.

Oda cantici dedicationis domus David.

Pſal. 30. Ode dicolos tetraſtrophos, cõſtans 3. primis uerſibus aſclepiadeis, & 4 glyconico.

1 Exaltabo te domine quoniam suſcepiſti me, nec delectaſti inimicos meos ſuper me.

1 Immenſis ego te laudibus efferam,
In cœlumq; ueham mi Deus, uſque dum
Viuam: propterea quòd quũ ego ad inferos,
Et feralia ad oſtia
Aedis lethiferæ proxime adiiſſem, ibi
Deploratum, & ab omni poſitum procul
Spe uitæ ac medicinæ, è tenebris ſtatim
Traxiſti inferioribus,
Nec ſiuiſti inimicos penitus meos
Exultare mei lætitia mali.

2 Domine Deus meus clamaui ad te, & ſanaſti me.

2 Nam morbo uehementi ac ualido nimis
Adflictatus, opem tuam
Expecto, tibiq; uni domine & Deus
Supplex atque gemens uota mea offero:
Tum mox priſca ualetudo mihi mea
Toto corpore redditur.

3 Domine eduxiſti ab inferno animam meam, a ſaluaſti me à deſcendentibus in lacum.

3 Quin uitam ipſe meam ex faucibus inferorum
Ac mortis puteo illo inſatiabili
Traxiſti, fugientemq; animam meam,
Ne præceps caderem in lacum,
Ex orco reuocaſti ad ſuperos: 4 age
Vos qui relligioſam atque piam Deo
Vitam uiuitis, hymnos canite, atque et
Laudum cantica pangite.
Nomenq; ipſius auguſtum & honoribus
Dignum, aptis fidibus concinite ac modis:
Proque iis innumeris, quæ ſua ſanctitas
In uos contulit officiis,
Condignas memores reddite gratias.
5 Quod ſi fortè animo in uos fuit hoſtico, &
Duro: præq; hominis ſe faciem tulit

a Heb. Viuificaſti.

4 Pſallite domino ſancti eius, & confitemini memoriæ ſanctitatis eius.

5 Quoniã b ira in indignatione eius & uita in uoluntate eius.

b Heb. Momẽtanea, uel inſtantanea & horaria eſt ira eius.

Irati,breuis ac leuis,
Momentaneáq; ira extitit: & ſua
Illa ingens bonitas atque benignitas
(Vnam per quam agimur,uiuimus & ſumus)
Longa in tempora permanet:
Imò uitæ etiam tempore perpeti.
Siquid proinde pio durius accidit
Lamentabiléue,id protinus in bonum
Eius uertitur,[c] & ſtatim — [c] Ad ueſperum demorabitur fletus,& ad matutinum [c] lætitia.
[c] Hier. Lam. *Omnem mœſtitiam lætitia excipit*
Matutina,neque ulla afficitur pius
Mentis triſtitia,quæ diuturna ſit:
Nam ſi ueſpere prodiit,
Mox illam exoriens lucifer exigit.
7 *Cuncta ergo mihi quum proſpera cederent,* — 7 Ego autem dixi in abundantia mea,nõ [d] mouebor [d] in æternum.
[d] Fel. elabar. *Tantíſque ad libitum perfruerer bonis,*
Sic demens cum animo meo
Commentabar,& hoc inſipiens modo
Aiebam:fieri ne id queat,ut meo
E regno eiiciar,deiiciáq; me
Vis ulla aut uiolentia
Èx tanto imperio![8] dúmque ita dicerem — 8 Domine in uoluntate tua [e] præſtitiſti decori meo uirtutem.
[e] Hier. Poſuiſti mõti meo uirtutem. *Fortunas dominus ſanè adeò meas*
Confirmarat,ut inſtar ſolidi forent
Montis,non merito meo
Vllo,ſed bonitate egregia ſua:
9 *Quas noſtro merito unius ubi imputo,* — 9 Auertiſti faciem tuam à me, & factus ſum conturbatus.
Pauliſper faciem auertit,& omnia
Læua infauſtáq; protinus
Succedunt:ibi enim tam ualidus dolor,
Ac morbus uehemens me arripit,ut ſtatim
Conſternato animo conciderem,omnibus
Defectus propè uiribus.

10 *Ad te domine clamabo, & ad Deũ meum deprecabor.*

10 *Dúmque hoc angerer atque opprimerer modo,*
Vnum ad te reliquum perfugium fuit,
Tales cum lachrymis effluere in preces:

11 *Quæ utilitas in ſanguine meo, dum deſcendo in f corruptionem?*

11 *Quid quæſo mihi proderit*
Vixiſſe hactenus, & ſanguinis iſtius
Vſum morte mea perdere præcoci?
Quæ fuſo utilitas ſanguine pergere ad
Feſtinum interitum nimis,
Si primum appetiit tempus & hora, quum
Diuulganda Dei eſt gloria, & ipſius
Narranda in populo iuſtitia ac fides?

f Vel. Foueã. Chald. Sepulchrum.

12 *Nunquid confitebitur tibi puluis, aut annunciabit g ueritatem tuam?*

12 *Nunquid te Deus optime*
Mens exuta ſuo corpore, uel tuam
Illam incredibilem iuſtitiam & fidem
Collaudare poteſt? númnam etiam cinis,
Quàm conſtans ſtabilíſue ſis,
Promiſſiq́; tenax, dicere? 13 *Quare age*
Vocem attende meam, mi Deus, & mei,
Extremis animam qui iam agito labris,
Obſecro miſereſce, nec
Vexari ſine me peſtifero diu
Hoc morbo. lachrymas talibus ad Deum
Iungebam precibus, quum dominus piis
Commotus lachrymis meis,
Et ſeruum miſerans (ut pius eſt) ſuum,
Audiuitq́; preces, 14 *& ſubito meum*
Fletum in gaudia conuertit, & omnia
Vertens in melius mea, ac
Pro mœrore mihi lætitiam afferens,
Pro ſacco tribuit ueſtéque ſordida,
Veſtes aſſiduæ lætitiæ indices.
15 *Quapropter ſtudium tibi*
Conſecro omne meum atq; ingenium dico, ut

g Hier. Laudem.

13 h *Audiuit dominus & miſertus eſt mei, dominus factus eſt adiutor meus.*

h Heb. Legũt in imperatiuo Audi domine &c.

14 *Conuertiſti planctum meum in gaudium mihi, conſcidiſti ſaccum meum & circundediſti me lætitia.*

15 *Vt cãtet tibi gloria mea & nõ compungar, domine Deus meus in æternũ confitebor tibi.*

60

Suſpenſa ex humero te cithara, ac tuas
Laudes perpetuo tempore prædicem,
Et nomen celebrem tuum.
Quin & lingua meæ maxima gloriæ
Pars & portio, ſoli referet tibi
Acceptum penitus quidquid habet boni.
Nec me obliuio munerum
Tantorum capiet, ſic tua mi Deus
Erga me immeritum tot merita ac bona, ut
Pauliſper ſileam: quin mage perpetes
Cantabo tibi gratias.

ARGVM. PSAL. 31.

Quũ in deſerto Mahom ita cingeretur ab exercitu Saulis, ut elabendi iam ſpes non eſſet, obteſtatus eſt Deum pro ſua in eum fiducia, ut ab aduerſariorum inſidiis & potentia illum erueret. Tunc enim temporis pſalmum hunc cecinisse uidetur. Tandem uerò confirmato de ſua liberatione animo, Deo gratulatus, pios omnes illum diligere, & bona ſpe animatos eſſe admonet. Aptus eſt pſalmus obſeſſis ab hoſte.

Pſalmus 31. Ode monocolos.

1 *Aeternus ſpem colloco &* — *1 In te domine ſperaui non confundar in aeternum, in iuſtitia tua libera me.*
h *Collocaui in te ô Deus.*
Ergo ne pudefac tuum
Seruum in æternum, neque
Spe ſua ſine decipi:
Sed tua pro iuſtitia
Eripe omnibus è malis.
2 *Et tuam ad noſtras preces* — *2 Inclina ad me aurem tuam accele a ut eruas me.*
Aequus aurem accommoda:
Vtq; me omnibus eruas

3 *Eſto mihi in* [a] *Deũ protectorem* [b] *& in* [b] *domum refugij ut ſaluum me facias.*

4 *Quoniã* [c] *fortitudo mea & refugiũ meũ es tu & propter nomen tuũ deduces me & enutries me.*

5 *Educes me de* [d] *laqueo hoc quẽ abſcõderunt mihi, quoniã tu es* [e] *protector meus.*

6 *In manus tuas domine commendo ſpiritum meum, redemiſti me domine Deus ueritatis.*

E malis propera,[a] *ac mihi*
Eſto petra imperuia,
Arx'q; munitiſſima,
Quò me ab hoſtibus impiis,
Vt locum in tutum auferam:
4 *Mons enim munitus, &*
Arx mihi fortiſſima,
Rebus in cunctis ſoles
Eſſe. Quapropter tui ob
Gloriam modò nominis
Vnicus mihi dux eris,
(Quo locorum incedere
Cumque oporteat) & ſimul
Quidquid ad uictum attinet
Conferes: etenim meus
Vnus es nutritius.
5 *Eripe ergo me Deus,*
Deq; eo laqueo extrahe,
Quem ſubornarunt nihil
Tale opinanti mihi.
Nempe protector meus
Vnus & defenſor es.
6 *Ergo nunc manibus tuis,*
Et tuæ curæ unius
O Deus uitam meam,
Quámque corporeis mihi
Illigatam uinculis
Crediditi, animam offero.
Non enim primum modo
Me, ſed olim ſæpius
Liberaſti pluribus
E malis, & nunc quoque
Liberabis: quippe qui es

[a] Heb. Lapidem fortem.
[b] Hier. Domũ munitam. Fel. Domum propugnaculi.
[c] Hier. Petra mea & munitio mea. Fel. Rupes mea & turris mea.
[d] Heb. Rete.
[e] Heb. Fortitudo.

61

Iuſtus & uerax Deus:
f Hier. Fruſtra.
7 Qui ſequentes uana, nec
Vſui cuiquam ſibi
Profutura, odio tuo
Perpeti inſequeris: quod &
Semper odi hominum genus:
Nec mihi ullo tempore
Vanus aut nugo leuis
Gratus extitit: at tibi
Ipſe ſoli fidere
Semper inſtitui, neque
Poſtulare aliunde opem.
Quare in hoc ego tempore,
Et futuris poſtea
Seculis lætabor, &
Geſtiam: g bonitas quia
Me tua afflictum intuens
Non modo reſpexit, at
Iuuit: & quum me grauis
Nec ferenda anguſtia
Vndecunque affligeret,
Pro tua bonitate me
O Deus, miſeratus es:
9 Nec tyrannide paſſus es
Hoſtica hactenus opprimi,
Nec ſines quoque poſtmodum.
Quin pedes potius meos
In loco figes ſpati-
oſo & amplo, quò mihi
Liber introitus ſiet
Nil timenti, atque exitus.

Sequens huius pſalmi carmen conſtat iambico dimetro catalectico,

g Hier. Quia uidiſti afflictionem meam, cognouiſti tribulationes animæ meæ.

7 Odiſti obſeruantes uanitates f ſuperuacue? ego autem in domino ſperaui, exultabo & lætabor in miſericordia tua.

8 g Quoniã reſpexiſti humilitatem meã, ſaluaſti de neceſsitatibus animã meam.

9 Nec concluſiſti me in manibus inimici, ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

10 *Miſerere mei, domine quia tribulor, h conturbatus eſt in ira oculus meus, anima mea & uenter meus.*

11 *Quoniam defecit in dolore uita mea, & anni mei in gemitibus.*

12 *Infirmata eſt in i paupertate uirtus mea, & oſſa mea k conturbata ſunt.*

13 *Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium uicinis meis ualde, & timor notis meis.*

14 *Qui uidebant me foras fugerunt à me, obliuioni datus ſum tanquam mortuus à corde.*

10 Tandem ergo me Deus mi
Miſerare: nam propè inſtant
Anguſtiæ, atque ad illum
Iræ tuæ furorem
Oculus meus putreſcit:
Nec oculus ipſe ſolus,
Sed uenter ac mea exta
Mœrore colliqueſcunt:
11 *Méque ipſa penè uita*
Defecit in dolore.
Quin & dies meos in
Anguſtia atque luctu
Conſumo, tranſigóque.
12 *Robúrque me meum omne*
Deſtituit intima uſque
Adflictum ad oſſa: quæ iam
Contabuere, tanquam
Exucca uel medullis
Inania, atque prorſum
Vacuata: 13 *& interim ipſe*
Præ copia & furore,
Atque hoſtium meorum
Terrore, mente tota
Stupefactus, & probro illis
Fui, & meis propinquis:
Quin etiam & iis quibuſcum
Neceſſitudo quondam in-
tercæſſerat mihi arcta,
Horrori eram: oderántque
Qui me unicè olim amabant.
14 *Nam quando in hunc modum me*
Afflictum ab omnibúſque
Videre deſtitutum,

h Hier. & Felix, caligauit.

i Heb. in iniquitate uel peccatis.

k Heb. Contabuerunt.

69

Abiere,me relicto
Solo,foras,fugámque
Cepere:ne meorum
Miſereſcerent malorum.
Et ecce paulùlum poſt
Sic excidit mei omnis
Memoria,ut illius qui
Nunquam ſuæ relicto
Benignitatis ullo
Monimento,ab hac migrauit
Vita,& nihil ſuorum
Secum tulit,nec ullam
Memoriam opinionémue
Exiſtimationis:
Obliuione uerò
Tectus mage & ſepultus,
Longos dies quieſcit.
Haud aliter ipſe ſanè
Obliteratus omnium ex
Memoria & opinione,
15 *Factúſque ſum in modum ollæ*
Teſtaceæ,atque nulli
Pôſt uſui futuræ.
Audiui enim ipſe multas
Et contumelias,&
Graues minas eorum
Qui me undique ambiebant,
Qua ex re timore magno
Angebar: 16 *interim autem*
Conſilia conferebant
In unum,ut inſcienti &
Nil tale cogitanti,
Animam mihi atque uitam au-

I Hier. Audiui enim opprobrium multorum,congregatione in circuitu. Fel. Quoniã audiui infamiam multorum,timor circũquaque. M. Quoniã audiui contumeliã multorum, & pauorẽ undequaque.

15 Factus ſum tanquam uas perditum quoniam audiui uituperationem multorum commorãtium in circuitu.

16 In eo dum conuenirent ſimul aduerſum me,accipere animam meam conſiliati ſunt.

17 Ego autem in te ſperaui domine, dixi, Deus meus es tu: m in manibus tuis ſortes meæ.

ferrent: 17 ego autem ut illi
Conentur inualeſcantq́;,
In te unicam meam ſpem
Hucuſque collocaui,
Et collocabo ſemper,
Dicámque: quidquid hoſtes
Aduerſus innocentem
Iuſtumq́; moliantur,
Tamen haud timebo quidquam.
Scio nempe quòd Deus tu es
Meus, mihíque in ipſa
Præſens neceſſitate
Aderis: tu enim potes me
Vnus iuuare, & omnes
Hoſtes meos ad unum
Delere, quamlibet ſint
Multi, mali, ac feroces.
Quando in manu tua ergo
Mea fata ſunt, meíque
Anni & dies penes te:

18 Eripe me de manu inimicorum meorum, & à perſequentibus me.

18 Tu me hoſtium meorum
Solue è manu, omniumq́;
Qui me ut necent ſequuntur.

19 Illuſtra faciem tuam ſuper ſeruum tuum, ſaluum me fac in miſericordia tua.

19 Lucere fac Deus mi
Faciem tuam ſuper me
Seruum tuum, & tua illa
Bonitate conſueta

20 Domine nõ confundar, quoniam inuocaui te.

Serua: 20 indecens enim eſſet
Verti mihi pudori,
Quòd in neceſſitate

21 Erubeſcãt impij & n deducantur in infernum, muta fiãt labia doloſa.

Opem tuam inuocaſſem,
Nec ſupplici adfuiſſes.
21 Magis impij erubeſcant,

m Heb. In manu tua tempora mea. Chal. In manu tua dies redẽptionis meæ.

n Hier. & Felix, taceant in inferno.

Sileántque ſempiternum
In inferis ſepulti:
Linguámque comprimant, &
Doloſa labra inanes
Hominéſque uani: 22 *& omnes*

22 *Quæ loquuntur aduerſus iuſtũ o iniquitatem ? in ſuperbia & in abuſione.*

o Hier. dura. *Mendaciter loquentes*
Contra pium atque iuſtum,
Illúmque perſequentes
Sermone duriore,
Deſpectuíque habentes.

Reliquuum odæ conſtat carmine glyconico.

23 *Sed quanta eſt bonitas tua,*

23 *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quã abſcondiſti timentibus te?*

Quàm ſperantibus & tibi
Confidentibus unicè
Aeternum Deus optime
Seruas, utq; reconditum
Theſaurum ex adytis tuæ
Summæ magnificentiæ
Promis temporibus ſuis.

p Hebr. & Chal. Operatus es. 24 *Quanquam illos etiam palàm*

24 p *Perfeciſti eis qui ſperant in te in conſpectu filiorum hominum.*

Ac cernentibus omnibus
Et mirantibus, afficis
Vel nunc, innumeris bonis.

25 *Ex quo fiet, & haud dubie,*

25 *Abſcondes eos in* q *abſcondito faciei tuæ à conturbatione hominum.*

q Hier. in protectione. *Vt quaſcunque minas eis*
Intentent homines feri
Elatíque, nihil tamen
Illos duritia ſua
Lædant: quippe quia ô Deus
Vultus præſidio tui
r Hier. Abſcõdes eos in umbra. *Communiti, ibi ſe occulent.*

26 *Defendes enim eos tuo in*

26 r *Proteges eos in tabernaculo tuo ? à contradictione linguarum.*

Sacroſancto habitaculo.

(Vnde & deſpiciant uiros
Tuti quàmlibet impios)
A linguis hominum malis,
Quæ nil planè aliud niſi
Iuſtis detrahere ac piis
Norunt. 27 *eia agedum Deo,*
Illum qui colitis piè,
Magnas ac memorabiles
Mecum dicite gratias:
Cuius me bonitas meis
Tutum ſecit ab hoſtibus,
Tanquam in præſidio ſitum, &
Munitiſſimo in oppido,
28 *Olim dum premerer nimis*
Multis anxietatibus,
Nec longe abforet ut meum
Deſponderem animum, hoc modo
Mecum mentis in ecſtaſi ſ
Dicebam: ergóne me Deus
Proiectum à facie tua,
Et blandis oculis tuis
Aeternum abiicis? 29 *iis ego*
Auſu tam temerario
Compellare culex Deum
Audebam: at nihilominus
Vocem ſupplicis audiit
Ad ſe uociferantis, &
Planè exaudiit. 30 *eia age*
Ergo omnes dominum & Deum
Sancti diligite & pii:
Nam nouit Deus, & ſibi
Fidos ŧ *ſeruat ab omnibus,*
Quæcunque ingruerint, malis:

27 Benedictus dominus quoniã mirificauit miſericordiã ſuam mihi in ciuitate munita.

28 Ego autẽ dixi in ſ exceſſu mẽtis meæ, proiectus ſum à facie oculorum tuorũ.

29 Ideo exaudiſti uocem orationis meæ dum clamarẽ ad te.

30 Diligite dominũ omnes ſancti eius, ŧ quoniã ueritatem requirit dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.

ſ Hier. In ſtupore meo. Vel in præcipitatione mea.

ŧ Heb. Fideles ſeruat dominus.

Ac pro commerito ſuo
Audacem & temerarium
Multo ſupplicio & graui,
Quanquam tardius, afficit.
31 *Vos autem dominum & Deum,*
Quotquot tamdiu & anxie
Expectaſtis, alacriter
Expectate: diutius
Quòd ſi fortè uidebitur
Tardare, eia age paululum
Obfirmate animum, obſecro,
Et durate uiriliter,
Nam confeſtim aderit: ſed &
Cor ueſtrum atque animos Deus
Confirmabit, & afferet
Virtutem patientibus.

31 *Viriliter agite & confortetur cor ueſtrum, omnes qui ſperatis in domino.*

ARGVM. PSAL. 32.

Ex 3 & 4 uerſibus apparet Dauidem graui aliquando morbo ob peccata ſua correptũ eſſe: ſtatim uerò ut peccatum agnouit, remiſſo peccato conualuiſſe. Vnde 2 prioribus uerſibus fœlices eos prædicat in quorum peccata Deus non animaduerterit, ſed gratis ea remiſerit. Deinde pios omnes admonet peccata ſua non celare, & exemplo ſui Deo protectore niti: qui peccatores ſupplicio, pios & ſe fidentes præmio afficit. Quapropter ad ſpiritalem eos lætitiam inuitat. Valet pſalmus ad manifeſtandam uim confeſſionis.

Pſalmus 32.

1 *Illos nimis ac nimis beatos,*
ô Condonata quibus fuit ſuæ omnis
Vitæ noxia turpiter peractæ,

1 *Beati quorũ remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata.*

Non ullo merito ſuo, ſed illa
Sola incredibili bonitate
Dei ultrò miſerentis. ô beatos
Quorum oblita iacent uelut ſepulta
2 Beatus uir cui nõ imputauit dominus peccatum, nec eſt in ſpiritu eius dolus.
Peccata omnia.[2] Rurſus ô beatum
Felicemq; uirum & Deo propinquum,
Cuius crimina nulla uindicare,
Sed magis bonitate conſueta
Deus uult operire noxias: at-
qui felicior ille, cui placebit
Verax lingua, animusq́, rectus, & mens
Doli neſcia, candidúmque pectus,
Veri ſimplicitas, amórque recti:
Qui ſe non ſimulat bona eſſe mente,
Sed delicta ſua improbóſue mores
Planè agnoſcit, eúmque ſe fatetur
Eſſe, qui ſit: id eſt malis opertum, &
3 Quoniam tacui inueterauerunt oſſa mea, a dum clamarem ' tota die.
Multis flagitiis.[3] Quum enim illa dudum
Peruerſa ſimulatione cælo,
Ac iuſtus magis eſſe quàm uideri
a Hebr. & Chal. In rugitu meo.
Laboro, mea prorſus oſſa ſenſi
Contabeſcere: quum meam doloſe
Vitam diſſimulare me uolentem
Mentis non bene conſciæ eiulatus
Pulſant, & gemitus quotidiani,
Nec eſt ulla meo quies dolori,
b Hier. Verſatus ſum in miſeria mea cũ exardeſceret æſtas. Fel. Immutatus eſt humor meus in ſiccitates æſtatis. Sanct. Verſus eſt uigor meus in ſiccitates æſtatis.
Hinc laruis cruciantibus mearum
Iugiter furiiſque noxiarum,
Hinc morbo me agitante non ferendo,
4 Quoniam die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua, b conuerſus ſum in ærumna mea dũ cõfigitur ſpina.
Quem meæ meruit male acta uitæ
Aetas, qui miſerum uſquequaque uexat,
4 Noctes atque dies enim ingraueſcit
In me dira tui manus furoris:

65

Sic ut quum propè plenus ipſe ſucci, &
Multi ſanguinis antea fuiſſem,
Exuccus modo ſim, mihiq; non iam
Vel ſanguis ſuperet, uel ullus humor:
Et uelut media ſolent ariſtæ
Meſſe areſcere, dum colore uerſo
Flaueſcunt nimium ob calorem & æſtum:
Haud ſecus miſero mihi accidit: nam
Quum mens conſcia criminum ſuorum
Torreat mi animum, ægritudiniſque
Immenſæ uehemens adurat ardor:
Areſco moribundus & liqueſco.
Quapropter ſtimulo ægritudinis, qua
Totus langueo, conſcientiæq;
Peccatricis ad intimas medullas
Fixus, & penitus uſque ad oſſa, mecum
Occepi reputare: ſiccine inquam
Meo ut commerito diu angar, & tot
Affectus miſerè modis laborem,
Dum tego mea crimina! 5 Ergo apud me — 5 Delictum meũ cognitum tibi feci, & iniuſtitiam meã non abſcondi.
Nil ultra ſimulare uel tacere
Viſum eſt, ſed penitus meam omnem aperte
Tibi prodere & indicare uitam.
6 Statim autem ut facinus meum indicaui, — 6 Dixi confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei.
Atque omnes tibi noxias retexi,
Imò iſtud modò factitare mox quàm
Meum induxi animum, meáque ſponte
Tot & crimina tanta confiteri:
Non eſt tam graue, tàmque abominandum
Vllum flagitium, quod ipſe non mox
Atque ultro mihi (tam bonus piuſque es)
Condonaueris. 7 Ergo tam benignum — 7 Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore oportuno.
c Hier. Miſericors. — Quum te præſtiteris mihi parentem,

Cuicunque ingruerint pares malorum
Vndæ, ſi fuerit pius, tuique
Colens numinis, illicet redibit
Ad ſe, & te precibus ſuis uocato
Ipſo in tempore ſupplicationis,
Seſe conferet illico tuæ illum
In portum eximiæ benignitatis:
8 *Qua tanquam duce tutus à ſuorum*
Hoſtium inſidiis, nihil timebit
Torrentes rapidos niualis undæ: &
Quotquot feruere gurgites aquarum
In ſe uiderit, ut ſient feroces,
Nil tamen metuet: futurum enim ſcit,
Vt pertingere non queant ad illum,
Auertente tua benignitate.
9 *Sic tu perfugium mihi atque aſylum es,*
Si qua anguſtia, ſi qua me meorum
Hoſtium ambierit ferocia, in te
Vno ſpes mea: tu mihi latebræ,
Tu defenſio. quare, amabo, tu me
Ab iis erue, mêque ouatione
Fac gaudere pari, ſalus mea & laus,
Qua gaudere ſolent manu ſuorum
Elapſi capitalium & ferorum
Hoſtium: ut nihil amplius canentem
Toto in circuitu audiant, niſi illa
Meæ cantica liberationis.
10 *At uos ô homines adeſte, mêque*
Tanquam exemplar habete: uos enim ipſe
Exemplo erudiam meo, & docebo
Quónam uos iter ingredi atque inire
Decet: uos oculis meis euntes
(Ne aberretis ad inuia illa ſaxa,

d Hier. Vt cũ inundauerint aquæ multæ, ad eum non accedant.

e Hier. Tu es protectio mea, ab hoſte cuſtodies me, laus mea ſaluãs circundabis me. Sãct. In abſcõ ſo es mihi. i. latibulum mihi es, ab anguſtia cuſtodies me, clamoribus liberationũ circũdabis me. Fel. Tu ſecretum mihi, à tribulatione cuſtodies me, canticis liberati, circũdabis me.

f Hier. cogitabo de te oculo meo Sanct. cõſulam tibi oculo meo. Fel. Innuam ſuper te oculo meo.

Ac præruptæ)locis uiiſque cunctis
Luſtrabo.[11] Interea cauete mulis — 11 Nolite fieri ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus.
Ne ſitis ſimiles,equiſue:qui quum
Expertes rationis atque mentis,
Modò huc præcipites eant,modò illuc,
Quocunque impulerit libido:ni illis
Frena inieceris,& capiſtra,mordent:
Nec quenquam patiuntur inſidere.
[12] Tu uerò Deus omnium ordinum æquus — 12 In chamo & freno maxillas eorum conſtringe, qui non approximant ad te.
Et prudens moderator atque rector,
Sic incompoſitos & inquietos
Extemplo cohibe:utq; ne propinquare
Vſque ad te ualeant(abominaris
Enim illos)age ferreis lupatis
Ipſorum ora tene,licentiaéq;
Effreni,& nimis ac nimis uaganti
Frenos iniice,in ordinémque coge.
Horum autem ſimiles cauete ſitis,
Sed tantæ memores benignitatis,
Qua uos immeritos nihilque tale
Sperantes,pater ille tam benignus
Affecit,rationis atque mentis
Compotes,adhibete diligenter
Curam omnem,memori atque grato in illum
Vt uos eſſe animo audiat,ſciátque.
g Heb. multi dolores impij uel impio. — Ingratos homines enim,impióſque — 13 g Multa flagella peccatoris, ſperantẽ autem in domino miſericordia circundabit.
Multi ac perpetui manent dolores:
Et qui admittere pergit,ac uetuſtis
Noxis iungere noxias recentes,
Plagis undique uapulabit ille
Multis:at domino ſuo & Deo qui
Vno nititur atque fidit,illum
Totum in circuitu benignitas,&

Dei ingens cumulabit ambietq;
14 Lætamini in domino & exultate iuſti, & h gloriamini omnes recti corde.
Aeternum bonitas.[14] age ergo gaude
Ac lætare, alacérque uiue (quiſquis
Iuſtus ac pius es, deíque cultor)
Defenſore Deo, tuæq; ſignum
Ede lætitiæ: quis eſt enim qui
Non gaudere & ouare iure poſſit,
Si modò eſt animo pio atque recto!

h Hier. Laudate cũ omnes recti corde. Sanct. Laudate omnes recti corde Fel. Iucundamini omnes recto corde.

ARGVM. PSAL. 33.

Ad exultandum inuitantur hoc pſalmo fideles, deumque laudandum: tum ab immenſa in nos benignitate, tum ab ipſius potentia, qua cælum & inferiora iſta omnia condiderit, tum etiam à prudentia & ſapientia, qua humanam principum huius ſeculi ſapientiam eneruat, & ſuis bene proſpicit. Deinde nullo niſi Deo fidendum docens, curæ illi pios eſſe oſtendit, & ideo uno eo niti ac lætari inſtituens miſericordiam ſibi & populo fieri poſtulat. Dei bonitatem ſapientiam ac prouidentiam docet hic pſalmus, uniceque ualet ad confirmandam piorum in illum fiduciam.

Quanquam Hebræis ἀνεπίγραφος eſt pſalmus, ueteribus tamen inſcriptio eſt, in finem pſalmus David.

Pſal. 33. Ode monocolos hendecaſyllaba, ſapphico metro conſtans.

1 Exultate iuſti in domino, rectos decet collaudatio.

1 Audibus iuſti dominum efferamus,
l Et ſimul lætemur, eumq; dignis
Canticis omnes ueneremur. æquum eſt
A piis nempe omnibus, & probatis
Vt Deus laudetur.[2] age ergo, nablum
Ac chelyn pulſate, lyram & ſonoram,
Organumq; unà decachordum,[3] & illi
Pſallite, ac laudum noua cantica omnes
Dicite: at cum uociferatione,

2 Confitemini domino in cithara, in pſalterio decem chordarum pſallite illi.

3 Cantate ei canticũ nouum, bene pſallite illi in uociferatione.

Iubilóque & mentis alacritate.
4 Nempe res iuſta eſt, penitúſque recta,
Quam Deus mandat fieri, facitue:
Imò quodcunque efficit, optima illud
Et fide recta facit, [5] æquitatis
Sic amans eſt iudiciíque, & eius
Interim plena eſt bonitate tellus:
Nec modò tellus, ſed & infera iſta
Cuncta.[6] Nam uerbo ipſius omnis illa eſt
Orbium cæli fabricata moles:
Spiritúque ex ore Dei fluente
Conſtat illorum ſemel apparatus
Vniuerſus: 7 nec modò uis poteſtáſque
Ipſius, cæloq́; ſolóque, uerùm
Vnà aquis latè & fluuiis mariq́;
Imperat, tanquam in tumulum eius undas
Eleuans, ac ſydere deinde cogens,
Vtq́; theſaurum in penitas abyſſos
Obruens.[8] ergo dominum Deumq́;
Cuncta formidet paueatq́; terra, &
Qui colunt illam ſemel uniuerſi:
9 Nam potens uſque eſt, adeóq; magnus
Vnico ut uerbo è nihilo creata
Omnia educat: ſtatim ut ille nempe
Iuſſit, aut quidquam fieri cupiuit,
Protinus ſubſiſtere cœpit, & mox
Atque præcepit, mora nulla planè
Præteriit, quin cuncta Deo iubenti
Pareant: nam & quæ fuerant creata,
Quæq́; nondum ex principiis ſuis ex=
ceſſerant, illa omnia ſolam ad ipſam
Vnius uocem domini uideres
In ſuas tranſire & abire formas.

a Heb. Iuſtitiam.

b Hier. Ornatus.

c Fœlix & Sanct. ſicut cumulum.

d Chald. Poſuit eas in profunditatibus abyſſorum.

e Heb. Formident eum.

4 Quia rectum eſt uerbum domini, & omnia opera eius in fide.

5 Diligit a miſericordiam & iudiciũ. miſericordia domini plena eſt terra.

6 Verbo domini cæli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis b uirtus eorũ.

7 Congregans c ſicut in utre aquas maris, d ponens in theſauris abyſſos.

8 Timeat dominum omnis terra, e ab eo autem commoueantur omnes habitantes orbem

9 Quoniam ipſe dixit & facta ſunt, ipſe mãdauit & creata ſunt.

10 Dominus diſſipat conſilia gentiū, reprobat autem cogitationes populorū, & reprobat conſilia principum.

10 Et licet uaniſſima moliantur,
Inſtruantq; aduerſus eum ſua omnes
Machinata, atque inſidias doloſue
Congregati unà populi: futurum
Eſt tamen, nec uero aliquo labore,
Vt breui illorum ad nihilum reducat
Cogitata & conſilia, omniumq;

11 Conſilium autem domini in aeternum manet, cogitationes cordis eius in generatione & generationem.

Principum. 11 Contrà interea quod ille
Secum iniuit conſilium, manebit
Et ratum & firmum, neque cogitata
Mentis ipſius generatio ulla,
Seculúmue ullum irrita reddet: imò
Stabit æternum ſemel ille quidquid

12 Beata gens cuius eſt dominus deus eius populus quem elegit in hæreditatem ſibi.

Cogitarit perficere. 12 ergo fœlix
Gens futura eſt ac nimium beata,
Cui Deus noſter dominusq; rex eſt,
Atque defenſor, populusq; fœlix
Quem ſibi elegit dominus, ſuumq;
Fecit hæredem: neque enim ſine ullo
Ille delectu, temeréque quenquam

13 De cælo reſpexit dominus, uidit oēs filios hominum.

Diligitue oditue: 13 ſed è ſuperno
Proſpicit cæli ſolio, nec unquam
Dormit, at contrà uigilanter ad nos
Reſpicit, noſtra omnia diligenter

14 f De præparato habitaculo ſuo [3] reſpexit ſuper omnes qui habitant terrā.

Ac propè inſpectans: 14 homineſq; quotquot
Incolunt terræ gremium uniuerſæ
Curat, atque illis uti promerentur,
Proſpicit cunctis: neque quiſpiam illum
Aut latêre aut fallere poſſit: omnes
Nempe de cæli ſolio, ſuáque
Regia æternum ſibi præparata

f Hier. de firmiſſimo ſolio. Sanct. & Isal. de habitaculo ſeſſionis ſuæ.

15 g Qui finxit ſigillatim [3] corda eorum, qui intelligit omnia opera eorum.

Inſpicit, 15 notoſque habet: ut qui eorum
Omnium mentes animóſque quondam

g Hier fingēs pariter. Fœlix qui format ſimul.

Finxerit, quin ſingula ſingulorum
Acta cognoſcat meliuſq; multo
Quàm quis illorum ſua conſpicari
Poſſit, aut intelligere. 16 ergo ad illum — h Heb. in multitudine exercitus. — 16 Nõ ſaluatur rex h per multã uirtutem, & gigas nõ ſaluabitur in multitudine uirtutis ſuæ.
Currite, & ueſtras in eum repoſtas
Spes habete ô diues, inópſque rerum.
Non enim ſeruatur in apparatu
Bellico, uel curribus, aut ſuorum
Militum quamuis numeroſiore
Copia rex ullus, ut aut equeſtri
Prælio multum queat, aut pedeſtri.
Nec gigas tam ſtrenuus extitit, qui
Se ſua uirtute ſuiſque poſſit
Viribus, præſentibus à periclis
Liberare atque eximere. 17 ad ſalutem — i Heb. nõ ſaluabit ſub quẽquam. — 17 Fallax equus ad ſalutem, in abundantia aũt uirtutis ſuæ i non ſaluabitur.
Nempe præſtandam, neque prorſus ullus
Quamlibet fortiſue agiliſue equus ſit,
Quidpiam poſſit, nec equo cuiquam
Roboris tantum fuit unquam, erítque,
A periclis eximere ut ualeret
Quempiam: ſola in dominum deumq;
Id poteſt fiducia: 18 qui ſe in uno — 18 Ecce oculi domini ſuper metuentes eum, & in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius.
Spes ſuas omneis poſitas habentes,
Et ſuum numen trepidè uerentes,
Reſpicit clemente oculo pióque:
19 Atque ubi mors ingruerit, uel ulla — k Hier & Fœlix uiuificet. — 19 Vt eruat à morte animas eorum, & k alat eos in fame.
Peſtis, illos innocuos ab omni
Eripit diſcrimine: ſi qua uerò
Vrgeat pœnuria tanta, ut omneis
Præ fame exuccos uideas perire,
Subminiſtrabit cibum abundè & amplè, — 20 Anima noſtra l ſuſtinet dominum. quoniam adiutor & m protector noſter eſt.
Vnde ſe poſſint alere ac fouere. — l Heb. expectauit.
20 Quare & illum nos patienter uſque — m Heb. clypeum.

Iamdiu expectauimus:ille nempe
Rebus in noſtris fuit,eſtq́; ſemper
Inſtar arcis præſidiiq́ue firmi:
21 *Gaudiorum materiem perennem*
Qui ſuis præbet,modò ſemper illo
Fidere ac niti, bonitatéq; eius
Perſeuerent. 22 *ſic igitur tua in nos*
Spargat, ac ſeſe bonitas, Deus mi
Et parens, effundat:uti omnia in te
Acta noſtra,& conſilia unum habemus
Collocata & fixa:nec ulla nobis
Auxilij cuiuſquam aliunde ſpes eſt,
Aut fuit unquam.

21 Quia in eo lætabitur cor noſtrum, & in nomine ſancto eius ſperauimus.

22 Fiat miſericordia tua domine ſuper nos, quemadmodū ſperauimus in te.

ARGVM. PSAL. 34.

Vti primi Regum 21 ſcribitur quum Saulis iram declinans Dauid ad Achis regem Geth (quem Abimelech communi regum Palæſtinorum uocabulo pſalmi inſcriptio appellat) profugus diuertiſſet, apud eum à Philiſtæis ſeruis cognitus ac delatus, prudenter ſe fatuum & inſanum ſimulauit:cuius ſimulationis beneficio diuina ope liberatus, Deo gratias agit, & ad Deum collaudandum pios omnes hortatur, poſtmodum ad Dei fiduciā inuitatos ceſſare à uitiis, & uirtuti operam dare admonet: quoniam erga pios & impios uigilat Dei prouidentia,qui & bonos,utcunque interim affligantur,moleſtiis omnibus liberatos,præmiis:malos autem ſuppliciis eſt affecturus. Valet pſalmus ad confirmandam afflictorum in unum Deum fiduciam.

Dauid quum immutauit rationem ſuam coram
Abimelech & eiecit eum & abiit.

Pſal. 34. Ode tricolos tetraſtrophos,eiuſdem menſuræ cum pſal. 20.

Et omne tempus laudibus efferam,
p Meiſque ſemper carminibus Deum
Cantabo, & eius laus perennis
Semper in ore meo ſonabit.
2 Inq; ocanendis laudibus ipſius
Seſe occupabit mens mea iugiter.
Qua ex re interim laudes ab ipſo,
Præmiaq; illa feret beatis
Promiſſa: nullum nam penitus bonum,
Non muneratum ulli eſſe ſinit Deus:
Vt præmij fiducia, quod
Cælitus audierint repoſtum,
Lætentur, & uires recreent ſuas,
Qui manſuetum & mitem animum gerunt.
3 Quàm maximis ergo ualemus
Laudibus inſimul euehamus
Deum, atq; nomen magnificum ipſius
Tollamus in cælum. 4 quoties enim
Illum obſecraui, deq; rebus
Conſului ambiguis: ibi ille
Reſpondit extemplo, ac penitus mihi
Omnem pauorem corde meo abſtulit,
Ex omnibúſque anguſtiis me
Soluit & eripuit: 5 nec unum
Hoc proſecutus munere me fuit,
Sed quotquot illum ſuſcipiunt, ſuo
Vultu inſpicit. Quin ergo ad illum
Tam facilem omnibus ac paratum
Acceditis quàmproxime, & obuiis
Vlnis ad illum curritis, ut ſuo
Illuminemini fauore!
Quos etenim facie benigna
Et dextera reſpectat, eos quoque

a Heb. ſimul.

b Heb. Reſpicite ad eam, cōfluite. Fœlix, Reſpexerunt, ad eum cucurrerunt. Sanct. Aſpexerūt ad eum & illuminati ſunt.

1 Benedicam dominum in omni tempore, ſemper laus eius in ore meo.

2 In domino laudabitur anima mea, audiant manſueti & lætentur.

3 Magnificate dominum mecum, & exaltemus nomen eius a in idipſum.

4 Exquiſiui dominum & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.

5 b Accedite ad eum & illuminamini, & facies ueſtræ nō confundentur.

Ne iam in tenebris amplius ambulent
Illuſtrat:utq; ne erubeſcant
Abiiciantue animum,aut pudore
Offuſi inanes ſpe penitus ſua
Fruſtrentur:[6] *imò quiſquis eum inuocat*
Afflictione oppreſſus,illum
Mox Deus audiet,atque ei ſe
Accommodabit:quin etiam omnibus,
Quæ illum premunt cumque,eripiet malis:
Nec ullus ipſum,quamlibet ſit
Hoſtis atrox,aliquando lædet.
7 *Nam caſtrametatur domini angelus*
Circum pios,& numinis ipſius
Verè colentes,à malis ut
Liberet eripiátque cunctis.
[8] *Conſyderate ergo,utq; ita dixerim*
Guſtate,quàm ſit munificus Deus,
Et ſuauis: ô beatus illi
Fidere qui ſtatuit,ſuámque
Fiduciam illo ponere in unico.
9 *Quare ô pij illum reueremini, &*
Vt filios par eſt,timete.
Nil etenim dominum colenti,ac
*Sanctè timenti deeſſe poteſt:*10 *magis*
Autem qui abundant diuitiis,& ut
Sæui leones,pauperes &
Innocuos laniare uiuos
Conantur,ij demum eſurient,bonis
Quibus fruebantur penitus ſuis
Quoquomodo inſumptis.Deum autem
Quærere ſolliciti,fruentur
Quibus uolent cunque & cupient bonis.
11 *Iam ſi ſciendi uos animus tenet,*

---

6 Iſte pauper clamauit & dominus exaudiuit eum, & ex omnibus tribulationibus eius ſaluauit eum.

7 c Immittet ãgelus domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.

8 Guſtate & uidete quoniã d ſuauis eſt dominus: beatus uir qui ſperat in eo.

9 Timete dominũ oẽs ſancti eius, quoniam non eſt inopia timentibus eum.

10 e Diuites eguerunt & eſurierunt, inquirentes autem dominum non minuentur omni bono.

11 Venite filij audite me, timorem domini docebo uos.

c Hier. Circundat angelus domini in gyro timentes eum. Fœlix moratur angelus domini in circuitu timẽtium eũ. Sãct. Caſtrametatur angelus. &c.
d Heb bonus.

e Hier. Leones. Fœl. & Sã. Catuli leonũ.

Quónam modo Deus colendus:
Eia adeſte, mihíq; filij
Libenter auſcultate, deumq; ego
Vt puriúſque, & relligioſius
Colatis, in primis docebo:
Quóque modo timeatis illum.

§ Fœl. & ſãct. Diligit dies ut uideat bonum.

12 Longæuus autem qui fieri cupit,
Annóſque multos uiuere proſperè,
13 Coerceat linguam ſuam omni ab
Opprobrio & maledictione:
Sed nec ſuis unquam labiis dolum
Loquatur, 14 atque à prauo opere & malo
Recedat, ac recta æmuletur:
Quáque poteſt, ſtudeat quietam
Cum pace uitam tranſigere, ut uia &
Omni arte quæſitam queat aſſequi.

12 Quis eſt homo qui uult uitã, § dili git dies uidere bonos?
13 Prohibe linguã tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum.
14 Diuerte à malo & fac bonum, inquire pacem & perſequere eam.

ℨ Heb. ad clamorem.

15 Nam ſpectat omneis innocentes,
Atque humiles dominus benigno,
Pióq; uultu: aurémque ſuam ad preces
Patentem eorum accommodat, 16 ac malos
Et impios toruo ac minaci
Inſpicit, inſpiciétque uultu:
Sic nulla, eorum ut mentio poſtmodum
In orbe toto permaneat: ſed &
Cum nomine ipſo obliuione
Perpetua lateant ſepulti.
17 Iuſti autem ubi clamant, Deus illico
Exaudit illos, & ſemel omnibus
Anguſtiis illos ſuis, &
Omnibus eripit à periclis.
18 Vtcũque enim ſint fracti, & ita ut loquar,
Afflictionum fluctibus obruti
Et deſtituti, dum tamen præ

15 Oculi domini ſuper iuſtos, & aures eius ℨ in preces eorum.
16 Vultus autem domini ſuper facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum.
17 Clamauerũt iuſti & dominus exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos.
18 Iuxta eſt dominus iis qui tribulato ſunt corde, & humiles ſpiritu ſaluabit.

contrà ſe ac pios omnes, honore & lætitia affici poſtulat. Non male quoque intelligemus prophetice deſcriptam eſſe hoc pſalmo à Dauide, Chriſti ad Deum patrem aduerſus Iudæos expoſtulationem. Congruens eſt pſalmus aduerſus inimicorum inſultationem & inſolentiam.

Pſalmus Dauid.

Pſal. 35. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro.

1 Mi Deus cauſam meam accipe obſecro,
ô Et qui mihi ex animo nocere uolunt, uiaſq;
Vt innocentem me opprimāt, quærūt, prius
Quàm cœpta perficiant iniqua, iudica,
Ac me palàm oppugnare conantes prior
Expugna: ² age arripe lanceam & ſcutum tuum,
Exurge in auxilium meum, ³ atque accingere
Mucrone, eúmque educ & explica: occupa ad-
uerſarios fortis Deus meos, mihi
Ne quo modo inſidias ſtruant: conclude eos
In arctam & anguſtam uiam, nimirum ita
Vt ſe expedire non queant: & dic meo
Animo, ſuis propè deſtituto uiribus:
Ne metue, nam ſalus ego unus ſum tua.
4 Atque interim pudore ſuffundantur, &
Timore corripiantur, omnes qui mihi
Vitam ſtudent auferre & eripere meam:
5 Cedantq; retro & erubeſcant, qui meum
Commoliuntur dira & improba in caput:
6 Vtq; aquilo tenuem puluerem à terra excutit,
Sic à Dei fauore pellantur procul,
Ipſoſq; in anguſta uia coerceat
Dei angelus, 7 uiæq; eorum lubricæ
Sint, & tenebris obſitæ denſiſſimis:
Deique perſequatur illos angelus

1 Iudica domine nocentes me, expugna impugnantes me.

2 Apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi.

3 a Effunde frameā & cōclude aduer. ſus eos qui perſequuntur me, dic animæ meæ ſalus tua ego ſum.

a Hier. Euagina gladium, & præcipita perſequentes me.

4 Confundātur & reuereantur quærētes animam meam.

5 Auertantur retrorſum & confundantur cogitantes mihi mala.

6 Fiant tāquā puluis ante faciem uenti, & angelus domini b coartans eos.

b Pal. expellens.

7 Fiant uiæ illorum tenebræ & lubricū, & angelus domini perſequens eos.

8 Quoniam [c] gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui, ſuperuacue exprobrauerunt animam meam.
9 Veniat illi [d] laqueus quem ignorat, & captio quam abſcondit apprehẽdat eum, & in laqueũ cadat in ipſũ.
10 Anima autem mea exultabit in domino, & delectabitur ſuper ſalutari ſuo.
11 Omnia oſſa mea dicent, domine quis ſimilis tibi?
12 Eripiens inopẽ de manu fortiorum eius, egenum & pauperem à diripientibus eum.
13 Surgentes teſtes iniqui, quæ ignorabã interrogabãt me.
14 Retribuebãt mihi mala pro bonis, ſterilitatem animæ meæ.
15 [e] Ego autẽ quũ mihi moleſti eſsent induebar cilicio.
16 Humiliabã in ieiunio animã meã, & oratio mea in ſinu meo conuertetur.

8 Ex inſidiis enim atque commerito meo
Nullo pararunt laqueum, ut incaſſum mihi,
Vitæq; fruſtra rete tetenderunt meæ:
Et opprobriis illam atque contumeliis
Petiere: 9 ſed capiti ſuo ipſorum Deus
Male uertat, ac ſubita ruina neſcij opprimantur, & laqueo capiantur quem piis
Tetenderint: ſuiſmet ipſi retibus
Irretiantur, & ſuam in foueam cadant.
10 Ego interim uerò in Deum fiducia
Concepta ouabo, & mihi ſalute præſtita
Præ lætitia exiliam. 11 Sed & mea
Præ gaudio cuncta intima occinent tibi
Dicéntque, quis ſimilis tui in diis ô Deus,
12 Qui fortiorum de manu imbellem eripis,
Et indigentem ac pauperem à raptoribus?
13 Teſtes enim falſos ſubornarunt mihi
Quæ neſciebam interrogantes, 14 & malo
Bonum rependentes, bonorumq; omnium
Pœnuria urgentes. 15 Ego interim tamen
Quum tot nimis mihi moleſti eſſent modis,
Non efferebar contra eos: imò magis
Siquando habere noueram quemquam male, aut
Infirmitate detineri quapiam,
Veſte induebar ſordida, atque cilicio, 16 &
Ieiunio meme ipſe macerabam, ac pro eis
Mecum in ſinu meo precabar, haud ſecus
Quàm ſi mea precarer ipſe gratia.
Quòd ſi impiè cuiquam precatus ſum, aut male,
Vllúmue læſi quidpiam: imò ni mea
Opera indigentem uiſitaui, & obtuli
Si quid me egeret, ſibi liceret ut frui:

[c] Hier. quia fruſtrà abſconderũt mihi inſidias retis ſui, ſine cauſa foderunt animæ meæ. Fel. Quoniam ſine cauſa abſconderũt mihi foueam retis eorũ, fruſtra fecerunt foueam animæ meæ.
[d] Hier. calamitas. Fel. ſtrepitus. Sanct. contritio.

[e] Hier. ego autem quum infirmarer ab eis induebar cilicio. Fel. Ego autem quum ipſi infirmarẽtur, indumentũ meum ſaccus. Sanct. Et ego ægrotãtibus ipſis ueſtimentũ habebã è ſacco.

Vel ſi aliter illi affectus ac fratri fui,
Aut clanculum illum odi, in ſinum meum mea imprecatio reuertat, ac mihi male accidat.
17 [f] Nam contrà, ubi cuiquam male eſſe noueram,
Vt matre delicatuli pueri ſolent
Lugere mortua: haud ſecus triſtabar, &
Pullatus incedebam, eique condolens
Mœrore me ſatiare non poteram: quem ego
Sic planè amabā ut proximum & fratrem. 18 [g] interim
Verò ille perduellis atque hoſtis meus,
Et qui illius me gratiam tantum oderant,
Si quid ſiniſtri, ſi quid aduerſi mihi
Fortè accidiſſet, geſtiebant: & ſimul
In me aggregati neſcientem, ac tale nil
Sperantem & immeritum flagris illis ſuis,
Illáque uirulentia linguæ ſuæ
Diuerberabant atque lacerabant: enim-
19 uerò Deo illos diſſipante, & ob ſua
Peccata corripiente, nil ob id tamen
Commoti in ipſis perſeuerabant malis.
Cum ſimilibus ſcurris ſui calumniis
Carnem uorantes atque laniantes meam,
Et crure claudum illis ſuis dicteriis
Scurrilibus ſanníſque lacerabant: licet
Ipſimet abiecti atque uentri dediti
Gulæq;, mente claudicarent duplici:
Qui præ furore corda diſſecti ſua
Infrenduerunt dentibus in me unum ſuis.
20 Ergóne tandem aliquando reſpicies, neque
Rationem habebis ô Deus mei! meam
[h] Ne ab efferatis erues leonibus
Animam, fauore deſtitutam opéque omnium!

[f] Hier. Quaſi ad amicū quaſi ad fratrē meū ſic ambulaui: quaſi lugens. Fel. Sicut ſocius ſicut frater ſic ambulaui: ſicut lugens matrem nigerrimus humiliatus ſum Sanct. Sicut pro amico ſicut pro fratre meo ambulaui, tanquam lugēs matrem pullatus humiliabam me.

[g] Hier. In infirmitate mea lætabantur & congregabantur, collecti ſūt aduerſum me percutientes & neſciebā. Fel. Quum ego claudus eſſem læti ſunt & collecti ſunt, congregati ſūt aduerſū me claudi, & neſciebā.

[h] Hier. à calamitatibus ſuis. Fel. à tumultibus eorum.

17 [f] Quaſi proximum & quaſi fratrem noſtrum ſic cōplacebam, quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar.

18 [g] Et aduerſum me lætati ſunt & cōuenerunt, cōgregata ſunt ſuper me flagella & ignoraui.

19 Diſſipati ſunt nec compuncti, tentauerunt me, ſubſannauerunt me ſubſannatione. frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

20 Domine quando reſpicies, reſtitue animam meam [h] à malignitate eorū, à leonibus unicā meā.

28 Ac de ruina gaudio affecti mea,
Meóq; caſu, gratulentur ſic ſibi:
Euge anime noſter, ecce enim proſtrauimus, (n Heb. deuorauimus eum.)
Hoſtémq; noſtrum uicimus, & depreſſimus.
Sed obſecro ne habeant, deus iuſte ac bone,
Vnde iſta de me iactitent: 29 at potius &
Pudore ſuffundantur & male rem gerant,
Quotquot uoluptatem capiunt meo ex malo.
30 Inuoluat illos rurſus & pudor & tremor,
Qui ſe erigant, mihi ut noceant, & quos iuuat (o Hier. magnificantur. Fel. gloriantur.)
Mendacia & maligna contra me loqui.
31 Lætentur econtrario quibus placet
Mea innocentia, & mihi qui bene uolunt,
Pacificáq; optant: & deum optimum efferant,
Cumuléntq; ſummis laudibus, & dicant palàm: (p Heb. qui uult, dei ſcilicet qui uult.)
Laudemus omnes ac celebremus dei
Præſtantiam noſtri, atq; magnitudinem, &
Benignitatem copioſam, qui ſuum
Tot liberum moleſtiis ſeruum ac malis,
Placido & quieto uoluit otio frui.
32 Viſum eſt enim mihi deinceps ſedulò
Et prædicare iuſtitiam tuam, & tui
Totos dies cantare laudes nominis.

28 Non dicant in cordibus ſuis euge euge animæ noſtræ, nec dicant, n deuorabimus eum.

29 Erubeſcant & reuereantur ſimul qui gratulantur malis meis.

30 Induantur confuſione & reuerentia, qui o maligna loquuntur super me.

31 Exultent & lætentur qui uolunt iuſtitiam meam, & dicant ſemper magnificetur dominus p qui uolunt pacem ſerui eius.

32 Et lingua mea meditabitur iuſtitiã tuam, tota die laudem tuam.

ARGVM. PSAL. 36.

Impiorum peruerſitatem, & effuſam ad omnia mala licentiam proponit hoc pſalmo Dauid: cui contrà, ſummam dei in nos benignitatem opponit, in quo uniuerſi boni fons eſt & origo: cuius iuſtitiam & miſericordiam erga probos implorat, utq; ſe à ſceleratis (quorum ruinam prædicit) tueatur, obſecrat. Conſolatorius eſt pſalmus aduerſus improborum uim & inſolentiam.

In finem. Sermo domini Dauid.

Pſal. 36. Ode tricolos tetraſtrophos,
conſtans ut pſalmus 6.

2 Dixit iniuſtus ut delinquat in ſemetipſo, non eſt timor dei ante oculos eius.[a]

2 Anta & tã grauia extant ſcelera impij, ut [a]
T Perſuadere mihi non aliud queant,
Quàm formidine nulla
Ipſum numinis affici, &
Nullum omnino oculis atq; animo ipſius
Obuerſare timorem domini dei.

[a] Hier. Dixit ſcelus impij in medio cordis eius, non eſt timorem dei ante oculos eius. Sanct. Dictum præuaricationis impio eſt, in medio cordis mei non eſt pauor dei.

[b] Quoniam doloſe egit in cõſpectu eius, ut inueniatur iniquitas eius ad odium.[b]

2 Illud nempe parum eſſet
Quòd tot criminibus noua
Adiungit toties crimina, ni ſimul
Prætextu illa boni leniat, at ſine
Vlla relligione,
Atq; eiſdem placeat ſibi.
Qua ex re nil aliud conſequitur, niſi
Quòd ſe mundo odioſum facit ac deo.

[b] Hier. Quia doloſe egit aduerſum eum in oculis ſuis, ut inueniret iniquitatem eius ad odiendum. Sanct. Quoniã lenuit ei peccatum in oculis eius, ut inueniat iniquitatẽ ſuam, ut odio habeat ſ. bonum. Vel Quoniam perſuaſit ipſi in oculis ſuis ut inueniat delictum ſuum ut odio habeat. i. quoniam perſuaſit ſib. ipſi aſſentando peccatis ſuis ſe recte agere, ut perficiat delictum ſuum & bonũ odio habeat.

3 Verba oris eius iniquitas & dolus, [c] noluit intelligere ut bene ageret.

3 Nil ſimplex in eo eſt: nil
Syncerum neq; candidum.
Nam quidquid loquitur, flagitium merum eſt.
Quòd ſi forte aliquando in ſpeciem bona
(Vt nouit ſimulare)
Aut ualde æqua uidebitur
Ac ſyncera loqui: tunc mage ſi ſapis
Obſeruare hominem par fuerit tibi,
Qui uel recta moneri
(Ne quando reſipiſcere
Detur) ferre nequit. 4 quin (adeò malo &
Peruerſo ingenio præditus eſt) nihil
Tota nocte aliud quàm
Fraudes atq; dolos apud
Se uerſat, quibus interdiu & omnibus

[c] Heb. ceſſauit.

4 Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo, [d] adſtitit omni uiæ non bonæ, malitiam autem non odiuit.

[d] Sanct. ſtetit ſecus uiam non bonam.

Aſpectantibus inuadere poſſit in
Vnumquemq;:nec ulla
Planè illum aut hominum aut dei
Formido reuocare aut reuerentia,
Non tanta immerito facta ſibi bona,
Poſſint:quin ſemel iniuſte
Aggreſſam peragat uiam.
Peruerſis etenim ſe ſocium omnibus
Adiungit:neq; uerò aut erit,aut fuit
Toto unquam orbe patratum
Vllum flagitij genus,
Quod non gratum habeat:ſeq; aliquod putet
Admiſiſſe nefas grande uel impium,
Si ſe deteriorem
Agnorit fore quempiam.

5 Domine in cælo miſericordia tua, & ueritas tua uſque ad nubes.

5 Verum tanta homines,qua grauior nequit,
Quamuis improbitas cœperit impios,
Illorum tamen omnes
Noxas,flagitia omnia,
Illa ingens bonitas exuperat dei,
Ac longè amplior eſt.Nam ultimum & intimum
In cœlum uſq; penetrat,
Conſtantiſſimáq; eius &
Nullo deficiens tempore ueritas:
Quæ terra nebulas ſcandit ab infima,
Atq; omnem tegit orbem,&
Totum cingit in ambitu.

6 Iuſtitia tua ſicut [k] montes dei, [l] iudicia tua abyſſus multa.

[k] Sancti montes fortiſſimi uel altiſſimi.

6 Quin montes etiam iuſtitia editos,
Ac ſummos tua longè exuperat:neq; eſt
Vllum æquor uel abyſſus,
Quò non iudicijs tuis
Veris peruenias,ac ſapientibus.
Vtq; uſq; ardua præruptáq; montium ad

Saxa aſcendere, non eſt
Cuiquam perfacile, ipſáue
    Scrutari maria horrentia, & inuias
Humaniſq; oculis impenetrabiles
Spectare uſq; ad abyſſos:
Sic cauſam neq; cur deus
    Vnum magnificas, deprimis alterum.
7 Multiplex adeò autem eſt bonitas tua, ac
Tam diffuſa per orbem,
Non ſolum erga homines, ſed &
    Erga bruta etiam ac muta animantia;
Vt curæ tibi ſint, & ſimul omnia
Subſtentes, pariterq;
Serues: ac uelut anxius
    Illis ne male ſit, prouideas tua
Summa illa bonitate ac ſapientia.
Alarum [8] ergo tuarum
Vmbra & tegmine, ut optimo
    Confiſi auxilio & præſidio, ſuam
In te uno ſpem homines conſtituent: [9] neq;
Verò quidquam aliunde
Poſſunt, ſi quid habent opus,
    Quàm de fonte tuæ magnificentiæ
Haurire: omnimodam namq; opulentiam,
Quam nemo auferat, illinc
Infinitáq; commoda,
    Non magno ſtudio mox ſibi congerent.
Quin & delicijs quæ deceant pios
Æternùm potientur:
Vbertate domus tuæ
    Nimirum ſatiabuntur, & irrigu-
o torrente tuæ lætitiæ ſuum
Explebunt animum, nam

7 Homines & iumenta ſaluabis domine, f quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuam deus.

8 Filij autem hominum in g tegmine alarum tuarum ſperabunt.

9 Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente uoluptatis tuæ potabis eos.

f Heb. quia precioſa eſt miſericordia tua.

g Heb. umbra.

Vndæ non niſi turbidæ
Nobis hoc miſero tempore ſuppetunt.
10 Riuorum ſedenim fonte perennium
Abs te uno omnia nobis
Emanant. at ubi tuo
Illuſtrati erimus lumine, plenius
Ac longe uberius, tunc tenebris procul
Abiectis, tua in illa
Luce ſplendida & inclyta
Contemplabimur illam faciem tuam.
11 At uerò interea dum fragilem & miſeram
Hoc in corpore terreo
Vitam ducimus: omnibus
Qui te unum dominum, unúmq; deum ſuum
Agnoſcunt, bonitatem egregiam tuam
Impartire, piíſq;
Et rectum cor habentibus:
Vt contra impietatem male de deo
Arbitrantium, eum imponere nemini, at
Promiſſíq; tenacem
Veracémq; probent fore.
Porrò 12 illorum etiam, qui uiolentia
Per fas atq; nefas omnia deſtruunt,
Vim dirúmq; furorem,
A me obſecro inhibe: neq;
Me permitte ſuperbi pede, & impij
Calcari, éq; meo deijcier gradu:
Sed 13 graſſentur iniqui
Quoquo illis lubitum eſt modo:
Nec iuſtos agitare atq; ultros bonos
Ceſſent: interea nam caput in ſuum
Iſthæc cuncta reuertent,

10 Quoniam apud te eſt fons uitæ, & in lumine tuo uidebimus lumen.

11 Prætende miſericordiam tuam ſcientibus te, & iuſtitiã tuam ijs qui recto ſunt corde.

12 Nõ ueniat mihi pes ſuperbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

13 Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem: expulſi ſunt. nec potuerunt h ſtare.

h Heb. ſurgere.

Et mox præcipites ruent,
Sic nunq̃ ut ualeant inde reſurgere:
Quiq; iniuſta patrant, deijcientur, ita
Vt ſubſiſtere, ſed nec
Vllo ſtare loco queant.

ARGVM. PSAL. 37.

Quoniam quod ad præſentem uitam attinet, plerumq; impijs bellè ſuccedit, pijs autem multa ſiniſtrè accidunt: bona ſpe pios eſſe iubet, neque temporali impiorum proſperitate uti: futurum enim breui ut omnia illis cedant in contrarium. Imò toto pſalmo nihil aliud uates agit, niſi quòd fideles hortatur ſecunda impiorum fortuna non moueri: quòd peſſimè tandẽ illi cum impia poſteritate habituri ſint, iuſtis autem bene ſit futurum. Valet pſalmus ad conſolãdos in afflictione pios.

Pſalmus David.

Pſal. 37. *Ode monocolos, conſtans iambico dimetro.*

1 *Noli* a *æmulari in malignãtibus, neque zelaueris facientes iniquitatẽ.*

1 C*Aue æmuleris impios,*
Vllúmue cum illis ſit tibi
Commercium: multominus
Succenſe, & illis inuide,
Si quando fortè uideris
Auctoritate plurima,
Multiſue fortunæ bonis
2 *Florere:* ² *non enim diu*
Primatum habebunt: ſed uelut
Fœnum uigore perdito
Flaceſcit illico: haud ſecus

2 *Quoniam tanquã fœnum ueloci*ter b *areſcent,* & *quẽadmodum olera herbarum cito decidẽt.*

a *Hie. & Fel. noli contendere cum &c. Sanct. ne miſceas te cum.*

b *Hier. conterentur. Fel. ſuccidentur.*

Fauore mundi & gratia
(Quæ ſæpe fidentes ſibi
Momento in uno deſerit)
Elapſa & extincta, ſtatim
Auctoritatis priſtinæ
Et dignitatis è gradu
Planè excident: & in modum
Fœni (quod à primordio
Veris uireſcit, at cito
Ad ſolis æſtum feruidi
Marceſcit) ut primum igneos
Afflictionum ſenſerint.
Æſtuſq; ferre cœperint,
Mox deperibunt marcidi.

c Hier. paſce re fide. Fal. & Sanct. paſce ueritatem.

3 *Nulla ergo earum tangere*
Cura: ſed unicam in deum
Fiduciam & ſpem colloca.
Sectare quidquid eſt bonum
Rectúmue, longo ut tempore
Viuas, deiq; perpetim
Fruaris utaris bonis:
Téq; ipſum paſcas fide
Et nutrias: ac poſtmodum
Viuentium terram incolas.

3 Spera in domino & fac bonitatem, & inhabita terram, & c paſceris in diuitiis eius.

4 *Quòd ſi nihil præ uno illo amas,*
Aut æſtimas, tibi omnia ex
Sententia, ac prout uoles
Et concupiſces, conferet.

4 Delectare in domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

d Heb. & Hier. uolue ſuper dominum.

5 *Ergo omnium rerum tuarum*
Illi ſtatum planè indica:
Nam quam uiam uitæ uoles
Cunq; inſtitutúmue aggredi,
Curabit optima fide,

5 Reuela domino uiam tuam & ſpera in eo, & ipſe faciet.

6 Et educet quaſi lumen iuſtitiam tuã & iudicium tuum tanquam meridiem, e ſubditus eſto domino & ora eum.[7]

Sic [6] tecum agens, iuſta ut tua
Palàm acta mundo prodeant
Ceu lumen auroræ, ac ſuam
In publicum lucem afferant,
Quanquam latens, & unico
Deo illa teſte feceris:
Imò æquitas tua haud ſecus
Quàm cœlo aperto & nubibus,
Vacante, uti in meridie
Clareſcet, ac lumen ſuum
Toti palàm orbi proferet.
Age ergo, ſi uidebitur
Deus morari pluſculum,
Pauliſper expecta, & tace,
Atq; in ſinu tuo ſilens
Eum precare, teq; et
Submitte, [7] quòd ſi quempiam
Contingat in uita ſua
Vti ſecunda ac proſpera
In omnibus fortuna: et
Ne tu tamen ſuaeſe, ob id=
ue quomodocunq; inuide.
Nam ſæpe cuiq; peſſimo
Sic euenire uidimus:
Quîcum tibi nullum uelim
Commercium, nullam fore
Prorſus neceſſitudinem.
[8] Ergo inuidere deſine, ac
Furorem ab impio tuum
Coerce, & iram deſere,
Neq; æmuleris ſic eum,
Vt perperam exemplo illius
Agas. [9] Nam & omnes impij

e Hier. Tace domino, expecta eum. Fœlix expecta dominum, & expecta ipſum.

7 f Noli æmulari in eo qui proſperatur in uia ſua, in homine g faciente iniuſtitias.

f Hier. noli cõtendere aduerſus eum.
g Hier. qui facit quæ cogitat.

8 Deſine ab ira, & derelinque furorẽ: noli h æmulari ut maligneris.

h Hier. contendere.

9 Quoniã qui malignantur exterminabuntur: ſuſtinentes autem dominũ ipſi hæreditabunt terrã.

Peſſumdabuntur: at dei
Benignitatem qui diu
Non defatigati manent,
Hæreditate poſſident,
Et poſſidebunt perpetim
Viuentium terram, interimq́;
Iſtic dies longos agent.
10 Parumper ergo ſubſtine,
Nec iam uidebis impium
Superſtitem: quumq́; ipſius
Quæſiueris locum & thronum
Vbi ſedebat, nuſquam eum
Inueneris, radicitus
Nempe eruendus, atq; ita
Delendus eſt, ueſtigium
Vt nec ſuperſit ipſius.
11 At manſueti plurimos
Annos bonis terræ omnibus
In pace longa, & ocio
Fruentur alto: 12 utcunq; eis
Fraudem ac dolum impius ſtruat,
Vtcunq; frendat dentibus
Aduerſus inſontes ſuis.
13 Namq; interim è cælo deus
Deridet illum, quippe qui
Propè affuturum reſpicit
Caſum ruinamq́; ipſius.
14 Arcum tetendere impij,
Enſemq́; diſtrinxere, 15 quò
Et pauperem afflictum opprimăt,
Et qui uia recta ambulant,
Innoxióſq; deuorent.
16 Mucrone uerò proprio

i Hier. non ſubſiſtet peccator.

x Tal. humiles.

l Hier. cogitat impius de iuſto.

m Hier. perentiăt ſ. al. cadere faciant.

n Hier. in uia.

10 Et adhuc puſillum & non erit peccator, quæres pec atum eius & i non inuenies.

11 x Manſueti autem hæreditabũt terram, & delectabuntur in multitudine pacis.

12 l Obſeruabit peccator iuſtum & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.

13 Dominus autem irridebit eum, quoniã proſpicit quòd ueniet dies eius.

14 Gladium euaginauerunt peccatores, intenderunt arcum ſuum.

15 m Vt decipiăt pauperem & inopẽ: ut trucident rectos n corde.

16 Gladius eorum intret in corda ipſorum, & arcus eorum confringetur.

Contrà quàm opinabantur, in
Præcordia ingreſſo ſua,
Suiſque fractis arcubus
Breui peribunt: quare eis
Fœlicitatem ne inuide
Suam, aut bonorum copiam.

17 Melius eſt modicum iuſto, ſuper diuitias peccatorum multas.

17 *Habere namque paululum,*
Iuſteq́; partum qui poteſt:
Fœlicior multo eſt eo,
Qui congregatas plurimas
Per fas nefasq́; opes habet.

18 Quoniam brachia peccatorũ conterẽtur o confirmat' autẽ iuſtos dominus.

18 *Namque impiorum brachium*
Et robur ac fiducia
Frangentur: at iuſtos deus
Subſtentat atque ſuſcipit,

o Hier. ſubleuat.

19 Nouit dominus dies immaculatorũ, & hæreditas eorum in æternum erit.

19 *Curaq́; ſunt ipſi dies*
Ac anni eorum: quamq́; eis
Fruendam & utendam dedit,
Erit perennis iugiter,
Ac ſempiterna hæreditas.

20 Non confundẽtur in tempore malo, & in diebus famis ſaturabuntur, quia peccatores peribũt.

20 *Nec tempore in læuo ſua*
(Quæcunque eis mala ingruant)
Fiducia bona excident,
Quin inualeſcenti fame
Satis futurum eſt ac ſuper,
Quo ſeſe alant & nutriant.
Quando interim omnes improbi
Fame peribunt ac ſiti:

21 p Inimici uero domini mox ut honorificati fuerint & exaltati, deficientes quemadmodum fumus deficient.

21 *Et qui deo aduerſati erunt,*
Vtcunque dignitatis &
Auctoritatis principem
Nunc obtinent locum, tamen
Agnorum adeps ut pinguium

p Hier. Et inimici domini gloriãtes ut monocerotes cõſumentur, ſicut fumus conſumentur.
Fel. Et inimici domini uelut adeps agnorũ defecerunt, in fumo defecerunt. San. Inimici domini erunt, ſicut precioſi agni defecerunt.

Admota ad ignem protinus
Liquatur. haud ſecus ſua
Cum gloria illa in aëra
Soluentur, ac fumos leues.
22 *Peccator autem mutuum*

22 Mutuabitur pec cator & non ſoluet, iuſtus autẽ miſeretur & retribuet.

A proximo quum ceperit,
Non reddit indigentibus:
Contrà quod eſſe uiderit
Opus, benignè uir pius
Vltróq; donat, uel ſine
Spe prorſus ulla quod ſuum eſt

q Heb. qui benedicti fuerint ab eo.

Integrum habendi. 23 *Hunc in modum*

23 Quia q benedicentes ei hæreditabunt terram, r maledicentes autem ei disperibunt.

Qui largiuntur pauperi,
Et largienti diuiti

r Heb. maledicti ab eo.

Ac pauperem bonis ſuis
Impertienti qui bona
Et proſpera optant ac uolunt,
Hæreditate illos deus
Donabit iſtic optima.
At qui male optant ac uolunt,
Nec largiuntur pauperi,
Viuentium eruentur è
Terra, neque hic longos dies
Agent: 24 *piorum autem deus*

24 Apud dominũ greſsus hominis dirigentur, & uiã eius uolet.

Greſſus uirorum dirigit,
Vt quo locorum cunque eant,
Tuti ambulent, & quod genus
Vitæ, inſtitutúmq; & modum
Elegerint, ſibi placens
Oſtendet ac gratum fore.

ſ Hie. & Fel. ſuſtentat manum eius.

25 *Si quando uerò uir pius*

25 Quum ceciderit non collidetur, quia dominus ſ ſupponit manum ſuam.

(Prout nihil firmum eſt) ruit,
Haud ſpe ſine ulla corruit:

At illico manu ipſius
Deus prehenſa illum erigit,
Et ambulanti illi manum
Supponit, ut ne corruat,
Nec indigere unquam ſinit.

26 Iunior fui etenim ſenui, & nõ uidi iuſtũ derelictũ, nec ſemen eius quærens panem.

26 Nam iunior quondam fui,
Et denique euaſi ſenex:
Nunquam tamen uidi pium
Iuſtumq; deſeri à deo:
Neque huc redactos liberos
Ipſius, ut penuria

27 Tota die miſeretur & cõmodat, & ſemẽ illius in benedictione erit.

Victus laborarent, 27 licet
Benignitate in pauperes
Multa uteretur, & daret
Vltro indigenti mutuum,
Sed abſq; ſpe ulla & fœnore.
Contrà autem abundare omnibus
Bonis uidemus poſteros
Ipſius, & ſemper bene

28 Declina à malo & fac bonũ, & inhabita in ſeculum ſeculi.

Habere. 28 Qui bene ergo uis
Tibi eſſe, deſine à malo,
Et quod bonum eſt ſectare: ſed
Attende primùm ut neminem
Lædas, deinde ut omnibus
Prout facultates ferent,
Te liberalem præbeas:
Eóſq;, quatenus potes,
Et re tua & uerbo adiuues:
Sic fiet ut terram diu
Cum pace & otio incolas.

29 Quia dominus amat iudiciũ, & nõ derelinquet ſanctos ſuos in æternum conſeruabuntur.

29 Nempe æquitatis eſt amans
Iuſtiq;, nec ſuos deus
Vnquam indigentes deſerit:

Sed curat illos anxiè
Seruatq́;. 30 contrà autem impij
Exterminabuntur ſuis
Cum liberis & poſteris.

30 Iniuſti punientur, & ſemen impiorum peribit.

31 Quando interim terra ut ſua
Iuſti fruentur ac pij,
Diutiusq́; illam incolent.

31 Iuſti autem hæreditabunt terram, & inhabitabunt in ſeculum ſeculi ſuper eam.

32 Nam lingua iuſti nil niſi
Quod utile eſſe nouit aut
Salubre tractat, quodq́; ſit
Prudentiæ affine, ac bonum
Æquúmue. 33 Legem enim dei

32 Os iuſti meditabitur ſapientiam, & lingua eius loquetur iudicium.

In corde ſecum geſtitat:
Quæ ſi præit, quam ſemitam,
Et quam uiam cunque ingredi
Optabit, à lapſu pedes

33 Lex Dei eius in corde ipſius, & non ſupplantabuntur greſſus eius.

Tutos habebit: 34 & licet
Obſeruet omnibus uijs
Iuſtum impius, nullaq́; non
Exploret arte quomodo
In retia incluſum ſua

34 Conſiderat peccator iuſtũ, & quærit mortificare eum.

Protrudat: 35 Haud tamen deus
Illum in manu eius deſeret,
Vel arbitratui ipſius
Permittet, aut ſontis loco

35 Dominus autem non derelinquet eũ in manibus eius, nec damnabit eũ quũ iudicabitur illi.

Heb. iudicabitur ipſe.

Habebit: etſi talem eum
Exiſtimarit impius,
Sententiaq́; iudicis
Damnari iniqui & improbi
Curauerit. nam iugiter
Adeſt ei deus, ſuamq́; ei
Sartam atque tectam & integram
Conſeruat innocentiam.

36 Expecta dominũ & cuſtodi uiam eius, & exaltabit te ut hæreditate capias terrã: quũ perierint peccatores, uidebis.

36 *Ergo in deum ſpera, atque eum*
Pauliſper expecta, & mane,
Iuxtáq; præſcripta illius
Ac iuſſa uiue & ambula:
Teq́; ille in altum extollet, &
Hæreditariam tibi
Donabit omni tempore
Terram obtinendam: & quum impij
Perdentur, intueberis
Securus, & tutus. 37 *neque*
Enim inſolens res aut noua eſt,
Ruina caſuſq́; impij.
Vidi impium olim & improbum
Terrore formidabilem, &
Expanſum ut annoſam arborem,
Inſtarq́; lauri uiuidum &
Semper uirentem: 38 *paululum*
Poſt temporis pertranſii,
Et iam locorum nuſquam erat.
Quumq́; ipſe ſcrutarer locum,
Quo floruiſſet antea,
Non repperi, iam iamq́; enim
Abſceſſerat ſic illius
Vt ne unicum planè quidem
Veſtigium ſuperforet.
39 *Cura ergo ſemper ut tibi*
Curæ ſit innocentia,
Et æquitatem, quod potes,
Tuere: nam qui ſe geret
Recta atque mente ſimplici,
Æterna pax illum manet:
Quin & perenne gaudium, ac
Beatum habebit exitum.

37 Vidi impiũ ſuperexaltatũ, & eleuatũ ſicut u cedros Libani.

38 Et tranſiui, & ecce non erat: quæſiui eũ, & non eſt inuentus x locus eius.

39 Cuſtodi innocentiã & uide æquitatẽ, quoniam y reliquiæ ſunt homini pacifico.

u Hier. indigenã uirẽtem. Fel. laurus uiridis.

x Heb. deeſt.

y Hier. quia erit ad extremũ uiro pax.

z Hier. nouiſſimum impiorum peribit.

40 At impij omnes funditus,
Simulq́; delebuntur, &
Vnà peribunt: denique
Merces eorum, caſus &
Ruina: 41 contrà autem à deo
Iuſtis, pijsq́; erit ſalus:
Queis robur ille eſt ac fuit,
Eritq́; tempore aſpero,
42 In poſterumq́; illis opem
Semper ſalutarem adferet,
Sicariorumq́, omnium
& impiorum de manu
Seruabit erutos: quia
Spem collocarunt & ſuam
Fiduciam illo in unico.

40 Iniuſti autem deperibunt ſimul, z reliquiæ impiorum interibunt.

41 Salus autẽ iuſtorũ à domino, & protector eorum in tempore tribulationis.

42 Et adiuuabit eos dominus, & liberabit eos, & eruet à peccatoribus, & ſaluabit eos, quia ſperauerunt in eo.

ARGVM. PSAL. 38.

In perſecutione Abſalonica uidetur editus à Dauide hic pſalmus, quo tẽpore morbo quodã grauiore ad uindicanda ſcelera ſua correptus à deo, eius in ſe iram etſi cõmeritus, deprecatur, obiter morbi uehementiam, amicorum infidelitatem & defectionem, ſuamq́; patientiam proponens. Deinde ex ſua in deum fiducia, peccatorumq́; ſuorum confeſſione ſpem bonã concipit ſibi tandem deum adfore. Cõgruens & aptus eſt pſalmus ad deprecandam in ægritudine dei iram.

Pſalmus Dauid ad memorandum.

Pſal. 38. Ode dicolos diſtrophos, conſtans primo metro glycenico, altero aſclepiadæo.

1 NE me durius ô deus
Obſecro, furibundéue reum argue,
Neu pro commerito meo
In feruore animi corripe. nempe quis

1 Domine ne in furore tuo arguas me, neq; in ira tua corripias me.

Quod tam fœdum agitat uulnus, ut integrum
Et ſanum ſuperet nihil.

c Hier. Euigilaui & afflictus ſum. Fel. colliſus ſum & contritus ſum. San. debilitatus ſum & attritus ſum.

8 *Quare afflictus & oppreſſus in hunc modum*
Non planctus hominum modo, aut
Humanos gemitus edere cogor, at
Præ cordis gemitu mei
Rugire haud aliter quàm impatiens famis,
Ieiuniſque leo ſolet.

8 c Afflictus ſum & humiliatus ſum nimis, rugebā à gemitu cordis mei.

9 *Scis autem quid ego optem aut cupiam deus,*
Nec deſyderium anxium,
Celariue poteſt te gemitus meus.
Noſti morbi etiam mei
Et cauſſam, & quo opus illi eſt medicamine:
Quod ſolus potis es dare.

9 Domine ante te omne deſyderium meū, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

d Hier. fluctuabat. Fel. circuiuit.

10 *Vt'q; undis agitatum mare feruidis*
Nullo ſtare loco ualet,
Clamorem horribilem cum fremitu ciens:
Sic ſubſultat, & undique
Dum morbo hoc agitur, cor mihi palpitat,
Atque altos gemitus ciet:
Ac me prorſum etiam deſtituit meum
Robur: nulla'q; iam meis,
Vt lucem aſpiciant, uis oculis ineſt.

10 Cor meū d conturbatum eſt, dereliquit me uirtus mea & lumen oculorum meorū & ipſum nō eſt mecum.

e Hier. Chari mei & amici mei quaſi contra lepram meam ſteterūt. Fel. Diligentes me & ſocij mei ex aduerſo plagæ meæ ſtabant.
f Hier. irruebant. Fel. poſuerunt tendiculas. San. Illaquearunt.]

11 *Noti quinetiam mei,*
Et chari è regione ac procul à meo
Stabant ulcere fœtido.

11 e Amici mei & proximi mei, aduerſum me appropinquauerunt & ſteterunt.

12 *Affineſque mei, quorum ego debui*
Sperare auxilium atque opem,
A me longè aberant: qui'q; odio meam
Vitam lethifero oderant,
Perdendæq; inhiabant animæ meæ
Inſonti licet: ij modò
Vim fecere mihi: tendiculis modò

12 Et qui iuxta me erant de longe ſteterunt, & f uim faciebant, qui quærebant animā meam.

Inuaſere meum in caput.

13 Et qui inquirebant mihi mala locuti ſunt g uanitates, & dolos tota die meditabantur.

13 Quiq; in nos meditantur mala, nec bene
Nobis ex animo uolunt,
Totos nil aliud ſecum agitant dies,
Quàm quo me illaqueent dolo.

g Hic inſidias Fel. & San. prauitates.

14 Ego autẽ tanquã ſurdus non audiebã, & ſicut mutus non aperiens os ſuum.

14 Ipſe autem interea non ſecus atque ſi
Surdis auribus ac ſine
Lingua eſſem, ſilui murmura ad omnia:

15 Et factus ſum ſicut homo nõ audiẽs: & non habẽs in ore ſuo redargutiones.

15 Et tanquam nihil audiens,
Ac ſurdo ſimilis, diſſimulare ea
Me conuicia compuli:
Nec quidquam obijcere aduerſus eos animum
Induxi penitus meum.

16 Quoniã h in te domine ſperaui⁹ tu exaudies me domine deus meus.

16 Reſpondebis enim nomine eis meo,
Nimirum quia ſpem meam
Omnem in te poſui & conſtitui unicum.
Quapropter nihil ambigo,
Quin noſtram ipſe precem protinus audias.

h Hier te expectaui.

17 Quia dixi nequãdo i ſupergaudeant mihi⁹ inimici mei, & dũ cõmouentur pedes mei ſuper me magna locuti ſunt.

17 Orandum inter enim tibi
Fundendumq; preces ſæpius, hæc ego
Dicebam: ſimul atque pes
Nutauit meus, extollitur, & ſuas
Criſtas erigit, ac mihi
Inſultat meus hoſtis, quaſi tu tuum
Seruum abieceris: aſt ego
De te ſpero parens & deus optime,
Abiectus licet ac miſer,
Quòd nil accidet unde ille diu meo
Lætari queat è malo.
Quanquam, quatenus ad me attinet, omnia
Certum eſt mi potius pati,
Quàm de te facere aut iuſtitia tua
Omnino querimoniam: at

i Hier. inſultent mihi. Fel. Letentur propter me. i. meo malo.

Sic me comparo componoq́;, poſtmodum
Nil durum ut reputem aut graue,
Quod me ferre uoles. 18 *Tergus enim meum*
Ad dira offero uerbera.
Nam noſtri quoties flagitij ſubit,
Quàm indignis etiam modis
Offendi bonitatem immodicè tuam:
Tunc incredibilis dolor,
Non tam letiferi uulneris illius,
Quàm eius criminis horridi;
Seſe iugiter offert oculis meis,
Et mentem grauibus meam,
Curis ſollicitat: 19 *Sed quoniam ſcelus*
Planè confiteor tibi,
Nec iam diſſimulo ſed doleo anxius
Offendiſſe deum meum:
Conſultum hinc mihi belliſſimè, & optimè
Cautum exiſtimo: nec iam erit
Vt quidquam dubitem quin faueas mihi.
20 *Quanquam hoſtes magis ac magis*
Viuunt atque ualent, & numero inualent
Creſcunt inq́; dies mei,
Et quicunque odijs me grauibus petunt
Nullo commerito meo.
21 *Id uerò parum erat ni mala pro bonis*
Inſonti mihi redderent,
Quos olim officijs demerui omnibus,
Et clàm detraherent, ob id
Tantum quòd ſtudio diſſimili bona
Sectarer, maláq; oderam.
22 *Quare tandem ades in ſubſidium meum,*
Nec me deſere, longiúſue
Abſcede: 23 *imò cito accurre ſalus mea,*

x Hie. plagas Fel. interitum.

l Heb. anxius ero propter peccatum meum.

m Hier. mendaciter. Fel. falſo.

n Hie. aduerſabantur mihi Fel. impediēt me.

o Heb. elongeris.

p Heb. feſtina.

18 *Quoniam ego x in flagella paratus ſum, & dolor meus in conſpectu meo ſemper.*

19 *Quoniā iniquitatem meam annunciabo, & l cogitabo pro peccato meo.*

20 *Inimici aūt mei uiuunt, & confirmati ſunt ſuper me, & multiplicati ſunt qui oderūt me m iniquè.*

21 *Qui retribuunt mala pro bonis n detrahebant mihi, quoniā ſequebar bonitatem.*

22 *Ne derelinquas me domine deus meus, ne o diſceſſeris à me.*

23 *p Intende in adiutoriū meū domine deus ſalutis meæ.*

Ac me protinus adiuua.

ARGVM. PSAL. 39.

Siue in ægritudine corporis, ſiue animi quapiam afflictione ob inimicorum perſecutiones et inſidias conſtitutus David hunc pſalmum compoſuerit, patientiam in eo ſuam oſtendit, qui neque aduerſus deum ob ægritudinem, neque aduerſus hoſtes ægroto conuiciantes expoſtularit. Deinde ſe malorum tandem oppreſſione coactū et uitæ pertæſum uerba ad deum feciſſe, et ab eo numerum dierum ſuorum qui ſupereſſet quæſiuiſſe ait. Denique hominum uanitate et inanitate propoſita ab uno deo precatur auxilium. Vnicè ualet Pſalmus ad continendam piorum in afflictione murmurationem.

Victori pro Idithum Pſalmus David.

Pſal 39. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro iambico trimetro, altero iambico dim tro.

a Dixi. cuſtodiam uias meas, ut non delinquam in lingua mea.

2 P Ropoſuerā obſeruare longè quàm antea,
Multóq; diligentius
Vias meas, meq; abſtinere non modo
(Quanquam graui urgerer malo)
Ab impotentia, ſed ab indignis quoque
Viro querelis, ª ac meam quoque
Arcere freno linguam, acerbè me licet
Inceſſeret probris, meamq;
In calamitatem perditus ac petulans homo
Inſtaret: ut ne quam darem
Calumniandi occaſionem ei: me enim
Obſeruat ille iugiter,
Si forte quidquam animo impotenti erga deum
Iratus euomam meum.
3 Quapropter & ſilere certum erat, uelut

2 a Poſui ori meo cuſtodiam, quū conſiſteret peccator aduerſum me.

3 b Obmutui & humiliatus ſum & ſilui à bonis, & dolor meus renouatus eſt.

a Hier. cuſtodiam os meum ſilētio. San. cuſtodiā ori meo clauſuram. Fel. cuſtodiā ori meo capiſtrum.

b Heb. obmutui ſilentio.

c Hier. & Fel. conturbatus eſt.

83

Si mutus omnino forem &
Elinguis (aſt ita ut à bonis uerbis quoque
Me continerem, non ſecus
Atque à malis) abiectiorem'q; omnibus
Præſtare me: ſed interim
Longè ingraueſcat & fit irritatior,
Dolorq; crudeſcat meus.
4 *Nam tum incaleſcebat mihi cor, tunc ego*
Æſtu doloris anxius
Quum cogitarem, & mecum animo perpenderem
Quantis, quibúſue eſſem in malis,
Non aliter æſtuabam & ardebam, mea
Quàm ſi ignis ingens intima
Præcordia inflammaret. 5 *hic ego tum amplius*
Linguam tenere non ualens
Nec ſpiritum, hæc coactus in uerba efferor:
6 *Finem mihi meæ ô deus*
Vitæ indica, quotq; illi adhuc reſtant dies:
Vt quid mihi deſit ſciam,
Quantumq; in ijs uerſari oportet miſerijs.
7 *Compertum enim eſt, dies meos*
Certos, ſtatóſque præſcientia in tua
Fore, atque menſurabiles,
Vixq; eſſe longitudinis palmi unius,
Quos tu tenes omneis uelut
Digitos tuos, quin iſtius uitæ quoque
Quam degimus, tempus nihil
Eſt, ſi modo nos æternitatem illam tuam
Conſyderamus, 8 *nempe homo*
Ipſiſſima eſt inanitate inanior,
Ipſiſſima imò uanitas.
9 *Qui tanquam imago uana & umbra inutilis*
Nil permanens habet, nihil

d Heb. menſuram.
e Fel. quàm breuis temporis ego.
f Hier. breues poſuiſti dies meos, & uita mea quaſi nõ ſit in conſpectu tuo. Fel. Ecce ad menſurã pugillorũ poſuiſti dies meos, & tempus meũ ac ſi non eſſet corã te. San. ad mẽſuram quatuor digitorũ.
g Hier. ſtans ſemper. Fel. permanens.
h Fel. Verũtamẽ uanè tumultuati ſunt.

4 Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardeſcet ignis.
5 Locutus ſum in lingua mea: domine notum fac mihi finem meum.
6 Et d numerum dierum meorũ quis eſt, ut ſciam e quid deſit mihi.
7 f Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos, & ſubſtantia mea tanquam nihilum ante te.
8 Veruntamen uniuerſa uanitas, omnis homo g uiuens.
9 Veruntamen in imagine pertranſit homo, h ſed & fruſtra conturbatur.

Solidum: at tumultuatur ac ſemper fremit,
Et turbulentis fluctibus,
Animiq́; morbis agitur, ac furijs ſuis
Vexatur: aut mani enim
Pauore perterretur, aut libidine
Ardeſcit effreni, modò
Temerè impudenti gaudio exultans, modò
Confractus ægritudine.

10 *Theſaurisat, & ignorat cui congregabit ea.*

10 *Omitto uerò quàm inhiet ad pecunias,*
Quo iure quáq; iniuria
Labore multo congerendas, nec ſibi
Nec liberis forſan ſuis.
Namq; illa planè immenſa cui bona congreget,

11 ‡ *Et nunc quæ eſt expectatio mea? nõne dominus? & ſubſtantia mea apud te eſt?*

Ignorat. 11 *hinc iſtæc ego*
Quum uideam aperte, uanáq; humana omnia
Sciam eſſe, cuinam fidere,
Aut quo deinceps debeo niti, niſi
Te ſolo & uno mi deus!
Ad ſingularem igitur tuam me totum, opem
Conuerto, te unum contuor.

‡ *Hier. nunc ergo quid expecto domine? præſtolatio mea es tu.*

12 *Ab omnibus iniquitatibus meis erue me, opprobriũ inſipienti ✕ dediſti me.*

12 *Age ergo ſerui miſereat dominum ſui:*
Iam ſupplici tuo omnia
Peccata dona, nec ſine inſipientibus
Ludibrio me eſſe hoſtibus.

✕ *Heb. ne ponas me.*

13 *Obmutui & nõ aperui os meũ, quoniã tu feciſti: amoue à me plagas tuas.*

13 *Namque ipſe quondam calamitatem quum meam*
Opprobrio atque iniurijs
Petulantibus uexaret hoſtis inſolens,
Obmutui, neque hiſcere
Aduerſus illum ſum auſus: etenim noueram
Mihi uoluntate hæc tua,
Prudentiæq́; conſilio tua omnia
Contingere: atqui iam ſatis
Superq́; pœnarum dedi. aufer paululum

84

Manum tuam armatam ô deus.
14 Nam quum ipſe tu me affligeres, parum abfuit
Quin deſtitutus uiribus
Vitáq;, deficerem: increpare tu quidem
Quos diligis ſoles, patríſque
In eos ſeueritate animaduertere: 15 ſed &
Nonnunquam eouſq; prodit, ac
Procedit iracundiæ affectus tuæ,
Vt criminis memor ſui
In lachrymas liqueſcat, ac totus fluat
Peccator: utq; tinea
Longo ſitu indumenta rodit, ita tu cum
Tabefacis: nimirum ob id
Vt agnito primum deo, ſe poſtmodum
Rem purè inanem & friuolam
Fore, nec aliud quid præter hominem intelligat,
Quantumlibet magnus ſiet,
Multáue mentis atque mira corporis,
Raráq; dote præditus.
16 Tu ergo miſericordiæ parens deus,
Orationem filij
Exaudi: & illam ſupplicis ſerui tui
Clamantis ad te, obſecro, ne
Contemne uocem, néue lachrymas meas
Repudia, 17 atque iniurias
A perduellibus mihi factas meis
Tu ne oſcitanter præteri,
Aut diſſimula: nam mundo in iſto ſic ago,
Non tranſeuntem patriam
Poſſeſſor uti perpetuus incolens: ſed ut
Futuram apud te quæritans
Peregrinus ut mei patres atque incola.
18 Ergo antequam uita exeo,

l Hier. contētione. Fel. uulnere. Sabello.

m Hie. Et poſuiſti quaſi tineā deſiderabilia eius. Fel. tabeſcere feciſti uelut tineā precioſū eius.
n Heb. uanitas.

o Heb. ad lachrymam meā ne obſurdeſcas uel ſileas. Iūgunt enim initiū ſequentis uerſus cū fine huius.

p Hier. parce mihi ut rideam. Fel. declina à me & corroborabor.

14 l A fortitudine manus tuæ ego defeci in increpationibus propter iniquitatem corripuiſti hominē.

15 m Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animā eius: uerūtamen n uane contur batur omnis homo.

16 Exaudi orationē meam domine, & deprecationē meam o auribus percipe, lachrymas meas.

17 Ne ſileas, quoniā aduena ego ſum apud te & peregrinus, ſicut omnes patres mei.

18 p Remitte mihi ut refrigerer priuſquā abeā, & amplius non ero.

Remiſſius mecum ô deus, atque lenius
Age, & ſeueram paululum
A me manum tuam abſtine, priuſquam ab hac
Miſerrima uita emigrem,
Pauliſper ut me recreem: tum ſi uoles
Viſumq́; erit, nullus ſiem.

ARGVM. PSAL. 40.

Graui aliquo periculo ſiue ex morbo ſiue ex hoſtili perſecutione liberatus David, gloriatur hoc pſalmo à Deo auditum ſe eſſe, una in nomen domini fiducia beatitudinē metiens: Quapropter non iam externa animalium, ſed interna et ſpiritalia laudum ſacrificia, in prædicanda eius iuſtitia et miſericordia illi ſe libaſſe affirmat. Deinde obruentibus ſe uicijs purgari et inimicos ſuos pudefactum iri precatus, ad exultandum fideles inuitat, totamque ſuam in deū ſpem collocat. Et hæc quidem de Dauide, quod ad hiſtoriam pertinet. Nihil autem uetat, imò Pauli auctoritas cogit ut de Chriſto propheticè in perſona Dauidis conſcriptum pſalmum intelligamus. Nam ad Heb. cap. 9. 10. & 11. huius pſalmi uerſiculos, de Chriſto et eius nouo per legalium ceſſationem ſacrificio Paulus interpretatur. Chriſtus ergo exauditum ſe à patre, totúque liberatum miſerijs eccleſiæ ſuæ congratulās Dei legem, euangelium ſcilicet, eccleſijs ſe prædicaſſe ait. Quòd autem hoc pſalmo et pleriſque alijs Chriſtus loquens peccatorum ſuorum meminit, non de ſuis (quippe qui peccatum non fecit) ſed membrorum ſuorū. i. noſtris peccatis, quæ ſua expiando fecit, intelligere ac loqui cenſendus eſt. Appoſitus eſt pſalmus ad confirmandam noſtram erga deum quibuſcunque in periculis fiduciam.

Victori Pſalmus David.

Pſal. 40. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro Heroico, altero iambico dimetro.

1 *Expectans expectaui dominū, & intendit mihi.*

1 Nxius expectans dominū ſuſpiria ab imo &
A Ægro trahebam pectore:
Quādo ille afflictū miſeratus, præſtitit ultrò

85

Seſe pium: atq; aurem ſuam
Terrarum ex imo clamanti è cardine cœli
Accommodauit: [2] ac preces
[a] Hier. de lacu ſonitus, de luto cœni.
Clamoremq; meum confeſtim exaudijt: & me
Profundiore de lacu,
Eq; illo puteo lutulento extraxit: ubi undis
Afflictionum ex gurgite
Obrutus, atq; hominum planè deſertus ab omni
Ope & fauore, cœlitus
Sperabam auxilium: nec me ſpes illa feſellit.
Nam fœtido me de lacu
Illo, ubi nec pedibus conſiſtere, nec ratione
Vlla ingredi, uel inde me
Eximere implicitum poteram, mox eruit ille:
[3] Et fœculento de loco
Excelſum ſtatuit præcelſa in rupe, uiamq;
Per quam ambularem munijt
Tutã planè: [4] atq; hinc noſtræ noua carmina muſæ
[b] H. laudem.
Seſe offerunt. tantis enim
Officijs abs te cumulatis, ſit noua ſemper
Deum celebrandi meum
Cauſſa: nouo quapropter carmine (ni uolo haberi
Et ore cenſeri omnium
Immemor officij, atq; hominum ingratiſſimus) illi
Par eſt ut hymnos iugiter
Conſecrem, totq; illa dei in me munera cantem.
[c] Hier. qui poſuit dominum confidentiam ſuam.
[5] Quæ poſteaquam uiderit
Et ſecum bona pars hominum reputauerit, ingens
[d] Hier. non eſt auerſus ad ſuperbias pompáſque mendacij. Fel. non reſpexit ad ſuperbos & diuertẽtes mendacio.
Tenebit illos & timor
Et pauor: ac poſt hæc domino confidere, & illo
Niti atq; ſperare unico
Incipient. [6] at fœlicem nimis atq; beatum
Qui ſpem reponit in deum

---

2 Et exaudiuit preces meas, & eduxit me [a] de lacu miſeriæ & de luto fæcis.

3 Et ſtatuit ſupra petram pedes meos, & direxit greſſus meos.

4 Et immiſit in os meum canticum nouum, [b] carmen deo noſtro.

5 Videbunt multi & timebunt, & ſperabunt in domino.

6 Beatus uir [c] cuius eſt nomen domini ſpes eius, [d] & non reſpexit in uanitates & inſanias falſas.

Conſtituitq; ſuam:neq; uerò ad inania ſeſe
Conuertit,aut eos habet
In precio,quos faſtoſi dementia mundi,&
Mera illa uanitas iuuat.

7 [e] Multa feciſti tu domine deus meus, mirabilia tua, & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.[f]

[e] Hier. multa feciſti tu domine deus meus mirabilia tua, & cogitationes tuas pro nobis, non inuenio ordinem coram te. Bael. multa feciſti domine deus meus mirabilia tua, & cogitationes tuæ erga nos, non eſt comparatio tibi.

7 Plurima patraſti miracula,multa benignè
Et liberaliter deus,
Non nobis modò ſed cunctis fidentibus in te
Feciſti:& hæc non nunc modò
Primum,ſed multis ante iſthæc tempora ſeclis.

8 Annunciaui & locutus ſum,multiplicati ſunt ſuper numerum.

[f] Hier. ſi narrare uoluero & numerare, plura ſunt quàm uel narrari queant. Bael. narrabo & loquar, præualuerunt ut enarrem.

8 At illa quis fando explicet?
Scilicet infinita adeo ſunt,nemo ut eorum
Vel cogitando conſequi
Partem ullam minimam poſſit:quorum rationem
Modũmq; ſi fors quiſpiam
Aut uiam mire cupit,ſi tot benefacta recenſet
Queis immerentes afficis,
Si q̃ ſollicitus noſtri q̃q; anxius ipſe es,
Conſyderat:nullum tibi
Inueniet ſimilem.hæc equidem tua conſilia olim &
Portenta tam ſtupenda dum
Percipere & uerbis confido exponere poſſe,
Spe falſus excido mea.
Tam ſunt multa etenim ut dicã,tam grandia,nunq̃
Vt cogitari aut percipi
Poſſint.

9 Sacrificium & oblationem noluiſti, aures autem [g] perfoſti mihi.

[g] Hier. Fodiſti. Bael. perforaſti.

9 Quum uerò tibi nec libamina,nec tam
Gratæ ſient placentulæ,
Nec te adeo uituli delectet uictima cæſi,
Quàm mens uiri boni ac pij:
Sicut in æternum addicto Moſeia ſeruo
Aurem forari lex iubet:
Sic tua ad obſequia æternùm,& mandata parato
Aurem forauiſti mihi,
Et tua fodiſti capienda ad iuſſa patentem.

86

A tuerò, non aures modo
Quinetiam aptaſti totum mihi corpus, ut ipſum
Totum dicarem me tibi,
Et conſecrarem: 10 quem nulla holocauſta, nec ullas
Piaculares uictimas
Quærere quum ſcirem, tunc dixi: en mi pater adſum.
11 Namq; in priore pagina
Et capite adſcriptũ eſt, ipſoq; uolumine libri,
De me, ut uoluntati tuæ
Obſequar, & quod uis faciam: quid enim mihi poſſit
Acceptius uel gratius
Iniungi? tua nempe meis infixa medullis
Lex intimis, ſic me afficit,
12 Ne dubitem tota populi ſpectante corona,
Et ueritatis & tuæ
Iuſtitiæ ac fidei fore nuntius. en mea nunq̃
Vt tu uides ſciſq; ô deus,
Labra tuas ceſſant meditato carmine laudes
Cantare: 13 non enim iuuat
Iuſtitiam celare tuam: quin omnibus illam,
Quicunq; confident tibi,
In promptu eſſe palàm affirmo, facilémq; paratu,
Et uniuerſæ eccleſiæ
Quàm conſtans uerúſq; ſies & fidus, apertè
Declaro: téq; quum ſemel
Pollicitus nobis fueris, dubio procul omni
(Etſi uideris pluſculum
Iudicio tardare hominum) præſtare ſalutem:
14 Simúlq; q̃ benignus es
Et uerax, nil diſſimulans, annuntio planè.
15 Benignitatem ergo tuam,
Quam confidenter populis ego prædico, quæſo
Ne denega mihi ô deus:

h Heb. uolumine.

i Hier. uentris mei. Sanct. uiſcerum meorũ.

x Hie. & Fel. multa.

10 Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti, tunc dixi ec ce uenio.

11 In h capite [i] libri ſcriptum eſt de me, ut facerem uoluntatem tuam: deus meus uolui, & legem tuam in medio i cor dis mei.

12 Annunciaui iuſtitiam tuam in eccleſia x magna [y] ecce labia mea non prohibebo, domine tu ſciſti.

13 Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo, ueritatem tuam & ſalutare tuũ dixi.

14 Non abſcondi miſericordiam tuã, & ueritatem tuam à concilio multo.

15 Tu autem domine ne longe facias miſerationes tuas à me, miſericordia tua & ueritas tua ſemper ſuſceperunt me.

Vtq; fide ac bonitate tua confiſus, in omni
Negotio & facto meo
Non deſpondi animum: ſic & nunc me deus illis
Suſtenta & adiuua obſecro.

16 Quoniam circumdederunt me mala quorum non eſt numerus, comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.

16 *Nam grauia, atq; omnem numerum ſuperãtia, totũ*
A dobruerunt me mala:
Porrò etiam uitæ ſcelera intoleranda nephandæ
Sic me apprehenderunt, ea ut
Diſpicere aut quoquo pacto ſpectare nequirem:

17 Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei, & cor meũ dereliquit me.

17 *Nam præter id quòd grandia*
Magnáq; ſunt, tam multa etiam ſunt illa, capillos
Vt non modo æquarint meos,
Sed ſuperarint: atq; ea dum conſidero mecum,
Horreſco totus: uerùm ita, ut
Deſtituat me animus, ni mox reſpexeris, & me

18 Complaceat tibi domine ut eruas me, domine ad adiuuãdũ me l reſpice.
19 Confundantur & reuereãtur ſimul qui quærunt animam meam, ut auferant eam.
20 Conuertantur retrorſum & m reuereantur, qui uolunt mihi mala.
21 n Ferant confeſtim confuſionem ſuam. qui dicunt mihi euge, euge.

A diuueris. 18 *Quare ô deus*
Accelera, meq; ærumnis mox erue tantis:
19 *Et erubeſcant, qui meæ* *l Heb. feſtina.*
Inſidias tendunt, ac mille pericula uitæ.
20 *Pudore ſuffundantur, &*
Opprobrio, mea quos fortuna aduerſa iuuabat:
Et ſpe ſua falſi, fugam
Mox capiãt retrahántq; pedem, cedántq; retrorſum. *m Fel. operiãtur opprobrio.*
21 *Opprobrij ſui quoq;* *n Hier. pereãt poſt confuſionem ſuã. Fel. deſolẽtur iuxta præmium ignominiæ illorum.*
Mercedem referant meritam, quicunq; ſiniſtra in
Deum loquuntur, ac mihi
Inſultant: uah, dicentes: en ſtultulus ille
Qui ſpem locabat in deum

22 Exultent & delectentur ſuper te omnes quærẽtes te, & dicant ſemper magnificetur dominus qui diligunt ſalutare tuum.

Ponebátq; ſuam: 22 *contrà deus optime, qui te*
Nituntur uno, gaudio
Exultent incredibili, dicántq; , ſalutis
Quicunq; amantes ſunt tuæ:
Magnifica illa dei eſt, immenſáq; gloria noſtri.

23 Abiectus autem ſim licet,
Auxilióq; hominum planè deſertus ab omni:
Certiſſimè ſcio tamen,
Quòd curam geret ille mei pater optimus, 24 ergo
Quum ſis ſalus mea ô deus,
Perfugiumq́; meum, accelera, méq; omnibus iſtis
Mox erue & ſolue à malis.

23 Ego autem mendicus ſum & pauper, dominus ſollicitus eſt mei.

24 Adiutor meus & protector meus tu es, deus meus ne tardaueris.

ARGVM. PSAL. 41.

Graui quapiam ægritudine afflictus David, inimicis fabula erat, aſſerētibus à deo deſtitui, & peccatorum ſuorum commerito derelinqui: ideo beatum pronuntiat eum, qui egenorum & ægrotorum curam habet: deinde aduerſum inimicos, qui ægrotantem inuiſebant exploraturi num eo morbo interiret, expoſtulat: ſimiliter & aduerſum fictos amicos. Demum à domino deo adiutum ſe eſſe lætatur. Et hæc quidem de Dauide iuxta hiſtoriam. Quia tamen Chriſtus Io.13 uerſiculum decimum de Iuda aduerſum ſe interpretatur, de Chriſto quoq; pſalmus intelligitur: qui quum diues eſſet ac potens, noſtra cauſa æger factus et egenus, beatos aſſerit eos, qui ſui pauperumq́;, quos ſuos eſſe ducit, curam habuerint: Deinde aduerſus Iudæos palàm inimicos, fictūq; amicum et proditorem Iudam expoſtulat, confidens ſe tandem à deo patre reſuſcitatum, et malis omnibus liberatum iri. Excitat nos pſalmus ad egenis et ægrotis ſubueniendum.

Pſalm. 41. Ode Dicolos Diſtrophos, conſtans ſicut pſal. 15.

1 Beatus, ac nimis
O Beatus ille, qui indigenti & ægro
Exprobrat nihil: neq;
Verò modo ullo ob ægritudinem ipſum
Deijcit, perinde quaſi
Ob noxias eum deus ſuas, &

1 Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperē, in die mala liberabit eum dominus.

Grande crimen, ullaue
Admiſſa non ferenda prorſus à ſe
Reprobauerit: magis
Autem rem apud ſe cogitans, deiq;
Prouidentiam probans,
Hæc omnia illius bono futura
Cenſet: ac deum ſuis
Gnatum benignè commonere flagris.
Imò quam poteſt habet
Curam ipſius, iuuátq; quantum in illo eſt.
Hanc qui opinionem habet,
Iuuátq; egenum qua poteſt uia, illum
Tempore aſpero deus
Ab omnibus periculis maliſq;
Liberabit eruens:
Et curam habebit ipſius perinde ac
Filij. ² nec ambigo
Quin magnifici dei uſq; magna & ingens
Liberalitas eum
Egentem & afflictum in neceſſitate
Adiuuet: nam & is deo
Curæ eſt, uel ut qui maxime, ac ubi uſq; ad
Vltimum periculum
Inceperit decumbere, & inferorum
Limini eſſe proximus,
Mox ſanitati priſtinæ integræq;
Reddet: atq; eum bonis
Deus beatum faciet omnibus, quæcunq; habere q̃diu
Hîc deget, optabit: neq; in ſuorum
Hoſtium manus ſinet
Et arbitrium uenire ³ quin dolere
Atq; habere perperam

² Dominus conſeruet eum & uiuificet eum & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius.

³ Dominus ª opem ferat illi ᵇ ſuper lectũ doloris eius, uniuerſum ſtratum eius uerſaſti in infirmitate eius.

ª Feel. confortabit eum.

88

Si cœperit,præſto eſt deus & paratus
Vt medelam ei ferat:
Et quo ſuauiúſue molliúſue
Ægritudinis ſuæ
Diebus ipſis decubet,benignè,
Vt'q; ſic loquar,ſuis
Fouebit illum manibus,& cubile
(Tam benignus eſt pater)
Verſabit eius.unus eſt enim ille
Subuenire qui poteſt.
4 Ego uerò quum graui ac periculoſa
Ægritudine angerer:
Ad te unicum ſtatim ô deus reuerti,
Talibúſq; uocibus
Clamaui:age miſereſcat obſecro te
Pauperis tui nimis
Affecti & afflicti:meámq; mentem
Vniuerſam,& omnia
Mea membra ſana:nempe ob unicam hanc rem
Quòd tibi deus meus
Peccaui,& in te grande aliquid patraui,
Langueo:neq; hinc meo
Melius futurum corpori puto,ni
Sana ſit mihi,& ſuis
Abluta mens à noxijs:ſed unus
Hanc lauare,& omnibus
Eluere ſordibus ſuis potens es.
5 Imprecantur,ac mihi
Hoſtes male ex animo uolunt:uiciſſimq̃;
Alter alterum rogat:
Quando,putas,ille occidet,ſuóſq;
Morte finiet dies,
Atq; interibit nomen eius! Iſtæc

4 Ego dixi, domine miſerere mei, ſana animam meam quia peccaui tibi.

b Pal. dicent.

5 Inimici mei b dixerunt mala mihi quando morietur & peribit nomen eius

Murmura inuicem mei
Hoſtes ciebant atq; muſſitabant.

6 c Et ſi ingrediebatur ut uideret, uana loquebatur cor eius: congregauit iniquitatem ſibi.

Si c quis autem amicitiæ
Adibat ad me nomine: ut uideret
Ægritudinis modo

c i. ſi quis ueniret tanquam mei uiſendi gratia.

Meæ exitum id faciebat, ac doloſe:
Vnum in ore, & intus in
Mente aliud habens, ad noxiam aggregat

7 Egrediebatur foras & d loquebatur in idipſum.

Noxiam: 7 deinde mox
Egreſſus à me, praua murmurabat,
Detrahebat ac mihi

d Hier. detrahet. quod autem ſequitur in idipſum. i. pariter uel ſimul: Hebræ. iūgunt cum initio ſequentis uerſus.

8 Aduerſum me ſuſurrabant omnes inimici mei, aduerſum me cogitabant mala mihi.

Abſenti: & 8 inimicos meos apertos
Mox adibat: atq; ibi
Studium omne eorum, murmur & ſuſurros
Inuicem nefarios
Congerere, & in me iniqua cogitare

9 e Verbum iniquum conſtituerūt aduerſum me. Nunquid qui dormit non adijciet ut reſurgat?

Ac loqui 9 modos quoq;
Quærere nocendi: nam graue, inquiebant,
Iſte perpetrauit, &
Flagitium inexpiabile. age ergo non eſt
Quòd timere debeat
Quiſq;, ne ab ægritudine & dolore,
Quo laborat ac male
Affligitur, ſanus ualénſq; ſurgat.

e .i. graui me ſcelere perſtrictum aſſeuerabant, indeque fore ut non ex ea infirmitate conualeſcerē.

10 Etenim homo pacis meæ, in quo ſperaui, qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem.

10 At mihi interim ô deus,
Nil tam moleſtum támq; non ferendum,
Quàm quòd is mihi intimus
Sodalis & domeſticus qui erat, quicum ſuauiter mihi
Conuiuere, & menſa pariter eadem
Victitare mos erat,
Cuiúſque ſemper in fide acquieram
Atque amore, fœdere

89

Rupto uetuſtæ omnis ſodalitatis,
Me fefellit,ac mihi
Laqueos tetendit,inſidiáſq; ſtruxit;
Vtq; ſpretum ab omnibus
Me calce ſublata altius petiuit.
11 Ergo tu mei deus — *11 Tu autem domine miſerere mei, & reſuſcita me, & retribuam eis.*
Miſerere,qui planè à meis amicis
Derelinquor omnibus:
Et ægritudine hac grauiſſima me
Libera,ac reſurgere
Fac, impij pœnas ſuæ ut luant &
Infidelitatis &
Diræ impietatis. 12 Ipſe uerò in hac re — *12 In hoc cognoui quoniam uoluiſti me, quoniam non f gaudebit inimicus meus ſuper me.*
Te potiſſimum meæ
f Hier. inſultabit. Fauere cauſſæ ſentio:quia hoſtes
Sanitate reddita
Mihi mea,quod glorientur in me
Non habent:neq; unde mea
E morte ouent,uel gaudio triumphent:
g Hie.& Fel. in ſimplicitate mea. 13 Innocentiam meam — *13 Me autem g propter innocentiam ſuſcepiſti, & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.*
Ipſe ſiquidem miſeratus ò deus mi,
Et iuuare me,& tua
Voluiſti in æternum beatitate
Perfrui:interim tamen
Ne quid mihi accidat mali aut ſiniſtri,ut
Charus ac pius pater
Tanq̃ in oculis tibi ſiem,tueris,
Méq; ab omnibus meis
Defendis hoſtibus.14 ergo quas ualemus — *14 Benedictus dominus deus Iſrael, à ſeculo & in ſeculũ fiat fiat.*
Gratias agamus ei,
Et ſempiternis ſeculis quoq; illum
Iſrael pium deum
Laudemus atq; prædicemus. Amen.

ARGVM. PSAL. 42.

Enthymius græcus putat propheticè deſcriptum hoc pſalmo populi Iudaici in captiuitate Babylonica ſuſpirium, et uehemens de regreſſu in templum et ſanctam ciuitatem deſiderium. Mihi uidetur hũc pſalmum deſcripſiſſe David, quum à furore Abſalonicæ perſecutionis exularet, neq; ei pateret in ſanctam ciuitatem ad deo ſacrificandum acceſſus: quod religioſiſſimum principem et pientiſſimum regem mirè torquebat. Hoc ergo pſalmo ardens ſuum erga dei cultum deſiderium exprimit: et exprobrantibus ſibi inimicis quòd derelictus eſſet à deo, bona ſe ſpe animat, affuturum ſibi deum ſicut olim patribus in deſerto adfuerat confidens, quanq̃ diuerſis ſubinde malis angeretur. Itaq; uel propter hoſtes deum ad ſe precatur reſpicere: deniq; bono ſe ac confidenti animo iubet eſſe. Vnicè ualet pſalmus ad conſolandos exules chriſtianos, maximè qui inter ethnicos et infideles habitant.

Victori erudiens canticum filiorum Core.

Pſalm. 42. Ode Dicolos Diſtrophos, conſtans priore metro glyconico, altero Aſclepiadeo.

1 *a Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te deus.b*

1 A D fontes uti lympidos
Confectus nimio æſtu, & rabida ſiti
Defertur celeri impete
Ceruus, quem rabies ſæua canum diu
Laßauitq; & eò impulit:
Numen tam cupidè noſtra deus tuum
Mens deſiderat & cupit,
Et deſiderio tota tui flagrat.
2 *Sed nec quidq̃ aliud ſitit,*
Quàm quòd te ſemel ô omnipotens deus

a Hier. Sicut areola præparata ad irrigationes aquarum, ſic anima mea præparata eſt ad te deus.

b Hier. & chal. ad deum fortem uiuum: cæteri hebræi, ad deum deũ uiuum.

2 *Sitiuit anima mea b ad deum fontem uiuum, quando ueniam & apparebo ante faciem dei.*

90

Amplexetur, & expleat
Te uiuace potentiq; ſuam ſitim.
Sed quando illa dies erit?
Num demum ueniet tempus & hora, quum
Adſtabo ante deum meum,
Et coràm ſpeculabor faciem ipſius.
Ac feſtos ei agam dies?
3 Nam noctéſq; diéſq; interea mihi
Vnus ſunt lachrymæ cibus:
Quum de me rogitant perditi & impij,
Quónam ſit deus in loco,
Qui nexum ſibi tot deſerat in malis:
Ille adiutor ubi eſt tuus?
Aiunt. 4 Hæc ego uerò opprobria, hæc ego
Dum conuicia cogito,
Quóq; olim numero, quáue frequentia
In templum uſq; dei mei
Deducebar, ouantéſq; homines meos
Deducebam, & ibi deo
Laudum ſacra litabamus & hoſtias
Cum pompa atq; tripudio,
Me penè ipſe animus deficit, ipſáq;
Mens me deſtituit mea.
Contrà dum fore ſpero ut redeam, & tua
Rurſum altaria templáq;
Viſam, lætitia cor nimia mihi
Effuſum exilit in tuis
Fidens pollicitis, dum ſibi præuidet
Aſpirare diem bonam,
Quando ijs liberer atq; eripiar malis:
Quando me innumerabilis
Deducens hominum turba fidelium,

3 Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, dũ dicitur mihi quotidie, ubi eſt deus tuus?

4 Hæc recordatus ſum & effudi in me animam meam, c quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, uſque ad domum dei.

c Hier. quia ueniam ad umbraculum, tacebo uſque ad domũ dei. Fel. quoniam tranſibo, cum numero deducebar cum illis uſque in domum dei.

In templum uſq; tuum deus
Sanctum atq; eximium concomitabitur,
Et ſanctam uſq; tuam in domum.

5 In [d] uoce exultationis & confeſſionis, ſonus epulãtis.

5 Sed qua lætitia, quóue animi, precor
Et uos obſecro, iubilo!

d Hier. uoce laudis & confeſſionis multitudinis feſta celebrantis.

Quali feſta dies concelebrarier
A ſanctis, & agi ſolet,
Dum omnes in deo ouant, atq; tripudiant,
Exultántq; uelut ſacris
Qui indulgent epulis, & genio uacant:
Vnóq; ore deum & dei

6 Quare [e] triſtis es anima [e] mea, & quare [f] conturbas me?

Laudes concelebrant. 6 Quid ni igitur tuo
Confidis mi anime in deo?

e Heb. incuruaris, deprimeris, uel deijcis
f Fel. tumultuaris aduerſum me.

Quid tam deijceris, quídue etiam infremis
In me, totq; moleſtijs
Dum tete excrucias afficis? exciditne illa ingens bonitas dei,
Promiſſiue tenax q̃ fuerit, ſiétq;
Et nunc? Númne etiam ſui
Oblitus deus eſt, ut miſereſcere
Nolit, uel nequeat? nam & hoc
Infirmi officium eſt, planè etiam inuidi

7 Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi, [g] ſalutare uultus mei & deus meus.

Illud. 7 Quare agedum caue
Deſperes mi anime, ac quum dominum & deum
Nunq̃ defore noueris

g Sub. ipſe eſt enim ſalutare.

Iuſtis atq; pijs, uerùm & eis quoq;
Vt fert ipſa neceſſitas,
Illorum quoq; res poſtulat adfore,
Spes omneis in eum tuas
Pone & conijce, ſperáq; aliquando fore
Illum ut carminibus meis
Et laudem & celebrem, liber ab omnibus
Quæ me cumq; periculis

91

Tam longos agitant, & cruciant dies.
Condignas quoq; gratias
Illi pro merito in me referam ſuo.
Seruator meus eſt enim:
Qui ne unq̃ pudefiam, faciem meam
Conſeruauit, & omnibus
Quæcunq; ingruerint me eripuit malis.
8 *Sed q̃q̃ ijs ego uocibus*
Conſolari animum ſumme deus meum
Contendo, penitus tamen
Fruſtra hæc omnia: nam ſe excruciat, ſed ita
Vt mœrore liqueſcat, ac
Seſe deijciat, ni bonitas tua
Ingens atq; benignitas
Ad montem Hermonij & littora Iordanis
Collata in ueteres patres,
Et ſecurum animi redderet, & tibi
Me confidere cogeret.
Nam quanq̃ ſimili cum patribus modo
Longe abſum à patria domo,
Quanq̃ abiectus & exul uagor ad ſacri
Deſerta auia Iordanis,
Saltúſq; Hermonij uerticis inuios,
Et Mitzar nemora aſpera:
(Quum ſerui interea liberè agant mei,
Atq; omnis populus ſacro in
Monte illo Moria, ipſe ob rabiem hoſtium
In monte hoc modico exulo)
Nulla obliuio me unq̃ capiet tamen
Summæ atq; egregiæ tuæ
In patres ueteres munificentiæ,
Qua certum eſt mihi fidere,
Vel ſi me mala nunc innumera opprimunt.

h Hier. Incuruatur in me ipſo anima mea .i. ſemetipſam cõſolatione deſtitutam deijcit & cruciat. futurũ autẽ eſt ut tuæ beneficentiæ memor ſpẽ recipiat.

8 h Ad meipſum anima mea conturbata eſt, [9] propterea memor ero tui de terra Iordanis & Hermonym à mõte modico.

9 Abyſſus abyſſum inuocat in uoce cataractarum tuarum.

9 Nam ut de uertice montium,
Quum torrens liquidarum niuium effluit,
Vnda undam premit atq; agit,
Impellitq; ſequens alteram: uti & ſuas
Quum cœlum grauidum uomit
Vndas (ut cataractas fore quis putet
Ruptas) imbribus imber, &
Grando grandine compellitur, atq; ita
Vt uites, ſatáq; omnia
Euertat miſerè, ſic miſero mihi
Mox ærumna alia ex alia
Exurgit, neq; me utcunq; quieſcere
Vel tempus modicum ſinit:

10 Omnia excelſa tua & fluctus tui ſuper me transierunt.
11 In die i mandauit dominus miſericordiam [i] ſuam, & nocte canticum eius.

10 Cunctorumq; malorum opprimor impetu, &
Fluctu ac gurgite, nec mihi
Intermiſſio conceditur ulla: ſed 11
Gratam ſpero diem fore,
Quæ iucunda meis proſperitatibus
Eluceſcet: ubi omnia
Optatò euenient, ac mihi proſpera.
At non interea tamen
Iſthac horribili nocte laboribus
Conferta atq; moleſtijs,
Laudes concelebrare alme parens tuas
Ceſſabo, neq; cantica

i .i. quamquam malorũ pene opprimor impetu, nõ deerit tamen interim eius miſericordia quæ me foueat.

12 Apud me oratio deo uitæ meæ, dicam deo, k ſuſceptor meus [i] es.

Tota nocte etiam pſallere 12 tum tibi
Qui uitæ auctor es unicus
Seruatórq; meæ, talibus inquiam:
O rupes ſolida, & mea
Petra, ô perfugium atq; una ſalus mea,

k Hier. petra mea. i. perfugium.

13 Quare oblitus es mei, & quare triſtis incedo dum affligit me inimicus?

13 Quidnam eſt obſecro quòd mei
Obliuiſceris! ut quid finis hoſtibus
Tanto tempore me meis

Cum luctu aſſiduo ludibrio fore!
Triſti mœdere q̃diu
Cogar uultu habituq;,& patiens feram
Tanta opprobria!q̃diu
Nil de ſe meritum affligere,q̃diu
Torquere innumeris modis
Indigniſq;,nec ulli tolerabili-
bus pergent! 14 neque enim minus
Quàm ſi oſſa ancipiti perfoderent mihi
Mucrone,aut gladio meas
Coſtas tranſigerent,me cruciant mei
Hoſtes: 15 dum mihi ſingulus
Exprobrare diebus miſero ſolent:
In quo ſpem penitus tuam
Ponebas,ubinam eſt ille deus tuus!
Qua re una grauius nihil
Exprobrare mihi unq̃ poterant:tamen
Non eſt quur te ita deijcere,
Et luctu mi animę affligere debeas,
Vt nec me modicum ſinas
Reſpirare,ſed & continuò tuo
Mœrore excrucies. 16 age
Confide in bonitate egregia dei,
Nec diffide ſemel fore,
Illum ut carminibus concelebrem meis,
Condignas quoq; gratias
Illi pro merito in me referam ſuo:
Seruator meus eſt enim,
Qui ne unq̃ pudeſiam faciem meam
Conſeruauit,& omnibus
Quæcunq; ingruerint me eripuit malis.

l Heb. dũ ueluti gladio oſſa mea tranſfigunt.

m Heb incurua ris,deprimeris, uel deijcis.

n ſub. ipſe eſt enim.

14 l Dum confringuntur oſſa mea,exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

15 Dum dicunt mihi per ſingulos dies,ubi eſt deus tuus? quare m triſtis es anima mea,& quare conturbas me?

16 Spera in deo quoniam adhuc cõfitebor illi,n ſalutare uultus mei & deus meus.

ARGVM. PSAL. 43.

Idem penè argumentum cum pſalmo ſuperiore. Petit ſe à perſecutione Abſalonica liberari. Deinde bona ſpe concepta, non dubitat fore quin rurſus in templo deum adoret. Congruens & aptus eſt pſalmus omnibus ſine cauſa exulibus aut metu profugis.

Pſal. 43. Ode dicolos diſtrophos, conſtans iiſdem uerſibus cum pſalmo 7.

1 Iudica me deus & diſcerne cauſam meam de gente non ſancta, ab homine iniquo & doloſo erue me.

1 A Rbiter omnium qui
Mortuos uiuóſq; paterna tibi dignitate
Præſtita, ut exigit res
Iudicas, quiq; eſſe ſoles auxilio indigenti,
En ego deſtitutus
A meis, quæro latebras anxius, ut me in illis
Occulere, ac furorem
Hoſtium uitare meorum ualeam: ergo tu me ab
Impietate eorum
Vindica atq; ulciſcere, cauſámq; meam deus mi aduerſus eos tuere.
Et me ab iniuſta atque maligna, impia & infideli
Eripe gente, & unà
Ne mihi cor præ nimio deficiat labore,
Erue fraudulento

2 Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repuliſti, & quare triſtis incedo dum affligit me inimicus?

A uiro prauóque: 2 tu enim præſidium meum unum
Eſſe ſoles, meumq;
Robur. ergo quid ſibi uult, quòd me ita nunc repellis?
Quo precor uſq; tandem
Triſtis & pullatus ero, dum meus innocentem
Me premit hoſtis? 3 era

3 Emitte lucem tuã & ueritatem tuam: ipſa me a deduxerunt & adduxerũt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.

Si tibi pœnas uideor plus nimio dediſſe,
Irradia, tuamq;

a Heb. In futuro, deducent & adducent.

Cælitus lucem deus in me tenebris malorum in
Circuitu undecunque
Implicatum emitte: tuíq; interiore uultus
Lumine gratioſi
Tu mihi affulge: utq; ſciant ac fateantur hoſtes
Te dominum deumq;, &
Veritatem ante omnia gratam eſſe tibi, tuáſq;
Pollicitationes
Irritas nunquam fore, tu me inſtrue ueritate,
Atque tui fauoris
(Qui mihi illuceſcat, & omnes tenebras meorum
Diſijciat malorum)
Mitte de cælo radium: illis ducibus Sionis
Perueniam tuum illum
In ſacrum montem atq; pium: [4] quinetiam tuæ uſq;
In penetralia ædis,
Inde quo poſſim ad dominũ accedere, eumq; ſemper
Lætitiæ omnis atque
Gaudij auctorem in populo concelebrare: [5] teq;
Ad citharam tuaſq; in
Sempiternum æuum canere, ô mi deus alme, laudes.
Quid te igitur miſelle
Abſq; cauſſa diſcrucias ô anime, infremíſque
Atque tumultuaris
In me? [c] an ille impos deus eſt, obſecro, ut adiuuare
Te nequeat? reſume
Ergo uires, & recrea. Tandem etenim futurum eſt,
Si patienter ipſe
Subſtines, ut rurſus ei pro merito ſuo in me
Quas potero rependam
Gratias, quòd ſe ipſe mihi pro domino deoq;
Geſſerit, ac pro amicis
Perditis unus ſolidam contulerit ſalutem.

4 Et introibo ad altare dei, ad deũ qui lætificat iuuentutẽ meam.

5 Cõfitebor tibi in cithara deus deus meus. quare [b] triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

[b] Heb. incuruaris, deprimeris.

6 Spera in deo quoniã adhuc cõfitebor illi, ſalutare uultus mei & deus meus.

ARGVM, PSAL. 44.

Sunt qui ad tempora Babylonicæ captiuitatis, ſunt etiã qui ad Antiochi & Machabæorum tempora hunc pſalmum referant. propheticè de illis (ſiquidem à Dauide editus eſt) conſcriptum: ſed quia innocentia, quam ſibi hoc pſalmo tribuit populus, neutri ætati conuenit, ad extrema tum flagitia deductis Iudæis, & uerſieulum 22. Quoniam propter te mortificamur tota die &c. Paulus ad Roma. 8. de ueris Iudæis & Iſraelitis, apoſtolis ſcilicet & primitiuæ eccleſiæ martyribus interpretatur. Mihi uidẽtur hoc pſalmo prophetice introduci primitiuæ eccleſiæ fideles, & ipſi natione Iudæi aut ex Iudæis nati, certa fide Chriſtiq; Ieſu confeßione uerißimi Iudæi, qui innumera dei beneficia ueteri populo exhibita recẽſentes, ſe derelinqui, & infideli populo opprobriũ fabulamq; eſſe conqueruntur, & ob ſuã innocentiam tandem à deo reſpici confidenter poſtulant. Aptus eſt pſalmus ueris fidelibus & Chriſtianis, ab infidelibus aut hæreticis ac prauo principe malè tractatis.

Victori filiorum Core eruditio.

Pſal. 44. Ode monocolos. Conſtans metro Aſclepiadæo.

[1] NOſtris auribus audiuimus ô deus,
Nobis à patribus tradita per manus
(Maiores etenim cuncta nepotibus
Narrauere ſuis) [2] quanta operatus es,
Quámque ingentia ea ætate peregeris,
Et quàm præterito tempore iamdiu
Miranda edideris. [3] nempe manus tua
Poſt idololatras ſedibus è ſuis
Pulſos, pòſt Chananæos penitus ſua
Eiectos regione, atque ita funditus,
Vt ſpes de reditu nulla remanſerit,
Noſtros in locum eorum inſeruit patres,
Terram illis tribuens planè habitabilem, &
Lacte ac melle fluentem: Vnde propagines

1 Deus auribus noſtris audiuimus, patres noſtri annunciauerunt nobis.

2 Opus quod operatus es in diebus eorũ, & diebus antiquis.

3 Manus tua gentes diſperdidit, & plantaſti eos & affixiſti populos, & expuliſti eos.

Expandêre ſuas, illicet & ſolum
Impleuere ſuo germine: 4 nec tamen
Hæc illi meritis attribuant ſuis:
Nam nullum gladij cuſpide bellici
Regnum olim pepererunt, neque brachio
Euicere inimicos aliquando ſuo.
5 At uis illa tuæ maxima dexteræ,
Ac brachij una tui inuicta potentia, &
Vultus tam placidi lucida gratia
Iſthæc præſtitit ultro immeritis bona:
Non ob ſanè aliud quàm quòd eis bene, &
Pulchrè affectus eras. 6 ergo deus meus
Quum ſis, réxque meus, te merito colam:
Qui diris Iacob ſemper ab hoſtibus
Seruas. 7 Quare etiam præſidio tuo
Freti, hoſtilia coram agmina caſtráq;
Tuti deſpiciemus, neque quiſpiam eſt
Qui contra audeat inſurgere, uel tuum
Conuicijs populum inceſſere: nam ſtatim
In uirtute tua deſpicietur, &
Conculcabitur. 8 haudquaquam itaque in meo
Arcu, quamlibet illo ſolido ac bono,
Sperabo: neque enim unquam gladius meus
Me ſeruauit, & ullo eruit à malo.
Quòd ſi infeſta aliqui caſtra coëgerint
Hoſtes, aut aliquo perdere nos modo
Tentarint, aliunde auxilium atque opem
Non quæſiuimus unquam niſi cœlitus.
9 Quòd ſi quiſpiam erat, qui cuperet malè
Nobis, noſq; odio proſequeretur: hinc
Contrà ignominiam & dedecus abſtulit,
Fruſtratuſq; ſua ſpe penitus fuit
Ac deſiderio. 10 ergo merito deum

a Fœl. dilexiſti e.s.

b Fœl. percutiemus.

4 Nec enim in gladio ſuo poſſederunt terram, & brachiũ eorum non ſaluauit eos.

5 Sed dextera tua & brachium tuũ, & illuminatio uultus tui, quoniã a complacuiſti in eis.

6 Tu es ipſe rex meus & deus meus, qui mandas ſalutes Iacob.

7 In te inimicos noſtros b uentilabimus cornu, & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.

8 Non enim in arcu meo ſperabo. & gladius meus nõ ſaluabit me.

9 Saluaſti enim nos de affligentibus nos, & odientes nos confudiſti.

10 In deo laudabimur tota die, & in nomine tuo confitebimur tibi in ſeculum.

Collaudemus, & omneis celebrem dies
Extollamus, & in perpetuum quoque
Pro tanto meritas munere gratias
Illi ipſi referamus. 11 *Sed enim tuam*
Quur olim eximiam magnificentiam
Expertos, medijs mi deus in malis,
Ipſóq; auxilij tempore deſeris,
Ac nos abijcis? Haudquaquam etenim amplius
Iudæis, domini bella gerentibus
Adſtas, nec te etiam exercituum facis
Noſtrorum ipſe ducem bellipotentium,
12 *Inde eſt quòd fugere, & turpiter hoſtibus*
Tergum uertere compellimur: & quibus
Infenſi ſumus hoſtiliter, ijs quoque
Vilis præda ſumus: 13 *nil ouium gregi*
Illi diſſimiles, quas lanius neci
Lectas ſegregat & deuouet, atque uti
Si qua ex ijs lanij fugerit è manu,
Errabunda uagatur per agros: ita
Si noſtrum ſupereſt à nece quiſpiam,
Gentes continuò ſpargis in exteras,
Nóſque illis ut oues tradis & hoſtias.
14 *Venum præterea das populum tuum,*
Abſque ullo precio, ulláue pecunia:
Quamuis omnibus illis ita uenditis,
Nequaquam auctior es uel locupletior,
Aut re ulla minima ditior: 15 *interim*
Verò ludibrio atque opprobrio ſumus
Non noſtræ modo uicinæ, at ethnicis
Longè in circuitu noſtri habitantibus,
16 *Oſtentúq; etiam & ridiculi omnibus,*
Ac moto capite illuditur undique
Nobis in populis omnibus ac locis.

11 Nunc autem repuliſti & confudiſti nos: & non egredieris deus cum uirtutibus noſtris.

12 d Auertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros, & qui oderunt nos diripiebant ſibi.

13 Dediſti nos tanquam oues eſcarum, & in gentibus diſperſiſti nos.

14 Vendidiſti populũ tuum ſine precio, e & non fuit multitudo in cõmutationibus eorum.

15 Poſuiſti nos opprobrium uicinis noſtris, ſubſannationem & deriſum ijs qui ſunt in circuitu noſtro.

16 Poſuiſti f nos ſimilitudinem gentibus, cõmotionem capitis in populis.

c Fel. cũ exercitibus noſtris.

d Cha. feciſti ut uerteremus terga noſtra hoſtibus ſub nos.

e Cha. & non multiplicaſti lucrum in cõmutatiõe eorũ.

f Fel. prouerbium.

17 Omni porrò uerecundia tempore
Obuerſatur & eſt ante oculos mea,
Et noſtram pudor omnem faciem obtegit,
18 Ob conuicia & opprobria quæ mihi,
Qui me perſequitur, turpiter exprobrat
Et mendaciter hoſtis: 19 tamen omnia, &
Longè deteriora grauioraq́;
Afflicti patimur: nulla tui licet
Vnquam obliuio nos cœperit, aut tuum
Fœdus fregerimus. 20 non etenim ad deos
Conuerſum eſt alienos, uel ad impia
Cor noſtrum ſimulachra, aut aliud magis
Quàm te unum dominumq́; & deum amauimus:
Nec deflexìmus, aut à ſolita uia ac
Recta iuſtitiæ ſemita & orbita
Declinauimus ullum hactenus in modum.
21 Inter barbaricas interea tamen
Gentes degere compellimur, inter &
Luſtra horrenda, draconumq́; cubilia
Tanquam mortis in umbra: neque enim admodum
Fortuna meliore hic ſumus, aut magis
Æqua conditione, & potiore quàm
Cum ſerpentibus. 22 atqui tolerabile
Hoc utcunque, ferendumq́; malum foret,
Si nos ulla tui obliuio, uel tui
Ignorantia nos nominis inclyti
Cepiſſet: uel ad extranea ſupplices,
Tanquam perfugium numina dexteras
Expandiſſe, aliumq́; à domino deo
Imploraſſe aliquando ulla neceſſitas,
Aut ærumna coëgiſſet: 23 at omnia
Qui nouit deus abſcondita cordis, &
Omnem planè animum noſtrum habet in manu,

g Heb. ultoris.

h Hier. & uel mētiti non ſumus.

i Hie. nec declinauerūt greſſus noſtri à ſemita tua.

k Hier. draconum.

17 Tota die uerecundia mea contra me eſt, & cōfuſio faciei meæ cooperuit me.

18 A uoce exprobrantis & obloquētis, à facie inimici & g perſequentis.

19 Hæc omnia uenerunt ſuper nos, nec obliti ſumus te: & iniquè non egimus in h teſtamento tuo.

20 Et non receſſit retro cor noſtrū, & i declinaſti ſemitas noſtras à uia tua.

21 Quoniā humiliaſti nos in loco k afflictionis, & cooperuit nos umbra mortis.

22 Si obliti ſumus nomen dei noſtri, ſi expandimus manus noſtras ad deum alienum.

In nos iure ſuo inquirat, & illa ſi
Perpetrauerimus crimina,puniat:

24 Quoniam propter te mortificamur tota die, æſtimati ſumus ſicut oues occiſionis.

24 Contrà autem quia te unum colimus deum
Omni tempore & hora,haud ſecus atque oues
Selectæ ad iugulandum,temerè ad necem

25 Exurge quare obdormis domine? exurge & ne repellas in finem

Ac paſſim in plateis ducimur. 25 eia age
Expergiſcere tandem deus,ánne adhuc
Dormis ac mihi ſtertis?iam agedum obſecro
A ſomno euigila,nóſque diutius
Ne tantis miſeros deſtitue in malis,

26 Quare faciẽ tuã auertis, obliuiſceris inopiæ noſtræ & tribulationis noſtræ?

Aut in perpetuum proijce. 26 quur enim
Auertis faciem,oblitus es infimæ
Noſtræ pauperiei, atque mali illius
Quod tam durè agitat,nos quoque tamdiu
Obſeſſos miſerè tot cruciat modis?

27 Quoniã humiliata eſt in puluere anima noſtra,conglutinatus eſt in terra uenter noſter.

28 Exurge domine adiuua nos,& redime nos propter [l] nomen tuum.

27 Nam depreſſus humi langueo,& uſque adeo proiectus ago, ut repere cogar,&
Reſpectare ſolum inſtar ſilicernij.
28 Surge ergo atque mihi ſuppetias deus
Affer, de innumeris ut redimas malis:
Quòd ſi ſolueris & hinc erueris,uni ego
Acceptum bonitati referam tuæ.

l Heb.miſericordiam tuam.

ARGVM. PSAL. 45.

Quod ad hiſtoriam pertinet,epithalamium deſcribitur hoc pſalmo à filijs Core nuptiarum Salomonis,et filiæ Pharaonis uxoris ipſius.Primum autem ab externis corporis bonis,forma,fortitudine et eloquentia:deinde ab internis animi,manſuetudine,ueritate ac iuſtitia laudat:demum à ueſtimentorum ornatu et ædium magnificentia. Poſtmodùm ad ſponſum conuerſo ſermone, regi morigera ut ſit,et patriæ domus,parentumq; ut obliuiſcatur monet. Et hæc quidem de hiſtoria . Quũ autẽ ſextum et ſeptimũ uerſiculos Paulus ad Hebræos primo de Chriſto interpretetur, et Thargũ ſimiliter ac Iudæi multi de Meſſia pſalmum exponant : cenſen-

dum eſt in perſona Salomonis et uxoris ipſius, nuptiarum Chriſti et eius ſponſæ eccleſiæ epithalamium propheticè deſcribi: nec abs re forſan Chriſtianæ piæque animæ cum Chriſto Ieſu coniugium exprimitur. Valet pſalmus ad con firmandã animarũ noſtrarũ cũ deo et Chriſto cõiũctionem.

Pſalm. 45. Ode monocolos, conſtans uerſu
Aſclpiadæo catalectico, & ultimo glyconico.

1 Ructauit cor meũ uerbũ bonum: dico ego opera mea regi.

• Ructat mi animus neſcio quoddam
E Lætum atque egregum carmen: & illa,
Quæ pridem meditor, cantica regi
Decantare cupit: ſemper enim ipſi
Quidquid ſiue loquor ſiue ego ſcribo,
Scribo & dico: nam & illi ſtudium omne
Noſtrum, atque omnem operam dedico. 2 nec iam
Quod mens atque animus dicere geſtit,
Formido ut nequeat lingua profari.
Nam dictata animi tam facilè, atque
Tam promptè excipiet, q̃ ſtylus ullus
Scribæ, perceleri ſit licet ille
Et prompto calamo, ac perfacili manu.
Supra omneis homines tu ſpecioſus
Forma anteis reliquum uulgus honeſta.
Nam diffuſa tuis gratia labris,
Dicendíq́, ſuauiſſima peitho
Toto ſeſe etiam corpore ſpargit.
Quare in perpetuum te deus omni
Ornatum uoluit munere pulchro &
Diuino: 4 eia age fortiſſime princeps,
Atque heros ades ad bella paratus,
Et fido gladio accingere coſtas,
Nam te immenſa manet gloria honorq́;:
5 Quáq; ipſe es ſpecie, quáq; decorus

2 Lingua mea cala mus ſcribæ uelociter ſcribentis.

3 Specioſus forma præ filijs hominum, diffuſa eſt gratia in labijs tuis, propterea benedixit te deus in æternum.

4 Accingere gladio tuo ſuper femur tuũ potentiſſime.

5 Specie tua & pulchritudine tua intende proſperè, procede & regna

Forma,i,ſume animum:nam tibi cedent
Læta ac proſpera cuncta.eia agedum ergo
Procede,imperij porrige fines

6 a Propter ueritatē & manſuetudinē, & iuſtitiā & b deducet te mirabiliter dextera tua.

Atque extende tui. 6 nam quia uerax
Omni tempore,iuſtuſque fuiſti,
Manſuetúſque locis omnibus,idcirco
Iis uirtutibus inſtar ualidi atque
Fidi uectus equi, tutus ab omni
Incedes inimico:tuáq; illa,
Præclarum ut quid agas,dextra docebit:
Et quocunque locorum tibi eundum eſt,
Te deducet:ubi magnifica ipſe
Atque illuſtria ages inclytáq; acta.

a Fel. equita ſuper uerbum ueritatis.
b Hier. docebit te terribilia.

7 Sagittæ tuæ acutæ,populi ſub te cadent,in corda inimicorum regis.

7 Namque illis iaculis & præacutis,
Ac ſcindentibus utrinque ſagittis,
Quum transfixeris hoſtilia corda,
Proſtrati populi protinus omnes
Ponent colla tuæ ſubdita dextræ.

8 Sedes tua deus in ſeculū ſeculi, c uirga directionis uirga regni tui.

8 Ille autem thronus ô rex deus,illa
Sedes Chriſte tui maxima regni,
Cuncta in ſecula perdurat:& eius
Sceptrum,iuſtitiæ æquabile ſceptrum eſt.

c Hier. ſceptrū æquitatis.

9 Dilexiſti iuſtitiā & odiſti iniquitatē, propterea unxit te deus, deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis.

9 At uerò quoniam quidquid & æquum, &
Iuſtum eſt ſemper amaſti:impietatem'q;
Odiſti deus,idcirco oleo te
Illo lætitiæ Chriſte perunxit
Cunctorum deus ille,& tuus idem,
Ante omnes ſocios atque ſodales,

d Hier.ſtacte. Fel. Aloes.

10 Myrrha & d gutta & caſia à ueſtimentis tuis à domibus eburneis , ex quibus delectauerūt te filiæ regum in honore tuo.

Conſorteſq; tuos. 10 Quid tua uerò
Veſtimenta canam?Nil niſi myrrham,
Nil ſpirant aloen præter,& illam
Fragrantem caſiam,nil niſi ſtacten.
Iiſque ex ædibus inſtructus eburneis

97

Quandocunque loca in publica prodis,
Tot regum ſoboles illa, puellæ
Circum te innumeræ munificentijs
Omni ex parte tuis ſplendidæ & auctæ
Argumenta tibi plurima præbent
Oblectandi animi. 11 *Deinde etiam illa,*
Illa inter reliquas præcipua uxor
Et regina, nitens ueſtibus aureis,
Ac cultu uario circumamicta:
Quæ nunquam lateri fert tuo abeſſe.
12 *Recte uerò agis ô filia, quare*
Si me audis, in eum ſollicita unum
Intendes, & et morigeram te
Præbebis. Vide age & proſpice, ut illi
Quantumcunque uales, qualibet in re
Soli complaceas ſemper & uni:
Et gentem'q; tuam, ædéſque paternas
Obliuiſcere: 13 *ſic denique fiet*
Vt forma ipſe tua captus, in illam
Currat deperiens. ne tamen ipſum
Vulgarem eſſe putes quempiam amatorem, ſanè tuus eſt deus & rex:
Dignus quem ſtudijs omnibus & tu
Et gentes uenerentur ſimul omnes.
14 *At uerò Tyrus, & qui precioſas*
Merces inde uehunt, optima quæque,
Vt tecum ualeant gratiam inire,
Certatim tibi conferre ſtudebunt:
Quiq; omni ex populo ſunt opulenti,
Et dites præ alijs dona rogantes
Inſtabunt ſua, fronte excipias, ut
Læta ac uultu hylari, & pectore grato.
15 *Et quamuis tuus hic regia ſponſa*

e Heb. adora uel adorabis.

f Vniuerſa urbs Tyri.

g .i. intrinſecus.
h Heb. ueſtibus phrygiorũ ſiue ſcutulatis.

11 Adſtitit regina à dextris tuis in ueſtitu deaurato, circũdata uarietate.

12 Audi filia & uide, inclina aurẽ tuã, obliuiſcere populũ tuũ & domum patris tui.

13 Et concupiſcet rex decorẽ tuũ quoniã ipſe eſt dominus deus tuus, & e adorabunt' eum.

14 Et f filiæ Tyri in muneribus, uultũ tuum deprecabũtur omnes diuites plebis.

15 Omnis gloria filiæ regis g abintus, in fimbrijs aureis circumamicta h uarietatibus.

Permagnus decor externus, & ingens
Planè gloria ſit, ueſtibus aureis
Claram incedere: ueruntamen omnem
Externum exuperat gloria cultum,
Illa inquam interior gloria, quæ te
In palatia ſecreta receptam
Atque interna manet: quo tibi fas eſt
Vni intrare. ſed ô quàm decet illa
Te ueſtis Phrygia atque aurea limbos,
Qua ſponſi in thalamum, regis & aulam
16 *Veſtita ingrederis:* 16 *neque uerò*
Sola aut incomitata: illò etiam te
Deducent ſociabuntq́; puellæ
Hinc inde innumeræ: cumq́; triumpho
Caſtis ijs ſociata & ſpecioſis
17 *Ad te uirginibus ſponſa tua ô rex*
Adducetur, 17 *& unà chorus omnium*
Illarum penitus uſq; tuas in
Ædes, & thalamum illum genialem: at
Vnà cum choreis, lætitiáq; &
Plauſu incredibili. gaude igitur iam,
Nec te pœniteat regia coniux,
Quòd longo ſpatio abiuncta parentes,
Affinéſq; tuos deſeruiſti.
18 18 *Te pulchra en faciet prole parentem*
Rex ſponſusq́; tuus, quæ tibi patris
Ac matris loco erit: quiq́; futuri
Ex illo tibi filij, omnibus illos
19 *Orbis præficies partibus.* 19 *interim uerò ipſe tuum poſteritati,*
20 *Ætatiq́; ſequenti memorabo*
Nomen, ſicq́; mea laude feram, 20 *ut te*
Æternùm populi concelebrent, &

16 1 Adducentur regi uirgines poſt eam: 2 proximæ eius afferentur tibi.

17 Adducentur in lætitia & exultatione, adducentur in 1 templum regis.

18 Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos principes ſuper omnem terram.

19 Memor ero nominis tui in omni generatione & generationem.

20 Propterea confitebuntur tibi populi in æternum, & in ſeculum ſeculi.

1 Heb. in ſingulari legunt adducetur, & iungunt præcedentibus. In ueſtibus Phrygianis adducetur ad regem: & poſt eam uirgines.

2 Proximæ nomen eſt. i. amicæ & ſodales eius adducentur tibi.

1 Heb. in thalamum, uel palatium.

Si quidquam eſſe poteſt præterea, ultra.

ARGVM. PSAL. 46.

Gratulatio habetur hoc pſalmo de auxilio urbi ſanctæ Hieroſolymorũ lato: et hinc confidit fore propheta ut protectore deo ſecura deinceps à bellis quieſcat. Spirituali tamẽ Hieruſalem, ſanctæ ſcilicet eccleſiæ quies per Chriſtũ data intelligi poteſt προφητικῶς à Dauide prædici, quæ uel ſi uniuerſus in eam commoueatur orbis defenſore et protectore deo tuta ſit permanſura. Conueniens et congruus eſt pſalmus ad conſolandam aduerſus hæreticorum et paganorum aliorumque hoſtium perſecutiones eccleſiam.

Pſal. 46. Ode dicolos tetraſtrophos, conſtans tribus prioribus metris aſclepiadeis, & quarto glyconico.

1 Robur meum & ô perfugium unicum:
O In magnis quoties ipſe periculis,
Aut diſcrimine uitæ meæ in ultimo
Supplex ad tua numina
Fugi, præſidium nonne ego protinus
Ipſo in tempore ſenſi adfore! non ſtatim
Adiutore deo te, & domino meo,
Totq; & tanta pericula
Euaſi innumeris liber ab hoſtibus!
2 Quapropter mihi contingere, quæ mihi
Poſthac accidere aduerſa queant, meum
Vt frangant animum, atque me
E ſpe deijciant! quidnam ego, non ſemel
Tot tamq; innumeris erutus è malis,
Formidare queam! nil penitus: graui ut
Ventorum impete concuti
Tellurem ac tremere, aut in medio mari
Saxa ingentia mutare labareq;

1 Heb. auxiliũ in tribulationibus inuentus es ualidum & præſentiſſimũ

1 Deus noſter refugiũ & uirtus, 2 adiutor in tribulationibus quæ inuenerunt nos nimis.

2 Propterea nõ timebimus dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris.

3 b Sonuerunt & turbatæ ſunt aquæ eorũ, conturbati ſunt montes à fortitudine eius.

b Hier. Sonantibus & intumeſcentibus gurgitibus eius .ſ. maris, & agitatis montibus in potentia eius.

Contingat, 3 uel aquas ſic ſtrepere accidat,
Fluctuſque in medio æquore
Inflari ac fremere, ut littora proxima
Colliſu liquefacta illico diffluant:
Quin ſi tanta maris ſit uiolentia,
Vt montes etiam editos
Vndarum exagitet fluctibus, haud tamen
Formidabo, mouebórue meæ è gradu
Conceptæ ſemel unum in dominum ſpei.
Sic res indubiè ſe habet.

4 c Fluminis impetus lætificat ciuitatẽ dei: ſanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus.

c Heb. Fluminis riuuli lætificãt ciuitatẽ dei ſanctã tabernaculorum altiſſimi, ut ſit appoſitio.

4 Nam pro terribili gurgite fluctuum,
Qui diuinæ inimicos ſapientiæ
Abſorbebit, amœniſſima flumina
Perleni ac placido impetu
Diſtincta in uarios undique riuulos,
Sanctã urbem Solymorum, & domini dei
Anguſta exhilarabunt habitacula:
Illa immenſa uidelicet
Sancti ac munifici munera ſpiritus,
Queis blando ueluti flumine ciuitas
Sacroſancta dei perluitur, ſua inquam
Illa eccleſia gratijs

5 Deus in medio eius nõ cõmouebitur adiuuabit eam deus mane diluculo.

Donata innumeris: 5 nam deus in medio
Eius præſidet, & curat, et mali
Ne quidquam ueniat, nêue aliquo modo
Nutet: quin & ei quoque
Si qua re indigeat, ſiquid opus ſua
Illi ipſi ſit ope atque auxilio: antequam
Ipſum mane nouum illuxerit, illico
Præſens auxiliabitur.

6 Cõturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna dedit uocem ſuam & mota eſt terra.

6 Olim aduerſus eam, atque in populum dei
Cum magno ſtrepitu, & cum fremitu graui
Gentes infremuere, & ſtatim ad horribi-

99

lem uocem domini dei,
Collapſa imperia & præſidia optima.
Orbis quin etiam cum ſtrepitu ſuo
Proſtratus cecidit: totaq; protinus
Tellus ut nebula, in nihi-
lum uenit. 7 Quid erit tandem igitur mihi
Formidandum, ubi me ille omnipotens deus
Ille exercituum inquam dominus deus
Duro tempore & aſpero
Quæcunque acciderint, protegit, & ſtat à
Nobis ille Iacob ſollicitus deus?
8 Luſtrate eia agedum, ac mente reuoluite,
Quàm magna atque ſtupenda ſint
Quæ patrauerit in terra opera omnia,
Hoſtiles in eremum penitus plagas
Vertit, quò populus tuto habitet ſuus.
9 Bellorumq; tumultibus
Extinctis, ne aliqua ex parte reſurgerent,
Arcus fregit, & arma omnia bellica
Contriuit: ſed ita ut nulla foret ſuper
Noſtris hoſtibus haſta, nec
Quadriga, unde animos erigerent: ea
Nam flammis deus eſcas dedit omnia, &
Incendit penitus. 10 Nunc igitur meos
Tot uexare moleſtijs
Ceſſate: ac potius mente reuoluite
Quantus ſim deus inter populos, meamq;
Iram tandem aliquando irreuocabilem
Formidate, uideteq;
Quanto robore contriuerim, & hoſtium
Vires armaq; deleuerim, & ignibus
Ac ferro dederim, hæcq; omnia pectore
Veſtro condite, quiq; ego

d Hie. quantas poſuerit ſolitudines, ſiue deſolatiões.

e Heb plauſtra i currus bellicos.

f Hier. Ceſſate & cognoſcite.

7 Dominus uirtutũ nobiſcum, ſuſceptor noſter deus Iacob.

8 Venite & uidete opera domini d quæ poſuit prodigia ſuper terram, auferens bella uſq; ad finem terræ.

9 Arcum conteret & confringet arma, & e ſcuta comburet igni.

10 f Vacate & uidete quoniam ego ſum deus, exaltabor in gentibus & exaltabor in terra.

Sim perpendite: nam non fuit unquam, erit-
ue ullus me omnipotenti domino ac deo
Toto orbe, aut aliqua uſquam regione, uel
Vlla in gente potentior.
11 *Exultabimus ergo, quia ſtat deus*
A nobis, nec erit quem timeamus, u-
bi nos protegit exercituum deus,
Præſtans ille Iacob deus.

ARGVM. PSAL. 47.

Quanquam hiſtoria pſalmi aggratulationem contineat populi factam, quum arcam fœderis in templum dei magnificè à ſe extructam Salomon induxit: hæc tamen in figura Chriſti Meſsiæ facta ſunt, qui precioſo ſanguine ſuo dedicata ſancta eccleſia, & gentilibus à dæmonum ſeruitute liberatis ac ſibi ſubiectis, in cælum glorioſus aſcendit. Vnde ad illi pſallendũ hoc pſalmo fideles inuitantur. Conueniens eſt pſalmus in dedicatione eccleſiæ,

Pſal. 47. Ode dicolos tetraſtrophos, conſtans tribus primis metris ſapphicis, quarto Adonico.

1 *Omnes gentes plaudite manibus, iubilate deo in uoce a exultationis.*

1 *Q Votquot ô gentes habitatis orbem,* — a *Hic. laudis.*
Inuicem exultate, manuſq; ueſtras
Mutuo complodite: nec ſit ullum
Interioris
Gaudij ſignum, quod aperta non uox
Canticis ſanctis domino canendis
Explicet pro uiribus, atque captu,
Exteriuſq;
Promat. 2 *en ſummus deus ac tremendus,*
Cui mari terráq; data eſt poteſtas,
3 *Subdidit nobis pedibúsque noſtris*
Relligionis

2 *Quoniã dominus excelſus terribilis, rex magnus ſuper omnem terram.*
3 b *Subiecit populos nobis & gentes ſub pedibus noſtris.*

b *Hic. congregauit populos ſubter nos. Fal. comprimet.*

Neſcias gentes, & inania illa
Dæmonum tantum ſimulachra habentes,
4 Noſq; conſueta bonitate tandem
Ac pietate,
Fecit hæredes opulentioris,
Quàm ſit in terra, imperij: memorq;
Vnice dilecti Iacob, uel eius
Vnius ergô,
Nos ſuam in ſortem patrimoniúmue
Vnicum elegit: 5 ſimul atque uerò
(Nos ubi curaſſet) in æthera aſcen-
debat, ouanti
Iubilo totus reſonabat aër.
Hinc tubæ, hinc fortes litui ſonabant:
Hinc dei ſummi modulis canoris
Claſſica laudes
Perſonabant. 6 ergo agedum deum omnes
Canticis ueſtris celebrate: rurſum
Canticis regem celebrate, rurſum il-
lum celebrate.
7 Nempe cunctorum deus ille rex eſt,
Totiuſq; orbis, ſapienter orbis
Ergo ei tanquam domino uniuerſi
Pangite pſalmos.
8 Non enim Iudæa modo, ſed omnis
Totius mundi regio & plaga, ipſi
Subiacet: gentéſque ſuo coherceat
Imperio, omnes
Prorſus auguſto è ſolio, ſacráq;
Iudicans è ſede prout uidetur
Sanctitati ipſius & æquitati.
9 Hinc populorum
Principes illi ſua ſubdiderunt

c Heb. gloriã uel magnificẽtiam.

d Heb. cũ populis dei Abraham.

e Vel. quoniã dei protectores terræ. i. dei eſt protegere terrã, nimis exaltatus eſt, ſub. deus.

100

4 Elegit nobis hereditatem ſuã, c ſpeciẽ Iacob quã dilexit.

5 Aſcendit deus in iubilo, dominus in uoce tubæ.

6 Pſallite deo noſtro, pſallite regi noſtro, pſallite.

7 Quoniã rex omnis terræ deus, pſallite ſapienter.

8 Regnauit deus ſuper gentes, deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam.

9 Principes populorũ congregati ſunt d cum deo Abrahã, quoniã dij fortes terræ uehementer eleuati ſunt e.

Colla, ſeq; omnes ſimul aggregarunt,
Et deo magni patris Abrahami
Sponte dederunt
Nomen, aduerſus nimis eleuatos
Optimates: omnibus ijs enim ſe
Præſtitit longè deus altiorem,
Inferiores
Continens ſub ſe, gradibusq; poſt ſe
Quoſque terrarum dominos relinquens
Pluribus, proni ut uenerentur illum &
Denique adorent.

ARGVM. PSAL. 48.

Conſtat de inſigni quapiam uictoria congratulationem hoc pſalmo contineri, quum in obſidionis periculo eſſet Hieruſalem, *nonnullis placet de uictoria* Ioſaphat *intelligi, alijs de uictoria* Dauid *contra* Syros, Ammonitas, *et* Ædomitas. *alijs cõgratulatio eſſe uidetur populi è captiuitate* Babylonica Hieruſalem *reuerſi. Certè ſub typo terreſtris* Hieruſalem *ſpiritualis* Hieruſalem *Chriſtianæ eccleſiæ per Meſſiã protectio hic deſcribitur, cuius poſt tot gentium inſultus experta ſit eccleſia miſericordiam. Quapropter ad exultandũ deumq; laudandũ hoc pſalmo fideles admonentur.* Valet *pſalmus ad congratulandum deo, de parta aduerſus inimicos uictoria.*

Pſal. 48. Ode tricolos triſtrophos, conſtans, [1] uerſu Glyconico, [2] Aſclepiadeo, [3] Alcaico.

a Hie. ſpecioſo germine gaudio uniuerſæ terræ, montis Sion, lateribus aquilonis ciuitatulæ regis magni. ſic uerti dilucidius. Perelegans regio eſt mons Sion, ad latus aquilonis expoſitus, gaudiũ uniuerſæ terræ ciuitas regis magni.

1 Magnus dominus & laudabilis nimis, in ciuitate dei noſtri in monte ſancto eius.
2 a Fundatur exultatione uniuerſæ terra mons Sion, latere aquilonis, ciuitas regis magni.

1 *Agna eſt indubiè dei*
M *Noſtri gloria lauſq; innumerabilis*
Decantanda ſacris carminibus, maximè ab
Qui ſanctam ipſius incolunt (omnibus
Vrbem, quiq; habitant illius inclyto &
Sancto in monte. 2 ſed ô præ omnibus orbis regionibus

101

Quoquouerſum oculos tuos
Conuertas,locus & clima perelegans,
Terrámq; exhilarans,montis ea in parte Sionij
Quæ ſpectat boreæ latus,
In qua magnificè regia ciuitas
In cælum caput ob tecta ſuperba atq; palatia
Miranda erigit [3] ille ubi

3 Deus in domibus eius b cognoſcetur, cum ſuſcipiet eam.

b Heb. agnitus eſt in auxiliando.

Se regem & dominum præſtitit ac deum
Inſperabile quum in tempore & ipſo articulo ſuis
Præſto ſubſidium tulit,
4 Vim robúrq; ſuum,atq; arma parantibus

4 Quoniam reges terræ congregati ſunt, c conuenerũt in unum.

c Vel. tranſierunt ſimul.

Aduerſus domini urbem & populũ regibus:illi enim
Voto conſimili & pari
Perdendi ſtudio,iiſdémq; animis tuum
Aduerſus populum arcémq; tuam & caſtra Sionia,
Collecto ſimul agmine
Tentoriiſq; ſuis [5] mœnia protinus

5 Ipſi uidentes ſic admirati ſunt, conturbati ſunt, commoti ſunt, tremor apprehendit eos.

Vt uidêre,abierunt:etenim ſic tua terruit
Illos gloria,ut omnibus
Diffiſi auxiliis,mox caperent fugam,
Confractis animis,atq; metu,horroréq; territis,
Sícq; apprendit eos timor,
Vt toto tremerent corpore:nec modo
Membrorum tremor illos, [6] ſedenim & parturiẽtiũ

6 Ibi dolores ut parturientis, in d ſpiritu uehementi conteres naues Tharſis.

d Hier. in uẽto urẽdimus. Vel. in uento uetho. aliq in uento oriẽtali.

Non longe abſimilis dolor
Angórq; attonitos corripuit,ſuam
Illam urbem domino à barbaricis & trucibus uiris
Defendente,inimicáq;
In partes uarias fruſtáq; plurima
Diſpergẽte procul caſtra,uelut quum uehemens notus
Irato flat in æquore,&
Omnes comminuit quas habet obuiam,
Illidens ſcopulo aut ſyrtibus altè horriſonis rates.

7 Sicut audiuimus, ſic uidimus in ciuitate domini uirtutum, in ciuitate dei noſtri, deus fundauit eam in æternum.

7 Vſq; olim audiimus fore,
Dum nobis recitant illa nepotibus
Patres, ſic etiam uidimus iſtis oculis, deo
Curæ arcem eſſe Sioniam, &
Curam ſuſcipere ipſum nimis anxiam,
Illiúſq; ſuæ urbis populiq;: omnipotentis eſt
Nempe illa inclyta ciuitas,
In qua exercituum unus colitur deus,
Miranda ille ubi patrauit, inauditáq; tempore
Longè præterito antea:
Quam cuſtodiet in perpetuum ſtabi-
lémq; olim faciet, ne titubet. 8 nos igitur deus
In templo eximio tuo,
Atque aulæ in medio ſuſcipimus tuæ
Iampridem meditati bonitatem egregiam tuam,
9 Ex quo agnouimus haud ſecus
Ac de te ueterum fama patrum fuit,
Reſpondere tuo acta inclyta & illuſtria nomini,
Quæ laudem parient tibi
Nunq̃ intermorituram, ſed in omnibus
Terræ finibus omni celebrem tempore: nam tua
Plena eſt iuſtitiæ manus,
Nec quidq̃ niſi iuſtè facis ac bene.
10 Gaudebũt igitur gaudia, qui montẽ habitant Sion,
Ipſumq; Iſacidum genus
Exultabit ob illa eximiæ tuæ
Virtutis monimenta, omnibus ut qui tribuas malis
Iuxta commeritum mala, &
Iuſtis pro merito præmia. 11 uos age
Ergo oẽs homines quotquot amatis dominum & deũ,
Excelſa illa Sionia
Toto in circuitu mœnia cingite
Et circundate, turres numerate illius: 12 atque opus

8 e Suſcepimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui.

e Hier. Aeſtimauimus. Fel. expectauimus uel animo percepimus.

9 Secundum nomen tuum deus ſic & laus tua in fines terræ iuſtitia plena eſt dextera tua.

10 Lætetur mons Sion & exultent filiæ Iudæ, propter iudicia tua domine.

11 Circundate Siõ & complectimini eam, f narrate in turribus eius.

f Heb. numerate turres eius.

12 g Ponite corda ueſtra in uirtute eius, & diſtribuite domos eius, ut enarretis in progenie altera.

g .i. animum aduertite ad murum & antemurale ac propugnaculum eius.

102

Illud magnificum dei
Contemplamini, & ut maxima mœnia
Admirandâq; ſint ipſius & celſa palatia:
Quò ueſtris quoq; poſteris
Enarrare, & eis ſcripta relinquere
Poſſitis: 13 deus eſt iſte etenim noſter, & omnium:
Vt'q; olim à puero ſuos
Rexit iugiter uſq; ad ſenium ultimum,
Sic perducet, & in perpetuum nos quoq; diriget.

h Hier. ipſe erit dux noſter in morte. Bel. ipſe diriget nos per iuuentutem, uel, uſq; ad mortem.

13 Quoniam hic eſt deus deus noſter in æternum, & in ſeculum ſeculi, ipſe h reget nos in ſecula.

ARGVM. PSAL. 49.

Inuitatis ad audiendum fidelibus, ſtultum auarorũ hominum ſtudium, inſanamq; fiduciam nobis ponit ob oculos, quos tamen neque formidini, neque admirationi pijs eſſe debere oſtendit: nempe q breui, pijs ſeruatis interituri ſint impij. Valet unicè pſalmus ad comprimendam auarorum hominum philargyriam, et conſolandam humilium ac pauperum tenuitatem.

Pſal. 49. Ode dicolos diſtrophos, conſtans iiſdem uerſibus quibus pſal. 12.

1 *Vdite ô gentes hæc omnia, quotquot uniuerſo*
A *In orbe uitam trahitis, & patentem,*
Ad q̃ dicturio nũc paucula uerba, cõmodate
Aurem: 2 huc adeſte omnes, meámq; uocem
Vulgares homines, & uos quoque qui ualetis ulla
Auctoritate, & diues atque egenus
Nunc audite: etenim uobis ſapienter ipſe plura
Ediſſeram loquárq;: mens mea autem
Prudentum uerbis affinia uerba cogitabit,
4 *Atque ad parœmias mei applicabo*
Aurẽ aciemq; animi, & citharæ modulis meæ ſonoris

a Hier. occidentem. Bel. tempus.
b Hie. Tã filij Adã quàm filij ſingularũ. Bel. tum filij Adã quàm filij uiri. i. tã plebeij quàm nobiles.
c Heb. in cithara ænigma meum.

1 Audite hæc omnes gentes, auribus percipite omnes qui habitatis a orbem.
2 b Quique terrigenæ & filij hominum, simul in unũ diues & pauper.
3 Os meum loquetur ſapientiam, & meditatio cordis mei prudentiam.
4 Inclinabo in parabolam aurẽ meã. aperiam c in pſalterio propoſitionem meam.

Ænigmata obſcura explicare nitar

5 Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei mei circumdabit me,

Multáque prudentū dicteria. 5 Sed quid ipſe poſsim
Aſpro timere tempore ac ſiniſtro?
Circum me inſidias ac retia prauitate pleni
Hoſtes tetenderunt mei: ſed illi

6 Qui confidunt in uirtute ſua, & in multitudine diuitiarum ſuarum gloriantur. 7 d Frater non redimet, redimet homo? non dabit deo placationem ſuam.

Quàm modicum poſsint attendite: 6 quiq; gloriantur
Poſſeſſionum infinitate inani,
Diuitiiſq; ac robore corporis, 7 eſt ne quæſo quiſq̃
Omnino eorum qui periclitantem
(Quanq̃ prævalido ſit corpore) liberare poſſit
A morte quanq̃ ſit uel ille frater,
Aut placare deum poſſit quoq;, quominus ſit illi

d nemo poteſt etiam propriū fratrem à morte redimere, quamtumcunque precium pro redemptione eius dederit. e precioſa eſt redemptio animæ alicuius.

8 e Et precium redemptionis animæ ſuæ? & laborabit in æternum, & uiuet adhuc in finem.

Mori neceſſe? 8 multi enim precij, nec
Res facilis communi abſoluere lege mortis, æuo
Vt perpeti uiuat, nec ulla prorſum
Carnis eum attingat corruptio. nempe ſolus ille eſt
Corruptionis filius dei expers:
Qui ſolus potis eſt de faucibus inferorum & ore
Quemcunque uult, quoties ei uidetur
Eruere, & uitam æternam dare, cæteros oportet
Illi uniuerſæ ſubiacere legi

9 Non uidebit interitum, quum uiderit ſapientes morientes: ſimul inſipiens & ſtultus peribunt.

Mortis: q̃q̃ & inæternum quoque uiuit impius: 9 ſed
Ita, ut uolens non poſſit interire.
Nil ergo refert ſapiénſne ſit, ánne ſtultus atque
Indoctus & bardus, quod uniuerſam
Attinet ad carnis legem: quoniam unus æquè & alter

10 Et relinquent alienis diuitias ſuas, & ſepulchra eorū domus illorum in æternum.

11 Tabernacula eorum in progenie & progenie, uocauerūt f nomina ſua in terris.

Simul peribunt: 10 & ſuas relinquente
Diuitias alijs: nec quidq̃ aliud referre ſecum
Præter cadauer putridum ualebunt.
11 Quāq̃ magnifica illa habitacula, ſplēdidaſq; ſperēt
Ædes inæternum ſuas, & illa
Pinguia perpetuum patrimonia poſſidere, famæ
Plus conſulentes q̃ ſuæ ſaluti.

f Heb. nominibus ſuis terras ſuas.

103

Quare etiam & terris ſua nomina, quas ſibi pararũt
Per fas nefáſque indunt, ob id putantes
Se fore perpetuos. 12 *Sed enim fieri nequit modo ullo*
Vt ijs diutius bonis fruatur,
Sitq; diu in precio, qui primũ in honore, nẽpe ad illã
Formam atque imaginem dei, creatus,
Non intellexit q̃ obnoxius atque nexus illi
Foret, nec egit gratias ei: ſed
Ingratus, ſoli ſibi fidere cœpit: inde uerò
Amentibus mulis equíſue compar,
Quippe ſine ullo iudicio, occidit, haud ſecus q̃ ea abſq;
Spe ulla reſurgendi ad beatitatem.
13 *Illorum uerò ſtudium mera uanitas, eámq;*
Sui ſequuntur liberi ac nepotes,
Stultitiámq; parem: q̃ q̃ hæc uia ſit futura eorum
Ruina, cunctorũmq; poſterorum,
14 *Qui ceu grex ouiũ abducẽtur ad inferos, ubi illos*
Æterna mors depaſcet atque rodet,
15 *Mane autem q̃primum illuxerit illud, ad beatam*
Quando reſurgent perpetémq; uitam
Iuſti æquíq; colentes, protinus omnium impiorum
Vis, & ſuperba gloria atque faſtus
Occidet, ac formæ ſpecies ueteraſcet, & beatam
Vitam putantes atque ſempiternam
Viuere, magnifica illa palatia regio ſupráq;
Quum ſtruxerint luxu, una pro omnibus iam
Soláque eis ſuper inferni domus eſt, ubi peribit
Spes omnis illorum atque gloria omnis
16 *A me autẽ primũ ut ſteterit deus, inferorũ ab ore*
Et de barathri fauce liberabit:
17 *Tu uerò ne quid metuas, neque prorſus extimeſcas,*
Si fortè diteſcat, ſupra modúmq;
Impius augeſcat, ſitq; illius uniuerſa multis

g Heb. & homo non permanebit in precio & honore: perinde ac iumenta inhonora occidet.

h Heb. hæc uia illorum inſipientia, et poſteri in ore eorum current. i. hoc eorum inſtitutum ab inſipiẽtia proficiſcitur, in quod inſtitutũ toto ore currũt eorum poſteri, hoc eſt enim quod ait in ore eorũ current i. eorũ dicta & inſtituta omni conatu ſectabuntur.

12 *g Et homo quũ in honore eſſet non intellexit: ³ comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.*

13 *h Hæc uia illorũ ſcandalum ipſis, & poſtea in ore ſuo complacebunt.*

14 *Sicut oues in inferno poſiti ſunt, mors depaſcet eos.*

15 *Et dominabuntur eorum iuſti in matutino, & i auxilium eorum ueteraſcet in inferno à gloria eorum.*

16 *Verũtamen deus redimet animã meã de manu inferi, quũ acceperit me.*

17 *Ne timueris quũ diues factus fuerit homo, quum multiplicata fuerit gloria domus eius.*

18 Quoniam quum interierit non ſumet omnia, neque deſcendet cum eo gloria eius.

19 Quia anima eius in uita ipſius benedicetur: confitebitur tibi quum benefeceris ei.

Modis adaucta gloria: ille nempe
Iſtorum penitus ſecum nihil auferet: neq; ulla
In morte euntem ad inferos ſequetur
Gloria: 19 ſed tunc arbitrabitur eſſe ſe beatum,
Ventri & gulæ quum indulſerit, cutémque
Molliter & lautè curauerit: atque ubi omnia illi
Indulſeris quæcunque concupiſcet,
Tum ſummis te laudibus efferet, euehétq; in aſtra:
Qúmque ille communem uiam ſuorum

20 Intreibit uſque in progenies patrũ ſuorum, & uſque in æternum nõ uidebit lumen.

21 Homo quum in honore eſſet non intellexit, comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.

20 Ingreſſus patrum fuerit, ſpoliatus hócq; ſole
Priuatus, æternis ſepultus atque
Immerſus tenebris (quæ maxima pœna) luce deinceps
Nulla fruetur, nec beatitate.
21 Sic qui erat in precio quondam atque in honore, nempe ad illam
Formam atque imaginem dei creatus,
Non intellexit quàm obnoxius atque nexus illi
Eſſet, nec egit gratias ei, ſed
Ingratus ſoli ſibi fidere cœpit: inde uerò
Amentibus mulis equíſue compar,
Quippe ſine ullo iudicio, occidet haud ſecus q̃ ea abſq;
Spe ulla reſurgendi ad beatitatem.

ARGVM. PSAL. 50.

Vocatio et gentium et omnium uniuerſim ad complectendum euangelium, per Meſſiam facięda, hoc pſalmo deſcribitur: ſimul legalium ſacrificiorum, quæ iam Chriſto nõ placeant, ceſſatio: quorum loco ſubrogatæ ſint laudum hoſtiæ: à quibus peccatores et impios propheta arcet, quorum mores et ingenium graphicè depingit. Valet pſalmus ad cohortandos ad dei laudem pios, et ad impios deterrendos.

Pſalm. 50. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro iambico trimetro catalectico, altero dimetro trochaico catalectico.

1 Deus potens & fortis, ille quondam
Qui locutus eſt ſuis
Tot támq; diuerſis modis, ut ipſos
Contineret in uia
Recta ac bona, tandem nouiſſimo æuo
Filio locutus eſt
Nobis palàm internuntio ac ſequeſtro:
Nec modo locutus, at
Terram quoque omnem 2 ab ortu ad occidentem
Per ſuos apoſtolos,
Et quotquot incolunt eam, aduocauit,
Vt reduceret ſuum in
Ouile diſperſos greges, ouémq;
Iamdiu per auia
Palantem, & errantem atq; perditam omni
Anxius requireret
Cura & labore. Illa elegante uerò
Arce de Sionia
Locutus, hinc cum lege gratioſa
Clarus atq; ſplendidus
Exiuit: ut quicunq; fidere ipſi,
Aut eum ſequi uolet,
Lumen ſequatur illud præuium: 3 quod
Si quis inſequi abnuit,
Armatus iracundia & furore
Præſto mox erit, neq;
Tardabit: & q̃q̃ diu uidetur
Interim morarier,
Adeſt tamen, pulſátq; ad oſtium, nec

1 Deus deorum dominus locutus eſt, & uocauit terram.

2 A ſolis ortu uſque ad occaſum, 2 ex Siō ſpecies decoris eius.

a Hier. de Siō perfecto decore deus apparuit. Fel. Ex Sion perfectæ pulchritudinis, deus ſplendidè apparuit.

3 Deus noſter manifeſtè ueniet, deus noſter, & non ſilebit.

4 Ignis in conſpectu eius exardeſcet, & in circuitu eius tempeſtas ualida.

Se ipſe continebit: 4 ac
Ignis uorax uultum ipſius præibit,
Atque aduret omnia
Quæcunque coram ſe obuiámue habebit,
Quum tremendus omnium
Iudex ueniet: ac tunc eum procella &
Turbo magnus ambiet.

5 b Aduocauit cælũ de ſurſum, & terram c diſcernere populum ſuum.

5 Et quum ſuo ille iudicans ſedebit
In throno, uocabit ut
Teſtes ſibi adſint, illud è ſupernis
Cælum, & ipſam ab inferis

b Heb. Aduocabit.
c Heb. ut iudicet.

6 Congregate illi ſanctos d eius qui ordinant teſtamentũ eius super ſacrificia.

Terram: 6 aggregamini, inquiens, mihi omnes
Qui mei eſtis, & deum
Amatis acueremini, atq; mecum
Fœdus integerrima
Ictum fide ſeruatis, immolata ad
Roborandum & omnibus
Illud modis uiiſq; ſanciendum
Victima & ſacra hoſtia:

d Heb. meos, qui percutiũt fœdus meum.

7 Et annuntiabunt cæli iuſtitiam eius, quoniã deus iudex eſt.

7 Quúmq; hoc modo omnes ille iudicarit,
Prædicabitur deus
Vel teſte cælo iuſtus integérq;
Arbiter. 8 Sed accipe

8 Audi populus meus & loquar: Iſrael, & teſtificabor e tibi. deus deus tuus ego ſum.

O gens mea atq; attende, mens quod uni
Dicturit tibi mea.
An non tibi planè Iſrael probabo
Eſſe me deum tuum,
Quem tot modis, tam ſæpe, tam benignum expertus es tibi adfore?

e Heb in te.

9 Non in ſacrificijs tuis arguam te, holocauſta tua in conſpectu meo ſunt ſemper.

8 Nunquando uerò quod mihi hoſtias, &
Victimas quieueris
Offerre & immolare, durius te
Reprehendi & argui?

105

Quanq̃ immolare iugiter mihi illa
Debuiſti: 10 at omnia
Carnaria iſthæc nil moror, nec ullum
E tua domo bouem,
Nullum iuuencum poſtulo, neque ullos
Ex tuis ouilibus
Hircos: 11 mea illa ſunt, meiq; iuris
Et fera & domeſtica,
Armenta mille montium, feræq;
Saltuum omnium, atque oues,
Capreæq; rupis ardua incolentes:
12 Atque aues in editus,
Et ſaltuoſis montibus uolantes,
Sunt mihi ad manum omnia.
Et denique (ut paucis agam, & ſemel,
Cunctáque in breui exprimam)
Quæcunq; ruri habitant agúntque uitam.
13 Quòd ſi opus mihi foret
Illis, uel indigerem & eſurirem,
Nec mihi tamen foret
Neceſſe id abs te poſtulare: quippe
Vniuerſus eſt meus
Orbis, ſimulque quidquid ambit ille, &
Continet. quid ergo erit
Quod quærere ex te ſit mihi neceſſum?
14 Eſtne opus mihi bubula,
Aut carne ouilla, ut impleam latrantis
Ventris os famelicum?
Aut ſanguine hircino, ut bibam? 15 .omnia ergo
Iſta, ſi mihi fidem
Habere uis, mittes: at immolabis
Gloriam deo tuo, &
Laudem atque honorem, eique uota reddes,

f Heb quadrupedes quæ paſcuntur in mille mõtibus.

g Heb. montium.
h Hier. uniuerſitas agri. Fel. feræ campi.

10 Non accipiam de domo tua uitulos, neque de gregibus tuis hircos.

11 Quoniam meæ ſunt omnes feræ ſyluarum, f iumenta in montibus & boues.

12 Cognoui omnia uolatilia g cœli: & h pulchritudo agri meum eſt.

13 Si eſuriero, non dicam tibi: meus eſt enim orbis terræ, & omnis plenitudo eius.

14 Nunquid manducabo carnes taurorum, aut ſanguinem hircorum potabo?

15 Immola deo ſacrificium laudis, & redde altiſsimo uota tua.

Si qua uoueris, 16 deum
Me tempore in duro ac malo inuocabis:
Teq; protegam, & malis
Ab omnibus mox eruam, ut me honores.
Talibus pium deus
Affatus eſt uerbis. 17 uiro malo autem,
Irſhtuta quid mea,
Inquit, meáſq; putido ore leges
Prædicare, iuſtáue
Mandata publicare pergis? ut quid
Fœdus auſus es meum
Enuntiare in uulgus, ac palàm
Impudenti & impia
Enucleare lingua, & ore ſpurco?
Nec 18 moneri enim, neq;
A quoq̃ amico corripi, aut amicè
Argui (ſuperbus &
Adeò arrogans es) ſuſtines: mea autem
Ne pili quidem hactenus
Mandata fecisti. 19 Si enim uidebas
Furem, aut ullum adulterum,
Illos tibi coniungere, atq; eorum
Particeps in omnibus
Furtis ſuis & ſpurcitijs ſtudebas
Eſſe: 20 nec niſi impia,
Aut fraudulenta uerba funditabas
Lingua & ore noxijs,
Tantúmq; ad impia & doloſa factis:
21 Et calumnijs tuis
Fratrem tuum ac conuicijs petebas,
Haud ſecus propè atq; ſi
Trux hoſtis eſſet, atq; perduellis,
Inq; patriam impius

16 Et inuoca me in die tribulationis, eruam te & honorificabis me.

17 Peccatori autem dixit deus, quare tu enarras [h] iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meũ per os tuum?

18 Tu uerò odiſti diſciplinam, & proiecisti ſermones meos retrorſum.

19 Si uidebas furẽ, currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas.

20 Os tuum abundauit malitia, & lingua tua concinnabat dolos.

21 Sedens aduerſus fratrem tuum loquebaris, & aduerſus filium matris tuæ ponebas ſcandalũ. hæc feciſti, & tacui.

h Heb ſtatuta uel præcepta mea.
i Heb. fœdus.

Et proditor: q̃uis eadem in aluo
Educatus, & tibi
Coniunctione ſanguinis propinqua
Nexus eſſet: atq; ea
Impunè quum te crederes patrare,
Interimq; cerneres
Tacere me, tanq̃ illa non uiderem
Aut latêre me tua
Peccata poſſent, 22 arbitratus es me
Aut tui parem fore,
Aut ſomnolentum planè & oſcitantem:
Interim tamen tibi
Palàm illa ob os ponam: adeò uerò aperta,
Vt nihil loqui audeas
Contráue poſſis, conſcientia te
Arguente propria.
23 Conſyderate ergo & uidete tandem
Obſecro, quibus dei
* Heb. rapiã. Iam prorſus omnis memoria exćidit, ne
Quum uoletis omnia hæc
Attentiùs uidere, non queatis.
Sæpe enim quibus deeſt
Occaſione præſtita uoluntas
Quod bonum eſt agendi, eis
Plerumq; deeſt quum uoluerint, facultas.
Diligenter omnia
Ergo iſta temporiq; prouidete, ne
Siquis obſtinatiùs
Contemptor horum perſeuerat, illum
Duriore corrigam
Flagróq; corripiam: nec adſit ullus
ǀ Heb. & qui ordinat uiam. Qui mea è manu eruat
Quacunq; dignitate polleat. 24 ſed

22 Exiſtimaſti iniquè quòd ero ſimilis tui, arguam te & ſtatuam contra faciẽ tuam.

23 Intelligite hæc qui obliuiſcamini deum, nequando * rapiat, & non ſit qui eripiat.

24 Sacrificium laudis honorificabit me ǀ & illic iter quo oſtendam illi ſalutare dei mei.

Qui mihi immolat pias
Laudum hoſtias ſacráſque, & actionem
Gratiarum, is amplius
Multò me honorat, gratioráq; offert
Dona thure & hoſtijs,
Et certiore ad me uia uenit: quem ob
Gratitudinem bonæ
Mentis ſalutari beatitate
Munerabo præſtita.

ARGVM. PSAL. 51.

Poſt commiſſum homicidium & perpetratum adulterium à propheta Nathan David correptus, & crimē agnoſcens, (q̇q̇ remiſſam eſſe ſibi culpam intelligeret, dicente ſibi Nathan, tranſtulit dominus peccatum tuum) intelligens tamē cui obnoxius pœnæ eſſet, miſericordiam à deo poſtulat, & ad uitæ ſe puritatem atq; nouitatem inſtaurari precatur: pro quo beneficio, & alijs, uias dei ſe docturum, & laudis afflictiq; animi ſacrificia ipſi ſe daturū pollicetur, Demū ſanctæ ciuitati bene precatur: quā quū inſtaurare cœpiſſet, ut perficiatur à deo poſtulat. Cōueniēs eſt pœnitentibus pſalmus.

Victori, pſalmus David, quum uenit ad eum Nathā propheta, poſtq̄ intrauerat ad Berſabee.

Pſalmi quinquageſimi primi. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro.

1 *Miſerere mei deus ſecundum magnā miſericordiam tuā.* 2 *Et ſecundum multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.* 3 *Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

1 M*Iſereat, obſecro te, mei deus bone,*
Pro magna & ampla miſericordia tua:
2 *Miſerationum próque multitudine*
Illa tuarum & copia, ſcelera mea
Abſterge, noxáſq; elue ac ſordes meas.
3 *Et quo magis ſunt ſordidæ, amplius laua,*
Atq; à meo me munda & ablue crimine.

4 Nam conſcius praua mihi uita mea,
Agnoſco prudens facinora & ſciens mea:
a Heb: coram. Quúmq; illa multa & grauia ſint: tacere enim,
Aut ipſa diſſimulare quid proſit mihi,
Quando aſſiduè uerſantur ante oculos meos,
Vt ſi negem mox me impudentiæ palàm
Coarguant! 5 Quid ſi latêre homines puto
Aut parricidium, aut adulterium meum!
b Vel. appareas mundus. Nónne id ſatis grande & graue eſt malum, tibi
Quòd mi deus peccauerim, atq; uni tibi,
Nec reueritus ſim iuſtitiæ tuæ illius
Oculos, ad ima cordis uſq; & abdita
Palàm atque perſpicuè intuentes! ergo iam
Miſerere noſtri mi bone & clemens pater:
Nec tam meorum habe rationem criminum,
Quàm ueritatis atque iuſtitiæ tuæ.
Quàm magna tu mihi meiſq; poſteris
Pollicitus es, nouere qui mihi male ex
Animo uolunt, ac pro hoſte me truculento habent.
Quòd ſi meis offenſus uſque flagitijs
Indignum (ut indignus quidem ſum) me putes
Promiſſa cui ſerues tua: en, mei inquient
Hoſtes, dei qui gloriabatur ſui
Promiſſionibus, q̃ inaniter ſuam
Fiduciam & ſpem collocauit! ergo ne
Ii te deum, uanum atque inanem prædicent,
Sed iuſtum, ut ipſe iuſtus es, malo ſuo,
Meóque contrà te bono eſſe intelligant,
Commerita quæſo ne recorderis mea:
Sic fiet ut, mendacij dum te arguunt,
Nec ſtare promiſſis tuis te exiſtimant,
Verax in omnibus tuis ſermonibus,
Iuſtúſque cunctis pareas, illa & tua

4 Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum a contra' me eſt ſemper.

107

5 Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci, ut iuſtificeris in ſermonibus tuis, & b uincas' quum iudicaris.

Bonitate uincas malitiam ipſorum ſuam.

6 Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.

6 Certè quod attinet ad me, id ingnuè uolo &
Debeo fateri, nil boni carne in mea
Habitare: quin eſſe inſitam in me noxiam
Natiuitatis à meæ primordio,
Quæ uel reluctantem ad malum me pertrahit.
Quippe ipſa dum me mater enixa eſt mea,
Obnoxium pariebat immenſis malis,

7 Ecce enim ueritatem dilexiſti, incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Noxæq; mortiferæ reum. 7 Sed tu tamen,
Cui ueritas grata extitit ſemper, quia
Me in Chriſtum & unctum elegeras olim tuum,
(Indignus & ſi omni modo ac uia forem)
Dignum tua unius ipſe duxti gratia,
Sapientiam occultam illam & abditam cui
Tuam indicares: at ego tanti beneficij
Oblitus immemórq;, breuem amori tuo

Aſperges me domine hyſſopo & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Fluxámq; prætuli uoluptatem.[8] quod eſt
Vltrà ergo remedium mihi miſero ſuper,
Ni me ut mea à noxa uelut hyſſopo expies?
Quod pro tua in me gratia ſi feceris,
Mundabor: & ſi me ipſe laueris, niue
Candidior euadam atq; longè purior.

9 Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt oſſa [c] humiliata.

9 Fac ergo læta ut audiam, & me gaudio
Perfunde, tum quæ uulneraras, & grauis
Contriueras dolore magno criminis mea *[c] Heb. quæ contregiſti.*

10 Auerte faciem tuã à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.

Oſſa, ſimul ut tuo fauore fueris &
Amore proſecutus, hylareſcant. age
10 A flagitijs ergo deus meis faciem tuam

11 Cor mundum crea in me deus, & ſpiritum [d] rectum innoua in uiſceribus meis.

Auerte, & omnes noxias dele meas: *[d] Hier. ſtabilẽ.*
11 Et cor mihi mundum crea, ac rectum innoua,
Stabilémq; ſpiritum meis in intimis:

12 Ne proijcias me à facie tua, & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.

12 Nec me tuo fauore deſtitue, neq;
Longiùs ab illa propitij uultus tui

Expelle gratia: nec illum ſpiritum
Sanctum ac bonum tuum aufer à me: 13 at præſtita
Per te mihi ſalute gaudio imbue:
Et principe illo ac liberali ſpiritu
Tuo ipſe me fulci, atq; confirma: 14 tum eos
Qui perperam degunt, docebo uias tuas,
Ad te ut meo exemplo reuertant impij.
15 Ergo innocentis ſanguinem fuſum Vriæ,
Seruator ô ne memineris deus, neq;
Spurcum atq; abominandum adulterium meum,
Et flagitijs ijs omnibus me ſolue quæ
Animam cruentant atq; conſpurcant meam:
Tum lingua prædicabit exultans mea,
Et ueritatem & miſericordiam tuam,
Qua iuſtum habere me impium dignatus es.
16 Age ergo laudes cantet os meum ut tuas,
Labia aperi, & linguam meam reſera ô deus.
17 Nam ſi placere credidiſſem uictimas,
Externáue ulla ſacrificia tibi fore
Grata, obtuliſſem ſanè: at illa quum tibi
Accepta non eſſe audij, non obtuli.
18 Nempe anteacti pœnitudine criminis
Confractus animus, córq; contritum, unica eſt
Domino deo læta atq; odora uictima.
Neq; enim mali dolore concuſſum ſui,
Suóque delicto cor attritum ô deus
Deſpicere conſueſti. 19 age ergo nunc tua
Benignitate erga Sion ſolita utere,
Solymorum ut extruantur illa mœnia:
20 Tunc uictimas ſanctáſq; legis hoſtias,
Externa mentis ſigna iuſtioris, ut
Primum tibi placere nouero, offeram:
Illóq; quos gratos habeas ſancto tuo

e Hier. potenti. Vel munifico.

f Heb. cantabit, uel laudabit.

g Heb. &.

13 Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu e principali confirma me.

14 Docebo iniquos uias tuas, & impij ad te conuertentur.

15 Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis meæ, & f exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.

16 Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam.

17 Quoniam ſi uoluiſſes ſacrificium dediſſem utique holocauſtis non delectaberis.

18 Sacrificium deo ſpiritus contribulatus cor contritum & humiliatum deus nõ deſpicies.

19 Benignè fac domine in bona uoluntate tua Sion, g ut ædificentur muri Hieruſalem.

20 Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ oblationes & holocauſta, tunc imponent ſuper altare tuum uitulos.

Mactabo in altari uitulos, & quæ ipſa uult,
Tibíque lex holocauſta ſacrari iubet.

ARGVM. PSAL. 51.

Aduerſus Doeg Idumæum *(de cuius malitia uide. 1 reg. 22.) conſcripſit hãc oden* David, *uafros et pernicioſos eius mores egregie depingens, atque eius interitum prædicens. Hinc uerò concepta in deum fiducia totum ſe decantandis eius laudibus offert ac dedicat. Valet aduerſus peruerſos conuitiatores pſalmus.*

Victori eruditio David *quũ ueniſſet* Doeg Idumæus *et annũciaſſet* Sauli, *et dixiſſet, uenit* David *ad domũ* Achimelech.

Pſalm. 51. Ode Dicolos Diſtrophos, conſtans priore metro heroico, altero iambico dimetro catal.

1 Quid gloriaris in malitia, qui potens es a in iniquitate

1 *Quid tua flagitia & mores, ô impie, iactas*
Spurcos & impudicos?
Quid tibi ab impietate places, téq; uſq; ualere *a Heb. miſericordia dei, tota die. ſub. extat in ſanctos.*
His noxijs tuis &
Flagitijs credis? non, obſecro te, adfore cenſes,
Et ſingulis diebus
Iuſtis atque pijs dominum ſuccurrere? q̃q̃
Libidini tuæ illi

2 Tota die b iniuſtitiam cogitauit lingua tua, ſicut nouacula acuta feciſti dolum.

2 *Nonnunq̃ interea permittimur.* a *at tua nunq̃* *b Hier. Inſidias Fel. prauitatet.*
Excogitare fraudes,
Aut dudum inuentas expromere lingua quieſcit.
Nouaculæ illa quippe
(Quæ quibus admoueas rebus cũque obuia ſcindit)
Simillima eſt acutæ.
Nam quemcunque dolis & fraudibus illaquearis,
Vtcunque blandulus ſis,
Occidis tamen illum, animoq; & corpore perdis.

3 *Sed & nocere mauis,*
Quàm prodeſſe: loqui falſa & mendacia, q̃ quæ
Sunt uera & æquitati
Iũcta: 4 *dolos, fraudes, & quidquid perniciẽ adfert,*
Linguamq́; fraudulentam,
Et mala habes (ſemel ut dicam) gratiſſima cuncta.
5 *Quapropter & deus te*
Funditus euertet iuſtiſſimus, & male perdet:
Velutq́; noxiam herbam
Viuorum è terra radicitus eruet, ac te
Tuóſque poſteros ex
Æde tua ſic eruncabit, ut inde ſuperſtes
Patri impio atque nequam
Nemo ſit gnatis ex pluribus: 6 *ídq; colentes*
Iuſti, ac dei timentes
Quum primum ſacerint, ob iuſti iudicis iram,
Et horridam ultionem
Cum terrore illum reuerentes ac uenerantes,
Molimina impij illa
Ridebunt, & ſubſannantes conſimili illum
Sermone perſequentur:
En eſt ille ſuam domino qui ſpreuit in uno
Fiduciam locare,
Spemq́; ſuam: 7 *qui diuitijs per faſq; nefaſq́;*
Quoquomodo aggregatis
Aduerſum iuſtos ſibi cuncta licere putauit,
Seu fraude, ſeu ui: & iſto
Fiſus præſidio, inſidijs ſe credidit eſſe
Et prauitate fortem,
Ac contra innocuos iſtis ſe muniit armis
Et roborauit. 8 *ille*
Ipſe autem bonitate tua qui nitor, & illi
Confido ſoli & uni,

a Hier. ad deuorãdum. Fa. depreſsionis.

d Heb deeſt.

e Heb. inſidijs uel prauitate.

3 Dilexiſti malitiã ſuper benignitatem, iniquitatẽ magis quã loqui æquitatem.

4 Dilexiſti omnia uerba c præcipitationis' lingua doloſa.

5 Quapropter deus deſtruet te in finem: euellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuã d e terra uiuentium.

6 Videbũt iuſti & timebunt, & ſuper eũ ridebunt, d & dicent', ecce homo qui non poſuit deũ adiutorem ſuum.

7 Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum, & præualuit in e uanitate' ſua.

8 Ego autem ſicut oliua fructifera in domo dei, ſperaui in miſericordia dei in æternũ, & in ſeculum ſeculi.

Vt frondoſa olea, & baccis fœcunda, uirenſq;
Grata eſt ſuo colono,
Perpetuamq́; domi ipſius figit ſtationem:
Sic in domo dei ipſe
Perpetuam expecto ut ciuis, non aduena ſedem:
9 Vbi per omne tempus
Te modulis celebrabo meis, & laudibus uſque in
Cœlum uehem. quòd illas
Ipſius uires ualidè compreſſeris, atque
Confregeris, pijsq́;
Spem dederis ꝙ qui te quærunt, atq; ſuam in te
Fiduciam locant, non
Deſeris. inde animi multa fiducia & ipſe
Præſtolor id tuum olim
Sanctis tantopere dilectum nomen, & omni
Viro bono pioq́;.

9 Confitebor tibi in ſeculũ quia feciſti, & expectabo nomen tuũ quoniã bonum eſt in conſpectu ſanctorum tuorum.

ARGVM. PSAL. 53.

Argumentum huius pſalmi idem eſt cum argumento pſalmi 14. ibi uide.

Victori ad mahelath eruditio David.

Pſalm. 53. Ode monocolos, conſtans iambico trimetro ſcazonte.

1 Dixit inſipiẽs in corde ſuo, non eſt deus.

2
1 Mmane quid tã, tamq́; abominandum uſquam
Aut cogitari à quopiam, aut poteſt dici.
Quàm ꝙ deũ multi haud modo abnegãt, ſed ne
Deum quidem eſſe pertinaciter dicunt,
Imò eſſe commentitium dei nomen.
Vaniſſimi ſcilicet homines, inanesq́;
Omnisq́; ſenſus atque iudicij expertes!
2 Hinc ipſa uitæ turpitudo, & effrenis
Licentia in malum: indeq́; omnis illorum

Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt in iniquitatibus non eſt qui faciat bonum.

Corrupta uita, & abominabiles mores,
Studiáq; deprauata:non iam enim eſt quiſquam
Qui quod bonum eſt agat, benignitatémue
In alterum ullam conferat, & eum curet.

110.

3 Quare inſtar attoniti deus bonum nullum
E terra in ipſum ſentiens uehi cœlum,
Deſpexit illinc & ſubinde reſpectans,
Si fortè quenq̃ uiderit requirentem
Abs ſeſe opem, & quoquo modo colentem ſe aut
Sanctè timentem, nec unico quidem inuento:

3 Deus de cælo proſpexit ſuper filios hominũ, ut uideat ſi eſt intelligens aut requirens deum.

4 Ergóne ſic computruiſſe ait! ſicne
Vſque adeo cunctos regia è uia, & recto
Calle atque honeſto deuios aberraſſe,
Nec eſſe tanta ex multitudine & turba
Qui quod bonum eſt agat, nec unicum prorſus!

a Hier. pariter adhæſerũt. Vel ſimul corruptè ſunt.

4 Omnes declinauerũt a ſimul inutiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonũ, non eſt uſq; ad unũ.

5 Nil uniuerſis mente præditus praua,
Nil adeo iudicij eſſe, me ut deum credant
Neſcire præterireue oſcitanter, dum
Vt fruſtulum panis populum meum afflictum
Vſque ad medullas penitus intimas rodunt!

5 Nonne ſciẽt omnes qui operãtur iniquitatẽ, qui deuorãt plebẽ meã ut cibum panis

6 An non enim, quod agunt latêre me credunt,
Cui uni placere, quem colere recuſarunt
Atque inuocare! planè enim mei nullo
Timore, nulla relligione nec cultu
Tenentur, imò quum ut deus ſim adorandus,
Flagitia quæque pro deo colunt ſummo,
Superbiam, libidinem, gulam, luxum.
Quare repentino pauore carpentur,
Talíq; quali nemo homo parem uidit,
Vel ſi pauoris nulla cauſſa præceſſit.

6 Deũ non inuocauerunt, illic trepidauerũt timore ubi nõ eſt timor.

Tu uerò habes quiſquis piè ac deo dignè
Cupis deinceps uiuere, unde ſecurus
Tutusq; deſpicias eos. 7 Deus nempe

b Heb. qui te circũdant, uel obſident.

7 Quoniã deus diſſipauit oſſa eorum qui b hominibus placent, cõfuſi ſunt, quoniam deus ſpreuit eos.

Diſperdet, atque comminuet eorum oſſa
Qui te obſident: quibuſq; ſtudium id eſt unum,
Placere hominibus, quum interim illius fretus
Præſidio & auxilio unico, pudore omnes
Quotquot tibi malè ex animo uolunt, atque
Infamia afficies. Quid enim aliud ſpretos
Deoq́; abominabiles manet! ᵃ Sed quis
Nobis ſalutem è monte Sionio ſancto,
Veriſq; Iudæis feret! Deus certè:
Captiuitate quando ſoluerit gentem
Sioniam: Tunc ſerio Iſrael nempe
Totumq́; Iacob, & Iſaci ſoboles patris
Gaudebit atque ouabit, otioq́; olim,
Ac pace multa perfruetur, & longa.

ᵃ *Quis dabit ex Siō ſalutare Iſraels quū conuerterit deus captiuitatē plebis ſuæ exultabit Iacob & lætabitur Iſrael.*

ARGVM. PSAL. 54.

Bis fugiens Saulis iram David apud Ziphæos in deſerto latuit, bisq; ab eis Sauli proditus eſt, quemadmodum primi reg. 23. & 26. ſcribitur: de quorum proditione prima admonitus David à deo fugit in deſertum Maom. De ſecunda quoque proditione certior factus, Saulem noctu præuenit dormientem, eique lanceam & clypeum abſtulit. Ab huiuſmodi ergo inſidijs dei beneficio liberatus David, ab illis illorūque ſimilibus hoſtibus poſthac liberari poſtulat, deque præſtito ſibi auxilio actis gratijs inimicis malè precatur, deoq́ue ſacra facere, & eum perpetuò laudare apud ſe proponit. Conuenit pſalmus principi proditionem ab amicis metuēti.

Victori in Neginoth eruditio David, quū uenirent Ziphæi & dicerent Sauli: Nonne David abſconditus eſt apud nos.

Pſal. 54. Ode monocolos, conſtans trochaico Archilochio tetrametro catalectico.

ᵃ *Deus in nomine tuo ſaluum me fac, & in uirtute tua ᵇ iudica me.*

ᵃ *Et tuum deus beate nomen ac potentiam*
P *Obſecro ſerua me ab hoſtibus meis, & uindicas:*

ᵇ *Hebr. uindica.*

Iudica cauſam meam, ² meq; & meas audi preces,
Ac meis attende uerbis. ³ nempe me uiri exteri,
Qui deum ignorant, fidemq; non dederunt illius
Nomini, inuaſere: nec iam multum abeſt quin funditus
Subruant. nam dignitate qui ualent, & diuites,
Quiq; ſunt potentiores me inſequuntur ad necem,
Nec deum curant, eũmue exiſtimant uidere ſua
Impia ac nefanda geſta: ⁴ contra eos autem iuuat
Me deus meus: nec ipſe me modo unum ſuſcipit,
Et tuetur: at meam quicunq; cauſam, qua ualent,
Adiuuant, illos deus quoque adiuuat, nec deſerit.
5 *Sed meis quod cõmerentur tu malũ redde hoſtibus:*
Vtq; uerax es deusq; iuſtus, illos deſtrue.
6 *Tunc tibi libabo ſponte, nominiq; illi tuo,*
Quod bonum atque gratioſum eſt, gratias habebo, te
Ad chelyn, tuasq; laudes uerſibus canens meis:
7 *Nẽpe quòd tu me meo ipſe mox dolore exolueris,*
Et meis ex hoſtibus diram ultionem ſumpſeris,
De quibus triumphum ago, abiectos humi, & fractos uidens.

b Pal. eſt cũ ſubſtinentibus animã meam.

2 Deus exaudi orationẽ meam, auribus percipe uerba oris mei.
3 Quoniam alieni inſurrexerũt aduerſum me, & fortes quæſierunt animam meã, & non propoſuerũt deũ ante conſpectum ſuum.
4 Ecce enim deus adiuuat me, & dominus b ſuſceptor eſt animæ meæ.
5 Auerte mala inimicis meis, & in ueritate tua diſperde illos.
6 Voluntariè ſacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo domine, quoniam bonum eſt.
7 Quoniã ex omni tribulatione eripuiſti me, & ſuper inimicos meos deſpexit oculus meus.

ARGVM. PSAL. 55.

In graui anxietate cõſtrictus Dauid ab aduerſarijs, ſic ut manibus eorum uix elabi poſſet, de illorum improbitate et ſua anxietate cum deo conqueritur, tum maximè de fictis amicis: quibus, et apertis inimicis malè precatur, ſpem concipiens ſe deinceps à domino deo ſeruatum iri, ſicut et impios perditum. Sunt qui putent hunc pſalmum à Dauide editum eſſe, quum ab ira Saulis iactata in ſe lancea, et obſeſſa domo fugere coactus eſt. Alij exiſtimant, (quod et uerius puto), quum deſcenderet Saul ad obſidendam Ceilam, ubi Dauid latebat, admonitum oraculo Dauidem inde ut fugeret, ꝙ eum ciues, licet à ſe ſeruati, prodituri eſſent, hunc pſalmum in ea obſidione et anxietate conſcripſiſſe. Nam et hic ſe ab amicis (Ceilæ nẽpe ciuibus) quos ſibi ſeruatos deuin-

xerat, derelictum conqueritur. Conuenit pſalmus, principi in obſidione conſtituto, et à proditoribus metuenti.

Victori in Negnoth eruditio David.

Pſalm. 55. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro iambico trimetro, altero iãbico dimetro.

1 Exaudi deus orationẽ meã, & ne deſpexeris deprecationẽ meã: intende mihi & exaudi me.

Rationem audi meam ô deus bone,
O *Nec deſpice, aut quoquo modo*
Contemptui meam precationem babe:
Attende, quæſo te, & mihi
Reſponde ululanti & intrementi præ metu,
Atque hoſtium iam inſtantium
Horrore. 2 neque enim inter precandum ullo modo
Conſiſto uel quieſco, dum
In ſingulos dies & horas ſingulas,
Audire iam uoces mihi,
Mináſque eorum uideor, & faciem impij
Videre, qui me affligere
Et perſequi non ceſſat: 3 ac mendacia,
Et falſa quæque crimina
Impingere atque obtrudere, ac illis ſuis
Me noxijs depingere.
Hoſtilibus nimirum odijs uruntur, &
Ira mei hoſtes ſæuiunt
Contra innocentem, ac iam mihi infenſi imminent.
4 *Inde eſt meum quòd in meis,*
Totum cor intremiſcit, atque palpitat,
Et ſubſilit præcordijs:
Nam durus in me mortis horror irruit.
5 *Timorq́; & immenſus tremor*
In me inciderunt, ſicq́; me tenebræ undique
Cinxere, mentis ut meæ,
Et corporis contexerint oculos mei.
Nec iam quid iſthic actitem,

2 a Cõtriſtatus ſum in exercitatiõe mea[a], & cõturbatus ſum à uoce inimici, & à tribulatione peccatoris.

3 Quoniã declinauerũt in me iniquitates, & in ira moleſti erant mihi.

4 Cor meũ [b] conturbatũ eſt in me, & formido mortis cecidit ſuper me.

5 Timor & tremor uenerunt ſuper me, & [c] contexerũt me tenebræ.

a Hier. humiliatus ſum in meditatione. Fel. lamẽtabor in deprecatione mea.

b Hier. doluit. Fel. contremiſcit.

c Fel. operuit me horror.

112

Videre & intelligere conceſſum eſt mihi.
6 Ego autem in iis anguſtiis
6 Et dixi, quis dabit mihi pēnas ſicut colūbæ, & uolabo & requieſcam?
Sic ipſe mecum commiuſcebar: mihi
Pennas columbæ præpetis
Quis dabit, ut iſthinc deuolem tutum in locum,
Vbi quieſcam, & à meis
Securus inimicis agam? 7 quos ut procul
7 d Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine.
d Hic. ut procul abeam & cōmorer in deſerto.
Vitare poſſem, longius
In ſolitudinem auolarem quampiam, &
Me illic latens periculis
Subducerem omnibus, procellíſue acribus,
Grauiq; tempeſtate, & iis,
Qui innoxios perflant, malorum flatibus.
8 Atque interim expectarem eum
8 e Expectabā eū qui ſaluū me fecit à puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate.
e Heb. accelerarē mihi fugā à ſpiritu uehemēti, & tēpeſtatis. ab ira ſalicet Saulis quā turbini & tēpeſtati comparat.
Seruare qui me unus poteſt, omnem & mihi
Auferre terrorem ac metum.
Namque ille me à periculo non diſpari
Seruauit olim atque eruit.
9 Perde igitur illos atque præcipita ô deus
9 Præcipita domine, diuide linguas eorū, quoniā uidi iniquitatem & contradictionē in ciuitate.
Vtq; actum in illa olim eſt Babel,
Ne mutuum meo malo ſe intelligant,
Linguas eorum diuide.
Nil etenim in iſta ciuitate iurgia, &
Contentiones præter ac
Violentiam uidi & dolos, 10 quin mœnium
10 Die ac nocte circūdabit eam ſuper muros eius iniquitas, & labor in medio eius & iniuſtitia.
Vice ac loco nocte & die
Ipſam illa cingunt crimina & circumambiunt,
Atque in plateis ipſius
Vrbíſque medio iniuria atq; oppreſſio
Regnant. 11 dolis plena omnia,
11 Et non defecit de plateis eius uſura & dolus.
Nec ulla fraus, aut ulla contumelia,
Vllúmue fœnoris genus,
Aut ſycophantia, eius à plateis abeſt.

12 Quoniã ſi inimicus meus maledixiſſet mihi, ſuſtinuiſſem utique.

12 Sed hoc dolet multo amplius,
Grauius'q; me longè afficit, calumniam
Quòd qui mihi atque iniuriam
Inſtruxit, hoſtis non erat (leuius enim
Ferrem iſtud, ac multo æquius)

13 Etſi is qui oderat me, ſuper me magna locutus fuiſſet, abſcondiſſem me forſitan; ab eo.

13 Nec ſe ille contra me extulit, qui me oderat:
Nempe à furore me ipſius
Quoquomodo abſcondiſſem, & impetum illius
Omni uia, omni arte & modo

14 Tu uerò homo unanimis, dux meus & notus meus.

Vitare ſtuduiſſem atque declinare: 14 ſed
Supra modum id durum ac graue eſt,
Nec ferre poſſum, quòd tu homo notus meus,
Arctiſſimo iunctus mihi
Vinculo & amicitiæ & neceſſitudinis,
Quem rebus omnino meis
Velut ducem præfeceram, atque unanimiter

15 f Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos, in domo dei ambulauimus cum conſenſu.

15 Quicum ſolebam uiuere,
Tu, conſilij qui particeps unus mei,
Ac primus inter conſules
Meos eras, te falſò amicum finxeris.
Nam cui obſecro fidelius
Secreta commiſi mea, aut lubentius?
Arcana nec modo mea
Tibi credidi, at diuina ſi tractanda erant,
Aut ſi locus precum eſſet, aut
Pſalmis uacandum, lectionibus aut ſacris,
Concorditer dei in domo
Huiuſce gratia rei, negotijs
Miſſis peculiaribus,

f Heb. Qui ſimul habuimus dulce ſocietatem, uel cõſiliũ. Hier. in terrore. Fel. cõſeruatus ſiue coniunctim.

16 Veniat mors ſuper illos: deſcendant in infernũ uiuentes.

Tecum ambulabam. 16 age ergo mortiferam in eos
Deus manum tuam inijce:
Imò ne eis mori quidem liceat, ſed in
Obſcura uiui tartara.

113

Et inferorum ad ima præcipites ruunt.
17 Illorum enim regnant mala
In concilijs:interq; eos nequiſſima &
Abominanda crimina.

17 Quoniã nequitia in habitaculis eorũ, in medio eorum.

18 Ego uerò eorum aduerſus impotentiam,
Dolóſque clamaui ad deum:
Nec me ipſe dedignatus eſt:nempe illico
Seruauit & tutatus eſt.

18 Ego autẽ ad deũ meũ clamaui, & dominus exaudiuit me.

19 Inſtabam enim, pulſabam, & aſſiduis eum
Oratione ac lachrymis
Petebam, eúq; ueſpere ac meridie,
Et mane narrabam graues
Omnes calamitates & ærumnas meas.
Quare ad preces aurem ſuam
Accommodauit, meáq; uota exaudijt,

19 Veſpere & mane, & meridie, narrabo: & exaudiet uocem meam.

20 Noſtrámq; ſpero ab hoſtibus
Iam propiùs inſiſtentibus uitam eruet
Atque eximet, multi licet
Vt me neci dedant, propè admodum urgeant:
Sed ut ſunt multi ac mali, &
Nimis feroces, ſi mihi fauet deus,
Penes me erit uictoria,
Victisq; eis in pace degam & otio.

g Pal. à prælio quod erat mihi.
h Hier & Pal. multi enim fuerunt aduerſum me.

20 Redimet in pace animã meam, ab g ijs qui appropinquant mihi: quoniã inter h multos erãt mecum.

21 Nam me audiet deus meus,
Eóſque ualde deprimet, qui nil minis
Mouentur ipſius, ſedens
Vt olim ab initio throno auguſto in ſuo:

21 Exaudiet deus, & humiliabit eos qui eſt ante ſecula.

22 Nec quum ſemel decreuerit
Pronuntiare aduerſum eos, ſententiam
Mutabit, illis peſſimo
Vitæ ſuæ à genere minime ceſſantibus,
Sed immorantibus, ſuis
In conſuetis flagitijs, neque interim

i non enim mutarunt prima uiuẽdi inſtituta.
i Heb. extẽdit manũ ſuã in pacificos ſuos. i. quibus cum pacifice degebat.

22 i Non enim eſt illis cõmutatio, & non timuerũt deũ, extẽdit manũ ſuam in retribuendo.

Q

Ipſum deum timentibus:
Qui brachium iam extendit & manum ſuam,
Vt reddat impijs prout
Merentur: inter quos familiaris meus
Eſt, qui ſe amicum iamdiu
Commentus integrum, auſus eſt tandem ſuis
Afferre conuictoribus,
Veríſque amicis hoſticam inijcere manum:

23 Cõtaminauerũt l teſtamẽtum' eius, m diuiſi ſunt ab ira uultus eius, & appropinquauit cor illius.

23 *Et iure ſpreto ac legibus,*
Contráq; pactum iura amicitiæ ſacra
Perfregit: interim tamen
Occultat iram corde conceptam intimo
Externus ille uultus, &
Simulata ficti humanitas oris. nihil
Quippe eius ore humanius,
Nil ſuauius, nil mollius, nil lenius,
Vel ſi butyro conferas,
Quum bella moliatur interim & dolos:

l Hie. pactũ uel fœdus. m Heb. lenius ac nitidius butyro os eorum, bella autẽ habent in corde ſuo.

24 Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleũ, & ipſi ſunt iacula.

24 *Eiusq; quamuis quolibet*
Vnguento & oleo oratio ſit lenior,
Externa uerba ſi modo
Conſyderes, tamen intus haſta & lanceæ,
Ac dira tantùm ſpicula.

25 Iacta ſuper dominũ n curã tuam', & ipſe te enutriet, & non dabit in æternum fluctuationem iuſto.

25 *Sed tu anime mi, & quicunque non diſpar onus*
Moleſtiamq; ſubſtines,
Hanc ſarcinam reijce tuam in dominum deum,
Et ipſe tecum onus feret:
Omnemq; crede et tui curam ipſius,
Nam te fouebit, atque alet,
Nec fluctuare iuſtum, & incertum ſui
Hærere conſilij ſinet.

n Hie. charitatem tuam. Fel. & Chal. onus tuum.

26 Tu uerò deduces eos in puteum interitus.

26 *Tu uerò præcipites deus cunctos dabis,*
Vel uſque ad unum hoſtes meos,

114

In tenebricoſum & letiferum inferni lacum.

27 At ſanguinarij uiri, &

Circumuenire fraude quoſque qui ſtudent,

Priuſquam ad æui uenerint

Sui periodum, ætatis in medio occident:

Quando interim fiduciam

In te deus mi collocans, ridebo eos

Securus illorum omnium.

• Hie. attingent dimidiũ dierum.

27 Viri ſanguinum & doloſi nõ n dimidiabũt dies ſuos, ego autem in te ſperabo domine.

ARGVM. PSAL. 56.

Inſcriptio pſalmi indicat, cõpoſitum eſſe à Dauide, quũ apprehendiſſent eum Philiſthæi in Geth. Vt enim 1. reg. 21. ſcribitur, Ab initio quum Saulem Dauid fugeret, profectus eſt in Geth ciuitatem Philiſthæorum, in qua cognitus, & ad regem tãquam publicus hoſtis delatus, & ut de eo ſupplicium ſumeret adductus, inſaniam ſimulauit. In hoc autem periculo conſtitutus de inimicis eum deo conqueritur, & eripi ab illis poſtulat: quod fore cõfiſus, deinceps laudare deum proponit et uno illo fidere. Conuenit pſalmus homini uehemẽter ab inimicis afflictato, et in anguſtijs conſtituto.

Victori pro columba muta quæ procul auolauerat, Micthan Dauid, quum tenuerunt eum Philiſthæi in Geth.

Pſal. 56. Ode tricolos tetraſtrophos, eiuſdem menſuræ cum Pſal. 20.

a Vel. abſorbuit.

1 Am tempus eſt ut me deus optime,

1 Vultu tuo blando aſpicias, meis

Ab omnibus proiectum, & omni

Auxilio atque ope prorſus inanem.

Nam perduellis me meus undique

Ad deuorandum circuit: utq; me

Exhauriat, uiuumq; planè ab-

ſorbeat, in cineremq; reſoluat,

1 Miſerere mei domine, quoniã a conculcauit me homo, tota die impugnans tribulauit me.

Omnes uias moliminaq́; omnia
Pertentat, & totos penitus dies
(Ita hoſtico corde atque iniquo eſt)
Nil aliud facit aut meditatur,
Quàm quomodo me oppugnet & opprimat:

2 b Conculcauerūt me inimici mei tota die, quoniam multi bellantes aduerſum me.

b Vel abſorbuerunt.

2 *Nec ſolus ipſe, aſt innumeri quoque*
Omni die atque hora dolos &
Inſidias mihi nil meditanti,
Aut ſuſpicanti talia, comparant,
Vt inſcientem continuò opprimant.
Atqui parum eſſet ſi modo unus
Aggrederetur, & inſequeretur:
At multi eiſdem in me ſtudijs dein,

3 c Ab altitudine diei timebo. ego uerò in te ſperabo.

c Heb. legūt altiſſime, & iūgunt uerſui praecedēti, multi pugnāt contra me altiſſime. & pro diei, unde uerſum incipiūt, legūt per diē.

Nec æquiore multo animo in dies
Pugnare non ceſſant: 3 *ego autem*
Qua mihi cunq; die inſidias uel
Dolos ſtruebant, aut etiam mihi
Metum adferebant, te deus unico
Nitebar, in te ſolo & uno
Præſidium omne meum ſtatuebam
Aduerſus illorum uiolentiam,

4 In deo laudabo ſermones d meos in deo ſperaui, non timebo quid faciat mihi e caro.

d Heb. eius.
e .i. homo carnalis.

Iugesq́; fraudes: 4 *propterea dei*
Lætabor atque gloriabor
Pollicitis, & ea omnia prorſus
Firmiſſimi poſthac mihi erunt loco
Tutiſſimiq́; præſidij, neque
Vnquam excidet, laude imò multa, &
Tempore perpetuo celebrabo
Quòd ipſe mecum uerbum habuit: quia
Verò deo uno nitor, & omnia
Committo & illi credo, quidnam eſt
Poſtmodo quod metuam? Nihil ergo
In poſterum contingere, nil poteſt

115

Mihi(unde formidare timeréue
A carne quidquam debeam)unquam
Accidere. 5 *aſſiduè licet ipſi*
Hoſtes mei quæcunq; ago uel loquor
Calumniantes,omnia peſſimam in
Partem trahunt, & inſtituta
Ac ſtudia illa ſua omnia prorſus
Commoliuntur perniciem in meam.
6 *Suíſque in illis conciliabulis*
Malo meo inuicem aggregati
Omnia ſollicitè loca, & omnes
Vbi aſſueui cunq; domos,ſed &
Pedum meorum quolibet in loco
Veſtigia obſeruant,mihiq;
Retia, & inſidias ſtudioſe
Tendunt: 7 *ut omni ſcilicet & uia*
Et arte concludant animam meam:
Sed fruſtra & incaſſum.illa nempe
Ob ſua flagitia atque nefanda
Admiſſa,fruſtra crediderint ſibi
(Tam ſunt mali & praui)ueniam dari.
Quamuis enim tantum augeantur
Ad numerum,populos ut adæquent,
Tamen tuo illos præcipites dabis
Furore, & ira deijcies tua.
8 *Vitæ quidem meæ inſtituta*
Cuncta tenes:neq; enim tibi quidquam
Celare poſſum:imò quoties fugam
Capeſſi ob hoſtes,in numerato habes.
Ad lachrymas ergo meas iam
Reſpice mi deus,inq; tuorum ad-
uerſariorum illas refer obſecro
Libellum, & ipſo pectoris in tui

Left margin notes:

f Hie. cógregabunt & abſcondent ſe.

g Heb. quũ expoſcũt animã meam & inhiãt ad perdendam eam.
h Heb. pro periniquitatẽ liberabis eos, quaſi dicat nõ.

i Hic ſecretiora mea numeraſti. Bxl diſcurſus meos numeraſti Chal. dies peregrinationis meæ.
k Bal. utre.

Right margin notes (Verſio eccleſ.):

5 Tota die uerba mea execrabuntur, aduerſum me omnes cogitationes eorum in malum.

6 f Inhabitabũt & abſcondent', ipſi calcaneũ meum obſeruabunt.

7 g Sicut ſuſtinuerunt' animã meam, h pro nihilo ſaluos facies illos': in ira populos confringes.

8 Deus l uitã meã annunciaui' tibi, poſuiſti lachrymas meas in k cõſpectu tuo.

Reconde clauſtro, tanquam in utre.

9 l Sicut & in promiſſione tua', cõuertentur immici mei retrorſum.

l Heb. annon in aduerſarys tuis i. tabulis rationum ſubſunts

9 Quumque tuum deus optime numen
Supplex rogabo, haud ambigo quin mei
Perterriti hoſtes, protinus in fugam
Vertantur, ut mihi ipſe quondam es

10 In quacũq; die inuocauero te, ecce cognoui quoniã deus meus es.

11 In deo laudabo uerbũ, in deo laudabo ſermonẽ, in deo ſperaui non timebo quid faciat mihi homo.

Pollicitus: 10 ſiquidem deus ipſe es,
Meusq́, fautor, nec deeris mihi:
Nam te meum agnoſco dominum ac deum:
11 Promiſſionem quamq́; uerbo
Pactus es ipſe tuo mihi, cælum
Ad uſque tollam laudibus, omnibus
Et prædicado gentibus ac locis,
Vt te ſciant ueracem: ego autem
Quandoquidem in domino poſitam ſpem
Hucusq; ſeruo, nil metuam aut dolos,
Aut hoſtium uires etiam omnium:
Commoliantur quàm uolent in
Me ſua conſilia impia, mundus
Ac nationes: non uereor mihi ut

12 In me ſunt deus uota tua, quæ reddã laudationes tibi.

Metum timorémue incutiant: 12 deo
Enim mihi niti ſtatutum eſt:
Vota cui mea reddere certum eſt,
Eiusq́; laudes pſallere nomini.

13 Quoniã eripuiſti animã meam de morte, & pedes meos de lapſu, ut m placeam coram deo in lumine uiuentium.

m Heb. ambulem.

13 Quippe ipſe me de faucibus inferorum, atræq; mortis liberaſti.
Sæpius ipſe meos titubantes
Greſſus, inacceſſa atque per inuia
Mundi huius ac aſperrima ſaxa, ne
Offenderent labaſcerémue
Continuiſti: & eis, ut in iſtis
Vitæ ſalebris tutus obambulem,
Largitus es uires: itaque accidet
Viuentium ut coram te in illa

Luce beatus agam, ac tibi gratus.

116

ARGVM. PSAL. 57.

Ex inſcriptione pſalmi, indicatur conſcriptum eũ eſſe à Dauide, dũ lateret cum ſexcẽtis uiris in deſertis Engaddi ad interiorẽ partẽ ſpelũcæ, quò forte fortuna purgãdæ alui gratia profectum Saulem, et ſolum inuentum occidere noluit: ſed præſciſſa extrema parte chlamydis eius, innocentiam ei ſuam teſtatus eſt. Quare et de præſtito ſibi auxilio hoc pſalmo gratias agit, et in poſterum dei miſericordiam et auxilium poſtulat, oſtendens inanes factas eſſe aduerſum ſe inimicorum inſidias. Inde uerò ad laudandum deum et illi pſallendum ſeſe accingit. Conuenit pſalmus unicuique ab inimicorum inſidijs liberato.

Victori, ne perdas David Micthan, quando fugit à facie Saul in ſpeluncam.

Pſalm. 57. Ode Tricolos tetraſtrophos eiuſdem menſuræ cum Pſal. 6.

1 *NVnc tandem miſerere, obſecro te mei,* — 1 *Miſerere mei deus, miſerere, quoniam in te confidit anima mea.*
Obſecro miſerere ô deus: ecce enim
De te pendeo totus,
Te'q; innititur, & tibi
Confidit mea mens: 2 *in'q; tuarum ego* — 2 *Et in umbra ala rũ tuarum ſperabo, donec pertranſeat iniquitas.*
Alarum auxilio ſpero, quoad ſuum
Finem nacta ſit, atque
Pertranſiuerit hoſtium
Noſtrorum impietas dira ferocium,
Nec portanda cuiquam uiolentia.
3 *Quòd ſiquando premit me* — 3 *Clamabo ad deũ altiſſimũ, deum qui benefecit mihi.*

Vrgétue ulla neceſſitas,
Implorabo deum altiſſimum & optimum,
Qui pridem beneficit mihi, quíq; quod
In me cœpit, abundè &

4 Miſit de cælo & liberauit me, dedit in opprobriũ conculcantis me.

Plenè perficiet. 4 *nam ego*
Quum multis miſerijs afficerer, neque
Humani auxilij ſpes foret ulla: mox
E cœlo adfuit ille,
Miſitq;, inde tot è malis
Qui me ſolueret, illíſq; calumnijs
Atque ex opprobrijs eximeret, quibus
Conculcauerat hoſtis,
Et me oppreſſerat impius.
Imò opprobria quæ in me iaculatus eſt
Inſontem, recidere in caput ipſius.

5 Miſit deus miſericordiã ſuã, & ueritatẽ ſuam, & eripuit animã meam de medio catulorum leonum dormiui cõturbatus.

5 *Quamobrem ſpero futurum*
Vt me in perpetuum deus
Conſueta bonitate adiuuet: eſt enim
Promiſſiq; tenax, & fidei ſuæ:
Me nempe ille leonum
Sæuorum è medio eruit,

6 Filij hominum, dentes eorũ arma & ſagittæ: & lingua eorũ gladius acutus.

Inter quos habitans dormio, 6 *ſcilicet*
Crudeles homines inter, & impios,
Quorum lancea dentes,
Et feralia ſpicula:
Lingua autem ancipiti par gladio propè
Eſt & conſimilis: tantum odio ſiquidem,
Et pura inuidia ardent.
Quapropter maledicere
(Commoliri aliud ſi nequeant malum)

7 Exaltare ſuper cælos deus, & ſuper omnem terram gloria tua.

Non ceſſant: ſed ab ijs me deus eruit.
7 *Ergo te ſuper orbes*
Cæleſtes deus, & ſuper

Mundi regna tuam profer & explica
(Terrarum ut ſit ubiq; agnita) gloriam,
8 Illi rete pararunt
Vt collaberer: & mihi
Struxere inſidias, atque pedes meos
Illis implicuerunt laqueis ſuis,
Vt me deprimerent, af-
flictarêntq; animam meam.

8 Laqueum parauerunt pedibus meis, & incuruauerũt animam meam.

9 Sed quam illi foueam coram oculis meis
Foderunt, in eam iudicio tuo
Incauti cecidere, &
Primi præcipites eò
Lapſi, q̃ modicis abſq; dei forent
Cæleſti auxilio uiribus, omnibus
Oſtendêre: 10 quid autem
Pro tantis meritis deus,
Queis nos immeritos iugiter obruis,
Poſſim reddere! nam deficiunt meæ
Me uires, tibi dignas
Poſſim ut reddere gratias.

9 Foderunt ante faciem meam foueam, & inciderunt in eã.

10 Paratũ cor meũ deus, paratum cor meum, cantabo & pſalmum dicam.

Atqui promptum animum mi deus offero,
Qui uirtute ſua, qua ualet & poteſt,
Cantabit tibi ſemper,
Et pſalmos modulabitur.
11 Surge ergo & modulos lingua mea exere:
Surge ô gloria, & ô dulce decus meum, ac
Expergiſcere: iam olim
Laxas tende chelys fides:
Profer te cithara: prome tuos nablum
Verſus atq; modos: eia age carmine
Expergiſcere ſuaui.
Expergiſcar enim quoq;
Summo mane 12 tuas in medio populi

11 Exurge gloria mea, exurge pſalterium & cithara, exurgam diluculo.

12 Confitebor tibi in populis domine, pſalmum dicam tibi in gentibus.

Vt laudes celebrem & commemorem, ac tui
Famam nominis omni
In gente atque loco canam.

13 Quoniam magnificata eſt uſque ad cælos miſericordia tua, & ueritas tua uſque ad nubes.

13 Tam magna eſt ſiquidem ingens bonitas tua,
Vt cælum penetret prorſus ad intimum,
Vſque ad nubila uerò
Conſtantiſſima ueritas,

14 Exaltare ſuper cælos deus, & ſuper omnem terram gloria tua.

14 Atque inpollicitus ſumma fides tua.
Exaltare agedum mi deus, & ſuper
Orbes ſydereos, ac
Terram ultra penitus tui
Fac ſe conſpicuam gloria nominis
Promat: quam metuat prauus & impius,
Laudet uerò & honoret
Semper uir bonus ac pius.

ARGVM. PSAL. 58.

Aduerſus Saulem & aſſentatores eius aulicos conſcriptus eſt hic pſalmus, quorum explicata malitia futurum quoque prædicit exitium. Magnam uim habet pſalmus aduerſum paraſitos, & calumniatores aulicos.

Victori ne perdas Dauid Michthan.

Pſal. 58. Ode monocolos, conſtans uerſu Iambico Tetrametro, Ariſtophanio brachycatalectico.

1 Si uerè utique iuſtitiam loquimini, rectè iudicate filij hominum.

2 Quicunq; adeſtis iudicanti principi, atq; ea
O iudices tam ſæpe gratia aggregamini,
Vt cuiq; ius dicatur, omnibúſq; quod ſuũ eſt

2 Etenim in corde iniquitates operamini, iniuſtitias manus ueſtræ concinnant.

Reddatur, id pro iure dignitatéq; officij
An facitis, ipſi iudicate, 2 an non magis nihil
Minus facitis, imò omnibus ſtudijs & omnibus

118

Neruis in hoc incumbitis,ut quam mente iamdiu
Iniuriam molimini aduerſus bonos,manus
Veſtræ inferant,ipſamq; pro æquitate ueditent,
Sed fuco & umbra iuſtitiæ oblitam,atq; pauperi
Vim & innocenti iuris obtentu & boni adferant.
3 Namq; improbi natiuitatis initio ſuæ,
Moxq̃ editi in lucem fuere,extranei à deo,
Mancipia ſpiritus mali immundiq; & impii
Se reddidere,& matris ex utero ſuæ à uia
Recta atque honeſta deuij,tantum meros dolos,
Fraudéſq; cœperunt loqui,atque uerba inania &
Praua atque pernicioſa: 4 nimirum uenenum habent
Latens quidem,at par pharmaco anguiúmque toxico:
Quos ſi furore quando & ira corripi uides,
Exibilare anguem & furere eorum loco putes.
5 Vtq; ad ſuſurros,& ſuauia illa q̃libet
Præſtigiatorúmque docta carmina(illa ne
Exaudiat)obſurdeſcát aſpis ſubdola,& ſuis
Præſtigijs obturat aures:haud ſecus quoque
Audire ſana commonentes prorſus abnuunt.
[a] Heb. cõtere. 6 Dentes eis igitur in ore contere ô deus,
Et quos leonum habent ad inſtar præferocium,
[b] Heb frãge. Collide frangéque,ut ne eis famam innocentis,&
Nomen bonum lacerare pergant,fac ut effluant
Ac more lymphæ colliqueſcant,quæq; ſpicula
In me tetenderunt,inania euolent,& in
Itinere medio conterantur: 7 ſint eis uelut
Imbellibus limacibus uires:nec amplius
Quàm cera ſoli expoſita durent:ſed ſtatim fluant
Et colliqueſcant:quæq; parturiunt mala,doli,
Iniuriæ,fraudes,abortiant:ſed illico,ac prius
Quàm uiderint ſolem atque lucẽ: 9 ueſtræ & anteq̃
Adoleuerint ſpinæ uſq; rhamni ad magnitudinem,

[c] Hie.uermis. Fel. cocblea. Chal. limax. [d] Hier. quaſi abortiuum mulieris quod nõ uidit ſolem. Fel. & Chal. uelut talpa. [d] Hie.creſcãt ſpinæ ueſtræ in rhamnum.

3 Alienati ſunt peccatores à uulua,errauerunt ab utero,locuti ſunt falſa.

4 Furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis,ſicut aſpidis ſurdæ & obturantis aures ſuas.

5 Quæ non exaudiet uocem incantantium,& ueneſici incantantis ſapienter.

6 Deus [a] conteret dentes eorum in ore ipſorum,molas leonum [b] confringet dominus.

8 Sicut cera quæ fluit auferentur: [c] ſupercecidit ignis,& non uiderunt ſolem.

9 Priuſquam [e] intelligerent ſpinæ ueſtræ rhamnum,ſicut uiuentes, ſic in ira abſorbet eos.

Vellantur è terra,atq; ſuccidantur ô uiri
Peruerſi & impij:nec ætas uos breuis ſinat
Nocere q̃ uum cupitis:aſt acerrimo ſuo
Furore & indignatione ſummus arbiter,
Iuſtúſq; uos ſubuertat,è medio quoq; auferat.

10 Lætabitur iuſtus, quum uiderit uindictam, c manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris.
11 Et dicet homo,ſi utique eſt fructus iuſto,utique eſt deus iudicãs eos in terra

10 Et quum ipſe iuſtus ultionem uiderit dei,
Pœnáſq; ſumi de impio,ſe ſanguine illius
Satiabit,atq; eo pedes lauabit & manus, c Heb. pedes.
11 Dicétq; quiſquis iſta uiderit:manent ſua
Viros bonos pioſq; tandem aliquando præmia,
Eſtq; impiorum iuſtus ultor facinorum deus.

ARGVM. PSAL. 59.

Conſcriptus eſt hic pſalmus à Dauide, quum domum ipſius ad eum occidendum obſideri Saul iuſſiſſet, ut habetur 1.reg.19.quo in periculo opem aduerſus hoſtes pro ſua innocẽtia poſtulat:quorum explicata malitia deo adiutore, cui uni nititur,maneis eorũ conatus fore ſibi pollicetur.Demum illis imprecatus,deq; eorum perditione ſuoq; auxilio tanq̃ ſecurus deo gratias agere promittit. Valet pſalmus aduerſum inſidiatores.

Victori ne perdas Michtham Dauid,quando miſit Saul et cuſtodiuit domum eius,ut eum interficeret.

Pſalm. 59. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore
uerſu iambico trimetro,altero pentametro.

1 Eripe me de inimicis meis deus meus,& ab inſurgentibus in me libera me.
2 Eripe me de operantibus iniquitatẽ, & à uiris ſanguinũ ſalua me.

1 Eruator innocentium,tu me meis
S (Qui ne quà elabar limina noſtra tenent
Obſeſſa)ab hoſtibus quæſo eripe:ecce enim
Vim faciunt,ut me qua uia & arte ualent
Innoxium,ni protegis,mox opprimant.
2 Eia agedum inſontem protege iuſte deus

119

A ſanguinarijs & improbis uiris,
Quos uita una modo flagitioſa iuuat
Peruerſitati deditos: [3] qui clàm ſtruunt
Inſidias uitæ tendiculáſq; meæ, &
Concilium in unius meum malum aggregant,
Quum numero & longè uiribus anteeant:
[4] Quamuis eos omnino nil offenderim,
Nec malè quid de illis me meruiſſe putem.
Æquabilem uitæ meæ curſum trahens,
Atq; uiam recto tramite ſemper iens.
Illi mihi uerò immerenti omni uia
Vt noceant, ſtudiiſq; omnibus accelerant.
[5] Sed iam ſatis dormiſſe uiſus es, agedum
Euigila, inq; ipſo temporis articulo
Exurge in occurſum mihi, atque inſaniam
Iam noli illorum diſſimulare: uide
Tu, qui præeſſe prælijs noſtris ſoles,
Atq; ut te ignoret natio nulla deum,
Et uindicem Iſraelis eſſe, & omnium
Vno qui fidunt nomine cunq; tuo,
[6] Exurge, gentiúmq; cauſam iudica.
Illorum uerò qui improbitate ſua,
Et obſtinata malitia ad luctũ pios,
Innocuóſq; premunt, ne miſerere deus.
[7] Quum me obſideret hoſtis ac meam domum, ut
Venator prædam dum canis uſq; ſuam
Inſequitur, huc diſcurſat atque illuc, famis
Impatiens: urbis non ſecus ille uias
A mane ad uſq; ueſperam luſtrabat, hinc
Ne qua elabendi ſemita, nequa mihi
Domum meam egreſſo ſuperforet uia.
[8] Interea fraudes perniciémq; meram
Effutiens, ſecúmq; muſſitans meam:

[a] Heb. inſidiati ſunt animæ meæ, congregati ſunt aduerſum me fortes.

[b] Hier. illi currunt & præparantur.

[3] Quia ecce [a] ceperunt animam meã. irruerunt in me fortes.

[4] Neque iniquitas mea, neque peccatũ meum domine ſine iniquitate [b] cucurri & direxi.

[5] Exurge in occurſum meum, & uide, & tu domine deus uirtutũ, deus Iſrael.

[6] Intende ad uiſitãdas omnes gentes nõ miſerearis omnibus qui operantur iniquitatem.

[7] Conuertentur ad ueſperam & famem patientur ut canes, & circuibunt ciuitatem.

[8] Ecce loquentur in ore ſuo. & gladius in labqs eorum, quoniã quis audiuit

In labijs autem nil niſi mucro ſuis,
Dum quia latêre poſſe mortales putat,

9 Et tu domine deridebis eos, & [b] ad nihilum [9] deduces omnes gentes.

Nec ſe audire deum poſſe putauit. [9] *ibi*
Verò ô deus, num tu tacebis, an magis

[b] Heb. ſubſannabis.

Sannis deridens uſq; ſequêris eum,
Simúlq; gentes uniuerſas, & procul

10 [9] Fortitudinem meam ad te cuſtodiam, quia deus ſuſceptor meus eſt. Deus meus, miſericordia eius præueniet me.

Abijcies! [10] *tum ego opem, robur & omne meũ*
Vni tibi acceptum feram. arx etenim mea es,
Téque aduerſarij uiribus ipſe mei
Opponam, & in te fortitudinem meam
Conſtituam: mihi tu præſidiũmq; meum,
Clypeúſque es infractus: nec omnino ambigo
Quin me præueniat gratia multa dei,
Ingénſque bonitas atque miſericordia,
Ante hoſtis q̃ ſit præualitura mei

11 Deus oſtendet mihi ſuper inimicos meos, ne occidas eos, n quando obliuiſcãtur populi mei.

Inſania & dementia: [11] *quũmque ex eo*
Commeritum dextra uindice ſupplicium
Sumes, uidere id me fac. at uerò ô deus,
Illum ne ſubita internecione neca,
Obliuioni ne ultionem iſtam tuam
Det populus, ſi tam forte repens fuerit.

12 Diſperge illos in uirtute tua, & depone eos protector meus domine.

[12] *Sed poſtea q̃ languerit famelicus,*
Infœlixq; modis omnibus, atque uagus,
Et inquietus, undecunque diſiice,
Ac lento pedetentim opprime ſupplicio.
Oſtende in illum uim tuam, ut te intelligat
Præſidij nobis & clypei eſſe loco.

13 Delictum oris eorum ſermonem labiorum ipſorum, & comprehendãtur in ſuperbia ſua.
14 [c] Et de execratione, & mendacio annuntiabũtur [d] in conſummatione: in ira conſummationis & non erunt.

[13] *In flagitiis oris ſui, & labiis ſuis,*
Queis faſtoſa modo uanáque uerba crepat,
Carpatur atque irretiatur, & diris eum
Deuoue, ut illa oris commeruere ſui
[14] *Mendacia & periuria: præter enim ea*
Nil aliud lingua, pectore nil aliud

[c] Heb. de maledictione & mendacio narrabunt aut loquẽtur. i. nihil aliud quã execrationes & mẽdacia in ore eorum.
[d] Hier. Conſume in furore, conſume, ut nõ ſubſiſtant.

120

Gerit. age talibus ergo contumelijs
Finem impone deus: néue aliquando ſuas
Redeat ad artes in furore illo tuo
Sic, ut præterea nemo reuertat, eum
Suíq; ſimiles funditus dele, 15 ut ſciant
Terreni à cunctis finibus imperij
Vnum eſſe qui Iudææ & orbi præeſt deum.
16 Olim dum me illi perſequerentur, erant
Ab ortu ad occaſum uſque (ceu canis fremens,
Dum prædam inſequitur nare ſagace ſuam)
Ne qua manu elaberer eorum, omni uia
Cautè obſeruantes. 17 nunc deus oppoſita
Ratione fac ut ceu canes famelici
Mendicent miſeri, cúmq; labore ſibi
Paſtum atque potum quæritent, nec reperiant.
Vt, dum os uentriculi quo ſatiare queant
Famelicis deficiet, ut canes latrent,
Et uacuo ſub dio æthere uentre cubent,
Ac murmurent: 18 ego interim uerò tuum
Cantabo robur imperiúmque tuum,
Et mane ouabo de benignitate ea,
Quam mihi præſtiteris. 19 tu meus unus enim es
Protector atque refugium in die aſpero.
Quidquid enim eſt in me roboris atque animi,
Vni tibi acceptum feram: 20 ô robur meum,
Ad cælumq; meis uſque, & ad aſtra modis
Te tollam & euehem, quia adiutor meus
Atq; unus bonitas es mihi ſumma deus.

15 Et ſcient quia deus dominabitur Iacob, & finium terræ.

16 Conuertentur ad ueſperam, & famem patientur ut canes, & circuibunt ciuitatem.

17 Ipſi diſpergentur ad manducandũ, ſi uerò non fuerint ſaturati, & murmurabunt.

18 Ego autem cantabo fortitudinẽ tuã, & exaltabo mane miſericordiam tuã.

19 Quia factus es ſuſceptor meus, & refugium meum in die tribulationis meæ.

20 Adiutor meus tibi pſallã, quia deus ſuſceptor meus es, deus meus, miſericordia mea.

ARGVM. PSAL. 60.

Cõſcriptus eſt à David hic pſalmus pacta pugna aduerſus Syriã, Meſopotamiam, et Syriã Soba, quando reuerſus

Ioab in ualle Salinarum percußit Edomitarum ſiue Idumæorum 12. milia: de quibus bellis uide 2. reg. 8. et 1. paralipome. 18. et 2. reg. 10. ac. 2. paralip. 19. David igitur poſt habitas de Syris, Ammonitis, Palæſtinis, et Idumæis uictorias, quo maiorem in ſe dei beneficentiam oſtendat, deſcribit ab initio pſalmi qualis q̃que malè habitus fuerit ſtatim à morte Saulis Iſraelitici populi ſtatus, triumphantibus in medio Iſraeliticæ terræ Philiſtæis, tamq́; durè adflictato ea ætate populo. Deinde promißionum dei memor, illiſq; animatus et fiſus, ſibi deo duce Iſraelitici populi et imperij dilatationẽ promittit, cuius auxilio fuſurus ſit aduerſarios et uſq; in extremam Idumæam penetraturus. Congruens eſt Pſalmus principi Chriſtiano aduerſus infideles nationes pugnaturo.

Victori pro lilijs pulchritudinis. Micthan David ad docẽdum quando pugnauit aduerſus Syrium Meſopotamiæ, et aduerſus Syriã Sobal, et reuerſus eſt Ioab et percußit Edõ in ualle Salinarum. 12. milia.

Pſal. 60. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro Aſclepiadeo, 2. iambico dimetro.

1 Deus repuliſti nos & deſtruxiſti nos: iratus es, & miſertus es nobis.

1 Qui quondam expuleras uindice dextera,
Proculq; ob id nos ſparſeras,
O iudex deus & conſideras, quòd &
Infenſo & hoſtili fores
Contra nos animo, tandem aliquando te
Placabilem monſtra, & tuam
Iram auerte, tuique ò populi deus
Miſertus, ad nos iam redi.

2 Commouiſti terram & conturbaſti eam, ſana contritiones eius quia commota eſt.

2 Terram olim grauiter concutiens tuo
Illo furore ſic eam
Feciſti tremere, ut de ſolida baſi
Diſiuncta ualde hiaſceret.

191

Fiſſuram refice ergo illius,ecce enim
Vacillat,ac iam iam propè eſt,
Ni tu ſubſtineas funditus ut ruat.
3 Nam dura perpeſſi mala,
Pro noſtris meritas commeritus diu
Pœnas graues perpendimus:
Quum nos terrifico illo & calice,& tui
Diro furoris poculo
Potos,in rabiem egiſti animi,ac meram
Inſaniam & dementiam.
4 At tandem miſeratus,metuentibus
Nomen tuum ſanctum,& tibi
Confidentibus unum auxilij tui
Signum dediſti cælitus:
Quod ſublime ubi reſpexerit hoſtium
Agmen meorum,mox fugam
Viſo illo capient,terrificamis ubi
Arcum furoru uiderint
Te ſumpſiſſe tui,quo tuearis,&
Ab impetu nos protegas
Illorum,atque ita te ueridicum fore,&
Promiſſa ſeruare indices:
Et quicunq; ſuam ſpem poſitam in te habent,
Triumphum elati agunt,
Quòd tu in pollicitis uerus es omnibus,
Tibiq; ades fidentibus.
5 Ergo nunc etiam mi deus ut malis
Iis liberentur quos habes
Charos uſque adeo,dextera eis tua
Victoriam affer,quodq; ego
Supplex ex animo poſtulo,ne abnue:
6 Sed ô benignitas dei,
Atque ingens bonitas,qui immerito mihi

a Pal.anxietatis.

b Pelix & Chal.ut exaltentur propter ueritatem.

c He. Secoth.

3 Oſtendiſti populo tuo dura,potaſti nos uino a compunctionis.

4 Dediſti metuentibus te ſignificationē, ut b fugiant à facie arcus,

5 Vt liberentur dilecti tui,ſaluum fac dextera tua, & exaudi me.

6 Deus locutus eſt in ſancto ſuo,lætabor & partibor Sichimam, & conuallem c tabernaculorum metibor.

De ſanctuario ſuo
Reſpondere uolens, uerbum etiam bonum
Adiecit: hincq; ouabo & hac
Me ſpe in perpetuum nixus, & optima
Et omnium certiſſima
Subſtentabo: meóq; arbitrio Sichem
Partibor, & uallem Suchoth
7 Meus eſt Galaad, meus eſt Manaſſes, & Ephraim fortitudo capitis mei.
Vt uiſum fuerit metiar, 7 ac mihi
Subiecta erunt prorſum omnia,
Quæcunq; in Galaad ſunt regionibus,
Quæq; ad Manaſſem pertinent.
At noſtri imperij robur in Ephraim,
8 Iuda d rex meus, Moab olla e ſpei meæ.
8 A conſilijs autem eſt mihi
Iudæ illa tribus inſignis, ubi mei
Sedem & tribunal imperij
Viſum eſt figere: ſed pelluuij loco
Tantùm abluendos ad pedes
(Poſtq̃ ſubdiderim illum) mihi erit Moab.
9 In Idumæam extendam calceamentũ meum, mihi alienigenæ ſubditi ſunt.
9 Porrò uſque in Edom calceos
Extendam: ſed & omnino etiam exteræ
Se legibus gentes meis,
Vltróque arbitrio ſubijcient meo.
Quin & Palæſtini quoque
Cum plauſu uenient imperium ad meum,
Et ſupplices dabunt manus.
10 Quis deducet me in ciuitatem munitam? quis deducet me uſq; in Idumæã?
10 Munitum quis enim præſidium dabit,
Arcémque inexpugnabilem ut
Expugnare queam, & uictor eò ingredi?
Quis me uſque ad Edom ducet, ut
Illic ſacra deo canticáq; offeram?
11 Nonne tu deus qui repuliſti nos, & non egredieris deus f in uirtutibus noſtris?
11 Nónne ipſe tu deus potens,
Qui nos expuleras atque reieceras,
Nec bella nobiſcum tuis

d Hier. legifer meus.
e Heb. lauacri ſeu ablutionis .ſ. ad lauandos pedes.
f Bæl cũ exercitibus noſtris.

Bellabas ſolitis uiribus! 11 ergo age ex

11 Da nobis auxilium de tribulatione, quia uana ſalus hominis.

Anguſtijs nos eripe,
Queis conſtringimur, & ſuppetias deus
Affer: neque eſt enim unde quis
Sperare auxilium debeat aut queat,
Præter te ab uno: nam ſalus,
Et quodcunq; aliunde auxilium uenit,
Vanum atque planè inutile eſt.
13 At uirtute dei rem bene & optime

13 In deo faciemus uirtutē, & ipſe g ad nihilum deducet tribulantes nos.

g Heb. conculcabit.

Geremus, imò ille ipſemet
(Ne quis fortè ſuis uiribus id putet
Factum eſſe) noſtros opprimet
Conculcans inimicos, & eos ſua
Virtute ſola conteret.

ARGVM. PSAL. 61.

Petit hoc pſalmo Dauid liberari à periculis, deinde ſe ſtatim exauditum eſſe congratulatur, regni ſui ſtabilitatem & æternitatem ſibi promittens: quod quum in Dauide completum non ſit, de Chriſto intelligere oportet: præſertim quū hunc uerſiculum: dies ſuper dies regis adijcies, annos eius uſq; in diē generationis & generationis: Chaldaica uerſio interpretetur hoc modo: Dies mundi futuri ſuper dies regis Meſsiæ. Ab inimicis ergo ſuis Iudæis liberari Chriſtus precatur. Euchariſticus eſt pſalmus, ualetq; ad gratias deo poſt perecepta beneficia agendas.

Victori in Negmoth Pſalmus Dauid.

Pſal. 61. Ode monocolos, cōſtās ut prior uerſ. Pſal. 12.

1 Exaudi deus a deprecationem 1 meā, intende orationem meā.

a Hier. laudationē Vel. clamorem.

a Occiferātē ad te exaudi deus, & precationē
V Quæſo intende meam. 2 de finibus, ac procul remotis
Terræ limitibus pridem inuoco, téq; flagitator

2 A finibus terræ ad te clamaui, dum anxiaretur cor meum: in petra exaltaſti me.

3 b Deduxiſti me quia factus es ſpes mea,turris fortitudinis à facie inimici.

b Heb. deduces,uel deduc.

Inclamo aſſiduus,corde anxio & inquietò. 3 age ergo
Vt diris ſecurus ab hoſtibus uſquequaq; degam,
In rupem fac me conſcendere,quo meapte ui non
Tantùm ego non,ſed nemo aſcendere poſſit.ipſe nēpe
Tu mihi præſidium,in quacunq; fui neceſſitate,
Tu mea ſpes atque arx fortiſſima,ſiquis innocentem

4 Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſecula,protegar in uelamento alarū tuarum.

5 Quoniam tu deus meus exaudiſti orationem meam,dediſti hæreditatem timētibus nomen tuū.

6 Dies ſuper dies regis adiicies,annos eius uſque in diē generationis & generationis.

Impetit. 4 ergo tuis ego in ædibus omne uiuā in æuū,
Atque ſub alarum tutus latebris agam tuarum.
5 Noſtras namque preces deus optime ſemper audiiſti,
Auguſtumq; tuum nomen metuentibus,dediſti
Quæ ſunt cunq; illis opus,omnia poſſidenda,tanq̄
Veris legitimiſq; hæredibus. 6 at dies & annos
Annis adiicies,regiſq; diebus uſquequaq;,
7 Vt coram domino per ſecula cuncta permanere
Atque ſedere queat.nunc ergo tua benignitate

7 Permanet in æternum in conſpectu dei c miſericordiā & ueritatē eius quis requiret?

8 Sic pſalmum dicā nomini tuo in ſeculū ſeculi,& reddam uota mea de die in diē.

c Hier. miſericordia & ueritas ſeruabūt eum Fel. miſericordiam & ueritatem præpara, cuſtodiēt illum.

Impartire illum pater optime , ueritatem ut illam,
Iuſtitiamq; tuam in ſe agnoſcat,& iis ad inſtar arcis
Munitus ſeruetur ab hoſtibus. 8 id parens benigne
Pro bonitate tua ſi feceris,omnibus diebus
Nomen honorabo,moduliſq; meis tuum celebre
Efficiam,ac perſoluam quæ tibi cunque uota uoui.

ARGVM. PSAL. 61.

Iam toties à Saulis inſidiis aliiſq; periculis diuina ope liberatus David exhortatur hoc pſalmo,et ſe et omnem populum uno deo niti ac fidere,nullamq; planè in ullo homine aut cuiuſuis uiribus ac diuitiis ſpem collocare:q nihil ſit homine,mortaliumq; rebus omnibus uanius atque inanius: quibus qui fidit.deum ſentiet ultorem:ſicut contrà qui ipſo nititur,remuneratorem. Valet pſalmus ad confirmandam mortalium in unum deum fiduciam.

Victori pro Idithum pſalmus David.

123

Pſalm. 62. Ode Dicolos tetraſtrophos, conſtans prioribus metris tribus Aſclepiadeis, quarto glyconico.

a Hier. Et tamen apud deũ ſilebit anima mea. Fel. certè ad deum reſpiciet anima mea.

1 ¹ Nõne deo ſubiecta erit anima mea? ab ipſo enim ſalutare meum.

1 Quæ me cunq; (grauis ſit licet, ac meis
Impar uiribus) impellat & urgeat
Fortuna, aut nimium dura neceſſitas,
Id nunq̃ efficiet tamen,
Vt tanq̃ impatiens & queribundus eam
Ob rem murmurem. at unum dominum & deum
Expectabo ſilens, & uelut arbitro
Longè æquiſſimo & optimo
Cauſſam illi, penitúſque omne negotium
Commendabo meum, me penitus quoque
Illi ſubijciam: ² nam meus unicus
Seruator, meus eſt deus.

b Hier. ſcutum meum. Fel. ſuſceptor mea.

2 Nã & ipſe b deus meus & salutaris meus, ſuſceptor meus, nõ mouebor ãplius.

Quin rupis loco, & infracti etiam mihi
Scuti, atque una ſalus eſt mea, & unicum
Robur: non igitur magnopere mihi
Formidandum erit in uia.
Ne quando titubem, neu grauius ruam
Fulcro tam ſtabili, & tam ſolida baſi
Nixus. ³ quos igitur ueſtra procacitas,
Et mens improba terminos
Tandem quæſo habitura eſt? ſatin ac ſuper
Se ueſtræ inſidiæ atque innumeri doli
Produnt? non aliquando & mihi & omnibus
Qui rectas ineunt uias,
Peruerſe inſidiari ac malè perdere
Vnumquemq; quieſcetis? an excidit
Quàm uicinus adeſt, uos & uti premat
A collo interitus? Quid enim omnes uos aliud q̃ paries uetus

c Hier. Inſidiamini.
d Fel. occidemini.
e Hier. quaſi murum inclinatum & maceria corruentem. ſubeſtis.

3 Quouſque c irruitis in hominem? d interficitis uniuerſi? uos e tanquã parieti inclinato & maceriæ depulſæ.

Aut caſum minitans ac propè iam labans

4 Veruntamen [f] precium meum cogitauerunt repellere, [*] cucurrerunt in ſiti, ore ſuo benedicebant, & corde ſuo maledicebât.

Sepes eſtis? 4 & illum præcipitem tamen
Omni arte atque uia dare

[f] Al. Certe propter exaltationem eius inierūt conſiliū.

Vultus, quem deus imo è populo extulit:
Fruſtrari precio méq; meo, atq; ea
Prorſum parte, mihi quam dominus dedit.
Quanq̃ hoc non facinus nouum eſt,
Vobiſq; inſolitum: ſemper enim ſua
Diuinis cupiunt conſilia impij
Præferre, at temerè: non etenim ut uolent
Fiet: quandoquidem nihil
Quàm mendacia amant: ore ſuo benè
Dicunt, corde uolunt atque animo male.

5 Veruntamen deo ſubiecta eſto anima mea, quoniā ab ipſo patientia mea.

5 *Tu uerò patienter dominum deum*
Expecta mi anime, & ſilens
Illum reſpice in unum, ac penitus te et
Totum ſubde: ab eo nempe mea omnis eſt
Expectatio: quodcunq; bonum moror,
Illo manat ab unico.

6 Quia ipſe deus meus, & ſaluator meus adiutor meus, non [g] emigrabo.[*]

6 *Propugnator enim ipſe eſt meus, & deus,*
Et ſeruator, & arx, & baſis, & petra:
Quare nil metuam, nec, licet undiq;
Oppreſſus, titubabo, uel

7 In deo ſalutare meū, & gloria mea, deus auxilij mei, & ſpes mea in deo eſt.

Nutabo: 7 ſiquidem noſtra ſalus deus
Eſt & gloria, robúrq; meum, & decus.

[g] Hier. non timebo.

Poſthac ergo iuuat, tutam ut in anchoram,
Spes omneis in eum meas

8 Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda ueſtra, deus adiutor noſter in æternum.

Vnum ponere: 8 quin illo etiam ut baſi
Vos niti ô populi, & fidere iugiter
(Si rectum cupitis conſilium ſequi
Ac ſanum) moneo & rogo.
Cor ergo atq; animum, & conſilia omnia
Planè effundite tanq̃ ipſius in ſinum:

124

Quod ſi feceritis, uos dubiò procul
Cunctis eruet è malis,
Nam nunq̃ ille ſuos deſerit, aſt eos
Opportunus & in tempore protegit.
9 Contrà, omnes homines, nil niſi uanitas:
Imò ſi nihilo minus
Eſt quidq̃, omni homine eſt maius, & id quoq;
Quod planè minus eſt q̃ mera inanitas
Siquando in bilibri appenderis, alterámq;
In lancem ſimul omnium
Immenſas hominum diuitias, opes,
Et uires, minus ipſo nihilo eſt homo.
10 Quorſum ergo in nihilo fiditis? ergo age
Ne confidite ui ac dolo
Partis diuitijs, néue calumniam
Cuiq̃ unq̃ ſtruite, aut uana & inania
Conſectamini: ubi autem ſuperauerint
Vel planè ad lubitum tuum
Vtendæ tibi opes, ne nimium applica
Aut illis animum adiunge ita manibus.
11 Nimirum à domino ſæpius audij
Ex ſacro ore prophetico
Non ſpernenda duo hæc dicta, q̃ uni ei
Virtus, imperium, ac ſumma potentia
Verè propria ſint: quódq; benignitas
Illi deſore non poteſt.
Eſt ergo dominus fortis ut impios
Poſſit perdere: clemens etiam, ut pios
Conſeruare, & eorum acta uti uixerint
Æqua lance rependere.

h Fal. in ſtateris ut aſcendãt ipſi magis uanitate ſimul. i. appendãtur in ſtatera filij hominũ cum ipſa uanitate aſcendent & eleuabuntur tanquã leuiores & inaniores.

i Heb. calumnia.

9 Veruntamen uani filij hominum, mendaces filij hominum h in ſtateris ut decipiant ipſi de uanitate in idipſum.

10 Nolite ſperare in iniquitate, i & rapinas nolite concupiſcere diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere.

11 Semel locutus eſt deus, duo hæc audiui, quia poteſtas dei eſt, & tibi domine miſericordia, quia tu reddes unicuique iuxta opera ſua.

ARGVM. PSAL. 63.

Titulus indicat editum eſſe à Dauide pſalmum, quum eſſet in deſerto Iudææ. Nam ut 1. reg. 26 ſcribitur, profugus ab ira Saulis Dauid, in deſerto Ziph. quod ad tribum Iudæ pertinet, diu latuit: quo tempore non licebat ei ſolennibus in urbe feſtis adeſſe. et deo ſacra facere. Itaque ardens deſiderio colendi dei, quum per exilium facere id non poſſet, aſſerit ſe in deſerto non minus diuinarum rerum contemplationi uacaturum, quàm ſi in ſanctuario eſſet, ſed laudum hoſtias et ſacrificia cum gaudio oblaturum, tandemque inimicos irritis ipſorum conciliјs peſſundatum iri. Valet pſal. ad reiciēdam uanam ſpem in hominibus, & collocandam in deum hominum fiduciam.

Pſalmus Dauid cum eſſet in deſerto Iuda.

Pſal. 63. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore uerſu iambico dimetro catalectico, 2. Pherecratio.

1 Deus deus meus ad te de luce uigilo.

1 D Eus deus meus tu
Quum ſis ô deus & rex
Dominuſque ſummus, ad te
Summo mane, priuſq̃
Sol & dies oriri, ac
Primam ſpargere lucem
Inceperit, recurram, &
In te unum uigil intendam, ac te unicè requiram.
2 Nam te unum uehementer
Tanq̃ ſiticuloſus
Expectat meus iſte
Animus, meique uires

2 Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea.

125

Huius corporis omnes.
3 *Nempe in ſolo iſto, in quo ægrè*
Tutas quæro latebras,
Miſereq́; uiuo (quippe
Deſerto nec aquoſo
Et inuio) putarem
Æquo cuncta ferenda
Animo, modo mihi te
In templo licitum eſſet
Illo tuo ſacro atque
Auguſto celebrare,
Meáq; qualicunq;
Laude efferre: ſed iſtud
Quando exuli mihi iam
Non ultrà datur, haud te
Tamen ſecus quàm in ipſo
Auguſtæ medio urbis,
Tuáque in æde ſacra
Contemplabor, uti mea
Infirmitas ualebit,
Et tempus feret: illam
Vt gloriam tuam atque
Virtutem, quoad eius
Licet, uidere poſſim.
4 *Nempe optabilis atq;*
Quantumlibet beata
Vita plus precioſa eſt
Benignitas tua illa.
Quapropter celebrabo,
Ouantibusq́; labris
Collaudabo deum te, &
Dominum meum: 5 *nec unquam*
Donec uixero (quanquam

3 *In terra deſerta, inuia & inaquoſa, ſic in ſancto apparui tibi, ut uiderem uirtutem tuam & gloriam tuam.*

4 *Quoniã melior eſt miſericordia tua ſuper uitas, labia mea laudabunt te.*

5 *Sic benedicã te in uita mea, & in nomine tuo leuabo manus meas.*

Æger miſerq; dego)
Te laudare quieſcam,
Tuumq; nomen ingens.
Imò uerò ubicunq;
Pronuntiabitur, mox
Supplex ad te & adorans
Manus utrasq; tendam:
6 Et quum me ſatiaris
Illa tui beata,
Vt pinguedine opima,
Inſpectione uultus:
Exultabit ouans, &
Laudabit os meum te,
Ac ſemper celebrabit.
7 Et quum tui in cubili
Ipſa nocte ſilenti
Memoria me ſubibit,
Mox te unum meditabor.
Diluculoq; ſummo
Totam proijciam in te
Curam meam, atque mentem
Omni tempore & hora,
Noctisq; ſingulas per
Partes excubiasq;:
Nam me in neceſſitate
Iuuiſti: 8 atque ob eam rem
Tuarum alarum in umbra
Poſthac tutus ouabo.
Quia uerò adhaſit ad te
Vnum mens mea ſemper,
Suſcepit & uacillantem erexit tua dextra.
9 Fruſtrà ergo qui mihi hoſtes

6 Sicut adipe & pinguedine a repleatur animamea, & labijs exultationis laudabit os meum.

7 Sic memor fui ſuper ſtratum meũ, in matutinis meditabor in te, quia fuiſti adiutor meus.

8 Et in uelamento alarũ tuarũ b exaltabo, adhæſit anima mea poſt te, me ſuſcepit dextera tua.
9 Ipſi uerò c in uanum quæſierunt animã meam, introibũt in inferiora terræ, tradentur in manum gladij, partes uulpium erunt.

a Heb. ſatiabitur.

b Hier. laudabo. Fel. cantabo.

c Fel. ad deuaſtationem.

126

Sunt, & perdere auerunt
Animam meam laborant:
Quin iſtud male uertet
Illis, ob idq́; quòd me
Inſontem petierunt,
Inferna ad ima uiui
Deſcendent cruciandi,
Subterq́; terram abibunt
Vt Dathan & Abiron:
Et hoſtium ſuorum
Planè deuenient in
Manus, famelicisq́;
Fient uulpibus eſca.
10 Et cum deo interim ipſe
Rex lætabitur: obq́;
Eius fauorem ouabit,
Et quicunq; per illum
Iurat, modo nihil ſi
Vſquam auguſtius illo,
Diuiniusq́; credat.
Obturabitur autem
Osq́; obſtruetur illis
Qui mendacia dicunt,
Et cogitant iniqua, ac
Tantum uana loquuntur.

10 Rex uerò lætabitur in deo, laudabuntur omnes qui iurãt in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.

ARGVM. PSAL. 64.

Scripſit hunc pſalmum David, aduerſum Saulis aſſentatores calumniatoresque ſuos & delatores, quorum mores & ingenia deſcribens, exitium quoque prædicit, futurumq́; ut ipſe ac iuſti omnes dei miſericordia lætentur & glorientur. Valet pſalmus aduerſus calumniatorum peruerſitatem.

Victori pſalmus David.

Pſalm. 64. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore tetrametro dactylico hypercatalectico, altero Pherecratio.

1 Exaudi deus orationē meam dum deprecor, à timore inimici eripe animam meam.

1 EXaudi deus alme preces,
Clamoremq́; meum dum
Ad te clamo & uociferor,
Ac te deprecor: & me
Hoſtiles contra inſidias
Ærumnas recitantem,
Diuerſosq́; meos caſus,
Tutare obſecro, ne me

2 Protexiſti me à conuentu malignantium, à multitudine operantium iniquitatem.

Perterrefaciant. [a] coeunt,
Clandeſtinaq́; praui
Concilia & coetus agitant,
Vt qua fallere cunq;
Inſontem arte uiaq́; queunt,
Fallant.at deus illo
Me à conuenticulo eripe, & à
Turba illa ſcelerata, ac
Peruerſorum hominum fremitu:

3 Qui exacuerunt ut gladium linguas ſuas, intenderūt arcū rem amaram, ut ſagittent in occultis immaculatum.

3 Qui me ut pungere poſſint,
Linguas non ſecus ac gladios
Ad cotem exacuerunt,
Atque tetenderunt ueluti
Fortem arcum,quibus in me,
Ceu feralia tela,uibrent
Linguæ uirus iniquæ:

4 Subito ſagittabūt eum,& nō timebūt: firmauerūt ſibi ſermonem nequam.

Et clàm inſontem percutiant.
4 Quem nil tale merentem
Sed nec opinantem ſubito

[a] Heb. tumultu.

127

Attingent: neq; quemquam
Aut diuûm aut hominum metuent:
Illam nempe ꝙ in rem
Obſirmauerunt animum,
Iamdudum ut meditatum
Conceptumq́; animo facinus
Patrent: 5 deq́; parandis
Inter ſe inſidijs ſtatuunt.
Nec deprendere quemquam
Artes inſidiáſue ſuas
(Dementes adeo ſunt
Et uæſani) poſſe putant.
Nam quis cernere poſſit,
Aiunt, quos illi laqueos
Secretò obijciemus?
6 Porrò artes ac mille modos
Lædendi atque nocendi
Scrutantur: quinimò adcò
Sunt toti in meditando
Et conſultando, nihil ut
Noctes atque dies quàm
Commententur, perdere quî
Poſſint innocuos. 7 ſed
Spicula non prouiſa deus
Tam durè atque repente
Summi iudicij è pharetra
Mittet, uulnere prorſum ut
Sæuo atque immedicabili, eos
Ad cor uſque penetret.
Nam quum magnificare uolet,
Maioremq́; homo ſeſe
Quàm par eſt facere, illico ſe
Exaltabit, ut illum

5 Narrauerunt ut abſcōderēt laqueos, dixerunt quis uidebit eos?

6 Scrutati ſunt iniquitates, defecerunt ſcrutantes ſcrutinio.

b Hie. leg. & cogitatione ſingulorum & corde profundo. i. ſcrutati ſunt ſingularibus cogitationibus & corde profundo. nā Heb iungunt hunc uerſum cū præcedēte.

7 b Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur deus.

Infernè abijciat deus, &
Paruo quoq; minorem
Reddat. Quinetiam opprobria
Et conuicia quotquot
Niſi ſunt inferre ſuis
Mox impingere linguis
Cernes: quinetiam & proprijs
Telis conficientur,
Perdenturq́; ſuis technis.

8 *Sagittæ paruulorū factæ ſunt plagæ eorum, & infirmatæ ſunt contra eos linguæ eorum.*

Hic Sagittabit eos deus iaculo repentino, inferentur plagæ eorum, & corruent in ſemetipſos linguis ſuis.

8 *Et quaſcunq; ſagittas*
Miſerunt contra innocuos,
Imbelles, puerorum ut
Ludentum iacula eſſe ſolent,
Euadent, ſineq́; ullo
Vulnere: quum interea proprijs
Linguis atque ſagittis
Confecti uſque adeò miſerè
Diſperdentur, ut illos
Nemo cernere ſuſtineat.

9 *Conturbati ſunt omnes qui uidebant eos, & timuit omnis homo.*

9 *Sed quicunq; uidebit,*
Auertat procul inde oculos:
Ob'q; hanc iudicis iram,
Vltoriſq; dei facinus
Tantum ac tam memorandum
Formidet, 10 *narretq; alijs*

10 *Et annuntiauerunt opera dei, & facta eius intellexerunt.*

Et miranda dei, qui
Intellexerit acta ſuos
Gnatos atque nepotes,
Progeniemq́; omnem doceat:
Illum ipſum ut reuereri
Tanquam iudicem, amare uelut
Patrem condoceſiant.

11 *Lætabitur iuſtus in domino, & ſperabit in eo, & laudabuntur omnes recti corde.*

11 *Ipſe autem interea domino*

r

128

Summo iudice iuſtus
Vir lætabitur, atque ſuam
Omnem ponet in illo
Spem ac fiduciam, & unico eo
Fidet: porrò etiam qui
Syncero corde atque animo
Eſt & pectore miti,
Exultabit cum deo eritq;
Illi gloria perpes.

ARGVM. PSAL. 65.

Sunt qui dicant Hebræorum in Babylone poſtea captiuerum, fiduciam in deum à Dauide prophetice deſcribi, cui uni bonorum omnium laudem in captiuitate tribuāt, quique promiſſionis diuinæ confidentia utcunque del'querint reditum in ſanctam ciuitatem et templum, bonorumque omnium affluentiam tum ſibi polliceantur adfuturam, tum adfore precentur. Mihi de Chriſti eccleſia (ſiquidē propheticus eſt pſalmus) prædixiſſe Dauid uidetur, quam deo bona ſua imputare faciat, cuiq; in eum fidenti bona omnia adfore optet ac prædicet. Valet pſalmus ad erigendam piorum in deum fiduciam.

Victori Pſalmus et Canticum Dauid.

Pſal. 65. Ode dicolos diſtrophos priore phaleucio hendecaſyllabo, altero dactylico Alcmanio.

SIquidq̄ deus hoc in orbe rectè, aut
Egregiè geritur, tibi uni
Acceptum referant oportet, omnes
Prorſum homines: etenim bonorum
Te laus gloriaq; omnium manet decetq;,
Quam tibi reddimus in Sionis
Sancto monte tuo & celebri, ubi ſi

1 Te decet hymnus deus in Sion, & tibi reddetur uotum in Hieruſalem.

Pollicitus fuerit, deoue
Quid quis uouerit, illico ſibi uult
Reddier abſq; mora: haud enim ille
Te cogit ſibi quidpiam uouere:
Vult tamen omnia uota reddi.
Ergo noſtra deus bone & benigne,
In Solymis tibi cuncta uota

2 *Exaudi deus orationem meam, ad te omnis caro ueniet.*

Reddemus: 2 *quia enim preces tuorum*
Non reijcis, ſed eas lubenter
Exaudis, ideò caro omnis, hoc eſt
Omne hominum genus ad te adibit.

3 *Verba iniquorũ præualuerũt ſuper nos, & impietatibus noſtris tu propitiaberis.*

3 *Nam cum crimina noſtra præualerent,*
Et grauiter premeremur illa
Oppreſſi undique mole noxiarum:
Nullus erat ſcelera expiare
Qui tot noſtra ualeret, ac lauare,
Ni bonitas tua præueniret
Ac nos ablueret, uetuſq; noſtri
Primigeni patris expiaret

4 *Beatus quẽ elegiſti & aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis.*

Delictum. ô 4 *igitur nimis beatum*
Quem ſociaueris ac propinquum, &
Vicinum tibi feceris, tua illa ut
Incolat atria: 5 *nam datore*

5 *Replebimur in bonis domus tuæ, ſanctum eſt templũ tuum, mirabile in æquitate.*

Te cunctis ſimul ædium tuarum
Delicijs ſatiabitur: quem
Speramus quoque perfrui & repleri:
Atque tuam in medio ſacrarij &
Templi cernere gloriam: unde nobis
(Iuſtitia horribili & ſtupenda,
Quanquam ſis metuendus ac uerendus)
Reſpondere tamen ſalutis
Auctor cauſa & origo prima noſtræ
Es ſolitus, patribúſque noſtris

6 *Nos ergo deus unica omnium ſpes,*
Atque ſalus hominum, uel ipſa
Terræ extrema habitantium, mariſq;
Longius hinc poſiti, tua illa
Exaudi bonitate: 7 *qui potenti*
Robore conſolidas petras, &
Saxa ingentia: quiq; partẽ ab omni
Cinctus es egregia potentia
Ac uirtute, mariſq; flatuoſi
Comprimis ac retines tumultus;
Vndarumq; ſonos tumultuantum
Pacificas, ualidóſque fluctus,
Nec ſecus populos tumultuantes:
8 *Quiq; loca ultima, & hinc remotam*
Terræ partem habitant, tui illa cæli
Lucida ſigna ubi uiderint &
Curſum continuum, ordinem ſitumq;,
Tam bene diſpoſitaſq; ſedes,
Tuum cum ueneratione numen,
Cumq; ſtupore animi timebunt:
Solis quos orientis atq; primo
Mane ſuos radios per orbem
Latè diſcutientis, & tenebras
Expellentis, ouare luce,
Omnemq; exigere, & procul fugare
Triſtitiam facies: nec illud
Ob ſolis modo lumen in die, ſed
Nocte etiam ob nitidum & decorum
Lunæ corpus & omnium uniuerſè
Syderum eos hilarabis: ijs ut
Te laudet magis agnitus magiſq;.
9 *Nec modo lætitijs deus nos*
Iſtis exhilaras, ſed uniuerſam

6 Exaudi deus ſalutaris noſter, ſpes omnium finium terræ & in mari longè.

129

7 Præparans montes in uirtute tua, accinctus potentia qui conturbas profundũ maris, ſonum fluctuũ eius.

8 Turbabũtur gentes & timebunt qui habitant terminos à ſignis tuis, exitus matutini & ueſpere delectabis.

a Vel. irrigaſti.

9 Viſitaſti terrã & a inebriaſti eã, multiplicaſti locupletare eam.

Arida quum ſitit imbre terram
Fuſo perpluis irrigáſque, & illam
Diuitijs cumulans abundè
Ditas: 10 flumen enim tuum atque riuus
Continuis fluitans abundat
Omni tempore aquis, cibum unde cunctis
Terræ animantibus atque potum
Largè ſuppeditas: nam & uber illè ac
Fertilior reditus ſoli, uno
Abs te manat ut optimo colono:
Quandoquidem inſtruere, atque ita ipſam
Decretum eſt tibi præparare terram,
Terram aliàs minimè feracem.
11 Eius ergo age inebria, tuoq;
Imbre riga pluuiáq; dulci
Sulcos: complue rore, & humidam illam
Redde, tuis macera ſupernè
Aridam eam pluuijs & imbribus, quo
Germina multiplicet, feraxq;
Omneis lætificet ſuos colonos.
12 Munifica bonitate uerò
Tua illa egregia uelut corona
Graminea, undiq; cingito annum,
Fœcundumq; fac, ut uidelicet dum
Fertilitas per agros uidetur,
13 Pingueſcant etiam auia ipſa eremi, &
Arida paſcua, deniq; ipſi
Fœcundi niteant ouenéq; colles.
14 Planitiem ſedenim tegent ac
Implebunt generum omnium greges: &
Fertilibus ſalient in agris,
Ac ualles quoq; farre ueſtientur,
Vellereq; agni ouium: deoq;

10 Flumen dei repletū eſt aquis, paraſti cibū illorū, quoniā ita eſt præparatio eius.

11 Riuos eius inebrians multiplica germina eius, in ſtillicidijs eius b lætabitur germinans.

12 c Benedices coronæ anni benignitatis tuæ, & campi tui replebūtur ubertate.

13 Pingueſcent d ſpecioſa deſerti, & exultatione colles accingentur.

14 e Induti ſunt arietes ouium, & ualles abundabunt frumento: clamabūt, etenim hymnū dicent.

b Heb. germini eius benedices.

c Heb. tò benedices iungūt uerſ. præcedēti: & poſtea Hie. legit uoluetur annus in bonitate tua, & ueſtigia tua rorabunt pinguedine. Bel. coronaſti annū bonitatis tuæ, & ueſtigia tua ſtillabunt pinguedinem. d Hie. paſcua. Bel. habitacula. e Hie. ueſtiētur agnis greges. Bel. ueſtiēt planities pecora.

Pro captu modulos ſuo ſonoros,
Et ſua cantica perſonabunt.

130

ARGVM. PSAL. 65.

Inuitantur hoc pſalmo à Dauide inimicorum ſuorum uictore, non Iudæi modo, ſed & exteræ gentes ac nationes ad deum laudandum & adorandum: quibus ob oculos ponit, quanta quamq; mirãda olim illorum gratia fecerit, quoq́ue modo ſe Hebræorũ regem ab impijs & exteris nationibus, alijsq; hoſtibus tutatus fuerit, licet multis antea probatũ periculis et afflictionibus: quapropter et ſe ſacra illi facturũ, & immẽſa eius in ſe beneficia narraturũ promittẽs, indubiè ſe ab illo exauditũ iri confidit. Siquis uelit gentem hic induci Hebraicam de captiuitatis Babylonicæ uinculis ereptam, ob idq́ue deo gratulantem, nihil moror. Docet nos pſalmus præterita dei in nos beneficia gratanter commemorare, et eum laudare.

Victori canticum pſalmi.

Pſal. 66. Ode dicolos diſtrophos ut Pſal. 15.

* Vbilate; quotquot in
1 Hoc orbe degitis, deo: atque laudes
Nomini eius inclyto
Cantate: & hymnos gloriamq; qua ipſe
Dignus eſt, et prout
Obnoxij eſtis reddite: ² hæcq; ad illum
Dicite: ô deus potens,
Tua illa geſta & acta quàm ſtupenda!
Nempe roboris tui
Effrenis ac tam eſt magna copia & uis,
Vt præ ea tui ſuam
Cogantur hoſtes puram inanitatem
Confiteri, & in ſimul

1 Iubilate deo omnis terra, pſalmũ dicite nomini eius, date gloriam laudi eius.

2 Dicite deo, quàm terribilia ſunt opera tua domine, multitudine uirtutis tuæ mẽtientur tibi inimici tui.

Diuinitatem illam tuam: ſed etiam
Non leui ſuo malo ac
Incommodo experti tuum furorem
Mentientur, & tibi
Contrarios fuiſſe ſe negabunt,
Suppliceſq; dexteras

3 *Omnis terra adoret te & pſallat tibi, pſalmũ dicat nomini tuo.*

Tendent: 3 *nec ipſi tantum at uniuerſa*
Terra, quiq; eam incolunt
Tibi genu flectent, coleniq; te unum:
Ac celebre canticis
Suis & hymnis toto in orbe reddent
Nomen inclytum tuum.

4 *Venite & uidete opera dei, terribilis* a *in conſilijs, ſuper filios hominum.*

4 *Huc ergo adeſte, & illa tam tremẽda,*
Tam ſtupenda dignaq; ut — a *Hel. opere.*
Mirentur omnes, illa geſta ſummi
Regis ac dei ſimul
Conſyderate mecum: & in profundo
Abditoq; pectore
Penſate, hominũ mortalium in negotijs.
Quæ regit mera ſua &
Sola uoluntate, ut ſiet tremenda
Dignitate: quantaue
Et qualia acta patret inter illos:

5 *Qui cõuertit mare in aridã, in flumine pertranſibũt pede, ibi lætabimur in ipſo.*

5 *Vt mare humidum aridam*
Mutarit in terram: utq; flumen undas
Separans, meabile
Et peruium humano pede atq; greſſu
Fecerit: ſed ô quibus

6 *Qui dominatur in uirtute ſua* b *in æternum, oculi eius ſuper gentes reſpiciunt,* c *qui exaſperant non exaltentur in ſemetipſis.*

Quantiſue noſtris gaudijs! 6 *at iſthæc* — b *Hel ſeculo.* c *Hier. qui ſunt increduli. Fær. rebelles.*
Cuncta ui & potentia
Suapte perficit. Suo ipſe quippe
Arbitratu in omnia, ac
Prout ſibi uidetur, imperat: nec

Otioſus eſt:mage
Verò acta luſtrat gentium uniuerſa:
Quiq; ſe rebellem et
Præſtabit,aut incredulus manebit,
Quanquam opinione ſe
Sua omnium eſſe maximum arbitratur,
Attamen minoribus &
Longè infimis quibuſq; pòſt minorem
Conſpicaberis:neque
Præterita proderit ſuperbia. 7 ergo
Prædicate non modo
Hebræa uos domus,ſed uniuerſi
Vndecunq; limites
Terræ deum noſtrum,editaq; uoce
Et ſonora ad æthera
Illum uſque ferte:quò palàm audiatur.
8 Auctor eſt enim omnibus
Vitæ unicus:quamq; ipſe dat,tuetur:
Omnibuſq; protinus
Conſeruat à periculis maliſque,
Euenire quæ queant:
9 Sed nec ſinit noſtri ut pedes uacillent.
Nam licet probaueris
Nos pluribus longè modis, perinde ut
Igne,num probum ſiet
Argentum & aurum examinant,licet nos
Pauperes homunculos
Anguſtijs afflictionibuſq;,
Et domi & foris deus
Tentaueris, 10 tetenderiſque nobis
Rete,quo magis ſibi
Nil prouidentes tale complicares:
Tergoriq; pondera

7 Benedicite gentes deum noſtrũ, & auditam facite uocẽ laudis eius.

8 Qui poſuit animã meã ad uitam. & non dedit in cõmotionẽ pedes meos.

9 Quoniam probaſti nos deus,igne nos examinaſti ſicut argẽtum examinatur.

10 Induxiſti nos in laqueũ, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro,impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.

Quanquam indidiſti non ferenda noſtro,
Ac nimis ferocibus
Plerunque nos ſic ipſe ſubdidiſti
Hoſtibus, miſerrimam ut
Simus coacti ferre ſeruitutem:
(Nempe regiam ut uiam
Calcare equis ſolemus, haud ſecus nos
Ira dum fierit tua,
Caput'q; noſtrum conterunt feri hoſtes)
11 In periculo maris,
Ignis'q; ſæpius periclitati,
Abſq; ſpe licet ſumus:
Tamen ô deus tandem ipſe clamitantes,
Et pias tibi preces
Ac uota fundentes, & eruiſti, &
Copiæ in loco erutos,
Refrigerij'q; collocaſti amœni.
12 Ob quod in domum tuam
Intrabo non ſine hoſtijs, & illa
Quæ tibi ipſe uoueram
Anguſtia atque afflictione preſſus,
Quæ'q; nuncuparat os
Meum, omnia excluam: 13 Haud enim inſcius tunc
Illa nuncupaueram:
Verùm ſciens prudens'q; nuncupabam:
Ergo quæ malo tibi
Et tempore aſpro uoueram, illa reddam.
Victimas tibi quoque
Mactabo pingues hoſtias'q; cædam, ac
Pinguiora & optima
Quæq; è grege & ſelecta: ſiue ueruex
Eſt ouiſue ſiue bos,
Siue hircus. 14 ergo qui deum timetis

11 Trāſiuimus per ignē & aquam, & eduxiſti nos in refrigerium.

12 Introibo in domū tuam in holocauſtis. reddā tibi uota mea quæ diſtinxerūt labia mea.

13 Et locutū eſt os meū in tribulatione mea, holocauſta medullata offerā tibi cū incenſo arietū, offerā tibi boues cum hircis.

14 Venite & uidete omnes qui timetis deū, & narrabo quāta fecit animæ meæ.

132

Huc uenite: me quoque
Audite, & ipſe uos docebo quanta
Contulit mihi bona.
15 Quæcunq; enim fui in neceſſitate
Inuocaui eum, ac mea
Lingua extuli, & ſumma uſque ad aſtra uexi.

15 Ad ipſum ore meo clamaui, & exaltaui ſub lingua mea.

16 Prauitatis ullius
Quòd ſi mihi ipſe conſcius forem, nec
Vota nec preces meas
Audiret. 17 itaque quum careret omni
Labe criminis mea
Mens, audijt mox me, & precationem exaudijt ſtatim meam.

16 Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo, non exaudiet dominus.
17 Propterea exaudiuit deus, & attendit uoci deprecationis meæ.

18 Laudetur ergo, & canticis in altum
Euehatur ut par eſt
Deus: precationem enim meam non
Reppulit, ſed & ſua
Me maxima benignitate iuuit.

18 Benedictus deus qui nō amouit orationē meam, & miſericordiā ſuā à me.

ARGVM. PSAL. 67.

Dei fauorem Hebræo populo optat, ut ſic cognoſcatur laudeturque ab omnibus deus, ad quem laudandum gentes etiam inuitat. fortaßis non male quis dicat prædictam hoc loco à Dauide dei patris et Christi filij inter gentes cognitionem, cum immenſa etiam eius miſericordia.

Pſal. 67. Ode dicolos diſtrophos, ut Pſal. 15.

2 Deus bone & pie,
a Heb. deeſt. O Adeſto nunc & nos tuo fauore
Gratiáq; reſpice:
Lucere fac uultum tuum ſuper nos,

2 Deus miſereatur noſtri & benedicat nobis, illuminet uultum ſuum ſuper nos a & miſereatur noſtri.

Et benignus in preces

2 Vt cognoſcamus in terra uiam tuam, & in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Attende noſtras, 2 ut tua inſtituta
Et uias tuas in hac
Viuentium terra, prout capax eſt
Noſtra mens & ingenij
Mortalium imbecillitas, queamus
Noſſe, quámue gentibus
Cunctisq́; nationibus ſalutem

3 Confiteãtur tibi populi deus, confiteãtur tibi populi oẽs.

Sponte contuliſti: 3 ob id
Vt te celebrent ô deus, tibiq́;
Omnia unico ſua
Omnes ferant accepta nationes:
Nomen & tuum ſuis

4 Lætentur & exultẽt gentes, quoniã iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Gentes in altum laudibus uehant, 4 ac
Gaudeant ouentq́;, quòd
Illos ut æquum eſt iudicas, &
Quas uias oporteat
Inire, quamdiu hoc orbe degunt,
Condocefacis. 5 tibi

5 Confiteantur tibi populi deus, cõfiteãtur tibi populi omnes, terra dedit fructum ſuum.

Soli ergo patrono ſua omnino omnes,
Quotquot uſquam habent bona,
Planè ferent accepta nationes.
Fructum enim ſuum dedit
Noſtra uberẽ tellus. 6 benignus ergo &

6 Benedicat nos deus deus noſter, benedicat nos deus, & metuant eum omnes fines terræ.

Liberalis in tuos
Eſto deus deus meus, tuæ ut quum
Liberalitatis &
Benignitatis obſtupenda ſigna
Viderit, te adoret &
Sanctè precetur uniuerſus orbis.

133

ARGVM. PSAL. 68.

Sunt qui putent hunc pſalmum editum à Dauide poſt habitas de omnibus inimicis uictorias, ac maximè de Idumæis, Syris & Ammonitis: & uerbum exurgat, poſitum pro exurrexit. Inuitat itaque Dauid fideles ac Iudæos maximè ad lætandum Deoque pſallendum, poſita illis ob oculos diuinorum in Ægypto et fuga Ægypti beneficiorum memoria. Futurumq; prædicit, ut ex ſumma afflictione in qua diu iacuerint, ad ſummam lætitiam exurgant. futuram quoq; proponit ſanctæ ciuitatis fœlicitatem, illi à domino deo præſtandam: qui ut penes eum eſt ius uitæ ac necis, omnes eius inimicos peſſum dederit. Deſcripto igitur tantæ uictoriæ triũpho prædicit tandem perditis impijs omnes gentes deo manus daturas. Hæc uerò q̃q̃ iuxta hiſtoriam de Dauide rectè dicuntur, tamen quum uerſiculum illum: Aſcẽdens Chriſtus in altum, &c. ad Ephe. 4. Paulus de Chriſto interpretetur, partim quoq; propheticè de Chriſto intelligendus eſt Pſalmus. qui quum immenſa olim Iudæis beneficia præſtitiſſet, (nam quæcũque eorum gratia pater miracula patrauit, per Chriſtum facta ſunt) nouiſſime aſcendens in altum, diaboli captiuitate ſoluta immenſa dedit hominibus beneficia, et eccleſiæ inimicos confregit, de cuius uictoria triumphum egerint, et epinicia cantarint eccleſiarum principes apoſtoli. quapropter ad laudandum deum regna omnia, atque nationes inuitat. Conuenit pſalmus principi uictori ad agendas deo gratias.

Victori Dauid pſalmus cantici.

Pſalm. 68. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro iambico ſenario, & altero conſtante pentememeri dactylica & dimetro iambico.

Xurgat & ſe uindicem monſtret deus, — a Exurgat deus & diſſipentur inimici eius & fugiant qui oderunt eum à facie eius.
Quo ueluti profugi, quicunq; et contrarij
Sunt diſſipentur, & ſubitam capiant fugam,

2 Sicut deficit fumus deficiant, ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie dei.

Tergáq; et uertant, quicunq; eũ odere: 2 at deus
Diſperdet illos ut leui à uento ſolet
Fumus: & ut liqueſit ſtatim q̃ ad ignem proximè
Cera admouetur, ſic peribunt impij

3 Et iuſti epulentur & exultent in conſpectu dei, & delectentur in lætitia.

Adueniente deo. 3 Iuſti autẽ & omnes qui boni
Sunt ac pij è contrario quum uenerit
Vt ſua cuiq; deus iudex rependat præmia ac
Pœnas, inenarrabili tunc gaudio

4 Cantate deo pſalmum dicite nomini eius, iter facite ei qui aſcendit a ſuper occaſum dominus nomen illi.

Exilient: 4 canite ergo nomini inclyto ipſius,
Eiq; communite ſemitam ac uiam,
Qui nebulis ut equus uti ſolet, quiq; ultimum
Aſcendit in cœlum, & ſupra occaſum ut lubet
Nomen ei dominus. ſeruator & ſummus deus.

a Hier. per deſerta. alij ſuper nubes uel cælos.

5 Exultate in conſpectu eius, turbabũtur à facie eius patris orphanorum & iudicis uiduarum.

5 Ergo recepti quotquot eſtis ipſius
Veram in amicitiam, exultate coram illo: patrem
Nam ſe ille pupillis & orphanis gerit,
Ac miſeris uiduis ultorem acerbũ & uindicem:

6 Deus in loco ſancto ſuo, deus qui inhabitare facit b unius moris in domo.

6 Quamuis enim à nobis uidetur diſſitus,
Ac procul hinc habitans, tamen ſuo è cælo uidet,
Et manſione de ſua ſancta omnium
Omnia facta hominum: ſed & carentes liberis,
Et ſolitarios domo in plena facit

b Hier. ſolitarios i. ſine liberis.

7 Qui educit uinctos in fortitudine, c ſimiliter eos qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris.

Progenie affluere, 7 & uinctos cathenis ferreis
Virtute fortitudinis ſuæ eruit:
Atq; etiam eruet olim qui in ſepulchris nũc agũt.
At aſperis maliſq; qui ſunt præditi
Moribus, interea in uaſtis locis & aridis
Morãtur: 8 at uerò ô deus quondam tuum

c Hier. increduli autem habitauerunt in ſiccitatibus Fœlix rebelles habitauerunt.

8 Deus quum egrederéris in conſpectu populi tui, quũ pertranſires in deſerto.

Quum populum erueres è ſeruitute Ægyptia, &
Viam præires, pérq; deſerta auia,

9 Terra mota eſt, etenim cæli diſtillauerunt à facie dei Sinai, à facie dei Iſrael.

Aridáq; & ſalebroſa incederes: 9 præ fulminum
Tonitruúmq; copia terra tremuit,
Et pluuiam in Sinai ſtillauit è cælo deus,

134

Tremendus omnium ille & Iſrael deus.
10 Quinetiã & pluuiã gratã atque temporaneã,
Senſim neq; ulla ui cadentem, ſed uelut
Sponte ſua fluidam, ſtillare quum lubet, facis
Hæreditatem illam in tuam: quæ forte ſi
Languerit, ſtabilis, & deſtitutam uiribus,
Vt tutò in illa commoremur recrea.
11 Vtq; ibi grex habitet tuus, benignitate eam
Illa tua afflictis colendam præparas.
12 Quare agedum hinc animos oẽs fideles ſumite,
Quos ipſe ſeſe prædicantibus dabit,
Et ſimul omnibus illis qui potentiam ſuam
Annuntiant, mirabilem uim & gratiam
Eloquij, innumeras uictorias qua concinant
Illius, & huius canticum ſonent modo.
13 Terga dedere, fugam cepere, tardo nec pede
Abiere reges, cum ſuo illo exercitu
Innumero & ualido, qui ſpem ſuam in potentia
Sua locabant: quiq; deſides domi
Arma negociáq; ulla neſciebant bellica,
Prædam fugentum diuidebant inuicem.
14 Eia agedum ſuperatis hoſtibus tam immitibus,
Quanq̃ hactenus uixiſtis atrati, & uelut
Chytropodes medios inter iacentes, ac prope
Fuliginoſi: ſpes tamen neque ea leuis,
Eſt fore uos aliquando candidos, & omnia
Ventura uobis candida & fœlicia,
Nõ ſecus ac niueas pennas columba & candidas
Habet, ſimul quoq; nitido argento oblitas,
Ac ſpeciem referentes pallidi auri & lutei.
15 Reges enimuero ô deus, quum ſpargeres
Præcipitéſq; ageres, fractis eorum uiribus,
Atrata quæ fuerat prius funeſtáq;

10 Pluuiam uoluntariã ſegregabis deus hæreditati tuæ, & infirmata eſt, tu uerò perfeciſti eam.

11 Animalia tua habitabunt in ea, paraſti in dulcedine tua pauperi deus.

12 Dominus dabit uerbum [d] euangelizantibus uirtute multa.

d Hier. annunciatricibus fortitudinis plurimæ. Fel. exercitus multi.

13 [e] Rex uirtutum dilecti dilecti, & ſpeciei domus diuidere ſpolia.

e Hier. Reges exercituũ fœderabuntur, fœderabuntur. & pulchritudo domus diuidet ſpolia. Fel. Reges exercituum fugiẽt fugiẽt, & habitatrix domus diuidet ſpolia.

14 Si dormiatis inter medios [f] cleros, [g] pẽnæ columbæ deargentatæ. & poſteriora dorſi eius in pallore auri.

f Hier. terminos. Fel. chytropodes ſiue tripodes.

g Hier. & Felix, in uirore auri.

15 [h] Dum diſcernit cœleſtis reges ſuper eam, [i] niue dealbabuntur in Selmon, mons dei mons pinguis.

h Heb dum diuideret uel diſſiparet propter Sion reges aduerſum eam collectos.

Terra(uti candicat ob multas niues & albicat
Mons Salmon)haud ſecus albicauit, totáq;
Lætitia exhilareſcens canduit, 16 *mõſq; editus*
Sionis ille mons, coagulatus &
Fertilis atq; ferax, & in iuga aſſurgens duo,
Effectus eſt præpinguis ut Bazan & ferax.
Quur igitur temerè montes ſuperbi & editi
Monti inuidetis inclyto, contráq; eum
Erigitis caput excelſum, uelut peſſundare
Si niteremini? 17 *eum illum regiam*
Et placitam eſſe domum numſcitis & gratiſſimã,
Vſqueadeo quam ille diligit, eam ut iugiter
Incolat atque habitet? 18 *neſcitis ille q̃ potens*
Et fortis eſt? centena quippe milia
Ipſius, ut tueantur, ambiunt currum undiq;.
Æquitatus eius angelorum milibus
Conſtat: & iis ut equis quando lubet cunq; in Siõ
Aſcendit, ut quondam in Sina. 19 *ſiquidem ô deus*
Æthera ſtelliferum(ſpectabilem unde te dares,
Tuámq; uirtutem exereres ſcandens, & in
Aëra te ipſe uehens, ac te tuapte ui ferens
Quos ille captiuos tenebat ſubdolus
Hoſtis, & impius, eius è poteſtate & manu
Rapuiſti, & ex hominibus accepiſti uelut
Munera: q̃q̃ & eis maiora longè traderes.
20 *Quin hoſtium planè tibi aduerſantium*
Agmina caſtráq; cepiſti, unde ſeruator deus
Habitare cum mortalibus tete palàm
Feceris: 21 *omnibus idcirco es uehẽdus laudibus,*
Dignúſq; cui per omne tempus gratias
Poſteritas referat: qui proſperum nobis iter
Munis paráſq;, & nos quoque innumeris bonis
Obruis & cumulas. Seruator eſt enim deus,

16 Mons [i] coagulatus,' mons pinguis. [k] ut quid ſuſpicamini montes coagulatos?

17 Mons in quo beneplacitum eſt deo habitare in eo, etenim dominus habitabit in finem.

18 [l] Currus dei decem milibus multiplex, milia lætantiũ' dominus [m] in eis in Sinai' in ſancto.

19 Aſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatem, accepiſti dona in hominibus.

20 [n] Etenim non credentes inhabitare dominum deum.'

21 Benedictus dominus die quotidie, [o] proſperum iter faciet nobis' deus ſalutarium noſtrorum.

[i] Hier. & Fel. excelſus.
[k] Hier. Quare contenditis mõtes excelſi, aduerſus mõtẽ. &c. Fel. Cur exilietis montes excelſi.

[l] Hier. Currus dei innumerabilis, milia abundantium. Fel. Currus dei centena milia, duo milia angelorum.
[m] .i. inter eos habitat in Sion & in ſanctuario ſuo.
[n] Hier. Inſuper & non credentes, ſiue ut Fel. ix habet, rebelles. ſub. uiciſti, ſiue captiuos tibi cepiſtĩ & obedientes inhabitare dominum deum .i. ut inter eos, ſicut inter angelos inhabitet deus.

[o] Hier. portabit nos, ſcilicet ne prauum iter nobis noceat. Fel. aggrauabit nos .i. obruet & cumulabit beneficiis.

22 Potéſtq; nos à morte ſeruare ut lubet,
Perderéq;:illius eſt namq; in poteſtate & manu
Mors uitáq; omnium. Sed 23 hoſtium tamen
Comminuet capita ac franget ſuorum & uerticē,
Eius capillatum, in ſuis qui noxijs
Degit & uſq; manet: curæ aũt habet ſemper ſuos
24 De ipſis enim ſic ille decreuit: meos
Non ſecus ac ueteres patres eorum de Bazan,
Et Og ferocia erui, ſic eruam:
Vtq; reuertere eos olim profundo de mari
Ægyptiis ibi obrutis, feci: haud ſecus
Quum mihi uota precéſque funditaris gens mea,
Hoſtes tuos demergam & ipſe te eruam.
25 Atque ita funditus oſores mei illos nominis
Peſſundabo & mactabo, eorum ſanguine
Pes tuus ut rubeat, lambántq; eum canes tui
Effuſum ab occiſis. 26 at hanc uictoriam
Ipſe palàm facies: pompaticéq; te ô deus
Fuſis ouantem & trophæa agentem ex hoſtibus,
Quiſquis amicitia eſt iunctus tibi, uidebit, &
Inambulantem inter fideles, iuſq; eis
Non ſecus ac ualidũ regem, & deũ ſanctũ ac piũ
In ſanctuario ferentem illo tuo.
27 Quúmque epinicia pro uictoria parta tibi
Agentur, una ex parte cantores erunt,
Cantica cum modulis tantum ore cantantes ſuis,
Parte altera fidibus canetur, & nablo,
Tympana percutiente hinc inde uirginum choro.
28 Cœtum ergo congregate, & in medio illius
Magnificate deum de fonte prognati Iſrael.
29 Primarium autem pompa in illa Beniamin,
(Paruulus eſt licet, atque inter tribus lõgè minor)
Et principem locum tenebit. 30 Dein tribus

p .i. Deus noſter, dominus eſt uitæ & mortis, qui nos ſeruare ut lubet & perdere poteſt.
q .i. à ſummo capillo perdet eos qui in delictis ambulãt.
r Heb. de profundo maris i. ſicut olim eorũ patres de potẽtia Og regis Bazã erui, & à Pharaone de profundo maris, ita nunc eruam
ſ .i. In ſanguine intingatur pes tuus in ipſo inquàm ſanguine effuſo ex aut in occiſione inimicorum.
t .i. qui in ſanctuario ſuo ſedet & præſidet.
u Hie. præceſſerunt cantores eos, qui poſt tergum pſallebãt preteritum autem pro futuro poni poteſt.
x .i. de ſcaturigine & origine.
y Hier. continens eos. Fel. dominatur illis.
z Hier in purpura ſua. Fel. interitus eorũ. alij concilium earum.

22 p Deus noſter deus ſaluos faciendi, & domini domini exitus mortis.
23 Veruntamen deus confringit capita inimicorum ſuorum, q uerticem capilli perambulãtium in delictis ſuis.
24 Dixit dominus, ex Bazan conuertam, conuertã in profundum maris.
25 ſ Vt intingatur pes tuus in ſanguine, lingua canum tuorũ ex inimicis ab ipſo.
26 Viderunt ingreſſus tuos deus, ingreſſus dei mei, regis mei, qui t eſt in ſancto.
27 u Præuenerunt principes coniuncti pſallentibus, in medio iuuencularum tympaniſtriarum.
28 In eccleſiis benedicite deo domino de x fõtibus Iſrael.
29 Ibi Beniamin adoleſcentulus y in mentis exceſſu.
30 Principes Iuda duces z eorum principes Zabulon principes Nephthalim.

Mirandáq; in ſanctis ſuis miracula
Patrat, & eximiam plebi ſuæ Iſrael deus
Vim fortitudinémq; ſubminiſtrat, &
Suppeditat populo uires, ei ſit gloria.

ARGVM. PSAL. 69.

Quanq̃ ad literam querula Dauidis ad deum de inimicis expoſtulatio nonnullis contineri uidetur hoc pſalmo, et aduerſum eos imprecatio: alijs, gentis Hebraicæ in captiuitate Babylonica degentis querimonia: melius tamẽ dicamus à Dauide de Chriſto, cuius ipſe figura extitit, conſcriptum eſſe: quanquã pleraque iuxta hiſtoriam de Dauide intelliguntur, atqui non uetat locum ſcripturæ duos habere ſenſus literales. Certè uerſiculum illum, dederunt in eſcam meam fel, & c. et illum, odio habuerunt me gratis, Chriſtus in euangelio de ſe interpretatur, et locum illum, zelus domus tuæ, Ioan. 2 diſcipuli de Chriſto, ſicut et Paul. ad Ro. locum illum, improperia improperantium tibi, de eodẽ interpretãtur. Inducitur hic itaque Chriſtus de perſecutoribus et afflictoribus ſuis nimis multis patri conquerens, neque tamen ob innumera conuicia et opprobria animo deficiens, ſed fiduciam in deo collocans, à quo liberationem ab hoſtibus precatus dira illis imprecatur. Demum deum laudare inſtituens, ad laudandum quoque omnes inuitat, qui uerã Sion, ſanctam ſcilicet eccleſiam ædificaturus ſit et ſeruaturus. Valet pſalmus ad meditãdam Chriſti paſsionem, et ad fortiter ferendas iniurias.

Victori pro lilijs Dauid pſalmus.

Pſalm. 69. Ode monocolos, conſtans Iambico trimetro.

Erua obſecro, & me quæſo ſaluũ fac deus: 1 Saluũ me fac deus, quoniam intrauerũt aquæ uſque ad animam meam.
S *Nam me malorum non ferendi gurgites*
Penè obruerunt, & animum meum propè

Afflictionum ſuffocauerunt aquæ.
2 Lacu profundo immerſus hæreo in luto:
Nec ſtare poſſum ob lubricum aut conſiſtere.
3 In pelagus altum decidi, atque ibi obrutus
Sum fluctibus: coorta nempe me ſuis
Inuoluit undis dira tempeſtas: 4 neque,
Quamq̃ laboro clamitans, uel gutturis
Vſq; ad mei raucedinem, quidq̃ adiuuor.
Nam dum anxius diuq; de cælo moror
Auxilium, & uno nitor ac fido deo,
Me uis meorum oculorum & acies deficit.
5 Plures capillis ſunt meis qui me malè
Odere, q̃q̃ commeritum nullum eſt meum:
6 Et inualeſcunt opprimuntq; me ſine
Cauſſa, ac mihi aduerſantur, adeo ut reddere
Quæ ne quidem unq̃ contigi cogar: 7 quia
Verò ipſe noſti mi deus, ſi quidpiam
Stultè egerim, uel quidq̃ in illos maleuolo
Animo aut iniquo admiſerim: 8 obſecro meum
Ne quodq̃ ob infortunium, qui te unico
Nituntur ac fidunt, pudefiant: 9 neq;
Ignominia afficiantur, aut pudeat eos,
Nomen tuum, & tuam qui amicitiam colunt
Iſrael, atque exercituum potens deus.
10 Etenim tua cauſſa opprobrium ipſe pertuli
Tam grande, totam ut texerit faciem meam
Ignominia, uehemenſq; & inſignis pudor,
11 Ac me mei fratres haberent pro extero,
Meæq; matris filiis eſſem uelut
Indignus illorum neceſſitudine,
Tanq̃ hoſpes atque extraneus: 12 tantumque ob id,
Quòd me domus zelus tuæ exederet, tuáſque
Afflictiones & calumnias tibi

2 Infixus ſum in limo profundi, & a non eſt ſubſtãtia.

3 Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me.

4 Laboraui clamãs, raucæ factæ ſũt fauces meæ, defecerunt oculi mei dum ſpero in deum meum.

5 Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei, qui oderunt me gratis.

6 Confortati ſunt qui perſecuti ſunt inimici mei iniuſtè: quæ non rapui tunc exoluebam.

7 Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te nõ ſunt abſcondita.

8 Non erubeſcant in me qui expectãt te domine b uirtutum.

9 Non confundantur ſuper me, qui quærunt te deus Iſrael.

10 Quoniam propter te ſuſtinui opprobrium, operuit confuſio faciẽ meã.

11 Extraneus factus ſum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ.

12 Quoniã zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me.

a Hier. nõ poſſum conſiſtere.

b Heb. exercituum.

137

Quas inſerebant impij, planè ut meas
[c] Fœl. Et fleui dum in ieiunio eſſet anima mea. *Exiſtimarem & ducerem.* 13 *qu*ū*mque ipſe me*
Affligerem ieiunio, aut flerem mea
Et proximorum admiſſa: & hoc ipſi mihi
Vertêre in improperium & in calumniam.
14 *Quòd ſi lugubri me induebam ueſte, eram*
[d] Heb. ſaccū. *Illis paroemiæ loco atque fabulæ.*
15 *Et qui ſedebant ianuæ ad limen, malè*
De me loquebantur: merum quique ebrij
Vinum bibebant, carmina & dicteria
In me petulca cantitabant. 16 *quum interim*
Orationem ad te unicum & precem meam
Indeſinenter funderem, non neſcius
Ipſa inter opprobria & calumnias graues
Adeſſe tempus, cum tuis ſuccurrere
Et ſubuenire incogitantibus ſoles.
17 *Illa benignitatis ergo pro tuæ*
Ingenti multitudine atque gratia,
Et pro fide tua, ſalutem quam mihi
Pollicitus es præſta: 18 *atque me iſto de luto*
In quo hæreo, ne grauius hæream, eripe,
Ab iiſque qui me odere: nec ſine obrui
Illo malorum pelago & imo gurgite.
19 *Néue obſecro fluxus aquarum me opprimant,*
[e] Hier. coronet. Fœl. claudat. *Aut me profundum uel uorago abſorbeat,*
Nec os ſuper me puteus urgeat ſuum.
20 *Eia age deus benignitate pro tua, &*
Miſerationum ingente copia preces
Audi meas, mèque ipſe clemens reſpice,
21 *Faciémque ne auerte obſecro à puero tuo:*
Sed propera & auxilium fer afflicto mihi:
22 *Adiunge te meæ animæ, & ipſam ab hoſtibus*
Meis & illorum manu uiq; eripe.

T

13 [c] Et operui in ieiunio animā meā,[ƒ] & factum eſt in opprobrium mihi.

14 Et poſui ueſtimentum meum [d] cilicū,[ƒ] & factus ſum illis in parabolam.
15 Aduerſum me loquebantur qui ſedebant in porta, & in me pſallebāt qui bibebant uinum.
16 Ego uerò orationem meam ad te domine, tempus beneplaciti deus.

17 In multitudine miſericordiæ tuæ exaudi me, in ueritate ſalutis tuæ.
18 Eripe me de luto ut non infigar, libera me ab ijs qui oderūt me, & de profundis aquarum.
19 Non me demergat tempeſtas aquæ, neq; abſorbeat me profundum, neque [e] urgeat[ƒ] ſuper me puteus os ſuum.
20 Exaudi me domine quoniam benigna eſt miſericordia tua, ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice me.
21 Et ne auertas faciem tuam à puero tuo, quoniam tribulor, uelociter exaudi me.
22 Intende animæ meæ, & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

Ne forte nimis meum inſoleſcant ob malum.
Tu ſcis 23 quid opprobrij.pudoris quid feram,
Quam patiar in cauſa tua calumniam:
24 Habéſq; ut ungues cognitos hoſtes meos.
At quum diu fracto forem animo, & ob graues
Iniurias,nulliq; contumelias
Prorſum ferendas angeréra; & urerer,
25 Luſtrabam ab omni parte num fors quiſpiam
Præſto eſſet,ijs quoquo modo doloribus
Qui condoleret,ac mei miſereſceret.
Sed fruſtra:etenim haud quiſq; fuit:rurſum quoque
Spectabam aliunde num mihi ſolatium
Adeſſet,at nuſq̃ locorum repperi.
26 Quin non petenti mihi fel amarum pro cibo
Dedere,acetúmq; in graui mea ſiti.
27 Redde ergo meritas ô deus pœnas eis;
Vt quum genio indulgere ſe menſa in ſua
Tutò putabunt,alligari ſentiant
Sibi laqueos:offenſioni ſint eis
Conuiuia illa pinguia,ipſǽq; hoſtiæ,
Placare queis deum ſolent,illos magis
Reddant odioſos:quóſq; amicos ſe putant
Habere,ab illis turpiter imponi ſibi
Tandem ſciant. 28 Sed interim calumnias
Ne forte eorum deprehendant,ſint eis
Hebetes,tenebriſq; obſiti,& caligne
Denſſiſſima longáq; oculi:porrò quoque
Siquando uiſum recipiunt,nutare fac
Lumbos ſuos,& tergus incurua ſuum.
29 Ruátq; in illos ira & indignatio
Tua,alligétq; eos & apprendat tuus
Furor: 30 ſit illorum domus ſine incolis
Vaſta atque inanis:nullus in tentorijs

23 Tu ſcis improperium meum & confuſionem meam, & [f] reuerentiã' meam.
24 In conſpectu tuo ſunt omnes qui tribulant me, [g] improperium expectauit cor meum & miſeriam.'
25 Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur. & non fuit & qui conſolaretur, & non inueni.
26 Et dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potauerunt me aceto
27 Fiat menſa eorũ coram ipſis in laqueum, & in retributionem & in ſcandalum.
28 Obſcurentur oculi eorum ne uideãt, [i] dorſum eorũ ſemper incurua.'
29. Effunde ſuper eos iram tuam, & furor iræ tuæ comprehendat eos
30 Fiat habitatio eorum deſerta, & in tabernaculis eorum nõ ſit qui inhabitet.

[f] Heb. ignominiam.

[g] Fel. Opprobrium cõtriuit cor meum, & afflictus ſum.

[i] Fel. lumbos eorum ſemper fac elabi.

Illis ſuis habitet, 31 quia illum quem tibi
x Fel. Et ſuper dolore uulneratorum tuorum narrabũt. Percutere uiſum eſt, nec ſecus q̃ filium
Virgis paternis cædere, adijciunt quoque
Percutere & ipſi: & hoc tibi ſeſe putant
Rem facere gratam nomine: addunt inſuper
Ad uulnera & plagas, quibus ſeruum tuum
Percuſſeras & uulneraueras, recens
Inferre uulnus: quin ſibi ijs malis quoque
Aggratulantur inuicem, & ſe iactitant.
32 Noxas eorum noxijs ergo ô deus
Fac aggregent: & ultionem ipſi ſuam
Per ſe accelerent: nec iuſtitiæ illius tuæ
Sint participes: 33 at deleantur de libro
Viuentium: nec pars eorum cum pijs
Iuſtiſq; ſcribatur. 34 ſed anxio mihi &
Afflicto opem tuam adferes: méq; ô deus
Salute donabis, 35 tuum ut nomen meo
l Hie. & Fel. confeſſione. Cantem & celebrem carmine, & multas tibi
Pro tot bonis dignáſque gratias agam.
36 Nam grata mens animúſque beneficij memor,
Longè quibuſuis hoſtijs & uictimis
Acceptior deo eſt: uel illi ſi bouem
m Hier. manſueti. Fel. humiles. Cornua recens promentem & ungues offeras.
37 Hanc uerò ubi uindictam & iram in impios
Et pauperes & manſueti uiderint,
Et qui deum unicè colunt, tum gaudio
Maiore gaudebunt, q̃ ut exprimi queat,
Viuántq; ſemper. 38 exaudit etenim pauperes,
Nec deſpicit uinctos ſuos clemens deus.
39 Laudent eum ergo terra cælúmq; & mare, &
Quæcunq; ibi mouentur atque uitã agunt.
40 Seruabit enim deus Sion, & mœnia
n Hier. poſſidebunt. Vrbéſq; Iudææ ædificabit: 41 & colent eas

31 Quoniam quem tu percuſſiſti perſecuti ſunt, & x ſuper dolorem uulnerum meorum addiderũt.

32 Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum, & non intrent in iuſtitiam tuam.
33 Deleantur de libro uiuentium, & cum iuſtis non ſcribantur.
34 Ego ſum pauper & dolens, ſalus tua deus ſuſcepit me.
35 Laudabo nomen dei cum cantico, & magnificabo eum in l laude.
36 Et placebit deo ſuper uitulum nouellum, cornua producentem & ungulas.
37 Videant m pauperes & lætentur, quærite deum & uiuet anima ueſtra.
38 Quoniam exaudiuit pauperes dominus, & uinctos ſuos non deſpexit.
39 Laudent illum cæli & terra, mare & omnia reptilia in eis.
40 Quoniam deus ſaluam faciet Sion, & ædificabuntur ciuitates Iudæ.
41 Et inhabitabunt ibi, & hæreditate n acquirent eam.

138

Hæreditatem ut propriam ſerui illius.

42 Nec nos modo ſerui ſui, ſed poſteri
Noſtri quoque, atque omnes eum qui diligunt,
Sanctúmq; & auguſtum ipſius nomen colunt.

41 Et ſemen ſeruorum eius poßidebit eam, & qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

ARGVM. PSAL. 70.

David Abſalon fugiens, celerem à domino deo optat opem, atque inimicis ultionem, & de ſua ſalute lætitiam. Valet pſalmus ad deprecandas domeſticas iniurias,

Victori David ad recordandum.

Pſal. 70. Ode monocolos,

1 F Eſtina age ô deus,
Vt me tot è malis
Queis angor, eruas,
Præſentem opem & feras.
2 Vt qui mihi male
Volunt, & ad necem
Innoxium petunt,
Pudore ſentiant
Infamiáq; ſe
Notabiles: 3 & in
Malam retro crucem
Eant, malis meis
Qui gratulantur, &
In iis ſibi placent.
4 Vertantur in fugam
Qui turpiter mihi
Ogganniunt ohe:
5 Contráq; gaudeant,

1 Deus in adiutoriũ meum intende, domine ad adiuuandũ me feſtina.

2 Confundantur & a reuereantur qui quærunt animam meam.

a Hier. erubeſcant.

3 Auertantur retrorſum & erubeſcant qui uolunt mihi mala.

4 Auertãtur ſtatim erubeſcentes qui dicunt mihi, euge euge.

5 Exultent & lætentur in te omnes qui quærunt te, & dicãt ſemper, magnificetur dominus, qui diligunt ſalutare tuũ.

139.

Quicunq; te & tuum
Nomen ſacrum ambiunt,
Et anxiè obſecrant:
Dicántq; iugiter
Quibus ſalus tua
Cordi eſt, & abs te eam
Quicunque poſtulant,
Magni æſtimetur, ut
Permagnus eſt deus.
6 Ego autem egenus & — 6 Ego uerò egenus & pauper ſum, deus b adiuua me.
b Heb. feſtina ad me. — Pauper quia ô deus,
Hucuſq; uictito:
Feſtina & huc propè
Accede: ut adiuues,
Mihíque opem feras:
7 Nec differ obſecro — 7 Adiutor meus & liberator meus es tu, domine ne moreris.
Diutius: meus
Nam ſolus es potens
Seruator, & deus.

ARGVM. PSAL. 71.

In Abſalonica perſecutione editus eſt hic pſalmus, in quo commemoratis dei erga ſe uel etiam à puero beneficijs, optat quoque in ſenectute ab eo ſeruari, promittens eius iuſtitiam & potentiam ſe prædicaturum, peſſundatis omnino eius hoſtibus. Valet pſalmus ad confirmandam piorum in Deum fiduciam.

Pſal. 71. Ode dicolos diſtrophos.

1 Actenus nitor te deus optime, — 1 In te domine ſperaui non confundar inæternum, in iuſtitia tua libera me & eripe me.
H Et meum omne in te præſidium loco:
Ne ſinas ergo ſpe penitus mea

Vt fruſtrer unq̃.
*Sed tua me pro iuſtitia erue, & *
Libera, atque iſtis eripe de malis:

2 Inclina ad me aurem tuam, & ſalua me.

2 Quumq; te inclamo aurem mihi commoda,
Méq; ipſe ſerua.

3 Eſto mihi in a deũ protectorem, b & in locum munitum, ut ſaluum me facias.

a Hier. robuſtũ habitaculum. Pal. rupem fortitudinis.

3 Et meis ut ſim ſemper ab hoſtibus
Tutus, hic tu me protege mi deus,
Sis mihi arx munitiſſima, & omnibus
Præter mihi uni
Inuia, in quam tutus pateat mihi
Quum uolem, ingreſſus liber & exitus.

4 Quoniam firmamentum meũ & b refugiũ meum b es tu.

b Hier. fortitudo mea.

4 Tu me enim iampridem pater optime
Seruare quæris.
Nam mihi rupes, & ſolida es petra.

5 Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agẽtis & iniqui.

5 Impij tu me ergo eripe de manu,
De manu iniuſti, nec niſi quod malum eſt
Ac prauum agentis.

6 Quoniam tu es patientia mea domine, ſpes mea à iuuentute mea.

6 Spes enim tu fiduciáq; unica
Semper atque expectatio mi deus
Ab iuuenta ipſóq; à puero ſtatim
Mihi fuiſti.

7 In te confirmatus ſum ex utero, de uẽtre matris meæ tu es protector meus.
8 In te c cantatio mea ſemper, tanquã prodigiũ factus ſum multis, & tu adiutor meus fortis.

c Heb. laus.

7 Móxq; q̃ proceſſi ex utero meæ
Matris, innixus ſum tibi: nempe tu
Inde me extraxti. 8 quas igitur tibi
Agam aut habebo
Gratias? totum laudibus in tuis
Occupabo me. prodigij in modum
Nempe dum multi me fugerent, mihi
Fiducia & ſpes

9 Repleatur os meũ laude ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuã.

Tu fuiſti fortiſſima. 9 perſonet
Ergo te plenis faucibus os meum:
Et tui laudes nominis omnibus
Cantet diebus.

10 Qumq; me uires in ſenio meæ
Grandiorem annis deficient, age
Obſecro ne me proijcias, neque
Solum relinquas.
11 Nam mei inter ſe hoſtes, animæ meæ
Rete dum tendunt, & laqueos parant,
Conſulunt ut me ijs inſidijs ſuis
Captent, 12 & aiunt:
Dereliquit planè dominus deus
Illum, & abiecit. Quid ni igitur ſuo
A deo abiectum perſequi, & omnibus
Vijs modiſq;
Nitimur mox comprendere! non enim
Præſto adeſt qui illum ſoluat & eruat.
Inter hæc ſe illi conſilia ô deus,
Doloſa tractant.
13 Quare age obſecro, ne nimium procul
Hinc abes, uerùm ſubſidium in meum accurre feſtinus: nec facito moram.
14 Hoſtes mei autem
Et pudefiant, & pereant malè:
Obtegátque illos opprobrium & pudor,
Qui uias quærunt omnigenas, mihi ut
Nocere poſſint.
15 Interim expectans aſſiduè tuum
Numen, hinc unum ſubſidium, atque opem
(Omnium quum ſint ſpes hominum nihil).
Certam manebo.
Et tuas ad laudes aliquid noui
Semper adiungam carminis, 16 ac tuam
Os meum ſemper iuſtitiam canet.
Simulq; tanta
(Quanq̃ eorum nullos teneo modos)

d Heb. feſtina.

e Heb. expectabo.

f Vel. munerũ .i. beneficiorũ dei.

10 Ne proijcias me in tempore ſenectutis, quum defecerit uirtus mea ne derelinquas me.

11 Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui cuſtodiebant animam meam conſiliũ fecerunt in unum,
12 Dicentes: deus dereliquit eum perſequimini & comprehendite eum, quia non eſt qui eripiat.

13 Deus ne elongeris à me, deus meus in auxilium meum d reſpice.
14 Confundantur & deficiant detrahẽtes animæ meæ, operiantur confuſione & pudore quærentes mihi mala.

15 Ego autem ſemper e ſperabo, & adijciam ſuper omnem laudem tuam.

16 Os meum annũtiabit iuſtitiã tuam, tota die ſalutare tuũ.
17 Quoniam non cognoui literaturã, f introibo in potentias domini, domine memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius.

Immerenti & tot facta mihi bona
Vt par eſt, ſemper memorabit, &
Narrabit omni
Tempore atque hora. nempe ego literas
Quum ſciam nullas, pſallere ſi tuo
Nomini poſſum, tum ſapiens mihi
Satis uidebor.
Fretus autem ipſe illa egregia tua
O deus uirtute atque potentia,
Nil erit quo non ingrediar lubens,
Memórq; ero dum
Vixero illius iuſtitiæ tuæ,
Nec rei cuiuſq̄ alterius niſi
Illius ſolius memor. 18 *ipſe enim*
Primis me ab annis
Ad ſenectutem uſque edocuit deus.
Quas ego ob res ad canitiem ultimam
Non quieſcam mirabilia omnia
Tua acta cunctis
Prædicare. 9 *ergo ne in ſenio, neque*
Iis diebus me deſere in ultimis,
20 *Brachium donec magnificum tuum,*
Tuúmq; robur
Gentibus poſthac omnibus, & meis
Propalàm declarauero poſteris,
21 *Ac tuam ſummam iuſtitiam ô deus*
Tam magnam & altam
Vſque ut in ſublime emineat: ſed &
Tótq; támq; alta & grandia ſunt tua
Geſta, nemo ut ſe planè hominum tibi
Conferre poſſit.
22 *Ac licet multis me deus & malis*
Et moleſtijs afflixeris, attamen

18 Deus docuiſti me à iuuentute mea, & uſque nunc pronunciabo mirabilia tua.

19 Et uſque in ſenectam & ſenium, deus ne derelinquas me.

20 Donec annunciē brachium tuum generationi quæ uentura eſt.

21 g Potentiam tuam & iuſtitiam tuam deus uſque in altiſſima quæ feciſti magnalia, deus quis ſimilis tibi

22 Quantas oſtēdiſti mihi tribulationes multas & malas: & conuerſus h uiuificaſti me, & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

g Heb. id iungunt præcedenti uerſiculo.

h Héb. uiuificabis.

141

Dum reuerteris, me rediuiuum uti ex
Profunda abyſſo
Et uelut terræ de barathro erues.
23 Nam tuam aſſuetam magnificentiam
Auctiorem multò & mage diuitem,
Abundè in omnes
O deus collatam ſolito magis
Nuper expertus, ſpero quòd ipſe me
Deſtitutum rerum auxilio omnium
(Mox quàm reuerſus
Mitiorq; effectus fueris mihi)
Auctum & ornatum porrò etiam tua
Gratia conſolaberis: 24 atque ego
Tuas uiciſſim
Pro tuis in me tot meritus nablo
Concinam laudes: & fidibus meis
Ac chely uerax quàm fueris, canam,
Tu qui Iſraelem,
Et tuos omnes magnificas deus.
25 Namq; ego unum te non labijs modo
(Quæ ſtatim q̃ te pſallere cœperint
Præclarè ouabunt)
Mente ſed pura & pectore candido
Geſtio laudare, ac cœlebrem tuam
Vniuerſo orbi promere gloriam:
Hoc eſt enim unum,
Quod diu optaui, qui toties meam
Liberaſti tantis animam è malis,
26 Nec dies totos quidquam aliud, niſi
Annuntiandis
In tuis illis iuſtitijs mea
Occupabit ſe lingua, probro prius
Et pudore affectis mihi qui malè

i Heb. conſolaberis.

x Vel. inſtrumento nabli.

23 Multiplicaſti magnificentiã tuam, & conuerſus ¹ conſolatus es me.

24 Nã & ego confitebor tibi in x uaſis pſalmi³ ueritatẽ tuã deus, pſallam tibi in cithara ſanctus Iſrael.

25 Exultabũt labia mea hymnũ, quum cãtauero tibi, & anima mea quam redemiſti.

26 Sed & lingua mea tota die meditabitur iuſtitiã tuam, quũ cõfuſi & reueriti fuerint qui quærunt mihi mala.

Fruſtra uolebant.

ARGVM. PSAL. 72.

Regis Meſsiæ Chriſti (de hoc enim Chaldæus interpres explicat) regnum aduenire optat, iudicandique illi à patre poteſtatem tradi, ſub quo uniuerſalem fore pacem, ipſumq; ab omnibus gentibus et regibus adoratū iri prædicit, quodq; abiectis uiolentis pauperem et afflictum ſit liberaturus. Demum in dei laudibus pſalmum concludit. Valet pſalmus ad contemplandam nuper nati Chriſti magnificentiam.

Salomoni.

Pſalm. 72 Ode tricolos tetraſtrophos, conſtans ut pſalm. 48.

1 Deus iudicium tuū regi da, & iuſtitiā tuā filio regis.

2 Iudicare populū tuum in iuſtitia, & pauperes in iudicio.

3 Suſcipiāt montes pacē populo, & colles iuſtitiam.

Egi munera iudicis
R *Defer quæſo deus, iuſtitiam & iube*
Regis filius exerceat, 2 et ius populis quoq;
Dicat: iudicium ac tuis
Reddat pauperibus: 3 tunc humili loco
Qui ſunt in populo, ut colliculi, iuſtitiam colent:
Et qui ſunt uelut arduus
Mons, longeq; alijs altius eminent,
In primisq; ſedent, pacifici cum reliquis erunt,

4 Iudicabit pauperes populi, & ſaluos faciet filios pauperū, & humiliabit calumniatorem.

4 Quum pro iudice ſe geret.
Rectum reddet enim pauperibus tuis,
Iuſtum & iudicium: nec ſinet illos aliquatenus
Vllam ferre calumniam.

5 a Et permanebit cū ſole & ante lunā, in generatione & generationem.

6 Deſcēdet ſicut pluuia in uellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.

a Hic Et timebūt te quādiu erit ſol, & ultra lunam.

Quinimò uiolentum opprimet ac malè
Perdet: 5 ſic erit ut te timeant & metuant mali
Cuncta in ſecula, quandiu
Sol lumen dabit & luna ſuum: 6 interim
Tam gratus ueniet regius ille & tuus ô deus,

Charus filius ac pius
Rex, quàm roſcidus imber ſitientibus
Agris, & pluuia in prata reſecta ac nimium arida,
Stillatimq́; fluet uelut
b Hel. iuſtus. *In uellus.* 7 *ſiquidem mox ubi uenerit,*
Iuſtorum numerus plurimus & maxima copia
Paſſim exurget, & affluet
Pax & iuſtitia: at tandiu, & hactenus
Lumen luna ſuum quatenus expandet & afferet.

7 *Orietur in diebus eius b iuſtitia & abũdantia pacis, donec auferatur luna.*

8 *Porrò autem imperium ipſum*
Extendetur ab uno mari ad alterum,
Imo à flumine & alto oceano uſque intima funditus
Terrarum loca ad ultima, ac

8 *Et dominabitur à mari uſq; ad mare, & à flumine uſq; ad terminos orbis terrarum.*

9 *Coram illo manibus ſupplicibus cadent,*
Atque illum Æthiopes poplite flexo & genibus colẽt,
Hoſteſque eius humi oſcula,
Subiectos ſe ut ei notificent, dabunt,
Telluremq́; ſuo mordicus ore arripient, uti
Irati faciem illius
Euitent. 10 *orientis ſed ei quoq;*

9 *Corã illo procidẽt Aethiopes, & inimici eius terram lingent.*

Reges, & Cilicum, quiq́; habitant & mare & inſulas
Dona ac munera deferent,
Vectigaliáq; illi annua principes
Et reges Arabum, quiq́; Sabæam patriam colunt,
Pendent: 11 *at nec in iis modo*

10 *Reges Tharſis & inſulæ munera offerẽt, reges Arabũ & Saba dona adducent.*

Qui terris habitant: quotquot adhæc habent
Regalis tituli inſignia præclaráq; nomina,
Illum ſuppliciter colent,
Totúſq; orbis ei ſeruiet. 12 *eruet*

11 *Adorabũt eum omnes reges terræ, oẽs gẽtes ſeruient ei.*

Nimirum à uiolento & ualido diuite pauperem,
Quotq́; illius opem petunt
Diffiſi auxilio & ſubſidio omnium: 17 *&*
Afflictos miſerans atque inopes ſoluet ab omnibus

12 *Quia liberabit pauperẽ à potente, pauperẽ cui nõ eſt adiutor.*

13 *Parcet pauperi & inopi, et animas pauperũ ſaluas faciet.*

Quæcunque ingruerint malis.

14 Ex uſuris & ini quitate redimet animas eorũ, & [c] honorabile nomẽ eorum coram illo.

14 Illorumq; animas à uiolentia &
Vſura redimet: non etenim deſpicit, aut male
Illis afficitur deus.
Quin ipſorum & honorabile nomen, &
Longè chara deo eſt uita: adeo ut ſiquis eis nocet,
Non impune diu ferat.

[c] Heb præcioſus ſanguis eorum.

15 Et uiuet & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabũt de ipſo ſemper: tota die benedicent ei.

15 Æternum ſiquidem ut puniat impios
Viuet regia proles: precioſumq; ei & optimum
Aurum omnes ſemel afferent
Reges, & reuerebuntur eum ac colent,
Illiusq; preces aſſiduas nomine gratiâq;

16 Et erit [d] firmamentum in terra in ſummis mõtiũ, [e] ſuperextolletur ſuper Libanũ fructus eius, & florebũt de ciuitate ſicut fœnum terræ.

Effundent. 16 ſiquidem ipſius
Æuo tam uehemens undiq; tritici
Vis & copia erit, grana etiam ut paucula montium
Ipſo in uertice ſi ſeras,
Ex illis modicis plurima prodeat
Meſſis: tantaq;, ut à uento agi eam ſi accidat, ipſius
Tum credas Libani cedros
Inter ſe ſtrepere, & concuti ad inuicem
Fragore horriſono. porrò etiã, ut fertili & herbido in
Prato gramina pullulant:
Sic ciuis Solymæ multiplicabitur.

[d] Hier. memorabile triticũ. Fel. multiplicatio frumẽti. [e] Fel. Concutietur ſicut Libanus fructus eius.

17 Sit nomen eius benedictum in ſecula, ante ſolẽ permanet nomen eius.

Et cuncta eius erunt proſpera ſub tempora, 17 nomini
Quare in perpetuum illius
Laus & fama perennabit: & eius ut
Sole antiquius eſt nomen, ita & dum radios ſuos
Sol, lumenq; ſuum dare

18 Et benedicentur in ipſo omnes tribus terræ, omnes gentes magnificabũt eum.

Perget, uiuet & illud: 18 neque quiſpiam eſt
Qui non ſe per eum credat & exiſtimet unicum
Fœlicem fore. ab illo enim ut
A fonte omne bonum prodit: ab omnibus
Autem gentibus atque à tribubus magnificabitur,

143

Et fœlix reputabitur.
19 Laudetur deus ergo, deus Iſrael,
Qui miranda ſuis uiribus, & non aliena ope
Patrat: 20 magnifice quoque
Eius nomen honorabile, & ipſius
In terris ſpecies ac decor exundet, amen amen.

19 Benedictus dominus deus Iſrael, qui facit mirabilia ſolus.
20 Et benedictum nomen maieſtatis eius inæternum, & replebitur maieſtate eius omnis terra, fiat fiat.

ARGVM. PSAL. 73.

Declarata impiorum inſolentia, monet eorum fœlicitate momentanea ne urantur pij: quòd illorum exitus infœlix, piorum autem fœlix ſit futurus. Valet pſalmus ad conſolandam humilium & proborum pauperum tenuitatem, aduerſus prauorum inſolentiam et temporaneam fœlicitatem. Canticum Aſaph.

Pſal. 73. Ode dicolos diſtrophos, conſtans priore metro hexametro heroico, altero dimetro.

a Hie. Et tamē. Fel. certe.

1 VTcunq; ex animo ſuccedant omnia prauis,
Attamen Iſraeli bonus eſt deus:
Nimirũ ijs puro qui corde & pectore mũdo
Contemplantur eum. 2 nihilo tamen
Vrebar minus inſanis ſiquando uiderem
Accidere & ſtolidis læta omnia,
Proſperáq; iniuſtis ſuccedere. quumq; ea mecum
Omnia mente animóq; reuoluerem,
Indigna eſſe putans, modicum abfuit, ut mihi greſſus
Lapſi ſint: & (ut accidere aſſolet
Iis qui imprudentes temerè per lubrica currunt)
Quin greſſu effuſo titubauerim:
4 Sicq; indignabar: Quid enim eſt quòd nõ modo uitã
Ærumnis plenam atq; moleſtijs
Non degunt, placidam at nullo in diſcrimine uitam

b Hie. uacillarunt.

c Hie. Quòd nõ recogitauerint de morte ſua, & firma ſint ueſtibula eorum. Fel. Quoniam non ſunt ligamina in morte eorũ, quippe forte robuſtus, i. uis & fortitudo eſt in eis.

1 a Quàm bonus Iſrael deus ijs, quò recto ſunt corde.

2 Mei autem penè b moti ſunt pedes, penè effuſi ſunt greſſus mei.
3 Quia zelaui ſuper iniquos, pacem peccatorum uidens.

4 c Quia non eſt reſpectus morti eorũ, & firmamentum in plaga eorum.

Omnino abſq; mali ſenſu ſui
Vt ſenio confecti obeunt, neque corripit illos
Morbus, ſed uegeto ſunt corpore
Dum uiuunt, ſuáq; extincti faſtoſa relinquunt
Et palatia regia poſteris!

5 In labore hominũ nõ ſunt, & cũ hominibus non flagellabuntur.

5 *Nulla illos, hominum cui planè obnoxia uita eſt,*
Opprimit affligitue moleſtia:
Nec quiſquam illorum eſt plagis qui uapulet ullis,
Quum tamen interea nemo pius
Immodicis non uapulet: [e] inde ſuperbia totos
Poſſidet & circundat eos, & ut
Totum hominem ueſtis tegit undiq; longior, illos
Sic ſua conuoluit uiolentia:

6 d Ideo tenuit eos ſuperbia, operti ſunt iniquitate & impietate ſua.

d Hier. Ideo nutriti ſunt ad ſuperbiã. Sã. Ideo inſtar torquis coronauit eos ſuperbia. Fel. Propterea onerauit eos ſuperbia.

7 *Proſperitate tument ſicut pinguedine eorum*
Omnibus uſque oculi pleni bonis:
Vnde etiam ipſorum tanta hæc uiolentia prodit.
Nam pluſquàm dici uel concipi
Poſſit, rite ualere, & rem gerere optime ubi ſe
Cognouere, ſibi planè omnia
Permiſere, ſuáq; ut bruta cupidine ducti
Exceſſere modum, & petulantia
Diffluxere: adeo ut ſint horrori atque pauori
Ob faſtum immenſamq; potentiam
Omnibus. [8] at uerò longè deterrima noxa eſt,
Quòd nolunt latitare, ſed omnia
Perpetrant admiſſa palàm, & ſua crimina coràm
Iactant, publicáq; eſſe uolunt ſua:
Atque alios tanq̃ ſublimi ex arce loquentes
Deſpiciunt: [9] neq; mortales modo
Opprobrio afficiunt, in cœlum os ponere durum
Blaſphemumq; audent: neq; quiſpiam
Illorum eſt expers uiroſæ linguæ & amaræ.
Quotquot ſunt qui totum orbem incolunt.

7 e Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum, trãſierunt in affectum cordis.

e Hie. Proceſſerũt à pinguedine oculi eorũ, trãſierũt cogitationes cordis. San. Egreſſi ſunt præ adipe oculi eorũ, tranſierunt cogitationes cordis. Fel. Egreſſus eſt præ pinguedine oculus eorũ, trãſgreſſi ſunt cogitationes cordis.

8 Cogitauerunt & locuti ſunt nequitiam, iniquitatem in excelſo locuti ſunt.

9 Poſuerunt in cælũ os ſuũ, & lingua eorum tranſiuit in terra.

10 Nec ſatis eſt uitium ſuum eis, niſi ad impia ſecũ
Flagitia abducant populum tuum,
Cui malè perſuadent nil unquam defore, uerum
Semper abundantes eſſe impios.
(Etſi aquæ eis contra interea obtrudantur amaræ,
Quodq; malos fœcundior omnium
Vbertas rerum maneat, quòd longior ætas.

f Hie. & quis plenus inue-nietur in eis San. & Fel & aquæ pleni ſub. calicis ex-primẽtur illis.

10 Ideo cõuertetur populus meus hic, f & dies pleni inuenientur in eis.

144

11 Atque iſthæc nequaquam intelligit
Impius eſſe ſibi detrimento: mage uerò
Vecors ignarusq; ſui mali
Dicere ſic audet: Deus omnia ſcilicet iſta
Nouit! & iſthæc cura uidelicet
Eſt ſuperis! 12 nam paſſim hic atq; ille impius amplas
Diuitias bonáq; innumera obtinent,
Et uitam ducunt per tempora longa beatam.
13 Quare etiam multos & me ſubit
Penſare, atq; animo ſecum ſic uoluere: fruſtra
Ergo uitam inſontem ducere,
Fruſtra munditiei operam ſtudeo dare, mundas
Fruſtra præ me ferre manus, & ab
Omni delicto lotas, 14 ſi me impius omni
Tempore perſequitur, ſi me ut lubet
Totos uſque dies affligit, nocte flagellat,
Et mane immeritum ſummo increpat.
15 Ipſe autem ſi ſic ego cogito, ſi uelut illi
Impia uerba loqui delibero,
Non poſſum miſeros non ducere, & abijcere illos,
Qui tibi ſunt filij ut chariſſimi.
16 Rurſus ſi rerum cauſas ſcrutarier harum
Occipio, labor atque moleſtia
Mi mentem atque animum torquent, nil tale ualentem
Concipere aut animo comprendere,
17 Donec in ipſa dei penetrem ſacraria, & illic

11 Et dixerũt, quomodo ſcit deus & ſi eſt ſciẽtia in excelſo.

12 Ecce ipſi peccatores, & abundantes in ſeculo, obtinuerũt diuitias.

13 Et dixi: Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum, & laui inter innocentes manus meas.

14 Et fui flagellatus tota die, & caſtigatio mea in matutinis.

15 Si dicebã narrabo ſic, ecce nationem filiorum tuorum reprobaui.

16 Exiſtimabam ut cognoſcerem hoc, labor eſt ante me.

17 Donec intrẽ in ſanctuarium dei, & intelligam in nouiſſimis eorum.

Qui fines illorum, intelligam:
Quiq; etiam inſontes manet exitus atque nocentes.

18 *Veruntamẽ g propter doloe poſuiſti eis, deieciſti eos dũ alleuarentur.*

18 Quanquam quæ reputant fœlicia
Peruerſi, potius dic fallacia debent:

g *Heb. in lubrico poſuiſti ſiue pones eos.*

Quippe bonis illis fallacibus
Atque fugacibus imponit reprobis deus: utq;
Stare nequit quiſquis per lubrica
Currit, ita inſtabilis penitus fortuna malorum eſt.
Præcipites illos ſiquidem dabis:
Et quum ſuppetias ſperabunt, funditus illos

19 *Quomodo facti ſunt in deſolationẽ? ſubito defecerũt, perierũt propter iniquitatem ſuam.*

Deijcies. 19 ſed quàm celer ô deus
Illorum interitus, q̃ deſolatio præceps:
Quamq; repentina eſt uaſtatio!
Sic etenim periere, uelut non ante fuiſſent,

h *Hie. cõſumpti ſunt quaſi non ſint.*
Fel. cõſumpti ſunt à repẽtinis erroribus.

Conſumpti diris horroribus.

20 *Velut ſomnium ſurgẽtium domine, in ciuitate tua imaginem ipſorũ i ad nihilum rediges.*

20 Et ueluti nummos plena dum ſomniat arca
Pauper, & eſuriens conuiuia,

i *Fel. neglíges.*

Quanq̃ lætari ſeſe inter ſomnia credunt:
Quum primum tamen euigilauerint,
Ille arcas uacuas, hic uentrem offendit inanem:

Non ſecus optatus quanquam improbi
Prorſus ad arbitrium uita potiuntur in iſta,
Nil aliud tamen eſt niſi ſomnium,
Et breuis ac fallax illa exultatio, & umbra.
Quinimò ſimulachra & imagines
Illorum, ac ſtatuas ſpectandas, quas ſibi in urbe
Erexerunt, ac medio in foro
Maiorum inſignes titulis & nomine auorum,
Ad nihilum rediges, ut ne quidem

k *Hier. Quia contractum eſt cor meum, & lumbi mei uelut ignis fumigans.*
Fel. Quoniam acceſcet cor meũ & renibus meis cõpungar. pro eo uerò quod ſequitur in eccleſiaſtica uerſione, & ego ad nihilũ redactus ſum: Heb. habent, & ego inſipiens, & non cognoui, iũgunt que uerſui ſequenti.

21 k *Quia inflãmatum eſt cor meũ, & renes mei cũmutati ſunt, & ego ad nihilum redactus ſum & neſciui.*

Vel nomen ſuperet illorum, mentio ue ulla.
21 Quumq; ego mecum iſthæc ſtudia impij
Mente animoq; recordarer tam rite ualentis,
Nec bene diuini perpenderem

Mentem conſilij, quodam macerabat acore
Indignabundum ſe cor meum:
Et pungebantur diuerſis undiq; curis
Renes ac lumbi mentis meæ.
22 *Sic ego ſtultus & imprudens errabã, & apud te*
Sic eram uti brutum & ſtolidum pecus.
Nec tamen interea tu me curare deus mi
Ceſſabas: nam tecum ego iugiter,
Tu ſemper mecum. 23 *Quòd ſi me quando parumper*
Nutare aut titubare in lubrico
Contigit, hic prenſa confeſtim ſubſtinuiſti
Dextera, & in quamcunq; mihi uiam
Pergendum fuit, aut quodcunq; opus aggrediendum,
Adiutum me conſilio tuo
Quo uia ducebat deduxti: pòſt quoque multa
Suſcipies cum gloria honoreq;.
24 *Nã mihi quæ merces in cœlo, & quanta repoſta eſt!*
Quid porrò in terris cupio & uolo,
Præter te ſolum atque unum! 25 *præ cuius amore*
Et deſiderio nimis anxio
Deficit me animus meus, & mea me caro penè
Deſtituit, niſi tu cordis mei
Robur fulcires illud. nam tu mea ſolus
Portio, pars & inæternum mea.
26 *Contrà autem qui te abijciunt, & longius abs te*
Per peccatum abeunt, dubio procul,
Planè peſſum ibunt: & te quicunq; relicto
Fornicans alij coniungitur,
Réſque tibi illicito præponit amore creatas,
Hunc male tu perdes, & deſtrues.
27 *Inde deo prorſus me addicere, fidereq; illi*
Semper ego in rebus duxi optimis.
28 *Vt tua geſta deus narrare ingentia poſſim*

l Heb. in cõſilium tuum.

m Hie. & tecũ nolui in terra. San & tecũ nolui quippe in terra.
n Her. bobur.

o Heb. poſui.
p Hie. annunciationes. Fel. miſſiones. San. opera.
q Hæc deſunt Hebræis.

22 Vt iumentũ factus ſum apud te, & ego ſemper tecum.

23 Tenuiſti manum dexteram meam, & l in uoluntate tua deduxiſti me, & cum gloria ſuſcepiſti me.

24 Quid enim mihi eſt in cælos m & à te quid uolui ſuper terram?
25 Defecit caro mea & cor meũ. n deus cordis mei & pars mea deus inæternum.

26 Quia ecce qui elongãt ſe abs te peribunt, perdidiſti omnes qui fornicãtur abs te.
27 Mihi autẽ adhærere deo bonũ eſt, o ponere in domino deo ſpem meam.
28 Vt annuntiẽ omnes p prædicationes tuas q in portis filiæ Sion.

Ad Solymæ atque Sionis ianuas.

ARGVM. PSAL. 74.

Templi incendium, ſanctæque ciuitatis uaſtationem prædicit hoc pſalmo uates, poſtulās à deo per uetera ſua in Hebræos beneficia, ut afflictorum tandem memor, hoſtium inſolentiam ſuorū compeſcat. Quidam ad captiuitatem Babylonicam referunt, alij ad Machabæorum tempora ſub Antiocho, alij ad excidium Hieroſolymitanū, imperantibus Veſpaſiano & Tito.

Pſal. 74. Ode dicolos diſtrophos. ut pſal. 5.

1 V T quid inæternum nos abijcis atq; repellis!
Compaſcuū quur in tuū mi deus ira gregem
Fumat, & ebullit tua![a] Vel tandē memor eſto,
Cœtus tui, quem iamdiu non minimo precio
Sed grandi ære redemiſti tibi, 3 & aſſeruiſti à
Iugo atque ſeruitute duriſſima, ut imperium
Tanquam hæres in eum acciperes: memor eſto Sionis,
Quam tu tibi elegiſti, eam ut perpetuò incoleres.
4 Inq; pedes rectos te mi deus erige, ut illam
Superbiam hoſtium tuorum inſpicias, & eos
Æternis miſerè perdas uaſtéſque ruinis.
Et erige ultricem manum aduerſus eos: etenim
Cui non illorum fraus ac uiolentia nota eſt!
Quum ſanctuarium tuum polluere, atq; manum
Auſi ſunt illi uiolentam afferre, 5 tuóq;
In ſanctuario tui fœderis immemores,
Cœpere in morem ſæui rugire leonis,
Et inſoleſcere, & pauorem omnibus incutere:
6 Quumq; tui in medio templi uexilla locarunt

1 Vt quid deus repuliſti in finem, [a] iratus eſt furor tuus ſuper oues paſcuæ tuæ?
2 Memor eſto congregationis quā poſſediſti ab initio.
3 Redemiſti uirgā hæreditatis tuæ.
[b] mons Sion, in quo habitaſti in eo.
4 [c] Leua manus tuas in ſuperbias eorū in finem quāta malignatus eſt inimicus in ſancto.
5 [d] Et gloriati ſunt qui oderūt te, in medio ſolēnitatis tuæ.
6 Poſuerunt ſigna ſua [e] ſigna, & non cognouerunt ſicut in exitu ſuper ſummū.

[a] Heb. fumabat.
[b] Heb. montem.
[c] Hie. Sublimitas pedum tuorū diſſipata eſt uſq; ad finē. Fæ. Exalta percuſſiones tuas ad ruinas in æternum.
[d] Fæl. fremuerūt hoſtes tui in medio pacti tui. Fæl. rugierunt hoſtes in medio templi tui.
[e] Hie. In trophæum.
[f] Hie. manifeſta in introitu deſuper. Fæl. cognoſcetur uelut adducēs ſuperius. Sanc. cōtritū eſt ſicut adducens ſuperne.

Victoriæ tanquam ſuæ inſignia: nec ueriti
Sunt cunctis cernentibus ad faſtigia templi
Aſcendere: 7 indéq; haud ſecus cædua q̃ nemora
Ingreſſi paſſim ligna ad cædenda bipenni
Euertere omnia, & fores cunctáq; ſculptilia,
Atque imo penitus templum conuellere fundo:
8 Sed & ſacrarium tuum incendere. porrò quoq;
Funditus euertêre tuas ædes, ubi nomen
Sanctum tuum inuocatur, & non aliter penitus
Conſpurcauerunt q̃ ſordida equilia: 9 quin &
Deliberauerunt apud ſe omnia diruere:
Depopulemur eos (aiebant) funditus omnes.
Neq; id modo dixere: ſed delubra, quotquot erãt
Æterno ſacrata deo, planè omnia flammis
Delere, ſic feſta ut dies nulla deo fieret.
10 Necdum ſigna tamen parent quæ pollicerantur
Iis liberandos nos malis: ſed neq; præterea eſt
Qui queat optatam nobis afferre ſalutem
Propheta uatéſue ullus, aut ſcire quis iſtius eſt
Ærumnæ finis, mala quatenus iſta uigebunt.
11 Quis ergo contumeliæ atque iſtius opprobrij
Finis erit, quo te tuus ô deus afficiat hoſtis,
Tuumq; ſanctũ nomen? an perpetuo hæc ita erũt?
12 Vltricem te quæſo manum quid contrahis? eia
Quid tandiu te contines? quin magis exeris, &
E gremio profers ultricem æquiſſime dextram?
13 Rex eſt enim meus deus, nõ modo tẽpore in hoc,
Verùm etiam pridem atq; ante omnia ſecula: cui quũ
Placet ſalutẽ haud clãculũ, ſed palã & in medio
Terræ adfert quibus illi uiſum eſt. nam mare quondã
Virtute diſſipans tua immania monſtra in aquis
Contriſti ô deus, & fracta ceruice dracones,

g Hie. & nũc ſculpturas eius pariter bipẽne & dolatorio deraſerunt.

h Hie. poſteri eorum ſimul. San. depopulemur eos pariter.

i Hie. incenderunt omnes ſolẽnitates dei in terra. Bel. cõbuſſerunt omnia templa dei in terra.

k Hie. & non eſt nobiſcum qui ſciat uſq; quo. ſub. hæc afflictio durabit.

l Heb. blaſphemabit.

m Hie. cõſummẽs. Fe. aufer.

n Heb. diſipaſti.

7 Quaſi in ſylua lignorum ſecuribus g exciderũt ianuas eius in idipſum: in ſecuri & aſcia deiecerunt eam.

8 Incenderũt ignĩ ſanctuariũ tuum in terra, polluerunt tabernaculum nominis tui.

9 Dixerũt in corde ſuo, h cognatio eorũ ſimul: quieſcere faciamus i omnes dies feſtos dei à terra.

10 Signa noſtra nõ uidimus, iam nõ eſt propheta, k & nos non cognoſcet amplius.

11 Vſquequo deus improperabit inimicus, l irritat aduerſarius nomen tuum in finem?

12 Vt quid auertis manũ tuã, & dexteram tuam de medio ſinu tuo m in finẽ?

13 Deus autẽ rex noſter operatus eſt ſalutẽ in medio terræ.

14 Tu n cõfirmaſti in uirtute tua mare, cõtribulaſti capita draconum in aquis.

15 Tu cõfregiſti capita draconis, dediſti eũ eſcam populis Æthiopum.

15 Interq; beluas maris o leuiathan capita
Multifida infringens tribuiſti prorſus edendum
Coruis heremiq; incolis, Æthiopumq; fero &

o Heb. Leuiathan.

16 Tu dirupiſti fontes & torrẽtes, tu ſiccaſti p fluuios Ethan.

Immani populo: 16 fonteſq; erumpere e dura
De rupe feciſti, ſimulq; irriguos fluuios.
Contrà p immania deſiccaſti flumina, ſic ut
Sicco pede eſſent peruia, iis qui dominũ atq; deum

p Hie. et Sanct. flumina fortia.

17 Tuus eſt dies, et tua eſt nox, tu fabricatus es q auroram et ſolem.

Prorſus adorabant. 17 porrò quòd ſydera nocte
Et ſol die lucent, tibi uni deus omnipotens
Acceptum ferimus, qui ſic fabricatus eorum es,
Per mutuum inter ſe ordinem, munus & officium,
Auroramq;, orientis ut eſſet nuntia ſolis:
Solemq; feciſti ſimul noctiuagamq; Hecaten.

q Hie. luminaria.

18 Tu feciſti omnes terminos terræ, æſtatem et r uer tu plasmaſti ea.

18 Tu terræ pro natura cæliq; ſoliq;
Suum ordinaſti terminum: tu gelidas hyemes
Veris temperiem calido diſcernis ab æſtu.

r Heb. hyemem.

19 Memor eſto huius, inimicus improperauit domino, et populus inſipiens incitauit nomen tuũ.

19 Atqui memor ſis ô deus non modo nos miſeros
Ac uiles homines opprobriis non tolerandis,
Diriſq; contumeliis affici ab hoſte truci:
Sed de illis bene te meritum. Vide ut inſipientes
Nomen tuum execrentur populi. 20 ne igitur

ſ Hie. blaſphemauit.

20 Ne tradas beſtiis t animas confitentes tibi et animas pauperum tuorum ne obliuiſcaris in finem.

21 u Reſpice in teſtamentũ tuũ, quia repleti ſunt qui obſcurati ſunt terræ domibus iniquitatum.

Dede feris animam tibi cantica dulce ſonantem,
Mitemq; more turturis: néue tuorum animas
Pauperum in æternum pius obliuiſcere: 21 Contrà
Ad fœdus illud intuere obſecro, cum patribus
Quod noſtris ictum eſt: adeo namq; impius hoſtis
Viros pios ſectatur & perſequitur, loca quòd
Subteraneáq; & tenebris teterrima denſis,
Ibi ut latentes uictitent (non ſecus atque lupos
Dum fugiunt agni) coguntur quærere: nec ſic
Tuti quidem: tam plena ſunt ſcilicet omnibus in
Gentibus atque locis ſcelerum omnia. 22 ne ſtudioſos
Ergo tui ô deus, licet pluribus uſque malis

t Hie. animã eruditam lege tua. Sanc. et Fel. animam turturis tuæ.

u Hie. Reſpice ad pactum, quia repletæ ſũt tenebris terræ habitatiões iniquæ ſubrutæ. Fel. Reſpice ad fœdus, quoniam repletæ ſũt obſcuritate terræ habitaculis iniquitatis.

22 Ne auertatur humilis factus cõfuſus, pauper & inops laudabunt nomen tuũ.

Afflictos & contritos ſine quæſo repulſam
Abs te pati: nec quum preces & ſua uota tibi
Reddiderint, ignominiæ permitte pateſcant.
Auguſtum enim nomen tuum laudibus uſq; uehet
Pauper & afflictus. 23 ſurge ergo atq; accipe cauſam — 23 Exurge deus iudica cauſam tuã, memor eſto improperiorum tuorum quæ ab inſipiente ſunt tota die.
Tuam, & uide iam qualibus te opprobrijs ſtolidi
Afficiãt. Quid enim eſt tibi quod non tẽpore in omni
Illi exprobrent! 24 nec hoſtium qui tibi continuè
Inſultant, diras iam iam obliuiſcere uoces: — 24 Ne obliuiſcaris uoces inimicorũ tuorum. x ſuperbia eorum qui te oderunt aſcendit ſemper.
x Hier. ſonitus. Fel, ſtrepitus. — Quorũ ſuperbia & tumultus magis atq; magis
Iugiter aſcendit: nam qui te odere ſuperbi
Eo inſoleſcunt amplius, quo mage eos toleras.

ARGVM. PSAL. 75.

Sub typo Dauidis ſe cum eccleſia deo patri laudes daturum pollicetur Chriſtus, qui ſe iudicem profeſſus & omnium opificem, impios admonet ut reſipiſcant, alioqui ſe eorum cornua confracturum: hoc eſt fortitudinem & potentiam: pios autem exaltaturum. Proprius eſt pſalmus ad confirmandam piorum in deum fiduciam.

Pſalm. 75. Ode monocolos, conſtans hendecaſyllabo phaleucio.

Am te extollere laudibus deus mi, — 1 Confitebimur tibi deus confitebimur, & inuocabimus nomen tuum.
1 Iam te extollere cœpimus, tuúmq;
Præſens numen & admodum propinquũ
Poſthac (quod ſolita benignitate
Nobis ſenſimus adfuiſſe) noſtris
In cœlum modulis uehemus uſq;.
2 Et miracula q̃ta quótq; noſtra
Cauſa feceris, uniuerſo in orbe — 2 Narrabimus mirabilia tua, quum accepero tẽpus, ego & iuſtitias iudicabo.
2 Hier. recta. Sanct. recte. — Enarrabimus, & palàm atq; apertè

Prædicabimus. ergo ne timete
Quidq̃ prorſus ab impijs fideles,
Deum quominus euehatis uſque in
Cælum laudibus: ipſe enim ſtatutum
Quum nactus fuero atque præſtitutum à
Patre tempus, & aggregaro ſanctam
Illi eccleſiam ab omnibus locis &
Gentibus, mihi uendicabo rectum ac
Iuſtum iudicium, nec impiorum
Tantum facta palàm improba atque praua,
Sed quæ iuſta uidentur arbitratu
Carnis rectáq; iudicabo. ³ Terram
Verò & quotquot eam incolunt ſtatimq̃
Iudex ad rigidum tribunal ibo
(Quanq̃ eius ſtabiliuerim columnas)
Sic metu quatiam & tremore, ut omnes
Horrore atque pauore colliqueſcant,
Saluis interea & metu ſolutis
Pijs, quos uti fulcra uel columnas
Elegi mihi: ſcilicet ſuos ut
Subſtentare ſciant queántue fratres.
4 *At ſtultus ſimul improbíſue dixi:*
Ne ſtulti eſte, nec impiè maligna
Aut peruerſa patrate: néue ueſtrum
Aduerſus dominum deúmq; cornu
5 *Exaltate, & in eum nimis ſuperbè*
Viréſque immodicas opéſq; multas
Iactate: ac nimis inſolenter erga
Illum uos gerite, aut iniqua contra
Illum promite uerba, neu ſuperbo &
Ceruicoſo animo nimíſq; duro
Criſtas erigite: hac enim arte magnum
Nemo unq̃ ſolidéq; ſe beatum

3 Liquefacta eſt terra, & omnes qui habitant in ea, ego confirmaui columnas eius.

4 Dixi iniquis nolite inique agere, & delinquentibus nolite exaltare cornu.

5 Nolite exaltare in altum cornu ueſtrũ, b nolite loqui aduerſus deũ iniquitatẽ.

b Fal. ne loquamini cum ceruice elata.

Poſſit reddere: c nam nec ipſo ab ortu
Occaſuue meridiêue calda
Algentiue aquilone magnitudo
Cuiuſq̃ eſſe poteſt,ſupráq; ſe qui
Se exaltauerit,haud deum latebit,
Vel ſi currat ad uſque ſolis ortum aut
Occaſum atque meridiem,algidine
Terminos aquilonis,aut eremum.
Iudex eſt etenim omnium deus,quem
Nil latêre poteſt. 7 is unus atque
Solus pro arbitrio modo hunc modo illum
Exaltat ,modo deijcit:ſuóq;
Eiectis ſolio uiris ſuperbis,
Loco illorum humiles iubet ſedere.
In manu ſiquidem dei calix eſt
Vini plenus & optimi & meraci,
Turbidi tamen atque fœculenti
Mixtus utpote fæcibus ſimul cum
Meraco:maledictionis autem eſt
Diuiniq; calix furoris, unde
Propinabit,& impijs bibendum
Donabit deus, 8 hinc & inde miſcens.
Nec fæces tamen exinanientur
Turbidi calicis,licet bibant &
Sugant plus nimio uniuerſo in orbe
Quotquot praui habitant,quibus ſuperſunt
Fæces perpetuæ furoris eius
Bibendæ,neque prorſus ebibendæ.
9 Et hanc ipſe ego ſemper ultionem,
Quæ tandem manet impios,licet nunc
Imperare uideantur indicabo,
Etpalàm faciam omnibus,deóq;
Protectori Iacob meóq; pſallam:

c ſub ſalus eſt. uelut Vel exaltatio.

p Vel. quippe fæces eius ſugent.

c Quia neq; ab oriente neque ab occidente, neq; à deſertis c montibus, quoniam deus iudex eſt.

148

7 Hunc humiliat & hunc exaltat: quia calix in manu domini uini meri plenus mixto.

8 Et inclinauit ex hoc in hoc, d uerumtamen fæx eius non eſt exinanita, 3 bibent oẽs peccatores terræ.

9 Ego autem annunciabo in ſeculum,cãtabo deo Iacob.

10 Et omnia cornua peccatorum confringam, & exaltabũtur cornua iuſti.

10 Et frangam ſimul omnium impiorum
Vel duriſſima cornua. at piorum
Vires cornuáq; erigam, atq; ſurſum
Exaltabo, mihi perenne ut uni
Vendicem ſemel aſſerámq; regnum.

FINIS,

Errata.

Folio. 13. pag. 2, uerſu 4. etiam, lege & tam. fol. 27. pag. 2. uer. 4. blahemia, lege blaſphemia. fo. 28. pa. 1. uer. 25. ut etiam, lege ut te etiam. fo. 30 p. 1. uer. 19. Illa in tua, lege in illuſtri tua. fo. 33. pa. 1. uer. 20. Hoſtium, lege in hoſtium. fo. 34 pa. 2. uer. 22. de ſuæ, lege de ſua. fo. 35. p. 2. uerſ ultimo, aliquid, lege aliquod. fo. 36. p. 1. uerſ. 26. cero, lege certo. Ibidem in margine interiore, ſole, lege ſoli. fo. 37. pa. 1. uerſ. ultimo, religioſuis, lege religioſius. fo. 38. pa. 1. uer. 3. conſpurcans, lege conſpurcant. Ibidem uer. 20. meis, lege meos. fo. 39. pa. 1. uer. 25. quietem, lege quietam. fo. 40. p. 2. uer. 30 mutabit, lege mutabit. fo. 46. p. 2. uerſ. 1. delicijs, lege lautitijs. fo. 56. pa 2. uer. 28. afferte eia, lege eia age. fo. 57. pa. 2. uer. 2. ueluti in, dele in. Ibidem uer. 3. morem, lege inſtar. fo. 71. pa 2. uerſ 2. ut inceſſum, lege at incaſſum. fo. 89. pa. 1. uerſ. 8. ieiunijſque, lege ieiunuſque. fo. 96. pa. 2. uer. 8. aggregat, lege aggregabat. fo. 103. pa. 2. uer. 28. penitus, lege penitas. fo. 115. pag. 1. uerſ. 3. Quumq;, lege quamque. fo. 119 pag. 2. uerſ 24. Agunt, lege. agant. fo 131. pag. 2. uer. 2. illum, lege hunc. fo. 142. pa. 2. uer. 18. multis, lege multas. Ibidem uer. 22, uiuant, lege uiuent.